

สำนักงานการประชุมสภาารัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๐

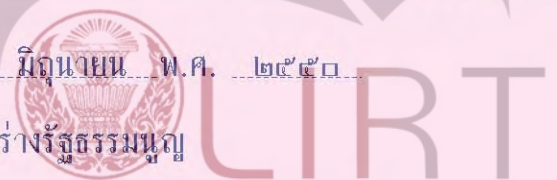
วันจันทร์ที่ ๒ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักงานการประชุมและตัวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่ ๑ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุมสภาารัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วัน จันทร์ ที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

Legislative Information Repository of Thailand

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๓ / ๒๕๕๐

วันจันทร์ที่ ๒ เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๔๘ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๘๘ คน

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนท่านสมาชิก
ขณะนี้สมาชิกลงชื่อประชุมครบองค์ประชุมแล้วนะครับ ผมขอเปิดการประชุม
เพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

รับทราบเรื่องการวางรายงานการประชุม

ด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้วางสำเนารายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ ถึงครั้งที่ ๔/๒๕๕๐ ณ บริเวณห้องรับรอง
ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๑ และห้องสมุดรัฐสภา ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๓ เพื่อให้สมาชิก
ได้ตรวจดูตั้งแต่วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐ แล้วนั้น เนื่องจากมีสมาชิกบางท่านยังไม่
ทราบสถานที่ในการตรวจดูรายงานการประชุม สำนักงานจึงแจ้งให้ทราบว่าได้วาง
รายงานดังกล่าวอีกครั้งตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐ และได้
ได้บรรจุระเบียบวาระเพื่อให้ที่ประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญรับรองรายงานการประชุมทั้ง
๔ ครั้งในโอกาสต่อไปนะครับ จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ระเบียบวาระที่ ๒
รับรองรายงานการประชุม ยังไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มีนะครับ

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่เสนอใหม่

๔.๑ พิจารณารายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานของ
คณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมติ

- ๒/๑

กระผมขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่ครับ
(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ระหว่างรอ
กรรมการขึ้นมานะครับ ผมขออนุญาตแจ้งให้ทราบ เรื่องที่ท่านน่าจะทราบแล้ว
เพราะจดหมายนัดประชุมไปแล้ว ก็คือว่าพรุ่งนี้เราจะมีประชุมเป็นพิเศษ เป็นการประชุม
สภาว่างรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา เพราะวันที่ ๙ ทางกรรมการยกร่าง
จะจัดประชุมพิจารณาร่างเป็นเวลา ๕ วันที่บางแสน แล้วก็ท่านไม่สามารถมาประชุมได้ใน
จำนวนทั้ง ๒๕ ท่าน และท่านก็เชิญพวกเรานี้ที่จะไปร่วมด้วยนะครับ เพราะฉะนั้น
การประชุมวันที่ ๙ จึงงด และใช้การประชุมวันที่ ๓ พรุ่งนี้แทน นอกจากนั้นในวันจันทร์
ที่ ๑๖ นี้เป็นวันหยุดชดเชย เพราะฉะนั้นเราก็เลื่อนการประชุมของเราจากวันจันทร์ที่หยุด
ชดเชยเป็นวันที่ ๑๗ เมษายน เนื่องจากระยะเวลาการทำงานของเราค่อนข้างสั้น และเรา
ยังมีเรื่องนี้อาจจะต้องพิจารณา ต้องพูดกัน จึงเรียนท่านไว้ให้ทราบล่วงหน้าครับ
เราจะไม่มีการประชุมในวันที่ ๙ เมษายน แต่เราจะมีการประชุมวันที่ ๓ คือวันพรุ่งนี้แทน
แล้ววันจันทร์นั้นเนื่องจากเป็นวันหยุดชดเชย ในวันที่ ๑๖ เมษายนเราไม่มี เราจะมี
วันที่ ๑๗ นะครับ ในเวลาตามปกตินะครับ พร้อมแล้วใช่ไหมครับ ท่านประธาน
คณะกรรมการเชิญเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) :
กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ในนามของประธาน
คณะกรรมการประสานการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ สภาว่างรัฐธรรมนูญ
ตามที่ที่ประชุมสภาว่างรัฐธรรมนูญได้มอบหมายภารกิจให้ผม แล้วก็ตามที่ทั้งหมด
สามสิบกว่าท่าน ไปเป็นกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์
ซึ่งมีรายชื่อบุคคลตามในเอกสารที่ท่านได้รับในเช้าวันนี้ ผมจะไม่เอ่ยชื่อ แต่อยากจะ
กราบเรียนว่า ถ้าท่านดูนี้จะประกอบไปด้วยบุคคลที่เป็นสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ
จำนวนหนึ่ง แล้วก็ก็เป็นบุคคลผู้ทรงเกียรติจากองค์กรภายนอกอีกจำนวนหนึ่ง องค์กร
ภายนอกที่เราได้เรียนเชิญมาเป็นกรรมการร่วมกับเรานี้ก็เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการ

ที่ไปจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็น แล้วก็ไปรับฟังความเห็นเพื่อที่จะ
มายกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งบุคคลต่าง ๆ นี้บัดนี้ก็พร้อมแล้วอยู่ที่ข้างบนนี้ นะครับ ผมคิดว่า
ท่านทั้งหลายกรุณาพิจารณาจากเอกสารก็จะเห็นรายชื่อบุคคลดังกล่าว -----

- ๓/๑

ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานครับว่า การที่จะรายงานในวันนี้มีอยู่ ๓ ส่วนโต ๆ ด้วยกัน ส่วนที่ ๑ เป็นส่วนที่จะรายงานที่ประชุมเป็นครั้งแรกว่า ตั้งแต่พวกเราได้รับมอบหมายภารกิจให้ไปทำงาน พวกเราได้ไปวางแผนในการดำเนินการอย่างไร และได้ไปดำเนินการรับฟังความเห็นของประชาชนทั่วประเทศอย่างไร และในช่วงที่ ๒ จะขออนุญาตให้ท่านรองประธาน อาจารย์วรพลได้นำเสนอว่า หลังจากที่เรารับฟังจนถึงบัดนี้ประชาชนได้ให้ข้อคิด ความเห็นกับเราว่าอย่างไรบ้าง และในช่วงที่ ๓ ผมจะกลับมารายงานกับท่านอีกครั้งหนึ่งว่า กรรมการของเราได้ร่วมกันกับกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญวางแผนที่จะเดินทางไปอย่างไรในอนาคต ในเฟส (Phase) ที่ ๒ เพราะฉะนั้นผมจะขออนุญาตลำดับอย่างนี้จะครับท่านประธาน ผมจะขอในเรื่องแรกก่อน เรื่องแรกนั้นผมจะเป็นผู้รายงานเอง ที่จะกราบเรียนที่ประชุมว่า ในการวางแผนประสานการมีส่วนร่วม เราได้ประสานการมีส่วนร่วม ถ้าในลักษณะงานโดยตรงของ สสร. ก็คือได้ประสานการมีส่วนร่วมกับ ๔ ภาค เพราะว่าเรามีกรรมการที่เราแยกย้ายกันทำงาน ๔ ภาคด้วยกัน ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ และแต่ละภาคก็มีกรรมการประจำจังหวัดรวมทั้งสิ้นอีก ๗๖ จังหวัด อีก ๗๖ กรรมการ เพราะฉะนั้นพวกเราที่นั่งอยู่ตรงนี้นะครับก็ช่วยกันวางแผนว่าเราจะทำงานประสานอย่างไรกับ ๔ ภาค และอีก ๗๖ จังหวัด ๗๖ กรรมการ ซึ่งก็นับว่าเป็นเรื่องหนักหนาสาหัสพอสมควร ยิ่งกว่านั้นเราก็ได้วางแผนประสานกับองค์กรอื่น ๆ องค์กรอื่น ๆ ในที่นี้ถ้าแยกง่าย ๆ ก็มีภาครัฐ ภาคเอกชน แล้วก็คือ ผมแยกสื่อออกมาเป็นอิสระจากรัฐและเอกชน ในภาครัฐ หรือรัฐบาล หรือราชการ นอกจากเราจะประสานกับสำนักนายกรัฐมนตรีที่เตรียมที่จะไปรับฟังความเห็น และท่านก็เห็นว่าท่านนายกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ไปเปิด ภาษาศมัยนี้เขาชอบเรียกว่า คิกออฟ (Kick off) คือเป็นการเริ่มต้นเป็นการปฐมฤกษ์เปิดตัว แล้วก็ไปทำที่สวนลุมเมื่อเร็ว ๆ นี้ นั่นก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทางสำนักนายกเขาเริ่มที่จะรับฟังความเห็นของประชาชน ในขณะเดียวกันหน่วยงานอื่นอีกหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กกต. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่น ๆ อีกนะครับ เราก็ได้วางแผนร่วมกันว่าท่านจะไปรับฟังที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และขณะเดียวกัน

องค์กรเอกชน ไม่ว่าจะ เป็นคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนที่ดี หรือว่า
ตัวย่อเขาเรียกว่า สปป. เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการรณรงค์เพื่อการ
ประชาธิปไตย เราก็ได้มาประสานงานร่วมกันกับเอกชน -----

- ๔/๑

และในกลุ่มสุดท้ายที่เราประสานร่วมกันก็คือสื่อ สื่อหลักที่เราได้ร่วมแล้วก็ประสานอย่างใกล้ชิดก็คือกรมประชาสัมพันธ์ และองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย คือ อสมท. ซึ่งอาจจะเป็นเอกชนที่เรียกว่าบริษัท อสมท จำกัด (ที่ถูก : บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)) แต่ว่าก็ยังเป็นรัฐวิสาหกิจแล้วก็มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทั้งกรมประชาสัมพันธ์และ อสมท. ท่านประธานครับ เราได้กำหนดหลักการไว้เบื้องต้นก่อนว่า รัฐธรรมนูญเป็นเรื่องของแนวคิดและเป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ย่อมมีแนวคิดและมีผลประโยชน์แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นราชการ ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า นักธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้แรงงาน และบุคคลอื่น ๆ ย่อมมีแนวคิดและผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน แต่ขณะเดียวกันผู้สูงอายุ ผู้มีอายุวัยทำงาน และเยาวชนก็มีแนวคิดและมีผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน เพศก็มีผลประโยชน์ที่แตกต่างกันระหว่างเพศชาย เพศหญิง หรือจะมีเพศอื่น ๆ อีกก็แล้วแต่ ต่างคนต่างมีแนวคิดและผลประโยชน์ต่างกันทั้งสิ้น รวมทั้งชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นชาวเขา ชาวดอย ชาวเล ชาวส่วย หรืออื่น ๆ ก็มีแนวคิดและมีผลประโยชน์ต่างกันทั้งสิ้น เราจึงจำเป็นที่จะต้องผสมผสานในการรับฟังความเห็นของประชาชนให้ครบทุกหมู่เหล่า เพราะฉะนั้นด้วยเหตุผลนี้แหละครับ ท่านประธานครับ เราจึงกำหนดหลักการว่า เวลาฟังความคิดเห็นเราต้องแยกระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณมีความสำคัญในลักษณะที่จับต้องได้ว่ากลุ่มนี้ หรือคนไทยก็เปอร์เซ็นต์ (Percent) มีความต้องการในเรื่องใด อย่างไร เป็นตัวเลขที่จับต้องได้ที่นำมาอ้างอิงในการร่างรัฐธรรมนูญได้ แต่ขณะเดียวกันเชิงคุณภาพมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อน เพราะเชิงคุณภาพเป็นการรับฟังความเห็นเพื่อฟังเหตุฟังผล ฟังแนวคิด ในรายละเอียดว่า ในแต่ละชน ในแต่ละกลุ่ม ในแต่ละอาชีพ เขามีความคิดในเรื่องต่าง ๆ อย่างไร และความคิดต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น สภาร่างรัฐธรรมนูญจะประสานความคิดและประสานผลประโยชน์อย่างไร ในกลุ่มคนต่าง ๆ ซึ่งเป็นศิลปะที่กรรมาธิการยกร่างจะต้องไปประดิษฐ์ ไปรังสรรค์ตกแต่ง แล้วก็นำเสนอต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ แล้วเราก็หวังกันว่า ๑๙ เมษายนท่านก็คงจะตกแต่ง แล้วก็ประสานประโยชน์ประสานแนวความคิด เพื่อให้คนไทยอยู่ร่วมกันได้ในอาณาจักรแห่งประเทศไทยนี้

ท่านประธานครับ เราเลยดำเนินการโดยการเริ่มปฐมนิเทศ ออกเดินสายเพื่อที่จะไป
สัมมนาและปฐมนิเทศกับกรมการภาคและกรมการจังหวัดต่าง ๆ ในแต่ละภาค
เพราะว่าถ้าเราจะขอให้ทุกท่านเดินทางเข้ามาในกรุงเทพมหานครค่าใช้จ่ายคงมหาศาล
พวกผมก็เลยเดินสายไปที่ละภาค เพื่อที่จะทำความเข้าใจในเรื่องของรัฐธรรมนูญว่า
รัฐธรรมนูญเป็นเรื่องของแนวคิดและผลประโยชน์ที่แตกต่างกันอย่างไร -----

- ๕/๑

ทำไมจึงจำเป็นที่จะต้องฟังจากกลุ่มคนต่าง ๆ ให้ครบทั้งอาชีพ ทั้งวัย ทั้งเพศ และเราไปร่วมกับเขาคับ ในการที่จะมาหาแนวทางในการรับฟัง เพราะฉะนั้นถ้าท่านประธานและสมาชิกผู้ทรงเกียรติลองไปสังเกตการณ์ดูเถอะครับ จะพบว่า ในแต่ละภาคจะมีวิธีการที่แตกต่างกัน ตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละภาคและแต่ละจังหวัด ท่านจะเห็นได้ว่าพวกผมกรรมวิธีการที่นั่งกันอยู่ในที่นี้ ไม่เคยกำหนดรูปแบบตายตัวว่าแต่ละภาคจะต้องทำอย่างไร เราไม่ได้กำหนดว่าแต่ละเวทีที่ไปรับฟังจะต้องมีคนมากหรือน้อยแค่ไหน ทุกอย่างนั้นตามที่ภาคและตามที่จังหวัดจะเห็นสมควร แต่แน่นอนครับ พวกผมก็นำประสบการณ์ที่ได้จากภาคที่เริ่มก่อนไปแล้วให้ภาคถัด ๆ ไปฟังเป็นลำดับ ในที่สุดแต่ละภาคก็ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงานของแต่ละภาค แล้วก็แต่ละภาคก็ตัดสินใจแต่ละจังหวัดก็ตัดสินใจที่จะดำเนินการอย่างเป็นอิสระด้วยตัวของเขาเอง เพราะฉะนั้นผมกราบเรียนนะครับ พวกผมประสานการมีส่วนร่วม ผมไม่ได้กำหนดให้เขาไปร่วมกันอย่างไร ไม่ได้กำหนดให้ไปบังคับประชาชนอย่างไร และไม่ได้กำหนดรูปแบบที่ชัดเจนเรายึดการมีส่วนร่วมของผู้ที่ทำงานตั้งแต่ต้น ท่านประธานครับ หลังจากนั้นคณะกรรมการก็ได้จัด ได้ออกแบบเพื่อที่จะจัดบันทึก ท่านอาจารย์จรูส สุวรรณมาลา ที่นั่งซ้ายมือของผมนั้น ที่เป็นรองประธาน ก็เป็นหัวเรือใหญ่ในการที่จะไปออกแบบร่วมกับท่านอาจารย์วรพล รองประธานอีกท่านหนึ่ง เพราะการจัดบันทึกกับการประมวลผลย่อมจะต้องสัมพันธ์กัน การจัดบันทึกอย่างที่ผมกราบเรียน เราแยกเป็น ๒ ประเภท ประเภทเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในแต่ละจังหวัดที่ทำขอให้เน้นเรื่องเชิงคุณภาพ เพราะเราอยากที่จะฟังเหตุฟังผลจากประชาชนในรายละเอียด ไม่ใช่ต้องการเพียงตัวเลข เพราะฉะนั้นแบบในการจัดบันทึกก็จะเป็นตัวช่วยนำทางว่าท่านควรที่จะบันทึกในเรื่องอะไร อย่างไร ที่จะนำเข้ามาสู่การประมวลผล และหลังจากที่จัดบันทึกก็ให้ใช้อีเมล (e - mail / Electronic mail) ก็ได้ ใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) ก็ได้ แล้วก็ใช้ส่งทางไปรษณีย์ด้วย ที่จะเข้ามาสู่ส่วนกลาง แล้วท่านอาจารย์วรพลก็นำเข้าประมวลผล จากการประมวลผลทั้งหมด แล้วจากการที่ได้ฟัง แล้วก็ได้บันทึก และขณะนี้กำลังจะดำเนินการในเชิงปริมาณ อย่างที่ผมกราบเรียน เชิงปริมาณก็คงจะต้องใช้วิธีสุ่มตัวอย่างให้ได้ตัวแทน

ของประชากรที่แท้จริง แล้วก็ออกแบบสอบถามเพื่อที่จะสอบถามให้ได้สถิติที่จับต้องได้
ท่านประธานครับ นั่นก็เป็นส่วนที่เราได้ดำเนินการ -----

- ๖/๑

ที่นี้ส่วนถัดไปที่ดำเนินการ ก็คือ เรื่องของการใช้สื่อเพื่อแลกเปลี่ยน
ทำงานประธานจะเห็นได้ว่า แต่ละภาคย่อมมีความคิดของตัวเอง แต่ละจังหวัดก็มีความคิด
ของตัวเอง ถ้าไม่มีการแลกเปลี่ยนระหว่างจังหวัด ได้เรียนรู้ว่าภาคอื่น จังหวัดอื่นเขา
อาจจะคิดต่างกันในเรื่องที่เราคิด เรื่องเดียวกันมีคนเห็นแตกต่างกันได้ เขาจะได้
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และไม่ยึดติดเพียงแค่ว่าจะต้องเป็นไปอย่างเราเท่านั้น เพราะฉะนั้นสื่อ
จะเป็นตัวช่วยที่สำคัญ ที่ทำให้ประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ได้เห็นว่าจังหวัดอื่นเขาคิด
อย่างไร เราไม่สามารถจะนำคนทั้งประเทศมารวมกันเพื่อที่จะมาเสนอพร้อม ๆ กันได้ หรือ
มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ เพราะฉะนั้นเราเน้นว่าสื่อที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง
แต่ว่าการใช้สื่อเพื่อการแลกเปลี่ยนนี้ก็เพิ่งเริ่มที่จะเป็นจริงเป็นจังมากขึ้นในช่วงหลัง
ในช่วงหลังนั้นทางกรมประชาสัมพันธ์นอกจากว่ามีรายการวิทยุ รายการทีวี
(TV-Television) ตามปกติ ก็ได้มีรายการพิเศษ อย่างที่ท่านประธานและสมาชิกได้เห็น
ในช่วง ๒ สัปดาห์ที่ผ่านมาเรามีรายการชื่อว่า รัฐธรรมนูญของประชาชน ซึ่งเปิดโอกาสให้
ประชาชนได้เข้ามาয়รัฐสภา แล้วก็เพื่อที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดง
ความเห็นให้กรรมาธิการยกร่างและท่านประธาน และรวมทั้งท่านประธาน
คณะกรรมาธิการยกร่างได้มีโอกาสในการที่รับฟังความเห็นโดยตรงกับประชาชน แล้วก็ให้
ประชาชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งใน ๒ ครั้งแรกนั้นเรากระทำที่กรุงเทพมหานคร ที่รัฐสภา
และถัดไปก็จะเวียนไปทำที่จังหวัดต่าง ๆ โดยในวันอาทิตย์หน้าเราจะไปที่สงขลา ที่ห้องส่ง
ของกรมประชาสัมพันธ์ ที่ช่อง ๑๑ ที่หาดใหญ่ ก็เพื่อที่จะให้ภาคอื่น ๆ จังหวัด อื่น ๆ ได้
เรียนรู้ด้วยว่าคนภาคใต้เขามีความคิดความเห็นในเรื่องรัฐธรรมนูญกันอย่างไร และ
หลังจากนั้นเราก็จะเดินทางไปทางภาคตะวันออก และหลังจากนั้นก็ไปภาคเหนือ
ภาคกลาง ภาคอีสาน ตามลำดับไปตลอด ซึ่งเราจะเดินสายไปทุกวันอาทิตย์ แล้วก็
ถ่ายทอดกันทุกวันอาทิตย์ ทางช่อง ๑๑ เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ส่วนบางจังหวัดก็อาจจะ
เป็นเทป แล้วก็นำมาติดต่อเพื่อที่จะมาออกอากาศในวันอาทิตย์ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็ได้รับความ
กรุณาจากกรมประชาสัมพันธ์ แล้วเราก็ร่วมกันทำงานโดยที่ไม่ได้คิดมูลค่าใด ๆ ทั้งสิ้น
ผมก็ต้องกราบเรียนที่ประชุมว่าเราก็ได้รับความกรุณาทั้งค่าเวลา และทั้งเครื่องมือ

เจ้าหน้าที่ทั้งหลายของกรมประชาสัมพันธ์ที่ทำงาน โดยที่เราไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายเลยแม้แต่บาทเดียว เพราะฉะนั้นผมคิดว่่าก็เป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ก็ได้รับงบประมาณแผ่นดินในส่วนของกรมประชาสัมพันธ์ที่จะทำงานเรื่องนี้ในอีกส่วนหนึ่งแล้ว เราไม่มีการจ่ายซ้ำซ้อน เรามีการช่วยเหลือและร่วมมือกันอย่างดี ขณะเดียวกัน อสมท. ก็ได้กรุณาที่จะจัดรายการ ในวันพฤหัสบดีกับวันศุกร์ ตอนแรกบอกว่าจะมีทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลาบ่ายโมงถึงบ่ายสองโมง -----

แต่ตอนทำยี่นั้ทราบว่าจะมีวันพฤหัสบดีกับวันศุกร์ ในเวลาบ่ายโมง ซึ่งทางกรมการศึกษาก็ยังประสานงานอย่างใกล้ชิด เพราะว่ายังรออยู่ว่าในช่วงเวลาที่มีคนดูทาง อสมท. จะกรุณาจัดสรร เพื่อเห็นประโยชน์ของบ้านเมือง ในเรื่องของร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นกติกาสูงสุดอย่างไร เพราะว่าท่านประธานครับ เข้าใจว่า อสมท. มีทีวี แล้วนี่ยังมีวิทยุ ซึ่งรายการวิทยุทั้งหลายก็เริ่มที่จะมีรายการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรัฐธรรมนูญกันมากขึ้น แต่ว่าเรื่องของกรรรับฟังความเห็น เรื่องของการถ่ายทอดการรับฟังความเห็น นอกจากจะไปเอา สสร. มาให้ความเห็น แต่อยากที่จะเห็นประชาชนให้ความเห็นมาก ๆ จะทำอย่างไรนี้ เราก็คงจะต้องวางแผนและประสานงานกันต่อไปตรงนี้ นอกจากนั้นเราก็มีวิทยุและทีวีของรัฐสภา ซึ่งก็เป็นสถานีเดียว ก็ทำหน้าที่ถ่ายทอดอย่างที่เราทำกันทั้งหลาย อันนั้นเขาก็ช่วยอยู่ตลอดเวลา สุดท้ายครับ ท่านประธานครับ แล้วผมจะขอให้ท่านอาจารย์วรพล รองประธาน ได้นำเสนอว่าผลของการรับฟังเป็นอย่างไร อยากจะกราบเรียนท่านประธานและสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ การที่เราไปรับฟังความเห็น จัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องนี้ ไม่ใช่ได้ประโยชน์เพียงแค่การได้ฟังความเห็นจากประชาชนเท่านั้น แต่ประโยชน์ที่ได้ซ่อนอยู่และเป็นประโยชน์ที่ยิ่งกว่าและมากกว่า ก็คือการให้ประชาชนได้มีโอกาสในการเรียนรู้ เรื่องการเมือง เรื่องของประเทศไทย เรื่องของปัญหาของประเทศ ในทุกกรอบ ทุกส่วน ผมสังเกตว่าในการที่นำประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีวัยต่างกัน มีเพศต่างกัน ได้มาแสดงความคิดเห็นร่วมกันนี้ เป็นการที่ทำให้เขาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการเมือง หลายคนไม่เคยคิดในบางประเด็นที่มีคนหยิบขึ้นมา แต่เมื่อเขาได้ฟังอีกด้านหนึ่ง เขาก็ได้เรียนรู้ทางการเมืองไปด้วยกัน ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นกระบวนการในการให้การศึกษาที่ยิ่งใหญ่ และท่านประธานครับ งบประมาณที่เราใช้ไปนี้สุดที่จะคุ้ม เพียงแค่คิดในเรื่องของการให้การศึกษาให้กับประชาชน เพราะฉะนั้น ผลประโยชน์ประการที่ ๒ ที่ผมกราบเรียน คืออันที่ ๑ เมื่อสักครุนั้กราบเรียนว่า เราไปรับฟังความเห็นเพื่อมาส่งให้กรรมาธิการยกร่าง ประมวลให้กรรมาธิการยกร่างได้ตรงกับความต้องการของประชาชน นั้นเป็นอันแรก

อันที่ ๒ ประชาชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นโรงเรียนที่กระจายกันอยู่ ๗๖ จังหวัด จังหวัดหนึ่งก็มีหลายสิบเวที แล้วก็มีการใช้สื่อที่จะให้ประชาชนได้เรียนรู้เรื่อง

การเมืองการปกครอง ซึ่งอย่างไรเราก็ต้องเดินหน้าในการปกครองในระบบอบ
ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพราะฉะนั้นเป็นการทำให้คน
ได้ตระหนักถึงปัญหาและจะเดินหน้าไปร่วมกันอย่างไร

- ๘/๑

และประการที่ ๓ ท่านประธานครับ ประโยชน์ประการที่ ๓ ก็คือ เรื่องที่ประชาชนจะได้เตรียมพร้อมที่จะลงประชามติ ซึ่งเราคิดกันไว้ว่าอาจจะมีกรลงประชามติในวันที่ ๒ กันยายน ถ้าเป็นอย่างนั้น ถ้ามีโอกาส ประชาชนได้ลงประชามติ ประชาชนก็จะสามารถลงประชามติได้ ด้วยความรู้สึกนึกคิด ด้วยความรู้ ผมไปทุกจังหวัดจะพูดตลอดเวลาว่า ผมจะเสียใจที่สุดถ้าลงประชามติว่า รับรองรัฐธรรมนูญ โดยที่ตัวเองไม่รู้เรื่อง และขณะเดียวกันจะเสียใจยิ่งกว่าอีกถ้าเขาลงประชามติว่า ไม่รับรองรัฐธรรมนูญ โดยที่เขาไม่รู้เรื่อง และเขาเพียงแค่อุถูกกระแสรู้สึกชักจูงไป ผมคิดว่านี่คือภารกิจร่วมกันที่เราจะต้องทำ แต่ขณะเดียวกันเราจะทำไม่ได้ถ้าเราไม่มีสื่อ เพราะฉะนั้นท่านประธานครับ ผมกราบเรียนว่า ยังเป็นภารกิจที่ท่านประธานก็ดี สภาว่างรัฐธรรมนูญก็ดี คงจะต้องประสานกับสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ อย่างหวังเพียงแค่อกรมประชาสัมพันธ์ และ อสมท. แต่ทำอย่างไรที่จะให้โทรทัศน์กองทัพบกทั้งที่มีอยู่ ที่เป็น ททบ. ๕ และที่ได้สัมปทานให้เอกชนไปทำ คือช่อง ๗ ขณะเดียวกันยังมี อสมท. ที่ได้สัมปทานให้เขาเข้าคือช่อง ๓ และยูบีซี (UBC – United Broadcasting Corporation) แล้วก็ยังมีทีไอทีวี (TITV – Thailand Independent Television) แล้วก็ยังมีทีวีดาวเทียมต่าง ๆ ผมคิดว่าทั้งหมดนี้เหลือกำลังที่กรรมการจะทำได้หมด เพราะฉะนั้นท่านประธานและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ที่สามารถที่จะประสาน ช่วยประสานการมีส่วนร่วมกับสื่อต่าง ๆ ตรงนี้ได้เนี่ย ผมก็คิดว่าจะมีประโยชน์อย่างยิ่งนะครับ ท่านประธานครับ ผมหมดในช่วงแรก ผมกราบเรียนไปแล้วว่าผมมีอยู่ ๓ ช่วง ท่านประธานจะกรุณาให้สมาชิกได้สอบถามหรือแสดงความคิดเห็นในช่วงแรกก่อน หรือจะเดินไปช่วงที่ ๒ เพื่อรายงานผลเลยก็ได้แต่ท่านประธาน ขอบพระคุณครับ

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ผมว่าฟังรายงานไปก่อนเลยนะครับ เพราะเดี๋ยวลามได้รวดเดียว เพราะว่าถ้าที่ละช่วงเดี๋ยวลามไปมาก ท่านที่เตรียมไว้ก็ไม่ได้รายงาน คำถามอาจจะไปอยู่ที่รายงานช่วงต่อมาก็ได้ เชิญเลยครับ ท่านกรรมการครับ

นายวรพล ไสคติยานุรักษ์ (กรรมการ) : ท่านประธานครับ กระผมวรพล ไสคติยานุรักษ์ รองประธานคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและ

การประชุมติ อยากรจะกราบเรียนรายงานสิ่งที่คณะกรรมการได้ดำเนินการไปในส่วน
ของการรับฟังความเห็นนะครับ ข้อแรกนะครับ เราได้นำกรอบที่กรรมการยกกว้างได้วาง
แนวไว้ว่า คำถามหรือประเด็นที่ควรไปรับฟังความเห็นของประชาชนนั้นมีอะไรบ้าง -----

- ๘/๑

ได้รับกรอบความเห็นมาแล้ว คณะกรรมาธิการได้นำมาประมวลเป็นประเด็นที่จะยกเป็นแบบเพื่อจะรับฟังความคิดเห็นประชาชน โดยมี ๓ กรอบ กรอบแรก ก็คือ กรอบว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน กรอบที่ ๒ ก็คือ กรอบว่าด้วยสถาบันการเมือง กรอบที่ ๓ คือ กรอบว่าด้วยองค์กฤษฎีและศาล ในประเด็นเหล่านั้นได้วางกรอบต่าง ๆ ในเรื่องดังต่อไปนี้ ก็คือ ประมวลประเด็นเป็นรายละเอียด รวมทั้งในประเด็นสาระที่จะดำเนินการให้กรรมาธิการประจำจังหวัด และคณะกรรมาธิการประจำภาคได้ดำเนินการไปรับฟังความคิดเห็นประชาชนในแต่ละจังหวัดที่จัดขึ้น ประเด็นเหล่านั้นก็จะมีวิทยากร กระบวนการวิทยากร รายละเอียดที่จะบันทึกความเห็น ประมวลความเห็นขึ้นมา แล้วก็ส่งมาทางอีเมล ซึ่งมาส่วนกลางเราก็จะประมวลต่อไป ในเรื่องการประมวลความเห็นนั้นมี ๒ รูปแบบ รูปแบบเป็นรายเวที ก็คือ รับฟังความเห็นในเชิงอภิปราย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดความกระจ่าง และขณะเดียวกันก็เป็นการกระตุ้นเตือนให้เข้าใจและมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ และมีส่วนร่วมในการที่จะไปลงประชามติต่อไปในอนาคต ประโยชน์ในแง่นี้ก็คือทำให้เกิดความเข้าใจกว้างขวาง มีประชาชนเข้ามาร่วมการระดมความเห็นในระดับเวทีนั้นเป็นจำนวนมากมาย ในแต่ละเวทีก็หลายร้อยจนถึงหลายพัน รวมกันทั้งหมดหลายร้อยเวทีด้วยกัน ซึ่งผมจะรายงานไว้ต่อไป ในขณะเดียวกันก็มีการออกแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ซึ่งก็เป็นคำถามในเชิงคำถามปรนัย และมีคำถามเปิดไว้บ้างในบางจุด ซึ่งคำถามนั้นก็มีความในเชิงบุคคลว่า ท่านอาชีพอะไร การศึกษาระดับไหน ทำเล ภูมิลำเนาอยู่ในเมืองหรืออยู่ในเทศบาล อยู่ในตำบล หรืออยู่ในเมืองใหญ่ มีอาชีพ มีรายได้ระดับใด เป็นต้น ประกอบกับความเห็นที่ท่านได้ประมวล ได้รับฟังมา แต่ละท่าน รายบุคคล ก็จะกรอก เต็มคำ เช็ค (Check) ก ข คง เป็นต้น ซึ่งเราก็นำมารวบรวมกันเข้า ในขั้นตอนที่ ๓ เราก็นำความเห็นทั้งหมดของประชาชนทั้งรายบุคคลและรายเวทีนั้นมาประมวลเข้า ได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ช่วยกันประมวลผลด้วย ในการประมวลผลนั้นเราทำเป็น ๓ ครั้ง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญซึ่งได้มีการประชุมกันในวันที่ ๑ มีนาคม ก็เป็นการเสนอครั้งแรก ก็คือประมวลผลในช่วงแรกเพื่อเสนอต่อคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๑ มีนาคม ครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๑๕ มีนาคม และ

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๘ มีนาคม ก็จะทราบว่าเป็นช่วง ๆ ช่วงละประมาณสองสัปดาห์ ประมาณ ๑๓ ถึง ๑๔ วัน เป็นต้น เพื่อที่จะรายงานให้คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญนั้นนำไปปรับ นำไปคิด นำไปที่จะยกเว้นต่อไปให้สอดคล้อง ให้ใกล้เคียง -----

- ๑๐/๑

หรือนำความเห็นของประชาชนที่ได้รวบรวมมานั้นไปศึกษา เพื่อที่จะดำเนินการยกกว้าง
รัฐธรรมนูญ ตามความเห็นของคณะกรรมการยกกว้างรัฐธรรมนูญ ในการประมวล
ทั้ง ๓ ครั้งนั้น ผมอยากขอเรียนเสนอเป็นครั้งที่ ๑ ก่อน ในรายละเอียดนั้นเอกสารมี
หมดแล้ว ก็คงอยากจะเรียนว่า ในครั้งแรกที่การประมวลผลในรายละเอียดนั้น เป็นการ
ประมวลผลระดับ ๓๐ เวที มีบางพื้นที่ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ ก็เหมือนกับว่าเราก็นำ
ความเห็นเหมือนกับการไปลงคะแนนเลือกตั้ง ตอนช่วงเย็น หุ่่มสองหุ่่ม ก็รวบรวมมาได้สัก
ประมาณสามสิบเวที เป็นต้น ในวันที่ ๑๕ มีนาคม เรากั้รวบรวมมาทั้งหมด ๘๗ เวที
ทั่วประเทศ กระจายไปเกือบทุกภาค ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ได้รวบรวมประมวลผลมา
ทั้งหมด ๕๓๗ เวที ก็กระจายทั่วประเทศทั่วทุกภาค จะเห็นว่าการประมวลแต่ละครั้งนั้น
ความเห็นหลายส่วนไปในทางเดียวกัน แต่ก็ขอเรียนว่า ความเห็นแต่ละช่วงนั้นก็เหมือนกับ
ประมวลในช่วง เหมือนกับหย่อนบัตรเลือกตั้ง และนำคะแนนมานับกันประมาณสัก
หนึ่งหุ่่ม สามหุ่่ม เทียงคั้น เป็นต้น จะเห็นว่าเป็นรายละเอียดของความกว้างขวางของ
ผู้ที่มารวบรวมลงความเห็นนะครับ ในเรื่องของการประมวลความเห็นเวทีระดับจังหวัด
ผมขออนุญาตอ้างถึงการประมวล ครั้งที่ ๓ เป็นหลัก เพราะครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ นั้นก็คงอยู่
ในเอกสารที่ได้มอบให้กรรมการยกกว้างไปแล้วนะครับ ถ้าจะขึ้นสไลด์ (Slide) จะเห็น
ภาพชัดเจน

ในกรอบที่ ๑ กรอบว่าด้วยสิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมของประชาชน และ
การกระจายอำนาจ ซึ่งมีการประมวลผลตามรายละเอียดต่าง ๆ ทั่วประเทศแล้ว ในข้อแรกเป็น
คำถามเรื่องเกี่ยวกับควรตรากฎหมายให้ประชาชนมีหลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพ
ประการใด ซึ่งความเห็นส่วนใหญ่ออกมาว่า เห็นด้วยถึง ๙๒ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งรายละเอียด
ท่านก็ได้รับเอกสารแล้ว แต่ถ้าเป็นสไลด์ก็จะเห็นชัดเจนขึ้นนะครับ ข้อเสนอเพิ่มเติมใน
ส่วนนี้ก็มียุ่ว่า ควรพูดถึงเรื่องการศึกษาภาคบังคับให้มากขึ้น จาก ๑๒ ปี เป็น ๑๖ ปี ก็มี
ความเห็นจากเวทีการอภิปรายในแต่ละเวที จำนวนประมาณ ๖.๓ เปอร์เซ็นต์ ก็พูดถึง
เรื่องนี้ว่า อยากให้มีการเสนอการให้ประชาชนมีเสรีภาพ มีสิทธิ ในการเรียนหนังสือ
ภาคบังคับเพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลเป็นผู้ดูแลให้ หรืออีกข้อหนึ่งที่พูดถึง ก็คือ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

ก็ควรได้รับความช่วยเหลือสวัสดิการการสนับสนุนมากขึ้น อันนี้ก็เป็นข้อสังเกต
บางประการที่ประชาชนพูดถึงในส่วนนี้ว่า การที่มีเสรีภาพนั้นสิทธิต่าง ๆ ก็อยากให้
ครอบคลุมไปถึงเรื่องการศึกษา และครอบคลุมไปถึงเรื่องคนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นต้น --

- ๑๑/๑

อันนี้คำถามในประเด็นที่ ๑ ซึ่งได้รับฟังความเห็นมาในส่วนของประชาชนรายเวที
 ในข้อที่ ๒ ก็เป็นเรื่องของการเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนก็เห็นด้วย
 ส่วนใหญ่ถึงประมาณ ๖๗ เปอร์เซ็นต์ ก็มีความเห็นว่าควรเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการ
 สิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น และในการอภิปรายในรายเวทีก็มีความเห็นกันส่วนหนึ่งบอกว่า
 ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด เพื่อที่จะเป็นทางเลือกของ
 ประชาชนในการเข้าถึงได้มากขึ้น ในประเด็นที่ ๓ ที่มีการพูดถึงในการอภิปราย ควรมีการ
 บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านต่าง ๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญไว้ชัดเจนเลย ก็ม
 ความเห็นกัน ๗๙ เปอร์เซ็นต์ ว่าควรเป็นเช่นนั้น อันนี้ก็เห็นในข้อที่ ๓ ความเห็น
 ในข้อที่ ๔ ก็คือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยการ
 เสนอร่างกฎหมาย แล้วก็รวมถึงการถอดถอนและดำเนินคดีต่าง ๆ ของผู้ดำรงตำแหน่ง
 ทางการเมือง ทั้งโดยตรง โดยอ้อม ก็มีความเห็น เห็นด้วยประมาณ ๗๘ เปอร์เซ็นต์ อันนี้
 ก็ชัดเจน อภิปรายกันกว้างขวาง แล้วก็มีความเห็นในรายละเอียดข้อเสนอเพิ่มเติมอีก
 พอสมควร ในประเด็นที่ ๕ การวางระบบป้องกันและการละเมิดสิทธิเสรีภาพของ
 สื่อมวลชน ก็มีความเห็นด้วย เป็นจำนวน ๗๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็มีความเห็นเพิ่มเติม
 เช่นเดียวกันจากรายเวทีบอกว่า ควรมีกระบวนการป้องกันไม่ให้สื่อละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
 ด้วยเช่นเดียวกัน ก็คิดว่าควรจะมีทั้ง ๒ ด้าน ความเห็นในข้อที่ ๖ การจัดให้มีกองทุน
 สนับสนุนการเมืองภาคพลเมือง ความเห็นส่วนใหญ่ ๘๑ เปอร์เซ็นต์กว่า ๆ เห็นว่า
 ควรเป็นเช่นนั้น แล้วก็ควรให้มีการสนับสนุนในเรื่องนี้ แล้วก็ความเห็นเพิ่มเติมก็คือ
 อยากให้ประชาชนในส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในเรื่องนี้มากขึ้น ในข้อที่ ๗ ในกรอบที่ ๑ นี้
 การกระจายอำนาจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และให้มีกระบวนการตรวจสอบ
 ที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเดียวกัน อันนี้ประชาชนเห็นเป็นประเด็นใหญ่มากกว่าควร
 กระจายอำนาจ แต่ขณะเดียวกันควรมีการตรวจสอบ และการตรวจสอบนั้นต้องมี
 ประสิทธิภาพเพียงพอ เห็นด้วย ๗๙.๕ เปอร์เซ็นต์ ในความเห็นข้อที่ ๘ ควรเพิ่มบทบาท
 ให้แก่ชุมชนในการพัฒนาชุมชน และการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองและพัฒนา
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนในเวทีต่าง ๆ พิจารณาแล้วเห็นด้วยเป็น
 ส่วนใหญ่ กระจายไปทั้งหมดทั้งประเทศ ๘๑.๖ เปอร์เซ็นต์ ในเรื่องที่ ๙ ควรลดอำนาจรัฐ

๒๒

สสร ๑๓/๒๕๕๐

วรุทัย ๑๑/๒

และเพิ่มอำนาจให้ประชาชนมากขึ้น ประชาชนเห็นด้วย ๗๒ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ควรจะให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงานออกเสียงประชามติในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น -----

- ๑๒/๑

อันนี้ก็เป็นความเห็นประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ที่รับฟังมา ถัดไปในข้อที่ ๑๐ ควรกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความพร้อมของพื้นที่ ประชาชนเห็นด้วยว่าน่าจะเป็นหลักการที่ถูกต้องในการกระจายอำนาจไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตามความพร้อมของพื้นที่ เพราะถ้ามีความไม่พร้อมก็จะมีปัญหาได้เช่นเดียวกัน

ในกรอบที่ ๒ กรอบว่าด้วยสถาบันการเมือง ในข้อแรก เห็นด้วยหรือไม่กับการลดจำนวน สส. สว. คำตอบส่วนใหญ่เห็นด้วย ๖๓ เปอร์เซ็นต์ มีความเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ เช่น ควรลด สส. ลงเหลือ ๔๐๐ คน เป็นต้นนะครับ ในเรื่องควรมีระบบ สส. ระบบบัญชีรายชื่อหรือไม่ ก็มีคะแนนก้ำกึ่ง มีเห็นด้วยเพียง ๓๖ เปอร์เซ็นต์ ที่ไม่เห็นด้วยก็มากถึง ๔๖.๒ เปอร์เซ็นต์ และที่ไม่แสดงความเห็นอีกจำนวนหนึ่ง ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจพอสมควร ท่านประธานครับ ในส่วนคำถามที่ ๓ สส. ต้องจบปริญญาตรี ซึ่งเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ แล้วก็ในกรณีที่มี สส. บัญชีรายชื่อก็ต้องจบปริญญาตรี ส่วน สว. ก็ต้องจบปริญญาตรี อันนี้ก็เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ ๖๖ เปอร์เซ็นต์นะครับ ในข้อที่ ๔ สส. ควรสังกัดพรรคการเมืองหรือไม่ และหากต้องสังกัดควรกำหนดระยะเวลาเท่าไร ก็เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาที่ออกมาก็คือประมาณ ๙๐ วันนะครับ ข้อที่ ๕ สส. ควรมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่และการลงมติในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่ ไม่ควรจะถูกครอบงำโดยพรรคการเมืองจนเกินไป ก็เห็นด้วย ๖๘ เปอร์เซ็นต์นะครับ ในข้อที่ ๖ ควรกำหนดเขตเลือกตั้งเป็นเขตเลือกตั้งละคนเช่นเดิม ก็เห็นด้วยนะครับ จะเขตใหญ่ขึ้นหรืออย่างไรก็แล้วแต่ แต่ก็เห็นด้วยนะครับ ในข้อที่ ๗ ควรให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปเป็น สส. แทนผู้สมัครที่ถูกตัดสิทธิ เพราะได้รับใบเหลืองหรือใบแดงโดยไม่ต้องเลือกตั้งใหม่ นะครับ อันนี้ก็มีเห็นด้วยอยู่เพียง ๔๙ เปอร์เซ็นต์ ไม่เห็นด้วยอยู่จำนวน ๒๗ เปอร์เซ็นต์ ก็เพราะว่ามีข้อสังเกตหลายเรื่องว่าอาจจะเป็นปัญหาในเรื่องการหาย หรือ คຸ່ມหาย หรืออะไรต่าง ๆ นานาก็เป็นได้ นะครับ ในข้อที่ ๘ สว. ควรมาจากการสรรหาจากตัวแทนของกลุ่มอาชีพทุกภาคส่วนในสังคม ก็เป็นวิธีการที่ได้มาของ สส. สว. นะครับว่าจะมีการสรรหา เห็นด้วยอย่างไรหรือไม่ ประชาชนจากการสัมภาษณ์หลายเวที

ก็เห็นด้วยประมาณ ๔๑.๕ เปอร์เซ็นต์ ว่าจากกระบวนการสรรหาก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง
นะครับ ในข้อที่ ๙ ถ้า สว. มาจากการสรรหา ก็อยากถามว่า มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองเหมือนเช่นปกติทั่วไปหรือไม่ -----

- ๑๓/๑

ก็เห็นด้วยครับ ความหมายคือว่า ถ้าเป็น สว. แล้วก็ควรมีอำนาจ ไม่ว่าจะ สว. นั้นจะมาจากกระบวนการสรรหา ก็ถือว่ามีอำนาจเหมือนกัน ก็คืออำนาจในการถอดถอนได้ ๔๗ เพอร์เซ็นต์นะครับ ในข้อที่ ๑๐ นายกรัฐมนตรีมาจาก สส. แล้วก็ เป็น สส. ขณะเดียวกันได้ ก็เห็นด้วย ๗๕ เพอร์เซ็นต์ ถัดไปในข้อที่ ๑๑ ควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งไม่เกิน ๒ วาระติดต่อกัน หรือไม่เกิน ๘ ปี ประชาชนเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ ๗๒.๖ เพอร์เซ็นต์ ก็จะเป็นกรอบในเรื่องนี้นายกรัฐมนตรีวาระไม่ควรจะเกิน ๒ วาระ และไม่เกิน ๘ ปีนะครับ ในข้อที่ ๑๒ การห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อนในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือเมื่อพ้นตำแหน่งไประยะหนึ่งแล้ว ก็เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ถึง ๗๗.๕ เพอร์เซ็นต์ ในข้อที่ ๑๓ นายกรัฐมนตรีควรถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจ และถูกตรวจสอบได้ง่ายขึ้น ก็เห็นด้วย ๗๗ เพอร์เซ็นต์ ในข้อที่ ๑๔ การกำหนดให้ชัดเจนว่าในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แม้ว่าเป็นการรอลงอาญา ก็ให้พ้นตำแหน่ง ก็เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ ๗๘ เพอร์เซ็นต์นะครับ ในข้อที่ ๑๕ นายกรัฐมนตรีต้องมาตอบกระทู้ถามในสภา ก็เห็นด้วย ๗๒.๔ เพอร์เซ็นต์ แต่ถ้าเกิดพิจารณาลงไปในรายภาคแล้วก็จะพบว่าแต่ละภาคมีความเห็นแตกต่างกันไปบ้างว่า ในภาคกรุงเทพ ประชาชนบอกว่าจะมาตอบทุกครั้งก็ไม่จำเป็นนักหรอกครับ ก็มีจำนวนเปอร์เซ็นต์น้อยลงมาได้ ถ้าท่านลงไปดูรายละเอียดต่อไปในรายการนะครับ ในข้อที่ ๑๖ ควรกำหนดคุณสมบัติ คุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีบทลงโทษที่กรณีฝ่าฝืนด้วย อันนี้ เห็นด้วยชัดเจน ๖๑.๖ เพอร์เซ็นต์นะครับ

ในกรอบที่ ๓ เป็นกรอบว่าด้วยองค์กรตรวจสอบอิสระและศาล ก็มี ความเห็นว่าควรให้มีศาลหรือองค์กรตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ และตรวจสอบ องค์กรอิสระด้วยกันเองด้วย ก็เห็นด้วย เพื่อเป็นการสร้างสมดุลและคานกัน ในข้อที่ ๒ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใดกระทำความผิด ททุจริต หรือมีพฤติกรรมว่าร้ายผิดปกติ ในกรณีดังกล่าวนี้ไม่ควร มีอายุความในการฟ้องร้องนะครับ ก็เห็นด้วย ๗๒.๖ เพอร์เซ็นต์นะครับ ในข้อที่ ๓ ควร มีการกำหนดกลไกและมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายการเมืองที่กระทำต่อ

ข้าราชการประจำ และการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ก็เห็นด้วยครับว่าต้องมีการ
ตรวจสอบในเรื่องนี้ครับ -----

- ๑๔/๑

ในข้อที่ ๔ ควรลดจำนวนประชากรในการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการตรากฎหมาย ก็เห็นด้วย ๖๗ เพอร์เซ็นต์นะครับ ในข้อที่ ๕ องค์กฤษฎีการตามรัฐธรรมนูญควรปลอดจากการเมือง ก็เห็นด้วย ๗๕ เพอร์เซ็นต์ ในเรื่องควรมีการวางระบบการคานและดุลอำนาจระหว่างองค์กฤษฎีการตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ นั้น เห็นด้วย ๗๐ เพอร์เซ็นต์นะครับ องค์กฤษฎีการตามรัฐธรรมนูญที่มีอยู่แล้ว เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดิน กกต. สตง. หรือ ปปช. ควรคงไว้ทั้งหมด ก็เห็นด้วย ๗๓ เพอร์เซ็นต์ ควรมีองค์กฤษฎีการระดับจังหวัดในการติดตาม ตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารปกครองท้องถิ่น เห็นด้วย ๗๑ เพอร์เซ็นต์นะครับ ในข้อที่ ๙ ควรมีการกำหนดงบประมาณให้แก่องค์กฤษฎีการตามรัฐธรรมนูญจำนวนที่ชัดเจนตามสัดส่วนของงบประมาณแผ่นดิน ก็เห็นด้วย ๖๓ เพอร์เซ็นต์ ได้รวบรวมในภาครายเวทีนะครับ ก็เป็นความเห็นประชาชนในเชิงอภิปรายและประมวลเข้าด้วยกันนะครับ ก็เป็นรายละเอียดดังที่ผมกล่าวแล้วนะครับ

ในขั้นต่อไปอยากจะขออนุญาตนำเสนอท่านประธานในเรื่องเกี่ยวกับความเห็นประชาชนที่สอบถามเป็นรายบุคคลนะครับ ซึ่งมีการรวบรวมความเห็นมาในครั้งแรกที่นำเสนอต่อคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ ๑ มีนาคมนั้น จากประชาชน ๗๗๓ ท่านจากทั่วประเทศ แต่ไม่ครบทุกส่วนทุกภาค แต่พอวันที่ ๑๕ มีนาคม เราได้รวบรวมความเห็นมาทั้งหมด ๑๖,๐๓๕ ท่าน จากประชาชนค่อนข้างเกือบทั้งประเทศ และในครั้งที่ ๓ คือวันที่ ๒๘ มีนาคม ได้เสนอกรรมการการร่าง ประชาชนได้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลมาทั้งสิ้น ๓๖,๓๒๔ ท่าน ก็ทำให้ประมวลผลได้ชัดเจนขึ้น คล้าย ๆ เหมือนกับว่าพอระยะเวลาหนึ่งทุ่มได้ผลอย่างหนึ่ง พอสามทุ่มประชาชนเอาคะแนนมารวมมากขึ้น เวลาเที่ยงคืน ก็จะมีรายละเอียดดังที่ปรากฏอยู่ในเอกสารนะครับ ก็จะเห็นว่าความเห็นประชาชนในเรื่องกรอบต่าง ๆ ก็มีรายละเอียดมากเพียงพอ ดังต่อไปนี้ครับ

ในเรื่องกรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจ ในเรื่องแรกนะครับ คำถามแรก ควรบัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีผลบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ประชาชนเห็นควรว่า

ต้องระบุเวลาให้ชัดเจนไว้ ๕๕ เปอร์เซ็นต์ จะเห็นว่าการประมวลมาตั้งแต่ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒
ครั้งที่ ๓ นี้ก็สอดคล้องกัน ประมาณห้าสิบกว่าเปอร์เซ็นต์ ประชาชนเห็นว่าควรมีกฎหมาย
มารองรับและต้องระบุระยะเวลา -----

- ๑๕/๑

แต่มีส่วนหนึ่งที่ระบุว่าต้องบังคับใช้ในรัฐธรรมนูญทันทีเลยนี้มีอยู่ ๓๖ เพอร์เซ็นต์นะครับ จำนวนนี้ก็มีความแตกต่างอยู่เล็กน้อยนะครับในครั้งแรก ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ แต่ก็ไปในทิศทางเดียวกัน ในข้อที่ ๒ นะครับ อำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นั้น เห็นว่าอำนาจที่มีอยู่เดิมนั้นเหมาะสมแล้ว มีเพียง ๒๖ เพอร์เซ็นต์ เห็นว่าควรเพิ่มขึ้น เช่น ควรให้สามารถนำเรื่องเข้าสู่ศาลได้ด้วย มีความเห็นเพิ่มขึ้นเป็น ๖๒.๖ เพอร์เซ็นต์ ว่าควรให้อำนาจอันนี้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วยนะครับ ในเรื่องความชัดเจนของบทบัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐธรรมนูญนั้นชัดเจนดีอยู่แล้ว บอกว่ามีอยู่เพียง ๑๘ เพอร์เซ็นต์ ความชัดเจนของบทบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มีความชัดเจนอยู่เพียง ๑๘ เพอร์เซ็นต์ แต่บอกยังขาดอยู่ ก็คือว่า เห็นว่าควรจะให้ชัดเจนมากขึ้น แต่ต้องมีแนวปฏิบัติมากขึ้นด้วย มีความเห็น ๕๗ เพอร์เซ็นต์นะครับ ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ควรบัญญัติในรัฐธรรมนูญเพิ่มเติมมีอะไรบ้างอีก ก็มีความเห็นแตกต่างกันไปตั้งนี้ครับ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ มีความเห็น ๖๗ เพอร์เซ็นต์ ควรกำหนดนโยบายสาธารณะได้ เพิ่มขึ้นนะครับ เป็น ๒๙.๘ เพอร์เซ็นต์ และการตัดสินใจทางการเมือง ๒๖.๐ เพอร์เซ็นต์ การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ประชาชนเห็นว่าควรมีส่วนร่วมของประชาชนถึง ๕๐.๙ เพอร์เซ็นต์ ความหมายคือว่าประชาชนให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนโยบายแห่งรัฐมากขึ้นในครั้งนี้อมีส่วนกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนให้ความสำคัญเรื่องนโยบายสาธารณะมาก ได้มีความเห็นว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมในเรื่องเหล่านี้มากขึ้น ก็แสดงให้เห็นว่าประชาชนเห็นว่ารัฐธรรมนูญนั้นมีผลกระทบต่อเขาทั้งหลายอย่างมาก แล้วก็รัฐธรรมนูญควรจะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเขาด้วยเช่นเดียวกัน รัฐธรรมนูญก็ไม่ใช่ใช้เฉพาะนักการเมือง ประชาชนควรมีส่วนใช้รัฐธรรมนูญมากขึ้น รัฐธรรมนูญนั้นก็จะต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนมากขึ้น เช่น ในเรื่องของการกำหนดนโยบายสาธารณะ การกำหนด การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ เป็นต้น อันนี้ก็เป็นความสังเกตที่ชัดเจนขึ้นจากแบบสอบถามครั้งนี้ของประชาชน คำถามต่อไป ควรมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น มีความเห็น

๘๔ เพอร์เซ็นต์ เป็นความเห็นที่ชัดเจนมากกว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไข
รัฐธรรมนูญ -----

- ๑๖/๑

ในเรื่องการเสนอร่างรัฐธรรมนูญก็เห็นว่าประชาชนควรมีส่วนร่วม ๗๖.๕ เปอร์เซ็นต์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเรื่องการถอดถอน ก็เห็นว่าควรมีโดยตรง ๗๕ เปอร์เซ็นต์ โดยอ้อม ๑๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ในกรณีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเรื่องการถอดถอน สส. สว. จากผู้ดำรงตำแหน่งก็เห็นด้วย ๗๗.๙ เปอร์เซ็นต์ ในเรื่องกำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครอง ป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพและการครอบงำสื่อมวลชน ก็เห็นว่าควรมีไว้ ๗๖.๗ เปอร์เซ็นต์ การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองก็เห็นด้วย ๗๑ เปอร์เซ็นต์ ในเรื่องของการกระจายอำนาจ ควรกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน เห็นด้วย ๕๖.๓ เปอร์เซ็นต์ ความเห็นนั้นก็คงเส้นคงวาตลอด ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ แล้วก็ไม่ต้องเพิ่ม ปัจจุบันก็ดีอยู่แล้ว ความเห็น ๓๗.๗ เปอร์เซ็นต์ ก็คงเส้นคงวาตลอด ตั้งแต่ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ เป็นต้นมา ในการกระจายอำนาจก็มีการพูดถึงเรื่องการมีมาตรการในการตรวจสอบ การกำหนดมาตรฐานการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการกระจายอำนาจและกำกับดูแลที่ถูกต้องมากขึ้น ก็มีความเห็นว่าควรกำหนดไว้ถึง ๘๒ เปอร์เซ็นต์ ควรเพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้กับท้องถิ่น ชุมชน เพื่อให้การปกป้องคุ้มครองและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนมีประสิทธิภาพขึ้น เห็นด้วยถึง ๘๙ เปอร์เซ็นต์ ในเรื่องกรณีการบริหารประเทศของรัฐในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ควรมีการสอบถามประชาชนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือเข้าทำนองว่า ให้ประชาชนมีอำนาจมากขึ้นนั้น เช่น ในการจะทำข้อตกลงต่าง ๆ เป็นต้น เห็นว่าควรมี ๘๔ เปอร์เซ็นต์ การกระจายอำนาจ ในกรณีพื้นที่ใดที่มีความเหมาะสมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองก็ต้องดำเนินการ ก็เห็นว่ารูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นก็เหมาะสมดีแล้ว ๓๘ เปอร์เซ็นต์ เห็นว่าควรมีระบบที่สอดคล้องกับการพัฒนาแต่ละท้องถิ่น ท้องถิ่นมากขึ้น เห็นว่าควรจะมีปรับปรุงใหม่ ๕๔.๐ เปอร์เซ็นต์ ในเรื่องกรอบการเมือง ความเห็นของประชาชนในเรื่องกรอบการเมือง ข้อแรก จำนวนสมาชิกสภา

๓๒

สสร ๑๓/๒๕๕๐

สมร ๑๖/๒

ผู้แทนราษฎรควรมีเท่าไร ความเห็นส่วนใหญ่ตกไปที่ ๔๐๐ ท่าน ๔๐.๙ เปอร์เซ็นต์
๓๐๐ คน ประมาณ ๒๖ เปอร์เซ็นต์ ๕๐๐ คน ๒๔ เปอร์เซ็นต์ ความเห็นก็ไปตกอยู่ระดับ
๔๐๐ คน ถึง ๔๐.๙ เปอร์เซ็นต์ -----

- ๑๗/๑

ในเรื่องของรูปแบบการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เห็นไปทางว่า เลือกตั้งเขตละ ๑ คนอย่างเดียวนะ ๓๔.๒ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็แบบอื่น ๆ ก็มีกระจาย ๆ กันไป ควรมีสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ ก็เห็นว่าควรมี ๘๑.๓ เปอร์เซ็นต์ ก็คงเส้นคงวาตั้งแต่ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ ก็อยู่ในระดับประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เหมือนกันทั้ง ๓ ครั้ง ในกรณีจำนวนของสมาชิกวุฒิสภาควรมีเท่าไร ความเห็นส่วนใหญ่บอกว่า อยากให้เป็นสัดส่วนของจำนวนต่อ สส. เช่น ถ้า สส. มี ๔๐๐ คน ก็มีครึ่งหนึ่งดังกล่าว พูดย่าง ๆ ว่าความเห็นประชาชนเห็นว่า ควรเป็นครึ่งหนึ่งของจำนวน สส. คำตอบมา ๓๖.๔ เปอร์เซ็นต์ ส่วนกำหนดชัดเจนเลยว่า ๑๐๐ ท่าน ก็มี ๒๔.๒ เปอร์เซ็นต์ ถ้า ๒๐๐ ท่าน ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็ ๒๖ เปอร์เซ็นต์ ความเห็นโน้มเอียงไปทางครึ่งหนึ่งของจำนวน สส. ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ก็ค่อนข้างเลือกตั้งทั้งหมด ๖๗ เปอร์เซ็นต์ ในกรณีวิธีการเลือกตั้งวุฒิสภานั้นก็ยังมีหลายรูปแบบ ความเห็นประชาชนก็ยังเห็นรูปแบบการเลือกตั้งโดยตรง ตามแบบปี ๒๕๔๐ นั้นก็ยังมีความน่าสนใจอยู่ ๖๔ เปอร์เซ็นต์ ในกรณี สว. มาจากการแต่งตั้งนะครับ ควรให้อำนาจของ สว. มีส่วนในการพิจารณาถอดถอนนักการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ ความเห็นก็เห็นว่า ควรยังมีอยู่ ๖๕ เปอร์เซ็นต์ คือความหมายว่าถ้าเป็น สว. แล้วจะมาจากวิธีใดก็คิดว่าควรมีอำนาจดังกล่าวอยู่นะครับ วุฒิสภาการศึกษาของ สส. ก็ยังคงเห็นว่าต้องปริญญาดรี ๖๗ เปอร์เซ็นต์ กรณีผู้สมัคร สส. ที่ได้รับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ที่ได้รับการประกาศนะครับ แล้วก็พิจารณาว่าถ้ามีการกระทำอันทุจริตแล้วจะเลื่อนระดับขึ้นมาหรือไม่ ก็เห็นว่าไม่ควร ๕๐ เปอร์เซ็นต์นะครับ การสังกัดพรรคการเมืองของ สส. ก็เห็นว่าต้องสังกัดพรรคการเมือง ๕๖ เปอร์เซ็นต์นะครับ ในกรณีของจำนวนวันก็ตกไป ไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน เป็นหลักนะครับ ส่วนในกรณีอื่น ๆ ก็มีแตกต่างกันไป แต่ว่าความเห็น ไม่น้อยกว่า ๙๐ วันนี่ ประมาณ ๕๓ เปอร์เซ็นต์นะครับ ในเรื่องฝ่ายบริหาร นายกรัฐมนตรีควรเป็น สส. ด้วยพร้อมกันหรือไม่ ก็เห็นว่ารัฐมนตรีควรเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็น สส. ๖๘ เปอร์เซ็นต์นะครับ ใครก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็น สส. นี่ก็ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ในกรณีฝ่ายบริหาร ในเรื่องอื่น ๆ ก็มี เช่น สส. ไปเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีแล้วควรให้พ้นจาก

การเป็น สส. ด้วยหรือไม่ ก็เห็นว่าไม่จำเป็นนะครับ ควรเป็นพร้อมกันได้ ๕๕ เปอร์เซ็นต์
นะครับ -----

- ๑๘/๑

ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีควรเป็นรัฐมนตรีได้เพียง ๒ สมัย และไม่เกิน ๘ ปี ก็เห็นด้วย ๖๙ เปอร์เซ็นต์ ในกรณีระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ๖๙ เปอร์เซ็นต์ ก็จะเป็นคู่สัญญาด้วยส่วนราชการ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือส่วนราชการท้องถิ่นโดยตรง โดยอ้อมได้หรือไม่ คำตอบคือ ไม่ได้ ๕๓ เปอร์เซ็นต์ นะครับ และที่เห็นว่าเป็นได้แต่พ้นตำแหน่งไปแล้ว ๓๖ เปอร์เซ็นต์นะครับ กรณีเมื่อพ้น จากตำแหน่งการเป็นรัฐมนตรีและรัฐมนตรีสามารถเป็นผู้บังคับบัญชาได้ไหม ก็เห็นว่า ถ้าพ้นแล้วให้ทำได้ทันที ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ให้พ้นไปแล้ว ๑ ปี คำตอบ ๓๕ เปอร์เซ็นต์ นะครับ ในเรื่องการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลโดยการอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีสามารถดำเนินการให้ย้ายขึ้นกว่าปี ๒๕๔๐ นะครับ ก็มีความเห็น ๗๙ เปอร์เซ็นต์นะครับ ในความเห็นข้อถัดไปนะครับ ประชาชนรายบุคคลได้บอกมา ดังนี้ครับ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องคำพิพากษาให้ลงโทษนะครับ แม้ว่าเป็นเพียง การรอลงอาญา ก็ให้พ้นตำแหน่ง เห็นด้วย ๕๙.๔ เปอร์เซ็นต์ ในการตอบกระทู้ถามของ นายกรัฐมนตรีต่อรัฐสภา นะครับ ควรมาทุกครั้ง ๖๒.๒ เปอร์เซ็นต์ มาเป็นบางครั้ง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าเกิดลงไปดูในรายภาคแล้วนะครับ ในส่วนบริเวณแบ่งตามภูมิภาคแล้ว ในกรุงเทพและปริมณฑล ข้อหนึ่งเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมาทุกครั้งนะครับ หรือว่า ควรมาทุกครั้งที่ มีเปอร์เซ็นต์น้อยกว่า ๖๒ เปอร์เซ็นต์นะครับ ถ้าท่านกรุณาลงไปดู รายละเอียดต่อไป ในเรื่องจริยธรรม นะครับ ก็เห็นว่าควรกำหนดคุณธรรมและจริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองและมีบทลงโทษในกรณีฝ่าฝืน ๘๕ เปอร์เซ็นต์ครับ ในกรณีกรอบที่ ๓ นะครับ กรอบว่าด้วยองค์กรตรวจสอบอิสระและศาล นะครับ ก็ควรมี การให้องค์กรอิสระหรือฝ่ายตุลาการมีสิทธิ สามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร ตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ นะครับ เป็นการเช็ก แอนด์ บาลานซ์ (Check and balance) หรือ สมดุลกัน นะครับ ก็เห็นว่าควรเป็นเช่นนั้น ๖๙ เปอร์เซ็นต์นะครับ -----

ควรกำหนดอายุความในการฟ้องคดีทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) ของนักการเมืองทุกระดับหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นว่าไม่ควรมีอายุความ ๖๕ เพอร์เซ็นต์นะครับ การกำหนดกลไกหรือตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายการเมืองที่กระทำต่อข้าราชการประจำนั้นเห็นว่าควรมี ที่ผ่านมาอาจจะไม่ชัดเจน ควรมีนะครับ ๗๒.๗ เพอร์เซ็นต์ การกำหนดมาตรการในการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อไม่ให้ตกอยู่กับการครอบงำของฝ่ายการเมือง เห็นว่าควรจะมีกลไกในการดูแลเรื่องนี้ ๗๘ เพอร์เซ็นต์นะครับ ในเรื่องต่อไปนะครับ การกำหนดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองและการเสนอกฎหมายทั้งระดับประเทศ ระดับท้องถิ่นนั้นเห็นว่าควรมี ๕๓ เพอร์เซ็นต์นะครับ องค์การตามรัฐธรรมนูญควรปลอดจากการครอบงำทางการเมืองอย่างแท้จริง ก็เห็นด้วยนะครับ และขอให้มีองค์กรภาคประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ว่าควรมีส่วนนี้อีก ๔๘.๘ เพอร์เซ็นต์นะครับ ในเรื่องการวางระบบคานและดุลอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นั้นกำหนดไว้เหมาะสมดีแล้วประมาณ ๕๐ เพอร์เซ็นต์ คำถามต่อไปเกี่ยวกับการคงอยู่ขององค์กรในรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เห็นว่าคงไว้ ๖๙ เพอร์เซ็นต์ การคงอยู่ของ ปปช. เห็นว่า ๗๗.๑ เพอร์เซ็นต์ ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) คงไว้ ๗๘.๒ เพอร์เซ็นต์ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนคงไว้ ๗๔ เพอร์เซ็นต์ ผู้ตรวจการแผ่นดินคงไว้ ๗๓.๖ เพอร์เซ็นต์ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติหรือ กทช. ให้คงไว้ ๖๖.๔ เพอร์เซ็นต์ ส่วนคณะกรรมการด้านกระจายเสียงและกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสช.) ให้คงไว้ ๕๔.๕ เพอร์เซ็นต์ ก็มีเปอร์เซ็นต์ที่ลดลงไป เมื่อคำถามลงไปละเอียดว่า ถ้าหากมีการรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าด้วยกันนั้นเห็นเป็นประการใด ก็เห็นว่าให้คงไว้ตามเดิม เพื่อประชาชนมีทางเลือกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เห็นไว้ ๔๑.๕ เพอร์เซ็นต์ ควรมีองค์กรตามรัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้นอีกหรือไม่ ก็เห็นว่าไม่ควรเพิ่มแล้ว มีเท่าเดิมก็พอเพียงแล้ว ๔๘.๒ เพอร์เซ็นต์ ควรเพิ่ม ๒๑.๗ เพอร์เซ็นต์ การมีองค์กรอิสระระดับจังหวัดทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบอำนาจผู้บริหารระดับท้องถิ่นแทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีความเห็นควรมี

๓๗

สสร ๑๓/๒๕๕๐

วคมี ๑๙/๒

๖๖.๓ เพอร์เซ็นต์ อันนี้ก็เป็นความเห็นที่ชัดเจนประการหนึ่งที่ยากให้มีการตรวจสอบการบริหารปกครองท้องถิ่นเป็นพิเศษ -----

- ๒๐/๑

ในเรื่องของการดำเนินงานที่เป็นอิสระขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น ควรกำหนดสัดส่วนของงบประมาณ ก็กำหนดว่าควรมี ๖๙.๘ เปอร์เซ็นต์ ควรมีระยะเวลาในการตรวจกฎหมาย ก็เห็นไว้ว่าควรมี ๗๔.๓ เปอร์เซ็นต์ ทั้งหมดนี้ก็เป็นประมวลความเห็นของประชาชนรายบุคคลที่รวบรวมประมวลมาทั้งหมด ๓๖,๓๒๔ ชุด กระจายทั่วประเทศ แล้วก็เห็นว่าเป็นความเห็นซึ่งจะเห็นว่าหลายส่วนนั้นสอดคล้องกับความเห็นรายเวทีที่ประมวลมา จะเห็นว่าเป็นการรวบรวมใน ๒ แนวทาง ซึ่งได้มอบไปให้กับคณะกรรมการยกร่างเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำไปประกอบในการพิจารณาในการดำเนินการต่อไป ซึ่งกระบวนการต่อไปหลังจากรัฐธรรมนูญได้ยกร่างเสร็จแล้ว ซึ่งหลังวันที่ ๑๙ เมษายนนั้นก็คงจะมีการประมวลรับฟังความเห็นต่อไปในลักษณะเป็นประเด็นเชิงมาตรามากขึ้น ก็จะรวบรวมประมวลผลและนำมาเสนอรายงานต่อไปนะครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนให้ท่านสมาชิกทราบหนึ่งนะครับ ขณะนี้มีตัวแทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ๔ ภาค และอดีตกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในกรุงเทพมหานครมาร่วมฟังนะครับ ยินดีต้อนรับครับ เชิญท่านประธานคณะกรรมการครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : เรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ประธานคณะกรรมการท่านประธานครับ เมื่อทางฝ่ายที่กรรมการของเราได้ไปรับฟังความเห็นอย่างที่ทราบเรียนท่านประธานและที่ประชุมแล้ว ก็ยังมีองค์กรที่ผมทราบไว้แล้วว่าทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ไปรับฟังความเห็น แล้วก็ร่วมอยู่ในกรรมการชุดเดียวกัน แล้วก็นั่งอยู่ในที่นี้นะครับ ในขั้นแรกอยากจะขออนุญาตท่านประธาน เพื่อที่จะให้หน่วยงานทั้งหลายได้เสนอผลของการรับฟังความเห็นกับสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ให้เราะนั้นได้รับฟัง ซึ่งบางอย่างก็เหมือน บางอย่างก็แตกต่าง ผมทราบเรียนนะครับ ไม่ใช่เหมือนไปเสียทั้งหมด แต่บางอย่างก็มีข้อคิดแตกต่างที่น่าสนใจ ซึ่งอยากจะทราบว่า อยากจะให้แต่ละองค์กร ถ้าจะให้เวลาประมาณสักห้านาทีถึงแปดนาที ที่จะทราบเรียนที่ประชุมแห่งนี้

เพราะว่ามีหลายองค์กรมมาก มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีกรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทย มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีสภาที่ปรึกษา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีสำนักนายกรัฐมนตรี มีขบวนการผู้หญิงกับการปฏิรูป
การเมือง แล้วก็มีกรมการพัฒนาชุมชน นี่เป็นเบื้องต้นก่อน แล้วก็จะจะมีหน่วยงานอื่น
อย่างเช่น สำนักงานสถิติที่ดี สถาบันพระปกเกล้าที่ดี และองค์กรเอกชนอื่นอีกนะครับ
เดี๋ยวจะต้องกราบเรียนเป็นชุด ๆ ไป เพราะฉะนั้นถ้าเป็นไปได้อยากจะขอความกรุณา
องค์กรละประมาณห้านาที ถ้าเป็นไปได้จะครับ ขออนุญาตท่านประธานครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านประธาน
จะรายงานในตอนที่ยกรรมาธิการชี้แจงเลยหรือ หรืออย่างไร

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : รายงาน
ตอนนี้เลย

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ตอนนี้เลย โอ.เค.
(O.K. - Okay) กระชับหน่อย เพราะเข้าใจว่าสมาชิกซักจะอยากถามท่านแล้ว ท่านละ
ประมาณห้านาทีนะครับ

นายภูษงค์ นุตราววงศ์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภา
ว่างรัฐธรรมนูญ และท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ กระผม นายภูษงค์ นุตราววงศ์
รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการการมีส่วนร่วม ได้รับมอบหมายจาก
คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มารายงานผลของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
นะครับ ซึ่งขออนุญาตกราบเรียนท่านในเบื้องต้นว่า คงจะใช้เวลาไม่เกิน ๕ นาทีครับ
ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ
การเลือกตั้งนี้ เป็นการรับฟังประเด็นข้อคิดเห็นที่ประชาชนอยากจะใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ
เป็นการดำเนินการตั้งแต่ปลายเดือนธันวาคม ๒๕๔๙ ก่อนที่ทางท่าน สสร. จะมีประเด็น
ต่าง ๆ ออกมา ซึ่งในตอนนั้นทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้กำหนดว่าจะมี
การรับฟังในช่วงแรกคือในเดือนมกราคม ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม จนถึงวันที่ ๒๘
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ นะครับ รายงานที่กระผมจะกราบเรียนต่อไปนี้เป็นรายงานที่มีผลสรุป
ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เป็นการรายงานในช่วงเวลาแรกนะครับ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ นี้

อาจจะไม่ตรงกับประเด็นที่ทางท่าน สสร. กำหนดขึ้นมา แต่ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ได้
นำมาประกอบเพื่อนำกราบเรียนท่านกรรมาธิการการมีส่วนร่วม แล้วก็ท่านกรรมาธิการ
ยกกว้างแล้วนะครับ -----

- ๒๒/๑

ขออนุญาตกราบเรียนอย่างนั้นนะครับ ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนี้ เราได้ใช้ช่องทางของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทั้ง ๗๕ จังหวัด รวมทั้ง กทม. อีก ๑ จังหวัดนะครับ โดยมีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วก็มีการ กต. จังหวัดเป็นผู้ช่วยดำเนินการนะครับ เราใช้ช่องทางทั้งหมดประมาณ ๑๐ ช่องทาง คือ ๑. เรารับฟังความคิดเห็นจากตู้ไปรษณีย์ที่ทางสำนักงาน กต. ได้จัดขึ้น ๒. ก็ได้รับฟังความคิดเห็นโดยตรงที่สำนักงาน กต. ประจำจังหวัดเอง ในส่วนที่ ๓ รับฟังความคิดเห็นจากรายการวิทยุที่ทางสำนักงาน กต. จังหวัดได้จัดประจำอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อันดับที่ ๔ ก็คือรับฟังความคิดเห็นโดยเราได้ จัดเป็นเวทีในบางส่วน เวทีนั้นเป็นเวทีทั่วไป เวทีสัมมนา และบางส่วนเป็นการสัมภาษณ์ ส่วนที่ ๕ เรารับฟังความคิดเห็นโดยทำเป็นแบบสอบถามถึงประชาชนโดยตรงและผ่าน เด็กนักเรียนครับ อันดับที่ ๖ เรารับฟังความคิดเห็นโดยการจัดประชุมสัมมนา อันดับที่ ๗ เราเปิดเว็บไซต์ (Web site) ครับ อันดับที่ ๘ นี่เป็นการรับฟังความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ ท้องถิ่น อันดับที่ ๙ เป็นการรับฟังความคิดเห็นโดยการจัดเจ้าหน้าที่ของเราลงไปในระดับ อำเภอ ตำบล หมู่บ้านเพื่อรับฟังโดยตรงครับ ส่วนสุดท้ายก็คือรับฟังความคิดเห็นโดยใช้ เสียงตามสาย หอกระจายข่าวในการกระจายข่าว แล้วก็รับผลกลับมาครับ จากผลการ ดำเนินการทั้งหมดนี้เราทำเป็นแบบคำถามเปิดครับ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ข้อคิดเห็นโดย อิสระ จากการประมวลแล้วทั้งหมดนี้มีผู้ที่ได้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นจำนวน ทั้งหมด ๑๓,๓๖๒ คน ซึ่งเป็นทั่วประเทศนะครับ ประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญนี้กระผมจะ ขออนุญาตกล่าวโดยสรุป เนื่องจากเอกสารก็มีแล้ว เอกสารได้นำเรียนแล้วนะครับ ในส่วนของความคิดเห็นของประชาชนในส่วนของ กต. ที่รับฟังมานี้ บางส่วนอย่าง ที่ท่านประธานเจิมศักดิ์กับท่าน ดร.วรพลได้เรียนให้ทราบ บางส่วนก็คล้ายกัน บางส่วนก็ เหมือนกัน บางส่วนก็แตกต่างกันนะครับ กระผมจะขออนุญาตเฉพาะในเรื่องของ ความ คิดเห็นของประชาชนในเรื่องที่สำคัญ ๆ ดังนี้ครับ ทาง กต. ก็กำหนดหัวข้อ กำหนด กลุ่มต่าง ๆ ขึ้นมาจากแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามเปิดนะครับ ก็เป็นในเรื่องต่าง ๆ เช่น ในเรื่องของ สส. ในเรื่องของ สว. ในเรื่องของ กต. เอง ในเรื่องความคิดเห็นต่อการ เลือกตั้ง ในเรื่องความคิดเห็นต่อการปกครองท้องถิ่น ในเรื่องของกรมีส่วนร่วม ความเห็น

ต่อเรื่องพรรคการเมือง ความคิดเห็นต่อเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แล้วก็เป็นเรื่อง
องค์กฤษฎะทั่วไป ในเรื่องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้ -----

- ๒๓/๑

คำถามที่สำคัญที่นำกราบเรียนก็คือว่า เมื่อพูดถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามของ กกต. นี้มีแสดงความคิดเห็นไว้ว่า จำนวน สส. ของทั่วประเทศ ควรจะมีทั้งหมด ๔๐๐ คน เป็นเสียงทั้งหมด ๔๒ เปอร์เซ็นต์นะครับ ส่วนที่มีความเห็น รองลงมาก็คือ ควรจะมี ๓๐๐ คน ประมาณ ๒๔ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็จำนวนที่มี ๕๐๐ คน มีทั้งหมด ๓๓ เปอร์เซ็นต์ครับ ในส่วนของข้อคิดเห็นที่ว่า ควรมี สส. แบบบัญชีรายชื่อ หรือไม่ มีผู้ตอบว่า ไม่เห็นด้วย คือไม่ควรมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ถึงร้อยละ ๖๓ ครับ ควรให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต ๒๙ เปอร์เซ็นต์ครับ ส่วนแบบบัญชีรายชื่อแบบเดี่ยวนั้นมีเพียง ๖ เปอร์เซ็นต์เท่านั้นครับ ในส่วนของระยะเวลาที่สังกัดพรรคการเมืองนี้ ทางผู้ตอบ ประชาชนมีความเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะสังกัดพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ๙๐ วันเป็นจำนวนมาก ที่สุด จำนวนถึงร้อยละ ๗๖ นะครับ รองลงมาคือมีความเห็นว่าไม่ควรสังกัดพรรคการเมืองร้อยละ ๑๗ ครับ ส่วนความคิดเห็นที่บอกว่า ไม่ควรสังกัดพรรคการเมือง คือให้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วันนี้ มีเพียงร้อยละ ๕ ครับ ในเรื่องของวุฒิการศึกษานี้ตรงกับประเด็นที่ทาง ดร. วรพลได้รายงานแล้วครับ คือส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๐ มีความเห็นว่า สส. ควรจะมีวุฒิมหาบัณฑิตตรีครับ แต่ในขณะเดียวกันความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันก็คือว่าไม่ควรกำหนดวุฒิมหาบัณฑิตตรีของ สส. นี้ มีถึงร้อยละ ๔๙ ครับ ประเด็นนี้ก็ใกล้เคียงกันครับ ในส่วนที่มีความคิดเห็นของ สส. ว่า ควรอยู่ในวาระเดียว สมัยเดียวนี้อาจร้อยละ ๗๐ ครับ ส่วนที่มีความเห็นว่าไม่ควรอยู่ในวาระเกิน ๒ สมัย มี ๒๙ เปอร์เซ็นต์ครับ ในจำนวนในเรื่องของการถอดถอนรายชื่อผู้มีอำนาจทางการเมือง ควรใช้รายชื่อน้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ ชื่อนี้เป็นความเห็นที่สูงที่สุด มากที่สุดคือร้อยละ ๘๗ ครับ ในส่วนของการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ลดจากจำนวน ๕ เปอร์เซ็นต์เหลือ ๓ เปอร์เซ็นต์นี้ มีความเห็นร้อยละ ๙๓ เห็นว่า ควรจะลดจาก ๕ เปอร์เซ็นต์เหลือ ๓ เปอร์เซ็นต์ครับ ในส่วนของประเด็นว่านายกรัฐมนตรีควรมาจากไหนนะครับ มีความเห็นว่า นายกรัฐมนตรีควรมาจากการเลือกตั้ง สส. สูงมากครับ ร้อยละ ๙๔.๔๙ แล้วก็มีความเห็นว่าเป็น สส. ควรเป็นรัฐมนตรีในขณะเดียวกัน

ได้นี้มีเพียงสามเปอร์เซ็นต์เศษ ๆ นะครับ และในขณะเดียวกันมีความเห็นว่า ไม่ควร
เป็น สส. และเป็นรัฐมนตรีในขณะเดียวกัน ประมาณสองเปอร์เซ็นต์เศษ ๆ ครับ ในส่วน
ของวุฒิสภานะครับ ที่สำคัญก็คือมีความเห็นว่า สมาชิกวุฒิสภาควรมาจากการเลือกตั้ง
มากที่สุดร้อยละ ๕๘ นะครับ -----

- ๒๔/๑

นอกนั้นมาจากการแต่งตั้งร้อยละ ๑๒ ครั้ง มาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้งในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ ๑๒ ครั้ง ในส่วนวาระของ สว. มีความเห็นว่าควรอยู่ในวาระเดียว ร้อยละ ๗๔ ครั้ง ที่สำคัญอีกอันหนึ่งก็คือมีความเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรออกกฎหมายป้องกันไม่ให้ญาติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สามี ภรรยาเป็นสมาชิกวุฒิสภา อันนี้สูงถึงร้อยละ ๘๙ ครั้ง ในส่วนของการหาเสียงของวุฒิสภามีความเห็นว่าควรหาเสียงได้ ร้อยละ ๙๕ การจำกัดอายุ มีความเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรอายุไม่เกิน ๗๐ ปีถึง ร้อยละ ๘๒ ครั้ง ในจำนวนของสมาชิกวุฒิสภามีความเห็นว่าควรจะมี ๒๐๐ คนเป็นจำนวนที่มากที่สุดคือ ๖๔ เปอร์เซ็นต์ แต่ต่ำกว่า ๒๐๐ คนที่ไม่ได้ระบุจำนวนมีร้อยละ ๓๕ ครั้ง สำหรับวุฒิสภา มีความเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรจบปริญญาตรีถึงร้อยละ ๙๖ ครั้ง ในส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งนี้มีความเห็นว่ากระบวนการสรรหา กกต. นี้ไม่ควรให้พรรคการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องสูงถึงร้อยละ ๗๘ ครั้ง ในเรื่องของอำนาจหน้าที่ในการชี้ขาดผลการเลือกตั้ง ลักษณะของการให้ใบเหลือง ใบแดง มีความเห็นว่าควรให้ กกต. คงอำนาจเดิมร้อยละ ๕๓ ครั้ง ส่วนรองลงมาก็คือควรเป็นอำนาจของศาลพิเศษที่ศาลเลือกตั้งร้อยละ ๒๓ ในส่วนของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนะครับ มีความเห็นว่าควรยกเลิกการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรหรือต่างประเทศนะครับ สูงที่สุดคือร้อยละ ๘๗.๙๔ ครั้ง แล้วก็มีมีความเห็นว่าควรยกเลิกการใช้สิทธิล่วงหน้าคือการอำนวยความสะดวกครับ ประเด็นที่ควรจะเป็นการเลือกตั้งเป็นหน้าที่หรือเป็นสิทธินะครับ มีความเห็นว่าควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ร้อยละ ๖๓ นะครับ และไม่ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ร้อยละ ๓๖ การนับคะแนน สส. สว. ต้องถึ้นควรนับที่หน่วยเลือกตั้งร้อยละ ๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องอีกอันหนึ่งก็คือเวลาในการเลือกตั้ง ควรจะเป็นเวลาตั้งแต่ ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกาครับ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา ส่วนอื่น ๆ นี้ ในเรื่องของการปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีประเด็นที่สำคัญที่จะนำกราบเรียนนะครับ ส่วนในเรื่องของพรรคการเมืองมีประเด็นเดียวครับ มีความเห็นว่าควรยกเลิกเงินสนับสนุนพรรคการเมืองร้อยละ ๗๑ ครั้ง ในส่วนที่ผมกราบเรียนทั้งหมดนี้เป็นสรุปประเด็นนะครับ -----

ในรายละเอียดได้ปรากฏในเอกสารแล้ว ขออนุญาตกราบเรียนว่าในการรับฟังความคิดเห็นในวาระที่ ๒ ในเฟสที่ ๒ นี้ อยู่ระหว่างที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกำลังนำกราบเรียนคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณท่านรองเลขาธิการ กกต. ท่านหญิงคันะครับ กรรมาธิการมีต่อใหม่ครับ เชิญท่านประธานครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานครับ ยังมีองค์กรอื่นที่ผมกราบเรียนท่านประธานเมื่อสักครู่นี้ เรียงตามลำดับองค์กรละไม่เกิน ๕ นาทีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญครับ ท่านใดครับ

นายวันชัย จันทร์พร (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ และท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านครับ กระผม นายวันชัย จันทร์พร ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ตัวแทนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขออนุญาตกราบเรียนรายงานผลการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนต่อกระบวนการของการร่างรัฐธรรมนูญครับ เนื่องจากว่าในการยกร่างรัฐธรรมนูญครั้งนั้นะครับ ตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้ก็จะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองท้องถิ่นในเรื่องของการใช้สิทธิสมัครในการตรวจสอบการบริหารงานของท้องถิ่น ตลอดจนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็จะได้มีการกำหนดในหมวดขององค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งระบบ -----

ดังนั้นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นก็ได้ให้ความสำคัญในการที่จะให้พี่น้องประชาชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการของการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ครับ ทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเองก็ได้ประสานงานไปยังจังหวัดทุกจังหวัดครับ ขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้กับพี่น้องประชาชนในชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้แสดงความคิดเห็นผ่านคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ รวมตลอดถึงทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเองก็ได้ตั้งศูนย์ประสานงานรับข้อเสนอแนะทั้งทางหนังสือ ทางโทรศัพท์ ตลอดจนได้เปิดเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นครับ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ในการที่จะได้มีส่วนร่วมในการที่จะเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในกระบวนการของการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ครับ ซึ่งในส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเองขณะนี้ก็ได้รับข้อเสนอแนะในการร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ในเรื่องของขั้นตอน การมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการบริหารงาน การเงิน การคลัง การพัสดุ ตลอดจนการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครับ ซึ่งก็คงจะได้มีผู้เสนอแนะผ่านมาทางคณะกรรมการต่าง ๆ ขณะนี้ทางผมเองก็ได้รวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไว้ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แล้วก็ได้เสนอแนะกราบเรียนผ่านมาทางคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ในส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเอง ขณะนี้ก็ได้รวบรวม ติดตาม และประสานงานการทำงานของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ แล้วก็จะได้รวบรวมเสนอแนะข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางคณะกรรมการต่าง ๆ เสนอให้คณะกรรมการได้พิจารณาต่อไปครับ ขออนุญาตกราบเรียนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบคุณครับ ท่าน ผอ. วันชัย เชิญท่านต่อไปครับ

นายประนุญ สุวรรณภักดี (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการที่เคารพ กระผม นายประนุญ สุวรรณภักดี รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิทธิให้มารายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิในวันนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดเวทีการรับฟังประชาชนตั้งแต่กลางปีที่แล้ว เนื่องจากเล็งเห็นว่าการปฏิรูปการเมืองจะต้องเกิดขึ้น และสิ่งสำคัญของปัญหาในบ้านเมืองก็คือ การที่ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนไม่ได้ถูกตอบสนอง และปัญหาก็ไม่ได้ถูกแก้อย่างแท้จริง ก็เลยได้มีการจัดทำเวทีรับฟังในภาคต่าง ๆ ต่อเนื่องกันมา จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็ยังได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดมา ก็ได้ทำผลสรุปในเบื้องต้นเสนอท่านประธาน โดยผ่านทางท่านรองเดโชไปแล้วนะครับ ในส่วนของรายละเอียดนั้นก็ยังไม่ค่อยปรากฏชัดเจนเท่าไรนัก เพราะว่าประชาชนก็อยากจะฟังสภาร่างรัฐธรรมนูญอยู่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของหลักการนั้นได้นำเสนอไปแล้ว ก็อยากจะกราบเรียนเน้นย้ำในส่วนที่น่าจะเป็นหลักการที่สำคัญมาก กล่าวคือ การที่จะแก้ปัญหาในบ้านเมือง การที่จะพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปได้นั้น ประชาชนจะต้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงานของรัฐจะต้องมีส่วนในการที่จะบริหารจัดการอนุรักษ์ตั้งแต่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม สุสานทรัพยากรทั้งหลายทั้งปวง ตลอดจนการบริหารบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องถิ่นของตนไล่ขึ้นมาเป็นลำดับจนกระทั่งถึงในระดับชาติ ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนนั้นเราคงจะต้องทำความเข้าใจกับเขาก่อน เพราะเราอาจจะไม่ได้พูดภาษาเดียวกัน เพราะฉะนั้นถ้าเกิดจะให้ประชาชนมีความเข้มแข็งแล้ว เราคงจะต้องกระจายอำนาจลงไปให้เขาได้มีสิทธิ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยเฉพาะโครงการใหญ่ ๆ ของรัฐ จะสังเกตได้ชัดเจนว่าประชาชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนะครับ ขอใช้คำว่า อย่างแท้จริงและทั่วถึง ปัญหาจึงได้เกิดขึ้นตลอดเวลา เพราะฉะนั้นถ้าเราสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง แล้วก็คิดว่าประเทศชาติคงจะพัฒนาไปได้เร็ว ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณท่านรองเลขาธิการประณูญะครับ ในส่วนกรรมาธิการมีอะไรเพิ่มเติมไหมครับ
เชิญครับ

นายวรพล ไสคติยานุรักษ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กระผม นายวรพล ไสคติยานุรักษ์
รองประธานคณะกรรมการกรรมาธิการมีส่วนร่วมและการประชามติ จะมาขอทราบเรียนใน
อีกเรื่องหนึ่งก็คือว่า ในฐานะรองประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ได้มอบหมายให้กระผมนำเสนอเรื่องการรับฟังความเห็นประชาชนของสภาที่ปรึกษา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้วยนะครับ ซึ่งทางสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน ในมาตรา ๒๖ และเป็น
องค์กรหนึ่งที่ต้องพิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ยกร่างขึ้นด้วย
ในกระบวนการนั้นทางสภาที่ปรึกษาได้ดำเนินการตั้งแต่ปลายปีที่แล้วในหลายขั้นตอน
ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนได้มีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมา ๑ คณะ คือคณะกรรมาธิการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งกระผมได้รับมอบหมายให้เป็นประธาน
คณะทำงานชุดนั้นด้วยเช่นเดียวกัน แล้วก็ดำเนินการหลายขั้นตอน ขั้นตอนแรกก็คือ
การจัดระดมความเห็นระดับไฟกัส กรุ๊ป (Focus group) คือเชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ต่าง ๆ มาระดมความเห็นในเรื่องประเด็นรัฐธรรมนูญว่าควรมีสาระอย่างไร แล้วก็ใน
ขั้นที่ ๒ ก็คือการรับฟังความเห็นประชาชน ได้ดำเนินการขั้นที่ ๒ ก็คือการรับฟังความเห็น
ประชาชนทั่วประเทศ ตั้งแต่ประมาณปลายเดือนมกราคมจรดต้นเดือนกุมภาพันธ์
ปี ๒๕๕๐ นี้ ซึ่งรับฟังความคิดเห็นประชาชนจากทั่วทุกจังหวัด โดยจัดเป็นเวทีขึ้น เวทีละ
๒ ถึง ๓ จังหวัด มาประมวลกัน โดยกระบวนการรับฟังความเห็นนั้นก็ทำเป็น ๔ รูปแบบ
ดังต่อไปนี้ แบบที่ ๑ คือ การจัดเวทีและประมวลความเห็นจากรายเวที โดยมีประเด็นที่ได้
กำหนดขึ้น ทางสภาที่ปรึกษาได้กำหนดขึ้นใน ๓ กรอบ ซึ่งเป็นข้อข้อดีที่กรอบที่กำหนด
ขึ้นนั้นเป็นกรอบที่ตรงกับกรรมาธิการยกร่างได้ยกขึ้นในโอกาสต่อมานะครับ -----

ซึ่งทำให้เราโชคดีได้ทำงานล่วงหน้าไปก่อน และสภาที่ปรึกษาก็เป็นหน่วยงานแรกที่ลงไปในพื้นที่รับฟังความคิดเห็นประชาชน จึงได้รับการต้อนรับอย่างมากมาจากประชาชนทั่วประเทศนะครับ แล้วก็การรับฟังรายละเอียดที่นั่นประชาชนให้ความสำคัญและให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ยิ่งแล้วก็เป็นการสื่อสาร เพราะเราได้มีการนำเสนอ อธิบายถึงเรื่องรัฐธรรมนูญด้วย เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนที่มามีส่วนร่วมในครั้งนั้นด้วย และประมวลรายละเอียดขึ้นมา นะครับ ขณะเดียวกันเราก็มีการออกแบบสอบถามเป็นรายบุคคลนะครับ ซึ่งรายบุคคลนั้นก็ให้ประชาชนได้ตอบทั่วประเทศเช่นเดียวกัน ซึ่งมีประชาชนตอบเข้ามาหลายพันราย ในกระบวนการที่ ๓ เราก็รับฟังความเห็นผ่านเว็บไซต์ ได้ออกแบบสอบถามนั้นผ่านเว็บไซต์ ประชาชนสามารถกดเข้ามาเพื่อตอบคำถามได้เลย ก็มีประชาชนเข้ามารับฟังสนใจเว็บไซต์ของเรา สภาที่ปรึกษา มีผู้เข้ามารับฟังและมาอ่านรายการต่าง ๆ ในเว็บไซต์ของเรามากกว่าสองหมื่นกว่าราย นะครับ ซึ่งก็เป็นเว็บไซต์ที่มีความนิยมค่อนข้างสูงมาก รวมทั้งมีอีกแบบสอบถามหนึ่งในทางเว็บไซต์คือ แบบปลายเปิด ก็คือประชาชนจะพูดอะไรก็ได้ นะครับ ให้ความเห็นมาทั้งหมด ขณะนี้ก็รวบรวมแล้วพริ้นท์ (Print) เป็นเอกสารมาได้หลายกล่อง นะครับ เพราะว่าเยอะมาก ประชาชนให้ความเห็นแบบปลายเปิดจำนวนมาก เราก็ได้เอาความเห็นทั้งหมดนี้ประมวลเข้ามานะครับ ได้นำเสนอต่อกรรมธิการยกร่างไปแล้ว นะครับ แล้วก็ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจหลายประการ จากนั้นเราก็มีการจัดระดมความเห็นระดับชาติอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม โดยเชิญประชาชนจากทุกส่วนต่าง ๆ ตัวแทนแต่ละจังหวัดมาร่วมประชุมกัน ในกรุงเทพฯ แล้วก็ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก และมีความตั้งใจหลายประการ แล้วก็ ได้ประมวลขึ้นมาเป็นเอกสาร ซึ่งได้นำส่งให้ทางประธานคณะกรรมการยกร่างเรียบร้อยแล้ว นะครับ ซึ่งมีเรื่องที่น่าสนใจหลายเรื่อง ที่อยากจะกราบเรียน นะครับ ข้อแรก ประชาชนให้ความสำคัญเรื่องสิทธิเสรีภาพและบทบาทประชาชนเป็นพิเศษ ได้พูดถึงสิทธิต่าง ๆ มากมาย ตั้งแต่สิทธิเรื่องการศึกษาก็เท่าเทียมกัน สิทธิในเรื่องการทำงาน สิทธิของสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ ----

และผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทั้งหลายนะครับ สิทธิของชุมชน สิทธิของสื่อ และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีรายละเอียดมากมายนะครับ ซึ่งได้นำเสนอไปแล้วในส่วนนั้นนะครับ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องของการร่างกฎหมาย การชุมนุมต่าง ๆ เป็นต้น ในส่วนที่ ๒ ของสิทธิประชาชน คือเรื่องเกี่ยวกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เห็นว่านโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนั้นควรเป็นสภาพบังคับนะครับ เพราะว่ารัฐจะต้องใช้นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในการพัฒนาประเทศ เพราะประชาชนให้ความสำคัญเรื่องนี้เป็นพิเศษว่าประชาชนเห็นว่ารัฐธรรมนูญนั้นประชาชนควรมีส่วนใช้ด้วย แล้วก็ไม่ใช่เป็นเพียงนักการเมืองที่มาใช้รัฐธรรมนูญ จะเป็นอย่างนั้นได้ประชาชนจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องเหล่านี้ และรัฐบาลต้องให้ความสำคัญเรื่องเหล่านี้ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนั้นถือเป็นเสาหลักอันหนึ่งของรัฐธรรมนูญที่ควรจะมี เพราะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ตั้งแต่เรื่องเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ก็อยากให้มีข้อชี้วัด ข้อกำหนดชัดเจน มีสภาพบังคับ ประชาชนตอบแบบสอบถามมาทั้งหมด ๙๔.๖ เปอร์เซ็นต์นะครับ บอกว่าต้องมีนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเป็นสภาพบังคับ อันนี้ก็เป็นแนวหนึ่งที่มีความสำคัญมาก การศึกษาประชาชนอยากเห็นมีสภาพบังคับมากขึ้น ที่จะกำหนดให้รัฐจะต้องดำเนินการเพื่อให้การศึกษาประชาชนเป็นจำนวนที่เพียงพอและมากพออย่างเท่าเทียมกัน แล้วก็จำนวนปีก็พูดถึง ๑๒ ปีขึ้นไปทั้งสิ้นนะครับ เป็นสภาพบังคับที่ให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิได้เรียนในสิ่งที่ได้เรียน ต้องการเรียนนะครับ ในเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนพูดถึงมากกว่ากระทบกระเทือนมากเรื่องนี้ อยากให้มีการกำหนดชัดเจนในนโยบายแห่งรัฐ เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่ประชาชนพูดถึงว่าควรจะต้องแก้ไขเป็นระบบ แล้วก็ควรจะบังคับไว้ในนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐให้ชัดเจนในเรื่องการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างถาวรยั่งยืน เพราะประชาชนรู้สึกว่าเป็นเรื่องใหญ่แล้วในเวลานี้ เรื่องสาธารณสุขโรคและสาธารณสุข เป็นเรื่องอีกเรื่องหนึ่งที่ประชาชนพูดถึงว่า ควรจะมีกติกาชัดเจนในนโยบายแห่งรัฐที่ประชาชนอยากเห็นรัฐบาลต้องทำ ----

สิ่งเหล่านี้ให้ประชาชนได้รับอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน อีกประการหนึ่ง เนื่องจากขณะนี้เรากำลังเปิดประเทศไปสู่เสรีและการค้าเสรีมากขึ้น ประชาชนกังวลว่าการเปิดเสรีเหล่านี้จะทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบกระเทือนจากการสาธารณสุข เพราะว่าจำนวนหมอมือจำกัด ถ้ามีจำกัดแล้วต่างประเทศมาใช้มาก แล้วเราไม่มีแผนงานในการพัฒนาสาธารณสุขเพียงพอประชาชนก็จะเดือดร้อน ขณะนี้แพทย์ในชนบทมีจำนวนจำกัด แต่แพทย์ที่ไปรักษาคนต่างประเทสนั้นอาจจะมีจำนวนมากกว่าแพทย์ชนบทแล้วก็ได้ในระยะเวลาในอนาคตข้างหน้า จึงเป็นเรื่องใหญ่ที่อยากจะให้นโยบายแห่งรัฐในการวางแผนเรื่องเหล่านี้ไว้ล่วงหน้า เพราะเรากำลังเข้าไปสู่โลกของการเปลี่ยนแปลงและการเปิดประเทศเสรี ในกรอบสถาบันการเมือง ก็พูดถึงเรื่องเกี่ยวกับการได้มา ก็เห็นว่าควรจะมีนายกรัฐมนตรีมาจาก สส. นะครับ แล้วก็ดำรงตำแหน่งพร้อมกันได้ ในขณะเดียวกันต้องสังกัดพรรคการเมืองเป็นหลักนะครับ แล้วก็วุฒิสมาชิกก็ควรจะจบปริญญาตรี ชัดเจนนะครับ เรื่องอำนาจบริหาร เห็นว่าไม่ควรอนุญาตให้มีการยุบรวมพรรคเมื่อมีการเลือกตั้งแล้วนะครับ เพราะว่า เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและขัดต่อเจตนารมณ์ของประชาชนที่เลือกพรรคมาแบบนั้น แต่มายุบรวมหายไป ในส่วนอื่น ๆ จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองเป็นเรื่องใหญ่ที่ประชาชนให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง องค์กรต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญนั้น ก็เห็นว่าควรจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสรรหาองค์กรอิสระมากขึ้น และไม่ควรมีการสรรหาองค์กรอิสระจากพรรคการเมืองนะครับ และประชาชนควรมีส่วนเป็นกรรมการสรรหาและควรมีส่วนเป็นกรรมการองค์กรอิสระมากขึ้น ไม่ใช่มีเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเดียว แล้วก็ในส่วนอื่น ๆ ก็มีความสำคัญมาก ในเรื่องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญในส่วนของการบัญญัติตามกฎหมายที่จะต้อง มี เรื่องการที่กฎหมายถูกทั้งหลายก็ควรที่จะกำหนดชัดเจนว่าให้มี โดยรวม ๆ ก็เป็นความเห็นประชาชนจากแนวคิดต่าง ๆ มากมายนะครับ ซึ่งเราได้นำเสนอไปต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว -----

ขั้นตอนต่อไปของทางสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็คือจะดำเนินการหลังจากทางร่างรัฐธรรมนูญได้ยก่างรัฐธรรมนูญเสร็จเรียบร้อยแล้วนะครับ ทางสภาที่ปรึกษาก็จะนำร่างรัฐธรรมนูญนั้นมาระดมความเห็นประชาชนอีกครั้งหนึ่งทั่วประเทศนะครับ แล้วจะจัดขึ้นในวันที่ ๒๓ วันที่ ๒๔ เมษายน ซึ่งก็จะเรียนเชิญหลายท่าน ท่านประธานคณะกรรมการและท่านกรรมการหลายท่านไปร่วมอภิปราย ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น และประชาชนจากทั่วประเทศก็จะให้ความเห็นในเรื่องนี้ แล้วก็จะประมวลเสนอต่อกรรมการยก่างรัฐธรรมนูญต่อไปขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบคุณท่านอาจารย์วรพลนะครับ ท่านประธานคณะกรรมการ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : เหลืออีก ๒ องค์กณะครับ ก็คือขบวนการผู้หญิงกับการปฏิรูปการเมือง ซึ่งคุณมาลีรัตน์ แก้วก่า ได้ไปรับฟังความเห็นมา แล้วก็กรมการพัฒนาชุมชนซึ่งจะมี ดร. นิรันดร์ จะได้เสนอตรงนี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญท่านกรรมการมาลีรัตน์ หรือท่านไหนครับ เชิญท่านมาลีรัตน์ครับ

นางมาลีรัตน์ แก้วก่า (กรรมการ) : ขอขอบคุณท่านประธาน ตกลงเวลาเหลือ ๕ นาทีนะคะ เพราะว่าได้รับแจ้ง ๑๐ นาทีค่ะ ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันนางมาลีรัตน์ แก้วก่า ในฐานะกรรมการซึ่งไปทำงานประสานการมีส่วนร่วมกับขบวนการผู้หญิงกับการปฏิรูปการเมือง ทั้งไปทำงานประสาน แล้วก็เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการผู้หญิงกับการปฏิรูปการเมือง ขอรายงานการทำงานในนามของกรรมการที่ไปทำงานมาดังนี้

ประการที่ ๑ เราได้ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่ร่วมมือกันในการทำงานรับฟังความคิดเห็นครั้งนี้จะยกตัวอย่างเช่น ร่วมกับกองทัพภาคที่ ๓ แล้ววันพรุ่งนี้จะมีการประชุมร่วมกับกองทัพภาคที่ ๔ แล้วก็ภาคที่ ๑ เพื่อที่จะดำเนินการร่วมกัน ภาคที่ ๒ กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ในส่วนของกองทัพภาคที่ ๓ นั้น นอกจากกองทัพภาคที่ ๓ ยังไป

ในองคกรผู้หญิงตามจังหวัดต่าง ๆ ที่มาทำงานร่วมกันกับกองทัพภาคด้วย เราได้จัดบุคลากรออกจังหวัดละ ๑๐ คน เพื่อที่จะเป็นวิทยากรหลัก จัดอบรมวิทยากรก่อนนะคะ การอบรมวิทยากรนี้หลักการตอนแรกก็จะร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชนของท่านอธิบดีด้วยนะคะ แต่ว่าเนื่องด้วยเวลาจำกัด แล้วเงินงบประมาณที่ได้รับมามันเข้ามา เราก็เลยต้องเดินหน้าไปก่อน ในเรื่องของกองทัพภาคที่ ๓ ได้รับเงินสนับสนุนส่วนหนึ่งมาจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดอบรมวิทยากร ๑๗๐ คน แต่ปรากฏว่าวิทยากรมาเกินกว่าจำนวนที่คาดหมาย ก็คือสองร้อยกว่าคน เป็นวิทยากรหลักของจังหวัด ในวิทยากรหลักนี้หลักสูตรที่ให้เราเน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการดำเนินชีวิตประจำวันว่ามีความเกี่ยวพันกันอย่างไร จากนั้นได้วิเคราะห์สถานการณ์โดยกลุ่มวิทยากรที่มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยขณะนี้ สุดท้ายทางออกของสถานการณ์ก็คือการเสนอกติกาในรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเรื่องของภาคการเมือง ภาคเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมว่าจะบรรจุในรัฐธรรมนูญอย่างไร -----

สำหรับกองทัพภาคที่ ๓ ได้อบรมระดับวิทยากรหลักเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วสองร้อยกว่าคนนะคะ ขณะนี้วิทยากรหลักกำลังอบรมวิทยากรระดับอำเภอ รุ่นหนึ่งจะประมาณเจ็ดสิบห้าคน ซึ่งทั้งหมดทั้งประเทศเราจะทำ ๒๐๐ รุ่น ๆ ละ ๗๕ คน ก็ตก ๑๕,๐๐๐ คน จาก ๑๕,๐๐๐ คนนี้เขาจะต้องกระจายไปตามตำบลต่าง ๆ ๓,๐๐๐ ตำบล และในแต่ละตำบลจะต้องไปให้ได้ตำบลหนึ่ง ๕ หมู่บ้าน ก็จะได้ ๑๕,๐๐๐ หมู่บ้าน จาก ๑๕,๐๐๐ หมู่บ้านนี้จะมีคนที่ทำงานที่เข้าใจที่ได้รับฟังประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งเสนอข้อคิดเห็นประมาณเก้าแสนคน สำหรับหลักสูตรเราในระดับหมู่บ้าน ขออนุญาตท่านประธานว่าเสนอเอกสารที่ประกอบนะคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญครับ

นางมาลีรัตน์ แก้วก่า (กรรมาธิการ) : ในระดับหมู่บ้านเราได้ใช้สื่อเป็นภาพพลิกที่จะเข้าไป ก็คือจาก ๑๕,๐๐๐ หมู่บ้านที่จะไปเดินนี้นะคะ จะจัดทีม (Team) วิทยากรออกไปทีมหนึ่ง ๒ คน กับ ๓ คนนะคะ ๕ คนเขาจะต้องไปแบ่งทีม เราจะนำเสนอเรื่องตั้งแต่ชีวิตประจำวันกับการเมืองเกี่ยวพันกันอย่างไรนะคะ นอกจากนี้สภาพสังคมปัจจุบันเป็นอย่างไร แล้วก็เน้นความสำคัญของการเมืองภาคตัวแทนกับภาคพลเมืองนะคะ ซึ่งสุดท้ายในวันนี้การเมืองบ้านเราจะเป็นการเมืองแบบที่เห็นในภาพนี้นะคะ ท่านประธาน ก็คือในสภาไม่ว่าจะเป็นวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมานั้น ตัวแทนของคนที่เป็นคนส่วนน้อยประมาณสิบเปอร์เซ็นต์ของประเทศจะได้เสียงข้างมากอยู่ในสภา ก็คือจะมาจากการซื้อเสียงบ้าง มาจากการใช้อิทธิพลบารมีบ้าง แต่คนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ใช้แรงงานทั้งหลายจะมีตัวแทนอยู่ในสภาน้อยมากประมาณสิบเปอร์เซ็นต์เท่านั้น เพราะฉะนั้นเราอยากให้เห็นการเมืองไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเสมอภาค และเราอยากให้เห็นการเมืองภาคพลเมืองให้มากขึ้น นอกจากตัวแทนที่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการทำหน้าที่ผู้แทนไม่ว่าจะเป็นอื่นใดก็ตาม เราอยากเห็นภาพประกอบที่เปลี่ยนจากเมื่อก่อนนะคะท่านประธาน ที่เมื่อก่อนเพียงคนละข้าง ก็อยากให้เห็นตัวแทนคนส่วนใหญ่ได้ที่นั่งมากขึ้นในสภานะคะ อันนี้คือเป้าหมายสูงสุด แล้วก็นำมาซึ่งการนำเสนอ ข้อเสนอรอบแรกได้นำเสนอต่อท่านประธาน

คณะกรรมการยกกว้างและกรรมการยกกว้างไปเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้
ดิฉันต้องขอชื่นชม ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการอำนวยการรณรงค์การมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนมาจากสำนักงาน
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี กองทัพอากาศที่ ๓ โดย พลโท จีระเดช คชรัตน์ นะคะ
และผู้ประสานงาน พันเอก ณพล พันเอก ยงยุทธ ซึ่งในวันที่เราไปพูดคุยแลกเปลี่ยนนั้น
เราไม่มีเงินแม้แต่บาทเดียว แต่เราทำงานล่วงหน้าคะ ทำงานมาตั้งแต่ยังไม่มี สสร.
ด้วยซ้ำไป ไปพูดคุยกันตั้งแต่พฤศจิกายนเป็นต้นมานะคะ จนกระทั่งทำงานล่วงหน้า
ไปเรื่อย ๆ มกราคม กุมภาพันธ์ เงินออกในวันที่ ๙ มีนาคม งานเราเดินเร็วมากนะคะ
วันนี้วิทยากรระดับจังหวัดที่บอกว่าสองร้อยกว่าคน วันนี้จังหวัดเชียงราย
ครบเกือบตามเป้าหมายทุกอำเภอคะ เชียงใหม่เดินไปครึ่งหนึ่งแล้วตามเป้าหมาย
ที่เขาวางเอาไว้ ก็คือไปอบรมต่อในรุ่นละ ๗๕ คนนี้นะคะ ขณะนี้กองทัพอากาศ ๓
ยังอยู่ในระหว่างของช่วงที่ ๓ เพราะฉะนั้นในเฟส ๒ ในช่วง ๒ นี้ การทำงานกับกองทัพอากาศ
ที่ ๒ ซึ่งวันนี้งานเดินไปจนกำลังรอบประมาณสนับสนุนอยู่ ซึ่งงบใช้น้อย
กองทัพอากาศที่ ๒ เราวางเป้าหมายไว้ที่ ๘ จังหวัด เนื่องจากเรามิงบต่อยอด
เราจะต่อยอดจากข้างล่างลงไปน้อยมาก เรามีแค่ ๘ จังหวัด แต่ท่านแม่ทัพภาค ๒
คนเก่า กับ พันเอก ชินกาศ ซึ่งเป็นผู้ที่ประสานงาน อยากจะให้อบรมวิทยากร
จังหวัด จังหวัดละ ๑๐ คน ซึ่งประกอบไปด้วย ทหาร ๔ คน แล้วก็พลเรือนอีก ๖ คน
เป็น ๒ ทีม (Team) ของจังหวัด -----

ทีมหนึ่งจะมีทหาร ๒ คน แล้วก็พลเรือน ๓ คน ไปทำงานร่วมกัน แบ่งไปอบรมวิทยากรอำเภอ ท่าน พันเอก ชินภาศ ท่านบอกว่า ท่านแม่ทัพภาคที่ ๒ คนเดิม ได้ประสานงานกับผู้อำนวยการ วันนี้ท่านเป็นผู้อำนวยการกรมกิจการพลเรือน คือ พลตรี สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ อยากจะให้จัดครบทุกจังหวัด เพราะว่า ๑๙ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นจังหวัดที่เข้าใจว่าสถานการณ์นี้ยังอยู่ในช่วงเหมือนกับมีด ๆ อยู่ คลื่นได้น้ำค่อนข้างเยอะ ท่านก็อยากจะให้ครบทุกจังหวัด เรากำลังรออนุมัติงบประมาณสนับสนุนอยู่ อันนี้ก็เรียนตามตรง แต่งานนี้คับไป เดินไปข้างหน้าค่อนข้างมาก ในภาค ๑ และภาค ๔ ขออนุญาตใช้เป็นภาคทหาร จริง ๆ ก็คือภาค ๔ ภาค ๑ ของเรา ภาคกลาง ภาคใต้ ในภาคกลางจะทำ ๙ จังหวัด เนื่องจากบมี้แค่นั้น และภาคใต้ทำ ๘ จังหวัด รวม ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย อันนี้ก็คือ ในเฟสที่ ๒ หลักสูตรที่ลงไปจะเน้นหนักเรื่องของสาระเนื้อหารัฐธรรมนูญ ตามที่กรมการวิทยากรท่านได้กำหนดประเด็นมา จะเอาไปปรับฟังความคิดเห็นต่ออีกรอบหนึ่ง แล้วในขณะเดียวกันทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ ประเด็นที่กรมการวิทยากรได้ยกกว้างไปเบื้องต้น เพราะฉะนั้นจำเป็น ดิฉันอยากจะเรียนว่าอุปสรรควันนี้เนี่ยคะ วันนี้เราประชุมแกนนำสตรีอยู่ที่โรงแรมเฟิร์สท (First Hotel) ที่ดิฉันมาซ้ำนี้ สิ่งที่ดิฉันรับปากว่าจะนำมาเสนอในที่ประชุมแห่งนี้ ก็คือ อุปสรรคของการทำประชาคมตีในอนาคต ก็คือความไม่รู้ของประชาชน เพราะฉะนั้นเขาเสนอมา ๓ ส่วน ส่วนที่ ๑ สสร. จะทำอย่างไรก็ได้ เพื่อให้สามารถส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นขยับอย่างเอาจริงเอาจัง วันนี้ต้องยอมรับว่าขยับบ้าง แต่ว่ายังไม่ได้มีการจัดงบประมาณลงไปสนับสนุนเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหารัฐธรรมนูญ อันนี้เขาเสนอมาด้วยความปรารถนาดีอย่างแท้จริง เขาอยากให้เห็นประชาชนได้รับรู้เนื้อหาสาระที่ถูกต้องก่อนการตัดสินใจ ไม่ใช่ไปทำหลังวันที่ ๒

ประการที่ ๒ ขอเสนอให้ สสร. ประสานกับ กกต. ถ้าหากท่านจะทำ ถ้าไม่ทำก็สุดแต่ที่ประชุมของ สสร. เสนอให้ กกต. พอดีบังเอิญนั่งอยู่ข้าง ๆ ดิฉันก็เป็นตัวแทนมาจาก กกต. ด้วย เราได้มีการพูดคุยกันบ้าง อยากจะเห็น อสร. อาสาสมัครรัฐธรรมนูญ และผู้ประสานงานรัฐธรรมนูญ ที่เริ่มทำงานตั้งแต่หลังวันที่ ๑๙ เมษายน

เป็นนักศึกษาที่จบปริญญาตรีไปใหม่ ๆ เามาอบรมให้เข้าใจเนื้อหาสาระ คล้าย ๆ กับที่เราไปทำ แล้ว กกต. มีบทเรียนเรื่องนี้ ดิฉันเองเคยเป็นวิทยากรอบรมให้กับ อสร. ของ กกต. ด้วยในรอบ ปี ๒๕๔๐ ทำงานประจำไปจนถึงก่อนการเลือกตั้ง ท่านถึงจะเห็น การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม นอกจากนี้การระดมเยาวชนนักเรียนนักศึกษาเข้ามาช่วย คล้าย ๆ กับระบบชายตรง เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องขอความร่วมมือจาก กระทรวงศึกษาธิการในการที่ ไม่ว่าจะสั่งการหรือใด ๆ ก็ตามให้ทำความเข้าใจกับ ทุกโรงเรียน เปิดเรียนมาแล้ว ต้องทำแล้ว นักเรียนจะไปบอกพ่อแม่เขาต่อ นะคะ อันนี้คือ สิ่งที่เสนอ และสุดท้ายสำหรับท่านอธิบดีที่นั่น ๆ ข้างดิฉันด้วย กรมการพัฒนาชุมชนเป็น หัวใจสำคัญของการดูแล นอกจากกระทรวงการพัฒนาสังคมซึ่งวันนี้ดูแลผู้ด้อยโอกาสอยู่ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ทำอะไรทั้งหลายเหล่านี้ไปรวบรวมกันอยู่ตรงนั้น ขอโอกาสนี้ให้กรมการ พัฒนาชุมชนสามารถทำงานได้อย่างอิสระ แล้วก็การประสานงานกับแกนนำ พอช. ดิฉัน ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ แล้วท่านอธิบดีท่านนี้ก็มี ความชำนาญเชี่ยวชาญด้านนี้อยู่แล้ว จะทำ ให้เป้าหมายประชาชนรู้เรื่องรัฐธรรมนูญ แล้วก็เข้าใจความสัมพันธ์ของการเมือง เข้าใจว่า เกี่ยวข้องกับชีวิตตนเองอย่างไร ทำไมจะต้องลุกขึ้นมาสนใจการเมือง อย่าเบะหน้าใส่ การเมือง และในขณะเดียวกันเข้าใจความสำคัญของการเมืองภาคพลเมืองด้วยค่ะ ขอบพระคุณคะท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ขอบคุณท่านมาลีรัตน์ ฟัง ๆ คุณไม่ใช่ผู้หญิงกับการเมืองอย่างเดียว เป็นผู้หญิงและทหารกับ การเมือง เชิญท่านกรรมาธิการท่านต่อไปครับ

นายนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนครับ กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการในเรื่องนี้โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกคนนะครับ เราได้มอบหมายให้ทุกคนทุกหน่วยงานนะครับ โดยเฉพาะเน้นในเรื่องของการให้ประชาชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของการระดมการร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ในส่วนกลางเองเราก็ได้เปิดช่องทางการสื่อสารในเว็บไซต์ของกรมฯนะครับ ให้แสดงความคิดเห็นต่อการร่างรัฐธรรมนูญนะครับ เราได้ประชาสัมพันธ์รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในรายการทางวิทยุที่เรามีรายการอยู่นะครับ เราได้ให้อยู่ในทุกกิจกรรมที่เราได้ทำงานร่วมกับประชาชนนะครับ เพื่อที่จะเน้นให้เขาได้เรียนรู้ในเรื่องนี้นะครับ นอกจากนั้นแล้วเราก็ขอให้ทุกหน่วยของเรารับฟังและรวบรวมความคิดเห็นรายงานให้เราทราบด้วยนะครับ สำหรับในส่วนภูมิภาคเองเราได้มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและอำเภอ ประชาสัมพันธ์ชักชวนความเข้าใจกับบุคลากรในสังกัดให้มีความรู้ความเข้าใจในะครับ เรามอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและอำเภอของเรา่วมกิจกรรมหรือร่วมเวทีการรณรงค์และรับฟังความคิดเห็นในร่างรัฐธรรมนูญนะครับ นอกจากนั้นแล้วเราก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องเอื้ออำนวยความสะดวกให้การดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้ทุกอย่างครับ สำหรับผลความคิดเห็นนั้นผมขออนุญาตเรียนสรุปว่า ก็คล้าย ๆ กับที่ได้รายงานมาแล้วครับ เพื่อไม่ให้เสียเวลาครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ในส่วนของกรรมาธิการครบถ้วนหรือยังครับ เชิญครับ

นายศิริชัย ไม้งาม (กรรมาธิการ) : ขอบคุณท่านประธานสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ กระผม นายศิริชัย ไม้งาม นะครับ ซึ่งเป็นประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิต วันนี้มาในฐานะขององค์กรตัวแทนภาคประชาชน ในนามของสมาชิกประชาชนเพื่อการปฏิรูปการเมือง และคณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย นะครับ ซึ่งอยู่ในคณะกรรมการการมีส่วนร่วมและการประชามติครับ ผมเรียนครับว่า ในส่วนขององค์กรภาคประชาชนที่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมกับการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ เรียนครับว่าเราได้มีการเสนอประเด็นต่าง ๆ นะครับ เพื่อช่วยกันในการที่จะ

บัญญัติไว้ในเรื่องรัฐธรรมนูญ ๑๕ ประเด็น ได้ยื่นกับประธาน สสร. ประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนะครับ แล้วก็องค์กฤษฎีกาภายใต้กฎหมายที่จะให้ความเห็นหลายองค์กร ผมเรียนครับว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญในเรื่องของการที่จะทำงานเพื่อจะให้บรรลุตามเป้าหมาย ในกระบวนการที่ทางสมาชิกประชาชนได้ทำก็คือมีการจัดเวทีในภาคประชาชนไปแล้ว ๔ เวทีนะครับ ที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วก็ที่พิษณุโลก แล้วก็ยังมีที่ยังต้องไปทางภาคอีสาน ไม่ว่าจะเป็นที่ขอนแก่น นะครับ แล้วก็ที่อุดรธานีนะครับ ส่วนเวทีใหญ่ของสมาชิกประชาชนนั้นเรากำหนดไว้วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐ นะครับ ที่จะมีการจัดที่หอประชุมเล็กมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นะครับ ในส่วนของกระบวนการแรงงาน ผมเรียนครับว่าเรามีความตื่นตัวในเรื่องนี้มากนะครับ ที่ทางกระบวนการแรงงานนั้นได้มีการจัดทำเอกสารนะครับ แล้วก็มีการสัมมนาที่จะสร้างวิทยากรนะครับ ซึ่งเราเห็นว่าเรื่องของการที่กระบวนการแรงงานนั้นจำเป็นต้องเอาคนที่รู้ นะครับ ได้มีการฝึกอบรมวิทยากรถึง ๓๐ ท่านนะครับ เมื่อวันที่ ๑ ถึง ๒ มีนาคมที่ผ่านมา แล้วก็มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ นะครับ ไม่ว่าจะเป็นแผ่นพับดังที่ได้เห็น จำนวน ๕๐,๐๐๐ แผ่นนะครับ แล้วก็มีการจัดทำซีดี (CD- Compact Disc) ๒ ชุด ชุดแรกนั้นคือชุดรณรงค์ของผู้ใช้แรงงานกับการมีส่วนร่วมกับการปฏิรูปการเมือง และยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จำนวนทั้งหมด ๑,๐๐๐ แผ่นนะครับ แล้วก็ชุดที่ ๒ หลังจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ออกมาแล้วนี่เราจะมีเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้แรงงานนะครับ เพื่อที่จะเป็นการให้ข้อมูล แล้วก็มีการจัดทำในเรื่องของนิทรรศการนะครับ เป็นพวกแบนเนอร์ (Banner) ประมาณ ๑๐ ชุดนะครับ แล้วก็ชุดหนึ่งประมาณ ๑๐ แผ่น แล้วก็มีการที่จะรณรงค์ให้ความรู้และเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่อุตสาหกรรม ในย่านอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นนวนคร สมุทรปราการ อ้อมน้อย อ้อมใหญ่ สระบุรี รังสิตนี่ ประมาณสิบกว่าย่าน -----

แล้วก็มีกรรมการองค์ให้กับองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับฟังในการเปิดเวที และเวทีที่เราเห็นว่ามี ความสำคัญก็คือเวทีสาธารณะ ที่จะเป็นการเผยแพร่ในเรื่องข้อมูลของการร่างรัฐธรรมนูญ โดยวันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายนเราได้จัดที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการเชิญท่านประธาน สสร. แล้วก็ทาง กกต. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมไปร่วม ผมเรียกว่า และเวทีสุดท้ายหลังจากมีรัฐธรรมนูญฉบับร่างสมบูรณ์ เราได้จัดเวที สาธารณะเพื่อให้ผู้ใช้แรงงานได้รับรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก่อนสู่การลงประชามติ หลังจากนั้นก็คือการจัดประมาณเดือนกันยายน นี่คือการสรุปของขบวนแรงงาน ภาคประชาชน ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณครับ ท่านศิริชัย ไม้งาม ท่านมาลีรัตน์มีอะไรเสริม เชิญครับ

นางมาลีรัตน์ แก้วก่า (กรรมมาธิการ) : ขออนุญาตเพิ่มเติมค่ะ ท่านประธาน เนื่องจากดิฉันคิดว่าถ้าตกลงอันนี้อาจจะทำให้สื่อความหมายผิดพลาดไป ต้องเรียนท่านประธานว่า ทหารที่เข้าร่วมอบรมกับพลเรือน ที่ว่าทหาร ๔ คน พลเรือน ๖ คน ระดับพันเอกกับพันโทนะคะ แล้วเรามีเวลาฝึกปฏิบัติให้เขาด้วย ให้เขาได้ออกไปฝึกจริง ปรากฏว่า เรียนตามตรงเลยทหารทั้งหมดบอกว่าเขาไม่ค่อยเข้าใจเรื่องสถานการณ์ ไม่ค่อยเข้าใจว่าการเมืองมันเกี่ยวข้องกับทหารอย่างไร ที่ผ่านมามทหารก็จะไม่ยุ่งกับการเมือง ก็คือไม่สนใจ แต่ถึงเวลาก็หยอก ๆ กันบอกว่าถึงเวลาก็เดินเอาที่อปบูต (Top boot) มาตีเอาเลยนะ หยอก ๆ นะคะอันนี้ ท่านประธาน ไม่ได้ว่ากันจริงจัง หลังจากที่ผ่านการฝึกร่วมกัน มีแม้กระทั่งพลเรือน ป. ๔ ที่มาร่วมเป็นวิทยากรหลัก ทหารก็ให้เกียรติซึ่งกันและกัน แล้วก็เรียนรู้จากกันและกัน จนกระทั่งเอ่ยปากเลยว่า ผมนี้จะบังคับบัญชาในหน่วยหนึ่งพันกว่าคน รวมครอบครัวด้วยเป็นเกือบหมื่น ยังไม่ยากเท่าฝึกสิ่งที่อาจารย์ว่าเลย ดิฉันก็เรียนท่าน ผบ.ทั้งหลายที่มา ผบ. หน่วยบอกว่า อยู่ที่ความตั้งใจที่จะให้กับประชาชน การทำความเข้าใจอย่างลัดความขัดแย้ง แล้วก็เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พูดเต็มที่ที่เขาเข้ามาเข้าร่วม แล้วเราค่อยชี้แจงหรือสรุปตบท้ายทีหลัง และสุดท้ายคะ ท่านประธาน เรายังได้ขบวนการผู้หญิงกับการปฏิรูปการเมือง ยังได้ร่วมจัดวิทยุที่ กองทัพบกในเวลาวันหยุดกับวันหยุดสัปดาห์ ๒ วัน ตอนนี้อยู่ได้ ๒ วัน ครึ่งชั่วโมง แต่กำลังจะ

ขยับขยายเป็น ๑ ชั่วโมงเร็ว ๆ นี้ เนื่องจากหลักเลยก็คือสาระเนื้อหาของการร่างรัฐธรรมนูญและความคืบหน้าทุกครั้ง ดิฉันบางครั้งก็ไปจัดเอง บางครั้งก็จะมีทีมที่ร่วมกันไปจัด เปลี่ยนกันไปเป็นการรายงานที่ทางกรมกิจการพลเรือนซึ่งดูแลวิทยุอยู่ก็ค่อนข้างที่จะพอใจ วันนี้เราก็ได้รับการติดต่อจากกองทัพภาค ๓ บอกว่า เมื่อไรจะไปจัดที่กองทัพภาค ๓ บอกเราทำไมไม่ไหวแล้ว ขออยู่ที่กองทัพบกก่อน อันนี้ก็รายงานให้ทราบว่าคุณร่วมมือทุกฝ่าย ดิฉันว่าถ้าเขาจริงเขาจริงประชาชนได้รู้เนื้อหาของสาระของรัฐธรรมนูญแน่นอนค่ะ ขอขอบคุณค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณครับ คือตอนนี้ก็มีกรรมวิธีการ ไม่ว่าจะภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ อีสาน แล้วก็จังหวัด รับฟังความคิดเห็นของประชาชนกันอย่างต่อเนื่องนะครับ ตอนนี้ก็ทำหน้าที่กันอย่างเต็มที่ทุกภาคส่วน เป็นการรายงานของกรรมวิธีการรับฟังความเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนนะครับ ท่านสมาชิกท่านใดยกมือ ท่านอาจารย์พิสิฐก่อนนะครับ แล้วอีกหลายท่านนะครับ ท่านเลขาช่วยจดบันทึกด้วยครับ เชิญอาจารย์พิสิฐครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นาย พิสิฐ ลี้อาธรรม สสร. เข้านี้เราได้ฟังทางท่านประธานและกรรมวิธีการของคณะกรรมวิธีการมีส่วนร่วมและการประชามติได้รายงานรายละเอียด ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าละเอียดมาก กระผมก็ขอชมด้วยความจริงใจ ที่นี้ที่อยากจะขอกราบเรียนในที่ประชุมก็คือว่า คำถามที่ท่านได้สอบถามประชาชนไปนั้น -----

ที่จริงก็เป็นคำถามที่ได้มีการตั้งมาเมื่อ ๒ เดือนเศษที่แล้ว ตอนต้นเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งบัดนี้การทำงานของ สสร. โดยเฉพาะในส่วนของคณะกรรมการยกเว้นนี้ก็ได้มีความก้าวหน้าไปพอสมควร ได้มีแนวคิดหลายอย่างที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ในเรื่องของบทบาทของ สว. จะลดลง ในเรื่องของการทำงานต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีบทบาทของประมุขของศาลทั้งสามที่จะมีมากขึ้น ผมคิดว่าประเด็นนี้น่าจะได้มีการสอบถามต่อประชาชนด้วยว่าประชาชนมีความเห็นอย่างไรในการที่ประมุขของศาลทั้ง ๓ ท่านจะได้มีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการสรรหาตัวบุคคลต่าง ๆ เข้ามาดำรงตำแหน่งขององค์กรอิสระที่ตรวจสอบรัฐบาลก็ดี หรือแม้กระทั่งในเรื่องของ สว. ถ้าหากจะมีการสรรหา บทบาทของศาลท่านก็จะมากขึ้นด้วย ซึ่งประเด็นตรงนี้ในเรื่องของ สว. และเรื่องปาร์ตี้ลิสต์ (Party list) ผมก็เห็นว่าที่ได้มีการรายงานผลการฟังความคิดเห็นจากประชาชนมานี้ยังมีสิ่งที่ยังขัดแย้งกันอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของที่มาของ สว. ท่านจะเห็นได้ว่าในการรายงานของท่านรองประธานในส่วนที่เกี่ยวกับที่มาของ สว. ที่มาจากการรับฟังจากเวทีต่าง ๆ นี้ก็จะมีแนวโน้มว่า ประมาณ ๔๖ เปอร์เซ็นต์เห็นว่าควรจะมาจากการสรรหา แต่ถ้าไปฟังอีกด้านหนึ่งก็คือเป็นแบบสอบถามที่ประชาชนส่งเข้ามา ที่ท่านรองประธานได้เรียนชี้แจงในที่ประชุม รวมไปถึงที่ตัวแทนจาก กกต. ได้ชี้แจงด้วย ก็จะปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ ๖๔ เปอร์เซ็นต์ เห็นว่า สว. ควรจะต้องมาจากการเลือกตั้ง อันนี้ก็จะเห็นได้ว่ายังมีความขัดแย้งอย่างมาก ผมเข้าใจว่าส่วนหนึ่งนี้น่าจะมาจากวิธีการของการสอบถาม เพราะว่าจากแบบสอบถามที่ท่านได้สอบถาม โดยเฉพาะในเวทีรับฟังความคิดเห็นนี้จะเป็นการเขียนพันธลงไปเลยว่า สว. จะมาจากการสรรหาเห็นด้วยหรือไม่ ท่านเองนี้ เพราะฉะนั้นผมอยากจะให้ท่านได้ลองปรับวิธีการทำเสียใหม่ ถามตรง ๆ เลยว่า สว. จากการเลือกตั้งควรจะตั้งมีอยู่หรือไม่ อย่างนี้เป็นต้น ขณะเดียวกันในเรื่องของปาร์ตี้ลิสต์ ผมก็คิดว่าคำตอบที่ได้รับมาก็ยังไม่ชัดเจน ถึงแม้ว่าเสียงนี้จะออกมาเกินกว่าห้าหกลิบเปอร์เซ็นต์ ไม่ได้ซัพพอร์ต (Support) ในเรื่องของปาร์ตี้ลิสต์ แต่ผมคิดว่าในด้านของคณะกรรมการยกเว้นก็ได้มีการเสนอแนวคิดในเรื่องของปาร์ตี้ลิสต์ที่เป็นแบบแบ่งภาค คือแต่ละภาคจะมีปาร์ตี้ลิสต์ของตัวเอง เช่น ภาคเหนือก็มีปาร์ตี้ลิสต์ของภาคเหนือ ภาคกลางก็มีของภาคกลาง เป็นต้น

เพราะฉะนั้นระบบแบบเดิมที่ว่าปาร์ตี้ลิสต์เพียงบัญชีเดียวจะไม่มีอย่างเมื่อก่อนหน้านั้น แต่จะมีเสนอมายาวจะให้มาเป็นแบบแบ่งภาค ซึ่งก็จะทำให้คนที่อยู่ในปาร์ตี้ลิสต์ต้องมีความใกล้ชิดกับประชาชน และใกล้ชิดกับ สส. ในพื้นที่ด้วย เป็นต้น ซึ่งประเด็นนี้ผมคิดว่าน่าจะมีการสอบถามให้ชัดเจน ด้วยเหตุนี้ผมจึงอยากจะขออนุญาตที่จะเรียนฝากไปยังคณะกรรมการว่า ได้โปรดปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วก็เนื่องจากเวลาเรามีจำกัดภายในวันที่ ๑๙ เมษายนนี้ เราก็ต้องมีการออกร่างแรกมา ถ้าหากจะมีข้อมูลใดที่จะรีบส่งมาให้ยังคณะกรรมการยกร่างได้นี้ พวกกระผมก็ยินดี และพร้อมที่จะพิจารณาความคิดเห็นของท่านต่อไปครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ มีหลายท่านยกมือ เดี่ยวตอนนี้มีรายชื่อที่บันทึกช่วงที่ยกมือคนแรก ๆ ท่านไพโรจน์ พรหมสาส์น ท่าน สสร. มนต์รี เพชรขุ้ม ท่าน สสร. สุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย อาจารย์เกริกเกียรติ อาจารย์เกียรติชัย มีท่านอื่นอีกใหม่ครับ เจ้าหน้าที่ช่วยดูด้วยนะครับ เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมไพโรจน์ พรหมสาส์น สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณ แล้วก็ชมเชยท่านประธานคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการประชามติ พร้อมทั้งคณะของท่าน ทุกท่าน ทุกหน่วยงาน ที่วันนี้ได้กรุณารายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการวิสามัญต่อที่ประชุมแห่งนี้ นอกเหนือจากที่ท่านได้รายงานต่อคณะกรรมการยกร่างมา ๓ ครั้ง -----

แล้วก็ตามแต่ครั้งเราก็ได้นำไปประกอบการพิจารณา จนกระทั่งคิดว่าตอนนี้ในขั้นต้น เราได้รับฟังความคิดเห็นมาพอสมควรครับ แต่โดยเหตุที่ว่าเป็นเพียงยกแรกของการร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น กระผมเข้าใจว่าหัวใจสำคัญที่สุดในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็คือ การที่เราจะหาวิธีการที่จะรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากทุกภาคส่วน รวมทั้ง การที่จะให้พี่น้องประชาชนทั่วทุกภาคส่วนนั้นได้มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ให้มากที่สุดที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นในยกแรกหรือยกที่ ๒ หลังจากที่ร่างแรกเสร็จแล้ว รวมทั้งร่างที่ ๓ ที่เราจะมีการลงประชามติ กระผมเห็นด้วยอย่างยิ่งกับที่ท่านพิสิฐ เมื่อสักครู่ ขออนุญาตเอ่ยนามครับ ที่ท่านได้กล่าวถึงว่าในการรับฟังในรอบสองนี้เป็น ช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด และมีบางประเด็นที่คิดว่าหากว่ายังไม่ชัดเจน เราอยากจะรับฟัง ความคิดเห็น เพราะฉะนั้นจากนี้ไปจนถึงร่างแรกเราจะเสร็จภายในวันที่ ๑๙ เมษายนนี้ ผมคิดว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญนะครับ ที่อยากให้เพื่อนสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านกรรมาธิการวิสามัญ รวมทั้งกรรมาธิการยกร่างของเราคงจะต้องมาช่วยกันคิด ช่วยกันพิจารณาว่าการที่เราจะรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกที่เราร่างเสร็จ เรียบร้อยแล้วจะต้องส่งไปยังองค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๑ องค์กร สถาบันการศึกษา ทั้งอุดมศึกษาทั้งหมด รวมทั้งการที่จะเผยแพร่ต่อพี่น้องประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็น ในประเด็นสำคัญ ๆ ที่ปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญนั้นว่ามีความคิดเห็นเป็นประการใด อาจจะตัด จะต่อ จะเพิ่ม จะลดอะไร อย่างไร ซึ่งคงจะต้องรีบดำเนินการ และคิดว่าน่าจะ อยู่ในระหว่างช่วงเดือนพฤษภาคม มิถุนายน กลาง ๆ เดือนประมาณนั้นนะครับ หลังจากนั้น ความคิดเห็นต่าง ๆ เหล่านั้นก็ก็จะกลับเข้ามา แล้วกรรมาธิการยกร่างเราก็ได้นำไป ประกอบการพิจารณา สภาแห่งนี้ก็จะได้พิจารณาร่วมกัน รวมทั้งท่านสมาชิกสภาร่าง รัฐธรรมนูญอาจจะเข้าชื้อกันแปรญัตติอะไรก็สุดแล้วแต่ แต่ทั้งหมด ทั้งหลาย ทั้งปวงนี้ เราจะต้องทำให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๖ กรกฎาคม นั้นเป็นกติกาค่าที่คิดว่าทุกคนรับรู้ รับทราบ เพราะฉะนั้นในช่วงที่จะรับฟังความคิดเห็นหลังจากร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกเสร็จ หลังวันที่ ๑๙ เมษายนที่จะถึงนี้นั้น กระผมคิดว่าประเด็นสำคัญที่สุดที่เราอยากจะ สอบถามความคิดเห็นพี่น้องประชาชนนั้นคงจะไม่ใช้ทั้ง ๓๖ ประเด็นที่เรา เคยสอบถามแล้วนะครับ เราอาจจะลดลงมาเหลือเฉพาะบางหมวด บางประเด็นที่

สำคัญ ๆ เท่านั้นนะครับว่า มีอะไรบ้างที่มันยังฟังไม่ชัดเจน ก้ำกึ่ง ห่าสิบ หกสิบ อะไรอยู่
 ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อจะได้เอาความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ขึ้นมาประกอบการพิจารณา ไม่ว่าจะ
 จะเป็นเรื่องปาร์ตี้ลิสต์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวุฒิสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการที่เรา
 กำลังคิดว่าควรจะให้รัฐบาลที่พ้นจากตำแหน่งไปจากการยุบสภาที่ดี จากการครบวาระที่ดี
 ควรจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่รักษาการต่อไปหรือไม่ อย่างไร แล้วนอกจากนั้นก็อาจจะ
 ประเด็นอื่น ๆ อีกที่เป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งถ้าเราถามให้น้อยประเด็น แต่ชัดเจน รวมทั้ง
 แบบวิธีการสอบถามอะไรต่าง ๆ อาจจะไปปรับเปลี่ยนไปให้ชัดเจน ได้กลุ่มเป้าหมาย
 ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ประกอบกับเราได้จัดเวทีต่าง ๆ ในการรับฟังความคิดเห็นทั้ง ๗๖ จังหวัด
 รวมทั้งการที่ได้มีการจัดรายการทางวิทยุ ทีวีช่อง ๑๑ เมื่อวานนี้รายการก็ดีมากนะครับ
 ออกเผยแพร่ทั่วทั้งประเทศ คิดว่าคนรับฟังกันทั่วถึง เข้าใจว่าในขณะนี้ทุกคนรู้แล้วนะครับ
 ว่าเรากำลังทำอะไรกันอยู่ แล้วว่ารัฐธรรมนูญนั้นเป็นอย่างไร แล้วก็พร้อมที่จะแสดงความ
 คิดเห็นมาทุกรูปแบบ เพราะฉะนั้นจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถ้าเราทำได้สามรถที่จะประมวล
 ความคิด ความเห็น ความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ เหล่านี้มาร่วมกัน มาจัดรวมอยู่ ณ ที่สภา
 แห่งนี้ ผมคิดว่าน่าจะภายในประมาณสัปดาห์กลางเดือนมิถุนายน หรืออย่างช้าก็ปลายเดือน
 มิถุนายน เพื่อที่ร่างสุดท้ายนั้นจะได้เสร็จก่อนที่จะสรุป แล้วก็ส่งไปลงประชามติ
 ในกรรมาธิการยกร่างเราเองว่าจะประชุมวันนี้ พรุ่งนี้ก็จะประชุม มะรืนก็จะประชุม ก่อนที่
 จะไปประชุมที่ชลบุรีช่วงวันที่ ๖ ถึง ๑๑ นะครับ ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นก็จะเป็นไปตามขั้นตอน
 เพราะฉะนั้นผมขออนุญาตกราบเรียนฝากในประเด็นนี้ว่า อยากจะให้พวกเราช่วยกันคิด
 ว่าประเด็นสำคัญที่ควรจะสอบถามนั้นมีอะไร อย่างไร แล้วเราจะสรุปเข้าสู่ร่างรัฐธรรมนูญ
 นี้อย่างไรครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

ขอบพระคุณครับ ท่าน สสร. มন্ত্রী เพชรชุ่ม เชิญครับ

นายมนตรี เพชรชุ่ม : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
 คณะกรรมาธิการ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ ก็รับฟัง
 คณะกรรมาธิการที่ชี้แจงมา ก็คงมีอยู่ประเด็นหนึ่งที่ข้องใจอยู่ว่า คณะกรรมาธิการชี้แจง

๖๗

สสร ๑๓/๒๕๕๐

หน้า ๓๘/๓

มาว่า สมาชิกวุฒิสภาน่าจะมาจากการแต่งตั้งหรือสรรหานครีบ มันจะสวนทางกับความรู้สึกที่ผมได้เดินทางไปทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนหลาย ๆ จังหวัดนครีบ -----

- ๓๙/๑

เพราะพี่น้องประชาชนต้องการให้มาจากการเลือกตั้งนะครับ นั่นคือประเด็นหนึ่ง ท่านประธานที่เคารพครับ ผมอยากให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้บรรจุเป็นวาระแห่งชาตินะครับ เพื่อที่จะให้ส่วนราชการต่าง ๆ ได้ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ แล้วก็การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจังนะครับ เพราะ ณ ปัจจุบันนี้เท่าที่เห็นส่วนราชการที่เห็นอยู่อย่างชัดเจนก็มีท่านนายกรัฐมนตรี คนปัจจุบันนะครับที่ท่านทำการเสนอกับพี่น้องประชาชนอยู่บ่อยครั้งนะครับ นอกนั้นส่วนราชการอื่น ๆ ก็น้อยมากนะครับ นั่นคืออีกประเด็นหนึ่ง และอีกประเด็นหนึ่งนะครับ ที่ผมไม่สบายใจ ก็เมื่อ ๒ วันที่แล้วผมดูทีวีอยู่ในรถ ไม่มีเวลาได้นั่งดูที่บ้านหรอกครับ เพราะต้องออกทำหน้าที่รับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนในภาคใต้ นะครับ ในขณะที่นั่งอยู่ในรถผมก็ได้เห็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้หนึ่งเคยดำรงตำแหน่งเป็น รัฐมนตรีว่าการอยู่หลายสมัย แล้วก็หลายกระทรวงด้วย ท่านให้สัมภาษณ์กับทีวีแบบ ไม่น่าฟัง แต่ผมก็เข้าใจนะครับ เพราะท่านพูดท่านอาจจะไม่ได้ใช้สมองคิด ท่านอาจจะไม่ได้คิดอะไรก็พูดไปก่อนนะครับ ท่านบอกว่า สสร. ชุดนี้ทำอะไรอยู่ และรอฟังใครอยู่ เกรงใจใครที่ไม่ร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จ นั่นหมายถึงว่าคำพูดที่ท่านพูด เอ่ยชื่อได้ไหมครับ ท่านประธานครับ เอ่ยชื่อนะครับ เห็นท่านเจิมศักดิ์พยักหน้านะครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือก็อย่าให้เสียหายกับคนนอกนะครับ เพราะเขาไม่มีโอกาสชี้แจง

นายมนตรี เพชรขุ้ม : ก็คงไม่เสียหายหรอกครับ ผมเห็นท่านสมศักดิ์ เทพสุทิน นะครับ ให้สัมภาษณ์ทางจอทีวีนะครับ ท่านบอกว่า สสร. ชุดนี้เกรงใจใครอยู่ที่ ไม่เขียนรัฐธรรมนูญให้เสร็จ แต่ท่านไม่คิดบ้างครับว่าช่วงนี้ช่วงที่ สสร. กำลังรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ก็ยอมรับนะครับว่า สสร. ชุดนี้ เกรงใจอยู่ครับ เกรงใจประชาชนอยู่ เพราะเรารับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่นะครับ แต่ที่ท่านพูดนี้ท่านน่าจะเกรงใจใครอยู่มากกว่า ที่อยากให้มีการเลือกตั้งเร็ว ๆ นะครับ อาจจะใครสั่งมาก็ได้นะครับ สำหรับท่านสมศักดิ์ เทพสุทิน ฝากผ่านผู้สื่อข่าวด้วยนะครับ ว่า ผมคนหนึ่งไม่สบายใจที่ท่านออกมาพูดแบบนั้น เพราะท่านเองก็เป็นรัฐมนตรีมา

หลายสมัยนะครับ แล้วก็ก็เป็นหลายกระทรวงมาแล้วด้วยนะครับ ความคิดของท่านน่าจะคิดดีกว่านี้ แล้วก็น่าจะมีคำพูดที่ดีกว่านี้นะครับ ก็ฝากท่านประธานไว้ด้วยนะครับ แล้วก็ในเรื่องที่ผมฝากไปเมื่อกี้ เรื่องที่ขอให้นำเสนอร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นวาระแห่งชาติ นะครับ เพื่อที่จะให้ส่วนราชการได้เคลื่อนไหวกันเยอะ ๆ นะครับ เฉพาะ สสร. ร้อยท่านนี้ ก็คงจะต้องทำหน้าที่กันมากมาย แต่ก็คงจะไม่ทั่วถึงนะครับ เพราะว่าประเทศไทย ก็กว้างขวางพอสมควร ประชากรก็หกลีบกว่าล้านคนนะครับ ก็ฝากท่านประธานด้วย แล้วก็ฝากส่วนราชการด้วย และ ณ โอกาสนี้ต้องขอขอบคุณไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องที่ช่วยเหลือ อยู่ แต่ละจังหวัดนะครับ ก็ต้องขอกราบเรียนและกราบขอบคุณแก่นี้นะครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ ท่านต่อไปนะครับ ท่าน สสร. สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย ท่านประธานภาคกลาง
เชิญครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรัชย์
เลียงบุญเลิศชัย ประธานคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน ภาคกลาง แล้วก็กรุงเทพมหานครนะครับ ขออนุญาตเสนอความคิดเห็นต่อ
รายงานของคณะกรรมการประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมตินะครับ เกี่ยวกับ
ประเด็นในเรื่องของรายงานการดำเนินงานนะครับ ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า อ่านจาก
รายงานของทางกรรมการแล้วนี้ ประเด็นหนึ่งซึ่งมีความเข้าใจตรงกันก็คือ เรื่องของ
กรอบอำนาจหน้าที่ ซึ่งได้มีการอ้างอิงอยู่ในรายงานฉบับที่ ๑ อยู่แล้วนะครับว่า
กรรมการชุดนี้มีกรอบอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากำหนดกรอบแนวทางในการ
ดำเนินงานรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
ร่างรัฐธรรมนูญ แล้วก็ประสานงานกับคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมี
ส่วนร่วมของประชาชนทุกภาค เพื่อจัดทำข้อเสนอสรุปความคิดเห็นของประชาชนในประเด็น
สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ที่นี้จากรายงานของท่านกรรมการประสานการมีส่วนร่วมบางท่านนี้

ผมชักเริ่มไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ท่านแถลงไปเมื่อสักครู่ นั้นยังคงอยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่ของ
 กรรมการการชุดนี้หรือไม่ ในการกำหนดกรอบและแนวทางในการทำงานเพื่อให้
 กรรมการการชุดรับฟังความคิดเห็นเขาไปปฏิบัติ เพราะมีรายละเอียดลงลึกไปถึงการจัด
 อบรมวิทยากรเพื่อไปทำหน้าที่รับฟังแล้วก็เผยแพร่ความรู้ รับฟังความคิดเห็นจาก
 ประชาชนเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ที่ผมหยิบประเด็นตรงนี้มานำเสนอไม่ได้มีเจตนา
 อะไร เพียงแต่กำลังเกิดความสับสนว่าการดำเนินงานในการไปจัดเวทีเพื่อไปอบรมเอง
 ก็ดี หรือว่าการไปรับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนเองก็ดีนั้นจะไปทับซ้อนกับ
 ภารกิจของกรรมการวิสามัญประจำจังหวัด กรรมการการรับฟังความคิดเห็นประจำภาค
 หรือไม่ กระผมเองในฐานะที่เป็นประธานภาคกลาง ขณะนี้เริ่มได้รับการสอบถามจาก
 ท่านประธานกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดหลายจังหวัดแล้วครับว่า เวทีที่เกิดขึ้นโดย
 กรรมการการชุดอื่นนั้นเป็นการทับซ้อนกับเวทีของกรรมการวิสามัญประจำจังหวัด
 หรือไม่ นั้นประเด็นที่ ๑ ถ้าเรามองในแง่ของการช่วยกันทำงานกระผมก็เห็นว่าไม่น่าจะมี
 ปัญหา แต่ในแง่ของบุคคลภายนอก ในแง่ของกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดเขาบอก
 เขาเริ่มมีปัญหา มีปัญหาอย่างไรท่านประธาน เขาบอกมีปัญหายังนี้ครับว่า เวลาไป
 ติดต่อกับหน่วยราชการในพื้นที่แล้ว หน่วยราชการในพื้นที่เองก็บอกเริ่มสับสน เดียว
 กรรมการการชุดนั้นมาติดต่อกว่าจะจัดเวที เดียวกรรมการการชุดนี้ก็แจ้งว่าจะจัดเวที แล้วใน
 ที่สุดเขาไม่ทราบว่าเป็นจริง ๆ แล้วกรอบหน้าที่ตรงนี้เป็นหน้าที่ของใคร หน่วยราชการควรที่จะ
 ประสานกับกรรมการการชุดไหนแน่ นั้นประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ ผมเกรงว่าจะมีผลกระทบในเรื่องของงบประมาณว่าพวกเรา
 ได้ใช้จ่ายงบประมาณทำงานซ้ำกันในเรื่องเดียวกันหรือเปล่า ตรงนี้ก็เป็นประเด็นที่ผม
 ห่วงว่าจะทำให้งบประมาณนั้นถูกใช้จ่ายบานปลายออกไปโดยที่เราไม่มีการรวมศูนย์
 ในการใช้งบประมาณเพื่อทำงานในเรื่องเดียวกัน

ประเด็นสุดท้ายก็คือเรื่องความสับสนของประชาชนในการแสดง
 ความคิดเห็น แล้วท้ายที่สุดจะนำไปสู่ความลังเลของประชาชนว่าในแต่ละเวทีซึ่ง
 จัดโดยผู้รับผิดชอบต่างคณะกันแต่มาจากหน่วยงานเดียวกัน เขาก็จะเกิดความลังเลว่า

แล้วในที่สุดความเห็นที่เขาเสนอต่อกรรมาธิการแต่ละคณะ กรรมาธิการแต่ละเวทีนั้นได้ถูกนำไปใช้จริงหรือไม่ ตรงนี้เป็นคำถามค่อนข้างมาก แล้วในที่สุดความเห็นที่เขาแสดงนั้นได้ถูกเอาไปรวม ไปกองอยู่ที่ไหน เอาความเห็นเขานั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการยกวางรัฐธรรมนูญจริงหรือไม่ ประเด็นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ผมก็เลยอยากจะกราบเรียนเสนอว่าเราลองมาทบทวนเรื่องของกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็น ทบทวนเรื่องกรอบอำนาจหน้าที่ของกรรมาธิการแต่ละคณะเพื่อให้การทำงานทั้งหมดนั้นมีเอกภาพ แล้วเราใช้จ่ายงบประมาณโดยไม่ซ้ำซ้อนกัน แล้วเราได้เนื้องานอย่างที่เรายกจะให้เป็นที่ใหม่ครับ กราบเรียนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสมาชิกครับ พอดีท่านสุรชัยมีคำถามที่น่าจะให้กรรมาธิการตอบเพื่อความชัดเจนเชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมาธิการ) :
เรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ประธานคณะกรรมาธิการท่านประธานครับ ผมคิดว่าท่านประธานสุรชัยมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนอย่างสิ้นเชิง แต่ก็อยากจะกราบเรียนว่าน่าที่จะไปประสานกับคุณช. ชัยนาทที่เข้าประชุม เป็นตัวแทนของภาคกลางที่ประชุมอยู่กับผมตลอดเวลา ที่ท่านบอกว่าทำงานซ้ำซ้อนแล้วก็งบประมาณทำเรื่องเดียวกัน ต้องกราบเรียนว่ากรรมาธิการประสานการมีส่วนร่วมไม่เคยไปจัดเลยแม้แต่เวทีเดียว ไม่เคยเลยที่จะไปจัดเวทีรับฟังเองเลยสักเวทีเดียว ได้แต่ไปร่วมกับจังหวัดทุกจังหวัด จังหวัดเป็นคนจัด แล้วผมก็ไป แต่ที่คุณมาลีรัตน์ แก้วก่าได้บอกว่ามีกรอบมหาวิทยาลัย แล้วก็มีการไปประสานกันกับกองทัพภาคที่ ๒ ภาคที่ ๓ ภาคที่ ๔ อะไรก็แล้วแต่ ต้องกราบเรียนให้ทราบว่านั่นเป็นเรื่องขององค์กรอื่นที่เขาทำกรรมาธิการชุดนี้ กรรมาธิการประสานการมีส่วนร่วม ไม่ใช่ประสานแต่ ๗๖ จังหวัด และ ๔ ภาคเท่านั้น เรากำลังประสานกับองค์กรอื่นอย่างที่กราบเรียนตั้งแต่ต้นที่ผมชี้แจง -----

ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและของเอกชน ซึ่งอย่างสำนักงานที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเขาทำไปก่อนเราอีก เขาเป็นหน่วยงานแรกที่เขาทำก่อน ก่อนที่พวกเราจะต้องมารวมกัน ประสานการมีส่วนร่วม และที่คุณมาลีรัตน์ทำเขาก็ทำก่อนอีก ที่เรานี้จะมีกรรมการประสานการมีส่วนร่วม แต่เราชวนเขาเข้ามาเป็นกรรมการก็เพื่อที่จะให้มีการประสานกันแล้วก็นี้อีกในการที่ไปถามนั้นจะได้สอดคล้องกับสิ่งที่กรรมการยกกว้าง ประสานอยากจะได้รับฟัง เราประสาน แต่วิธีการอย่างที่ผมกราบเรียนตั้งแต่ต้น แม้กระทั่งแต่ละภาคและแต่ละจังหวัดผมยังไม่เคยไปกำหนดตายตัวว่าต้องเป็นอย่างไร ได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น ให้แต่ละภาคนั้นได้มีโอกาสกำหนดเอง เพราะฉะนั้นแต่ละภาคจึงมีวิธีการซึ่งแตกต่างกัน ผมก็อธิบายตั้งแต่ต้น ขอกราบเรียนอีกครั้งหนึ่งครับ กรรมการผมไม่เคยใช้เงินแม้แต่บาทเดียว และไปตรวจสอบได้ทุกบาททุกสตางค์ ไม่เคยมีการทำงานซ้ำซ้อนเด็ดขาด และไม่เคยไปจัดเวทีซ้ำซ้อนเด็ดขาด ผมกลับถูกต่อว่าด้วยซ้ำที่ไม่สามารถที่จะวิ่งไปทุกเวทีได้ ผมกราบเรียนนะครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : คือเหตุเกิดขึ้นกับกรรมการภาคกลาง ที่จังหวัดสมุทรสงคราม ผมนี้มีความเสียใจเป็นอย่างยิ่งที่สมุทรสงครามเขาได้เชิญผมให้ไปร่วมรับฟังความเห็นเมื่อวันที่ ๒๘ คือวันพุธ ผมเองได้รับหนังสือแล้วก็จำอยู่ตลอด คิดเอาในใจว่าวันที่ ๒๘ คือวันศุกร์ เข้าใจผิดในความส่วนตัว เมื่อกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญขอเลื่อนจากวันที่ ๒๘ วันพฤหัสบดีเป็นวันพุธ ผมก็บอกว่าจะไม่มีปัญหา พอถึงวันพุธ เมื่อวันพุธที่ผ่านมานี้ครับ ผมจำเป็นที่จะต้องนำผลของการรับฟังความเห็นไปบอกกรรมการยกกว้าง ว่าประชาชนเขาต้องการอย่างนี้ แล้วก็เห็นของคนทั่วประเทศ เพราะฉะนั้นผมก็เตรียมที่จะเข้าประชุม แต่กรรมการประจำจังหวัดสมุทรสงครามโทรศัพท์มาไล่ถามผมว่าผมเดินทางถึงไหนแล้ว ผมก็ตอบไปว่า ผมต้องขออภัยอย่างยิ่ง เพราะว่าผมกำลังร่วมประชุมกับกรรมการยกกว้าง ซึ่งเป็นของสำคัญที่ผมเองก็พลาดไม่ได้ และกำลัง

จะต้องปรึกษากับเขาต่อไปด้วยว่า ต่อไปนี้เราจะทำงานอย่างไร ผมก็อธิบายให้เขาฟัง พร้อมกับขออภัยเขา และเขาก็เสียใจ เพราะว่าเขาบอกว่าเขาได้ประชาสัมพันธ์ว่าผมจะไปรับฟังเอง มีประชาชนมาหลายพันคน และผมก็เข้าใจดีครับว่าเขาจะรู้สึกเป็นความผิดพลาดของเขาว่า ๑. ผมไม่ไปตามนัด แต่ว่าประชาชนอาจจะตั้งคำถามกับเขาได้ และเขาเองก็ไม่สบายใจ คือเขาน้อยใจแล้วก็รู้สึกไม่ดี จนกระทั่งเขาบอกว่าเขาจะลาออกอย่างนี้เป็นต้น ซึ่งผมขออนุญาตบอกท่านประธานตรงนี้นะครับว่าผมนี้ขออภัยจริง ๆ ผมวิ่งเสียจนวัน ๆ หนึ่งนี่ คือไม่สามารถจะทำได้ละครับ คือถ้าผมแบ่งตัวได้นี่ผมไปแน่ และอยากกราบเรียนนะครับ หลายจังหวัดที่มาผมก็บอกว่าผมแบ่งตัวไม่ได้จริง ๆ ถ้าผมไปได้ทุกจังหวัดนี่ผมไป แต่ผมไม่สามารถจะทำงานในวันเดียวกันหลายแห่งได้ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็ต้องขออภัย แล้วก็ต้องใช้โอกาสตรงนี้ขออภัยท่านประธานคณะกรรมการสิทธิการของจังหวัดสมุทรสงครามด้วยว่าผมไม่มีเจตนาที่จะไม่ไป แต่บังเอิญนี้มันซ้อนกันกับกรรมการยกกว้าง ซึ่งเขากำลังยกกว้าง และเขากำลังทำในประเด็นที่ผมคิดว่าเราจำเป็นที่จะต้องเอาข้อมูลไปให้กับเขา ก็ต้องกราบเรียนไว้ตรงนี้ขั้นหนึ่งก่อน ส่วนคำถามของคุณพิสิฐ ลี้อาธรรม นะครับ ผมจะตอบในโอกาสต่อไป และของคุณไพโรจน์ และคุณมนตรี ด้วยนะครับ เอาไว้ประเด็นนี้ถึงเวลาผมจะตอบอีกทีหนึ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ คือผมว่าดีที่ท่านสุรชัยถาม ต้องขอบคุณท่านสุรชัยนะครับ เพราะว่าคุณมีคนสงสัยแบบนี้ ถ้าท่านสุรชัยไม่ถาม ประธานก็เข้าใจว่าคนอื่นเข้าใจหมดแล้วนะครับ ท่านก็จะได้มีโอกาสตอบนะครับ ท่านสุรชัยมีอะไรเพิ่มครับ

นายสุรชัย เลียงบุญเลิศชัย : นิดเดียวครับ ไม่มีอะไร ผมกำลังจะขอบคุณท่านเจิมศักดิ์ที่ทำความกระจ่างนะครับ ก็เป็นอันชัดเจนว่ากรรมการชุดประสาสนี้จะไม่ทำหน้าที่ในการไปจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเอง -----

ผมจะได้ชี้แจงประธานภาคกลางทั้ง ๒๕ จังหวัดให้เขามีความเข้าใจชัดเจนนะครับ เขาจะได้หายกังวลใจ หายสับสนนะครับ แล้วก็จะได้กำชับในเรื่องของการเรียนเชิญให้เข้าร่วมเวทีว่าจะต้องประสานล่วงหน้า ขณะนี้ทางภาคกลางเองก็ได้มีหนังสือแจ้งให้ทั้ง ๒๕ จังหวัดผ่านประธานจังหวัดว่าให้ทำแผนการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนในกรอบที่ ๒ ส่งมาที่ภาคแล้ว แล้วก็จะได้ช่วยประสานกับวิทยากรแต่ละท่าน ซึ่งส่วนใหญ่ก็อยากได้ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ไปเป็นวิทยากรในการรับฟังความคิดเห็น แล้วก็กรรมาธิการยกร่างนะครับ ผมจะได้ไม่ต้องสับสนว่าท่านอาจารย์เจิมศักดิ์จะติดเวทีของชุดประสานนะครับ เขาเป็นว่าเวทีของชุดประสานนี้ไม่มีนะครับ จะมีแต่เวทีของทางจังหวัดกับของทางภาคซึ่งจะช่วยกันทำงานนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณครับ ส่วนของท่านมาลีรัตน์เองท่านก็พูดชัดเจนนะครับว่างบประมาณใช้ในส่วนของกองทัพแต่ละภาค คงจะชัดเจนนะครับ ท่านมาลีรัตน์ครับ

นางมาลีรัตน์ แก้วก่า (กรรมาธิการ) : ขอขอบคุณคะท่านประธานมาลีรัตน์ แก้วก่า ค่ะ ก็เพื่อการทำ ความเข้าใจที่แจ่มชัดยิ่งขึ้นนะคะ งบประมาณส่วนหนึ่งนี้เราได้มาจากคณะกรรมการอำนวยการรณรงค์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี งบประมาณส่วนหนึ่งได้มาจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ งบประมาณส่วนหนึ่งได้มาจากกองทัพบกณะคะ คือใครมีตรงไหนเราไปต่อเติมยอดให้ นะคะ แล้วก็ไม่ได้ไปรับฟังโดยตรง เนื้อหาหลักของเรานี้ต้องการปูพื้นฐานความสัมพันธ์ เน้นให้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของชีวิตเรากับการเมืองว่ามันเกี่ยวพันกันอย่างไร ในขณะที่เดียวกันต้องการให้ภาคประชาชนได้มีความเข้าใจการเมืองภาคตัวแทนกับภาคพลเมืองมันต่างกันอย่างไร เขาจะมีบทบาทอย่างไรในอนาคตต่อการตัดสินใจเรื่องประชามติด้วยนะคะ เพราะฉะนั้น บทบาทหนึ่ง ท่านสบายใจได้ ไม่ได้เอาจาก สสร. เลยคะ แล้วก็ดิฉันอยากจะเรียนว่า อย่างงานเลขนะคะ ๑ ล้านบาทที่ท่านลงไปจังหวัด อย่างมากทำได้ ๑,๘๐๐ คนเท่านั้นล่ะคะ กรรมการสิทธิเขาก็ไปทำให้เขาทำเถอะ ดิฉันยังมาเสนอเลยว่า สสร. น่าจะประสานกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ อบต. ออกงบแล้วก็ไปทำ แล้วคนของท่านใน

จังหวัดแต่ละจังหวัดน่าจะท่านไปสำรวจจริงเถอะคะ ๒๑ คน ทำงานอย่างมาก ๑๗ คน มากสุดนะคะ ๑๗ คน แล้วที่เหลือมีแต่ชื่อไปฝากไว้ อย่างสกลนครนี่มีคนหนึ่งไม่เคยเผล่ไปเลยแม้แต่ครั้งเดียวของการประชุม ถ้าจะให้ดิฉันจะเรื่องนี้ดิฉันจะได้ยาวกว่านี้ ก็เอา เป็นว่าเราชื่นชมคนที่ทำงาน เราไม่ชื่นชมคนที่ไม่ทำงานก็แล้วกันคะ ขอบพระคุณคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่เป็นไร ขอบพระคุณครับ คือในส่วนการทำงานนี่นะครับคงสนับสนุนให้หลาย ๆ ฝ่าย ช่วยกันนะครับ แม้กระทั่งภาคเอกชนเองก็ต้องเรียนเหมือนกันครับว่า ส่วนงานใดจะ สนับสนุนกิจกรรมงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ยินดีอย่างยิ่ง อย่างที่ท่านประดิษฐ์ท่านก็ มาบอกเหมือนกันว่ามีภาคเอกชนก็สนับสนุนที่จะให้ตั้งป้ายเพื่อประชาสัมพันธ์ใช้ไหมครับ แล้วส่วนงานอื่นก็เช่นเดียวกัน ถ้าจะจัดสัมมนา ตั้งป้าย หรืออะไรก็ตามที่เกี่ยวกับการ ร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ส่วนภาคเอกชนก็ขอให้แสดงความจำนงเข้ามาได้นะครับ ที่ท่านยกมือรอไว้เนะครับ อาจารย์เกริกเกียรติครับ เดี่ยวท่านกรรมาธิการรอท่านสมาชิก ก่อนแล้วกันนะครับ เพราะว่ายกมือไว้หลายท่าน กรรมาธิการอธิบายมาเยอะแล้ว เชิญอาจารย์เกริกเกียรติครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : กราบเรียนท่านประธาน ที่เคารพ ผม เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม เป็นคณะกรรมาธิการยกวางนะครับ ผมได้ฟัง จากที่ได้มีการอภิปรายมา คือโดยส่วนตัวที่แรกก็ตั้งใจว่าจะขอบคุณแล้วก็ชมเชย ท่านกรรมาธิการรับฟัง แต่บังเอิญท่านสมาชิกทุกคนก็รู้ว่าท่านได้ทำคุณประโยชน์ต่อ สสร. เป็นอย่างมากในการที่จะไปรับฟังความคิดเห็นมานะครับ เพราะฉะนั้นผมจะข้าม ตรงนี้ไป จากประเด็นที่ทางคณะกรรมาธิการยกวางได้นำเสนอนี้ เกิดมีการ์ตูน (Cartoon) อันหนึ่งซึ่งสะกิดใจผม ขอประทานโทษคุณมาลีรัตน์ แก้วก่า ท่านได้มีการ์ตูนแสดงว่า ----

ในการเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยเท่าที่เป็นอยู่ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของคนที่มีอำนาจ ก็คือคนที่ครองอำนาจของประเทศ ทีนี้ก็คือถ้าเราเป็นอย่างนี้ คำถามว่า ประชาธิปไตยที่เราเกิดขึ้นทำอย่างไรถึงจะให้อำนาจอันนี้มันอยู่ในมือของประชาชน การปกครองในระบบประชาธิปไตยเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน ไม่ใช่ของคนเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ในสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็ต้องยอมรับว่า ถ้ามองในเชิงเศรษฐกิจ ประมาณสิบเปอร์เซ็นต์ของคนที่รวยที่สุดคุมรายได้ สัดส่วนของรายได้นี้ประมาณห้าสิบเปอร์เซ็นต์ ถ้าพูดถึงว่าคุณจำนวนทรัพย์สินหรือความมั่งคั่งของประเทศนี้ผมว่าไปเข้าไปประมาณแปดสิบถึงเก้าสิบเปอร์เซ็นต์ อันนี้คือฐานทางเศรษฐกิจ แล้วระบบการเลือกตั้งที่เป็นอยู่ ที่ประชาชนยังไม่ค่อยตื่นตัวเท่าที่ควรนี้ เงินก็ยังซื้อได้ มันก็ยังคงเป็นระบบนี้ไปอีก เราจะร่างรัฐธรรมนูญก็ครั้งลักษณะอันนี้ก็ยังไม่เปลี่ยน เพราะฉะนั้นในประเด็นหนึ่งที่ผมอยากจะแสดงความเห็นในที่นี้จะเป็น ๒ เรื่องด้วยกัน เรื่องแรก คือ เรื่องการศึกษา ๒. ก็คือ ในเรื่องระบบการเลือกตั้ง

ในเรื่องการศึกษานี้ผมคิดว่าเป็นหัวใจสำคัญที่เราได้ให้ความสำคัญกันในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ในมาตรา ๔๓ บอกว่า ประชาชนคนไทยทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาสิบสองปีโดยไม่เสียเงิน แต่ปรากฏว่าข้อเท็จจริงมันไม่เป็นอย่างนั้น รัฐธรรมนูญจะเขียนอย่างนั้นก็ตาม แต่ว่าในทางเป็นจริงมันไม่ทั่วถึง แล้วก็ก็เป็นจุดอันหนึ่งที่นักการเมืองก็เอาประเด็นนี้ ความไม่ทั่วถึงก็ไปหาผลประโยชน์ทางการเมือง แทนที่จะจัดงบประมาณอย่างเต็มที่ให้แก่การศึกษาเป็นอันดับแรก ที่เหลือจะไปจัดอย่างอื่น แต่ท่านไม่ ท่านก็จัดทั่วไป แถมยังมีงบประมาณต่าง ๆ มากมาย การศึกษาท่านก็แก้ด้วยวิธีการเอาเงินสลากกินแบ่งรัฐบาลนี้ไปจ่ายในที่ต่าง ๆ ทีนี้ในคณะกรรมการการยกเว้น ในปีนี้มีความเห็นว่า เราต้องพยายามทำให้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ นี้มันดีกว่าปี ๒๕๔๐ แล้วเป็นรัฐธรรมนูญที่จับต้องได้ กินได้ มีความอบอุ่นได้จากรัฐธรรมนูญอันนี้ เพราะฉะนั้นเราก็มีมองกันว่า トラบใดก็ตามถ้าประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ยังยากจน ยังไม่รู้หนังสือ ขาดความตื่นตัวทางการเมืองนี้ประชาธิปไตยมันไปไม่รอด ประชาธิปไตยมันจะไปรอดได้ คนต้องพออยู่ พอกิน มีความรู้ตามสมควร ได้รับฟังข้อมูลข่าวสาร สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นได้ อย่างนี้ประชาธิปไตยเราถึงจะไปรอด จากจุดนี้นั่นเอง ในเรื่องการศึกษา

เราคิดว่าเป็นเรื่องหัวใจสำคัญ เพราะฉะนั้นเราก็มีความเห็นว่า ทำอย่างไรถึงจะบอกว่า ๑๒ ปีนี้ต้องทำให้ได้ แต่ที่นี้ต้องทำให้ได้นี่อันหนึ่งที่คณะอนุกรรมการยกกว้าง ในกรอบที่ ๑ บอกว่าให้ส่งงบประมาณไปเลยว่า รัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณ อย่างเพียงพอเพื่อให้ประชาชนในวัยการศึกษาได้รับการศึกษา ๑๒ ปีอย่างทั่วถึงและ เท่าเทียมกัน ในประเด็นอันนี้ขอกราบเรียนท่านประธานว่าก็มีท่านสมาชิกบางท่านก็ยังมี ความเป็นห่วงว่าข้อเท็จจริงนี้มันทำไม่ได้ เงินไม่มี ก็เอาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา แล้วก็มาเป็นข้อท้วงติงว่ามันทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นในประเด็นนี้ผมคิดว่าถ้าเราจะทำกัน จริง ๆ ถ้าเราจะ ถือว่าการศึกษาเป็นหัวใจในการพัฒนาประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคมต่าง ๆ เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นี้จะต้องระบุไปเลยว่าต้องทำให้ได้ เพราะฉะนั้นผมจึงขออนุญาตฝากท่านกรรมการรับฟังใน ๒ - ๓ ประเด็น เกี่ยวกับเรื่อง การศึกษา ๑. ให้ระบุไปเลยว่า จะต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ๑๒ ปีนี้ลงไว้ใน รัฐธรรมนูญ เห็นด้วยหรือไม่ ประเด็นถัดมาก็คือว่าในเรื่องของการศึกษานี้ เราบอกว่า ๑๒ ปีอาจจะนับตั้งแต่ประถมขึ้นไป แต่ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาท่านบอกว่า ความจริง พัฒนาการของเด็กมันเริ่มก่อนหน้านั้นแล้ว มาถึงขั้นประถม มันก็สายไปเสียแล้ว -----

ถ้าอย่างนั้นเราก็บอกว่าคุณอย่างนั้นย่น ๑๒ ปีลงไปปรับตั้งแต่อนุบาลได้ไหม เขาบอกว่ามันก็ไม่ได้จบมัธยม ถ้าอย่างนั้นอยากจะขอขยายว่าเป็น ๑๔ ปี ผูกท่านไปถามว่า ๑๔ ปีเป็นการศึกษาที่รัฐจะต้องจัดให้ประชากรไทย อาจจะเป็นก่อนอนุบาลไปจนถึงจบมัธยมศึกษา เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมากท่านประธาน ถ้าท่านฟังข่าวหนังสือพิมพ์เมื่อวันสองวันนี้ สสรท. มีการปวดหัวเกี่ยวกับเรื่องผลการสอบเอเน็ต (A-net – Advanced National Education Test) ปราบกฏว่า คณะแพทยศาสตร์นี้ไม่เอาไหนเลยเด็กไทย เทียบเวียดนามก็ไม่ได้ เทียบมาเลเซียก็ไม่ได้ ก็ห่างกันหลายห่วง แต่ที่นี้ถ้าเราไปได้ดูว่ามันเริ่มมาตั้งแต่ประถม ประถมก็ไม่เอาไหน การเรียนการสอนนี้ มาจนถึงมัธยม มาถึงอุดม การศึกษาตั้งแต่ระดับล่างมันปูพื้นฐานมาไม่ดี พอไล่ ๆ ขึ้นมามันก็ขึ้นมาถึงระดับอุดม มันก็แย่อีก มันก็พัฒนาไม่ไหว อย่างสมัยก่อนนี้ ไม่ทราบว่าคุณประธานทันสมัยเอ็นทรานซ์ (Entrance) หรือเปล่า ก็บอกว่าต้องชดเชก ชดเชกดิฉัน เขาบอกเดี๋ยวนี้เด็กสมัยนี้ไม่ต้องอ่านคำถามแล้ว มาชดเชกไปเลย อย่างนี้น่าเป็นห่วงนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเรามองถึงอนาคตของประเทศชาติ ผมคิดว่าเรื่องสำคัญคือเรื่องการศึกษาต้องให้ก่อน แล้วอย่างอื่น จะทำอะไร อย่างอื่นก็ไปจัดสรรงบประมาณเอา ถ้าเงินไม่พอก็ต้องเก็บภาษีเอามาจัดสรรนะครับ เพราะฉะนั้นฝากเป็นประเด็นที่ ๓ ฝากท่านอาจารย์เจิมศักดิ์และคณะลองถามว่า ให้ถือว่า การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลจะต้องทำ เห็นด้วยไม่เห็นด้วย อันนี้ผมขอฝากเป็น ๓ ประเด็นนะครับ

ที่นี้มาถึงประเด็นการเลือกตั้งนะครับ ในระบบการเลือกตั้งที่เป็นอยู่หรือเป็นมาโดยตลอดนี้คนที่มั่งคั่ง คนที่มีเงินก็ยังได้เปรียบอยู่วันยังค่ำ แกรมระบบการเลือกตั้งของเราก็ยังไปช่วยพรรคใหญ่ให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ผมจะขออนุญาตเอาตัวเลขบางตัวอ่านให้ท่านประธานฟังว่า ในการเลือกตั้ง สส. เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ระบบที่เป็นอยู่ แบบเขตเดียวเบอร์เดียว ใครชนะก็ได้ไป ปราบกฏว่าถ้าพูดถึงคะแนนนิยม พรรคใหญ่ก็ได้ประมาณ ๑๖,๕๐๐,๐๐๐ เสียง ถ้าคิดสัดส่วนก็ได้ประมาณ ๕๑ เปอร์เซ็นต์ แต่เนื่องจากว่าระบบการเลือกตั้งของเราเป็นระบบที่ช่วยให้พรรคใหญ่ที่มีฐานเสียงได้ที่นั่งมากขึ้น คือตามสัดส่วนแล้วเขาควรจะได้แค่ประมาณ ๕๑ เปอร์เซ็นต์

แต่ว่าที่นั่งที่เขาได้ จาก ๔๐๐ เขาได้ไป ๓๑๐ ที่นั่ง ได้ไป ๗๗.๕ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนที่นั่ง
 ในจำนวน ๔๐๐ นี้ เพราะฉะนั้นระบบการเลือกตั้งตัวนี้มันช่วยให้พรรคใหญ่ได้เปรียบ
 แล้วคะแนนของพรรคเล็ก ๆ หรืออะไรต่าง ๆ นั้นก็ไม่ได้ถูกนับเป็นคะแนนไปเลย
 เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ก็ได้มีการพูดถึงกันว่า ถ้าเราไม่แก้ระบบการเลือกตั้ง ปล่อยให้มัน
 เป็นอย่างนี้อีก การซื้อเสียงต่าง ๆ ก็เตรียมกันเรียบร้อย ยิ่งประกาศว่าจะเลือก
 ๒๓ ธันวาคมนี้ ก็เตรียมกันเรียบร้อย แล้วเท่าที่ผมมีประสบการณ์มากก็คือว่า สมัยก่อนนี้
 เขาแจก ขออนุญาต แจกเงิน ยิ่งรอบแรกเขาแจก ๕๐ บาท ถ้าไปใกล้ ๆ เลือกตั้งนี้แจก
 ไม่ได้ เขาต้องแจกตั้งแต่ต้น สะสมกระสุนเอาไว้ ปูพรมรอบแรก ๕๐ บาท อะไรทำนองนี้
 เพราะฉะนั้นนายบอกว่าจะเลือกตั้งปลายเดือนนี้ ป่านนี้แบงก์ ๕๐ บาทอาจจะหาไม่ได้
 ถ้าเขายังยิงกระสุนกันแบบนั้นอยู่ ถ้ามันเป็นแบบนี้ ถ้าเราไม่แก้ มันออกมารูปนี้อีก
 อันหนึ่งที่กรรมการร่างการเมืองกำลังคิดถึงว่า ทำไมเราไม่เปลี่ยนระบบการเลือกตั้ง
 เป็นระบบสัดส่วน ทุก ๆ คะแนนที่โหวต (Vote) นั้นมีความหมาย คิดคะแนนตามสัดส่วน
 ของคะแนนที่พรรคการเมืองได้เป็นที่นั่ง -----

ผมจะขออนุญาตยกตัวอย่างอย่างนี้ ระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันชนะก็ได้ไป แบบภาษา เศรษฐศาสตร์เขาบอกว่า ซีโร ซัม เกม (Zero sum game) ที่ ๑ คะแนน ๕๐,๐๐๐ คะแนน ที่ ๒ คะแนน ๔๙,๙๐๐ คะแนน ไม่ได้ที่นั่น สส. พรรคที่ได้ที่ ๒ นี้ไม่ได้ แล้วคะแนน ๔๙,๐๐๐ นั้นก็ไม่มีผลอะไรเลย แต่ถ้าเราใช้ระบบสัดส่วนทุก ๆ คะแนนมีความหมาย ต่อการได้ที่นั่งของพรรค ผมจะขออนุญาตท่านประธานยกตัวอย่างประกอบความเห็น สมมุติอย่างนี้ว่า เราใช้ระบบการเลือกตั้ง สส. ๔๐๐ ที่นั่ง เราก็แบ่งเป็น ๒๐๐ เขต สส. เขต ๒๐๐ ที่นั่ง สส. ตามสัดส่วนหรือบัญชีรายชื่ออีก ๒๐๐ ที่นั่ง คะแนนของ สส. แต่ละพรรคที่จะได้ให้คำนวณตามคะแนนนิยมที่พรรคนั้นได้ ผมจะขออนุญาตยกตัวอย่าง แบบนี้ สมมุติว่าพรรคเอ (A) คะแนนนิยมทั่วประเทศได้ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้น ๔๐ เปอร์เซ็นต์ของ ๔๐๐ ก็คือ ๑๖๐ ที่นั่ง แต่บังเอิญ สส. เขตเขาชนะมา ๑๑๐ ที่นั่ง เพราะฉะนั้นขาดอีก ๕๐ ก็ไปคิดจากบัญชี สส. เขตมาให้ สมมุติอีกตัวอย่างหนึ่งก็คือว่า พรรคซี (C) ได้ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของ ๔๐๐ ก็คือ ๘๐ ที่นั่ง แต่ สส. เขต จะไม่ได้เลยแม้แต่คนเดียว แต่ก็จะได้ สส. ๘๐ คิดจากบัญชี ที่นี้ลงมาพรรคเล็กบ้าง สมมุติว่าอีกพรรคหนึ่ง พรรคดี (D) ได้ ๘ เปอร์เซ็นต์ ๘ เปอร์เซ็นต์ของ ๔๐๐ ก็จะได้ ๓๒ แล้วบังเอิญพรรคนี้เก่งในการหาเสียงในแต่ละเขตเลือกตั้ง ได้มา ๓๐ คิดตามสัดส่วน แกควรจะได้ ๓๒ แต่ได้มา ๓๐ ได้มาแล้ว ๓๐ ก็บวกไปอีก ๒ เป็น ๓๒ ที่นี้มาพรรค สุดท้าย ได้คะแนนนิยมมา ๒ เปอร์เซ็นต์ ๒ เปอร์เซ็นต์นี้ถ้าใช้ระบบที่เป็นมานับ ๕ เปอร์เซ็นต์ ๒ เปอร์เซ็นต์นี้ไม่นับเลย แต่ถ้าเราใช้ระบบอันใหม่ ๒ เปอร์เซ็นต์ เราคิดให้ ๒ เปอร์เซ็นต์ของ ๔๐๐ ก็ได้ ๘ ที่นั่ง สส. เขตไม่ได้เลย แต่ก็ได้ ๘ ที่นั่ง เพราะฉะนั้น คะแนนเสียง ๒ เปอร์เซ็นต์ของทั้งประเทศมันก็มีเวทีที่เล่น ก็มี สส. ผู้แทนอยู่ในสภา ทุกคนอยากจะเล่นการเมืองมาเล่นในสภา ไม่ต้องไปเล่นใต้ดิน สมมุติว่าทาง ๓ จังหวัด ภาคใต้อยากจะให้มีตัวแทนอยู่บนเวทีการเมือง เขาก็สามารถที่จะจัดตั้งพรรคแล้วก็ระดม คะแนน ถ้าเขาได้คะแนนนิยมระดับหนึ่งเขาก็มี สส. อยู่ในสภา หรือแม้แต่นักวิชาการ อยากจะเล่นการเมือง อยากจะเสนอความคิดอะไรต่าง ๆ เข้ามา ก็ฟอร์ม (Form) เป็น พรรคการเมืองขึ้นมา แล้วก็ขายความคิดต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชน ถ้าได้คะแนนนิยม มากพอ อย่างที่ผมยกตัวอย่างที่ได้ ๒ เปอร์เซ็นต์นะครบ ๒ เปอร์เซ็นต์ก็มีเวทีที่เล่น มี สส.

อย่างคราวที่แล้ว ขออนุญาต พรรคหนึ่งได้ตั้งล้านกว่าคะแนน ไม่มี สส. แม้แต่คนเดียว ไม่มีเวทีให้เล่น เพราะฉะนั้นในแนวความคิดของผม ถ้าหากว่าเราเปลี่ยนระบบการเลือกตั้งให้สะท้อนถึงทุก ๆ คะแนนที่หย่อนบัตรมีความหมายต่อการเลือกผู้แทนไปในสภา อันนี้คิดว่าจะทำให้ประชาชนทุกคนมีความสำคัญในเรื่องสมาชิกสภาผู้แทน เพราะฉะนั้นการดูที่คุณมาลีรัตน์บอกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด มันอาจจะต้องเปลี่ยนแล้ว เพราะฉะนั้นในประเด็นนี้ก็เป็นเรื่องที่อยากจะขออนุญาตฝากเป็นประเด็นคำถามให้คณะกรรมการรับฟังไปถามเรื่องนี้ ผมเข้าใจว่าที่ผ่านมา สส. บัญชีรายชื่อ ก็ไม่เข้าใจว่ามันมีตรรกะ มันมีอะไรที่อยู่เบื้องหลังที่มา เพราะฉะนั้นผมอยากจะฝากประเด็นความคิดอันนี้ไป ถ้าเสียงตอบรับมาค่อนข้างดี -----

- ๔๖/๑

ผมว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้อาจจะได้มีการเปลี่ยนวิธีการเลือกตั้ง ประชาชนทุกคนจะมีสิทธิ มีเสียงมากขึ้น พรรคการเมืองที่คิดจะซื้อเสียงทั้งหลายทั้งปวงคงจะต้องไปนั่งทบทวนใหม่ ว่าทำอย่างไรถึงจะได้กลับมาในสภา ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบคุณครับ ตอนนี้ผมมีสมาชิกยกมือของไว้หลายท่าน ถ้าเป็นไปได้ คือสิ่งที่ท่านอภิปราย นั้นเป็นประโยชน์นะครับ ก็ไม่อยากจะตัดอะไร แต่อยากให้ช่วยกันแบ่ง ๆ เวลาให้เพื่อน ๆ ท่านหลัง ๆ ด้วยนะครับ ก็จำเป็น เพราะว่าเนื้อหาสาระที่ท่านพูดนั้นต้องพูดให้ครบ ไม่ครบก็ไม่เข้าใจอีกนะครับ ท่านที่รอไว้ อาจารย์เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ ท่านกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ท่านสมเกียรติ รอดเจริญ แล้วยังมีอีกหลายท่าน เชิญท่านอาจารย์ เกียรติชัยครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผม เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ท่านคณะกรรมการธิการ ท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญที่เคารพครับ ผมคงเป็นอีกคนหนึ่งซึ่งจะต้องขอขอบคุณ และชื่นชมท่านคณะกรรมการรวบรวมความคิดเห็นที่มารายงานในเรื่องซึ่งได้ทำไปให้ พวกเราทราบ เป็นความพยายามซึ่งยากลำบาก เหนื่อยยาก แต่สิ่งซึ่งบอกว่าเรากำลังทำอะไรไปถึงประชาชน เราไม่ใช่ร่างรัฐธรรมนูญอยู่แต่ในสภานี้เท่านั้น เรากำลังจะรับสิ่งซึ่งเป็นการต้องการของประชาชน เจตนารมณ์ของประชาชนเข้ามาสู่การว่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของเรา นี่เป็นเรื่องซึ่งเราจะต้องพยายามร่วมกัน ท่านประธานที่เคารพครับ ผมมีข้อสังเกตบางอย่าง บางประการในรายงานที่น่าเสนอนี้ ก่อนอื่นก็คือ กำลังคิดว่ารูปแบบการสำรวจความคิดเห็นที่รายงานมานี้ ผมไม่ทราบอาจจะทำมากไป กว่านี้ก็ได้ แต่ว่าส่วนหนึ่งซึ่งเห็นจากรายงานนี้ก็คือ รู้สึกค่อนข้างจะเป็นการสำรวจความคิดเห็นที่กำหนดความคิดเห็นอยู่สักหน่อย คือเราดูเหมือนจะไปโปรแกรม (Program) การ ได้ความเห็นมากไปหรือเปล่า เพราะทำในลักษณะที่เป็น เควสชันแนร์ ฟอร์ม (Questionnaire form) เป็นรูปแบบสอบถามซึ่งจะได้ความเห็นซึ่งมันไม่ค่อยจะยืดหยุ่นเท่าไรนัก แล้วก็อยากจะตั้งข้อสังเกตว่า คำถามบางคำถามเป็นการถามนำมากไปหรือไม่

อีกข้อสังเกตหนึ่งก็คือในรายงานนี้ไม่ได้แทลลี่ (Tally) ไม่ได้รวบรวมความเห็นในลักษณะที่ ผมเข้าใจว่าไม่ใช่เพียงแต่เป็นการสำรวจในรูปแบบที่เป็นแบบสอบถาม เป็นแบบ เควสชันแนร์ ฟอรัม แต่มันมี โอเพน เอนเดด (Open ended) ซึ่งมีความเห็นต่าง ๆ ที่เป็น รายละเอียดที่ตอบคำถามเหล่านั้นขยายออกไปอีกมากกว่า อย่างเช่น คำถามข้อ ๘ ที่มีคำตอบว่าเห็นด้วยถึง ๖๙.๒ เปอร์เซนต์ในครั้งแรก ๗๕.๙ และ ๘๑.๕ เห็นว่าควรเพิ่ม บทบาทให้ชุมชนพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผมเชื่อว่ามีคำอธิบายในลักษณะที่เป็น โอเพน เอนเดด ในแบบสอบถามรวบรวมความคิดเห็นเหล่านี้บอกความเห็น ก็เชื่อว่ามีคำอธิบาย เหล่านี้อยู่ในความเห็นเหล่านั้นว่า ก็อยากจะเห็นว่าจะทำอย่างไรอยู่ด้วย หลาย ๆ วิธีการ ที่ประชาชนอยากเห็นเกิดขึ้น คือไม่ใช่เพียงแต่มาบอกว่าเห็นด้วยที่จะต้องมีเรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่มันน่าจะมีคำอธิบายเหล่านี้ว่าจะให้ทำอย่างไร รวมถึงอีกหลาย ๆ คำถาม ซึ่งอยู่ใน ลักษณะที่เปิดกว้างให้รวมความคิดเห็นเหล่านี้ ซึ่งถ้าหากว่าได้รวบรวมมาแสดงให้เห็น ด้วยก็จะได้ว่าที่อยากได้โน่นได้นี้ อยากให้มีโน่นมีนี้ อยากเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยนี่น่าจะได้ รวบรวมเป็นหมวดหมู่มาให้เห็นความเห็นแต่ละเรื่อง ๆ ไปด้วย ถ้าเราพาร์ติคิวิไลซ์ (Particularize) ถ้าเรารวบรวมเป็นหมวดหมู่ความเห็นที่เปิดกว้างเหล่านี้มาไว้ที่น่าจะเป็น ประโยชน์ในการที่จะนำไปพิจารณาหากโลกที่ดีแล้วก็ที่เหมาะสมต่อไปได้ การหา ความเห็นลักษณะนี้อาจต้องอาศัยหลักวิชาการอยู่บ้าง ซึ่งบางที่ท่านกรรมาธิการ อย่างเช่นท่านศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา คงจะช่วยหรือว่าอาจจะตอบความกระจ่าง ในเรื่องนี้ได้บ้าง -----

เพราะโอเพน เอนเดดที่รวมเป็นความเห็นนี้สำคัญมาก มันขยาย มันบอกอะไรได้เยอะ ซึ่งจะเป็นความเห็นที่ถูกต้อง ที่ชัดเจนมากขึ้นที่จะรวบรวมไปในการที่จะช่วยในการร่าง รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เนี่ยครับ อีกอันหนึ่งซึ่งผมมีข้อสังเกตด้วยความไม่แน่ใจว่า ลักษณะของการได้ความเห็นเหล่านี้มานี้มีพื้นฐานความรู้ในเรื่องรัฐธรรมนูญมากน้อยแค่ไหน เกิดจากข่าวคราวที่เป็นกระแสเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญหรือเกิดจากความรู้เรื่อง รัฐธรรมนูญนี้ดีพอแล้ว กว้างขวางดีอยู่แล้ว ซึ่งยังเป็นเรื่องที่น่าสงสัยนัก ประเด็นของผมก็คือว่า จากประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องรัฐธรรมนูญนี้บางที่น่าจะถึงเวลาแล้วที่จะต้อง คิดถึงเรื่องการตั้งสถาบันที่จะให้ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญขึ้นมา ผมไปดูเรื่องนี้ที่สหรัฐ เพิ่งกลับมาเมื่อ ๒ วันนี่เอง เขาทำกันจริงจังมาก ของสหรัฐเขามีรัฐธรรมนูญฉบับเดียว แต่เขาแก้ไขมาแล้ว ๓๖ ครั้งด้วยกัน ของเราบอกเราไม่แก้ไขแล้ว เรายกเลิกเลย ร่างกัน ใหม่ ๑๗ ฉบับแล้ว นี่เป็นฉบับที่ ๑๘ แต่ว่า ๑๗ ฉบับ หรือ ๑๘ ฉบับที่กำลังจะมีขึ้นนี้เราให้ ความรู้หรือว่าประชาชนมีความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญมากน้อยแค่ไหน ตรงนี้เป็นประเด็น ซึ่งผมคิดว่าบางที่เราอาจจะต้องคิดถึงเรื่องสถาบันที่จะให้ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญขึ้นมา ของสหรัฐทำกันจริงจังมาก ผมไม่ได้หมายความว่าของสหรัฐ ดีที่สุดหรือของใครดีที่สุด แต่แนวความคิดเรื่องเหล่านี้น่าจะเป็นแนวความคิดหนึ่งที่เราน่าจะสอบถามหรือว่า นำมาใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของเราอย่างไรหรือไม่ครับ สาระสำคัญเรื่องหนึ่ง ที่น่าสนใจจากความเห็นที่รวบรวมมาได้นี้ นอกจากเรื่องที่รายงานมาแล้ว น่าสนใจมาก ก็คือ เรื่องการตรวจสอบแล้วก็สร้างสมดุลเรื่องเช็ก แอนด์ บาลานซ์ ในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เรากำลังทำกันอยู่ เรื่องนี้เป็นหลัก หัวใจสำคัญมาก ทั้งในทางรัฐศาสตร์ ในทางนิติศาสตร์ โดยเฉพาะในการสร้างนิติรัฐ หรือ รูล ออฟ ลอว์ (Rule of law) ให้เกิดขึ้น ข้อบกพร่องจากประสบการณ์ในการใช้ รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ของเรามีเรื่องนี้เรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นความอ่อนแอในทางปฏิบัติ ผมได้ยืมคณะกรรมการยกร่างบางท่านพูดออกมาในลักษณะที่ว่า จะยกร่างรัฐธรรมนูญ ที่จะลดอำนาจของฝ่ายบริหารลง จากประสบการณ์ที่เห็นในรัฐธรรมนูญ ฉบับที่แล้ว แล้วก็มีความเห็นในแนวโน้มที่จะให้อำนาจตุลาการมีอำนาจมากขึ้น ในการที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอำนาจบริหารในภาวะที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองขึ้น ผมคิดว่า

นี่เป็นคำกล่าวที่ขาดพื้นฐานแล้วก็แนวคิดในทางรัฐศาสตร์อย่างยิ่ง จริง ๆ แล้วมันจะต้องพูดกันให้ชัด ๆ ว่า ทำอย่างไรที่จะสร้างความเข้มแข็งให้เกิดความสมดุลในอำนาจอธิปไตยทั้งสาม จะทำอย่างไรมากกว่า ตรงนี้น่าสนใจว่าเราจะสร้างระบบการตรวจสอบกับความสมดุลของอำนาจทั้งสาม เช็ก แอนด์ บาลานซ์ ทั้งสามขึ้นมาให้เข้มแข็งอย่างไร กลไกต่าง ๆ นอกเหนือจากอำนาจทั้งสามนี้มีอะไรอีกบ้างที่น่าจะมีประสิทธิภาพแค่ไหน ตรวจสอบแล้วก็สร้างดุลแห่งอำนาจซึ่งกันและกัน ตรงนี้อยากรู้ อยากได้ความเห็นมากขึ้นจากประชาชน เพื่อที่จะได้มาแก้ไขข้อบกพร่องของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ซึ่งเราบอกว่า จะเอามาเป็นฐานในการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ จริง ๆ แล้วผมคิดว่าสิ่งหนึ่งที่ขาดไป โดยเฉพาะสำหรับคณะกรรมการร่าง ก็คือว่า เวลาเราพูดถึงฐานของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่จะนำมาแก้ไขในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มันควรจะเริ่มต้นจากการมาทางดูกันดีกว่า รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มันมีข้อบกพร่องอะไรตรงไหน แล้วแก้ตรงนั้นเสียก่อน แล้วจะมีอะไรใหม่ก็ค่อยว่ากันอีกทีที่จะปรับปรุงให้มันดีขึ้น นี่ไปเริ่มต้นจากอะไรใหม่ ๆ เลอะเทอะไปหมด จนกระทั่งก่อให้เกิดเหตุวิพากษ์วิจารณ์ในทางซึ่งสร้างความเบื่อหน่ายท้อแท้ให้เกิดขึ้นพอสมควร ผมว่าตรงนี้จะต้องทำ แล้วก็จำเป็นอย่างเร่งรีบแล้วล่ะครับที่จะต้องมาสำรวจข้อบกพร่องของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นี้ แล้วก็แก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้ดีขึ้น ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ให้การร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๑๘ นี้เสร็จสิ้นเรียบร้อยโดยเร็วแล้วก็ตรงเป้าหมายของงานเขียนร่างรัฐธรรมนูญกันขณะนี้ ไม่เช่นนั้นแล้วผมคิดว่ารัฐธรรมนูญใหม่นี้จะมีปัญหาอีก ทำเรื่องเช็ก แอนด์ บาลานซ์ ทำเรื่องการตรวจสอบความสมดุลของอำนาจทั้งสามให้เข้มแข็งขึ้น ก็จะทำให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นี้ดีขึ้นตามเจตนารมณ์อีกทีหนึ่ง -----

ท่านประธานที่เคารพครับ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจในรายงานฉบับนี้ ก็คือความเห็นในเรื่อง การเมืองการปกครองท้องถิ่น การเมืองภาคประชาชน ซึ่งแสดงว่ามีความตื่นตัวมากขึ้น จุดนี้และความเห็นเหล่านี้ น่าจะต้องนำมาพิจารณาสร้างความเข้มแข็งให้มากขึ้น ผมเคย ได้อภิปรายไปแล้วว่า นอกเหนือจากแผนพัฒนาการเมืองระดับชาติ ซึ่งมีกำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ แล้ว น่าจะต้องคิดถึงการสร้างแผนพัฒนาการเมือง การปกครองในระดับท้องถิ่นขึ้นมาในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้อีกด้วย ตรงนี้อยากเสนอให้ คณะกรรมาธิการคณะนี้ให้ความสนใจ หากความเห็น รวบรวมมาให้จริงจังมากขึ้นว่า ประชาชนเห็นอย่างไร แล้วก็อยากได้ อยากให้ทำอย่างไร จะได้นำไปกำหนดให้เข้มแข็งขึ้น ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่กำลังร่างกันอยู่ขณะนี้ การรับฟังความเห็นของประชาชนนั้น ผมคิดว่ามันจะไปตามสถานการณ์หนึ่ง ๆ เพราะฉะนั้นความเห็นนี้อาจจะปรับเปลี่ยนไป ได้ในการรับฟังความคิดเห็นที่จะทำกันต่อไป เพราะฉะนั้นยังจำเป็นที่จะต้องย้ำ ยืนยัน ความคิดในรอบแรก หรือที่เปลี่ยนไป ผมเพียงแต่อยากจะทำให้คณะกรรมาธิการคณะนี้ สำรวจ แล้วก็รับฟังความคิดเห็นในลักษณะที่เป็นครอสเช็ก (Cross check) ตรวจสอบกับ ความเห็นที่ได้ในรอบแรกนี้อีกครั้งหนึ่งว่า ยังมีความเห็นยืนยันอยู่อย่างเดิมหรือว่ามัน เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ตรงนี้สำคัญนะครับ ในการรวบรวมความคิดเห็น มิฉะนั้นแล้วเราจะไม่ได้อะไรที่ชัดเจน ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้งานของคณะกรรมาธิการนี้มันมี ความสมบูรณ์ขึ้น ถ้าหากว่าเราจะทำครอสเช็กในเรื่องนี้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ก็ตั้ง เป็นข้อสังเกตทั้งหมดไว้ กราบเรียนท่านประธานและคณะกรรมาธิการไว้ครับ กราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ คือมีคำถามมาเหมือนกันครับว่าเด็กที่จับฉลากเรียนหนังสือจะบัญญัติ อย่างไม่ให้เด็กไม่เกิดปัญหา ท่านกรรมาธิการเอาไปพิจารณาด้วยนะครับ คุณหมอชัชชัย ต้องดูเยอะ ๆ หน่อยนะครับ สิทธิเสรีภาพ เด็กจับฉลากร้องห่มร้องไห้ ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ลองช่วยคิดด้วย ให้เด็กเสนอหลาย ๆ โรงเรียนได้ไหม ใครจับฉลากก็ได้ต้น ๆ ทำย ๆ ก็ได้ ลงมา เด็กจะไม่ได้ต้องร้องห่มร้องไห้กัน ท่านกฤษฎาครับ เชิญครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ขอบพระคุณครับท่านประธาน
 ท่านประธานสภาที่เคารพครับ ผม นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ก่อนอื่นผมต้องชื่นชม
 คณะกรรมาธิการชุดนี้ครับ ถือว่าเป็นคณะกรรมาธิการที่เป็นชุดใหญ่พอสมควร แล้วก็
 หลากหลายไปด้วยสัดส่วนของภาคส่วนต่าง ๆ ผมว่าครบเครื่อง ทั้งภาคประชาสังคม
 ภาครัฐ แล้วก็ส่วน สสร. เอง นิดหนึ่งครับ ด้วยความเคารพในท่านกรรมาธิการทุกท่าน
 ส่วนใหญ่ก็เหมือนครูบาอาจารย์ผมครับ ผมมีข้อสังเกตอย่างนี้นิดหนึ่งว่า รายงานที่
 นำเสนอเป็นการรวบรวมหรือประมวลจากในส่วนของแต่ละภาค ถ้าเป็นไปได้ผมอยากให้เห็น
 เห็นด้วยว่าแต่ละภาคนั้นมีกระบวนการในการรับฟังมาทั้งส่วนของเรื่องทางด้านคุณสมบัติ
 ทั้ง ๒ ประการ คือทั้งปริมาณและคุณภาพอย่างไร ก่อนที่จะสรุปมาเป็นร่วมกัน เพราะว่า
 เนื่องจากต้องเข้าใจนะครับว่าวัฒนธรรมความคิดของแต่ละภาคนั้น ๆ มีความแตกต่างกัน
 อยู่ ภาคใต้ก็จะอย่างหนึ่ง ภาคเหนือ ภาคกลาง ก็จะแตกต่างกัน ถ้าเป็นไปได้ฝากประเด็น
 ด้วยนะครับ เพราะว่าจะทำให้เหมือนเป็นการบอกได้ว่า เมื่อพวกเราลงไปรับฟังในฐานะ
 เป็นกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็น เราเหมือนไปสัมภาษณ์ประชาคมไว้ว่าความเห็นของ
 ท่านนั้นเข้าสู่สภาแน่นอน กระบวนการเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงก็มาถึงตรงสุดท้ายปลายทาง
 คือคณะกรรมาธิการชุดนี้ สิ่งหนึ่งอยากให้มีการใช้ภาษาครับ ภาษาไทยโดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งแบบสอบถามก็ดี หรือแนวทางก็ดี ซึ่งในหลาย ๆ ครั้งได้รับคำตอบว่าอ่านไม่เข้าใจ
 หรือไม่รู้เรื่อง ไม่ใช่ประชาชนทั่วไปนะครับ แม้แต่ระดับคนชั้นกลางก็เช่นเดียวกัน ซึ่งที่ผ่าน
 มานั้นมีชุดถึง ๕๓ ชุด ซึ่งบางครั้งการใช้ภาษาก็ค่อนข้างจะสับสนเหมือนกันในประเด็นนี้
 ขอฝากนะครับ -----

แล้วสิ่งที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งครับ เรื่องการประสานการมีส่วนร่วมครับ ผมอยากให้กระบวนการในการประสานเชื่อมโยงระหว่างส่วนของยกกว้างก็ดีนะครับ ส่วนของตรงกลางที่เป็นกรรมาธิการการมีส่วนร่วม และส่วนที่ต้องรับฟังในภูมิภาค ผมอยากให้มีกระบวนการร่วมที่ชัดเจนกว่านี้ โดยเฉพาะก่อนที่จะลงในรอบถัดไปนะครับ หลังจากวันที่ ๒๐ ไปแล้วนะครับ ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่าควรจะต้องมีการทำงานกันหนักยิ่งขึ้นนะครับ เพราะว่าจะเป็นเรื่องของรายมาตรา โดยเฉพาะแนวทางของวิทยากร กระบวนการที่จะต้องลงพื้นที่นั้น ผมคิดว่าตรงนี้ในส่วนของกรรมาธิการของท่านนั้นมีประสบการณ์หลายท่านนะครับ อาทิเช่น ท่านวิเชียร คุตตวัส ก็ครูบาอาจารย์ผมเอง ขอประทานโทษที่ต้องเอ่ยนามนะครับ ซึ่งตรงนี้สำคัญมาก เพราะเราลงพื้นที่ที่เราจะรู้เลยว่าประเด็นปัญหาอย่างไรนะครับ ผมคิดว่าสิ่งหนึ่งที่น่าภาคภูมิใจ ต้องขอขอบคุณด้วยนะครับ กรมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมาเป็นกรรมาธิการในส่วนตรงนี้นะครับ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นฝากมานิดหนึ่งครับ ท่านทำหนังสือไปยังส่วนต่าง ๆ ให้สนับสนุนนะครับ มีท่านนายก อบต. กิติ์นายกเทศบาลกิติ์ คือในเนื้อหาสาระหนังสือบอกว่าการสนับสนุนนะครับ ทุกท่านก็ยินดีที่จะสนับสนุน แต่วิธีการช่วยใส่ไปสักนิด อาทิเช่น สามารถตั้งงบประมาณได้หรืออะไรได้ อย่างนี้นะครับว่าจะหนุนอย่างไร ผมคิดว่าจะเป็นสิ่งที่ดียิ่งขึ้น เพราะว่าบางครั้งเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ครับ การที่จะทำอะไรในส่วนของท้องถิ่นนั้นบางทีก็ยังไม่แน่ใจในการที่จะใช้งบประมาณ หรือว่าศักยภาพที่มีอยู่จะช่วยเสริมอย่างไรนะครับ ส่วนกรมพัฒนาชุมชน ครูบาอาจารย์ ผมเห็นท่านอาจารย์วันรัตน์นะครับ ตรงนี้ฝากขอบคุณด้วยนะครับที่ท่านเชื่อมโยงไปถึงพัฒนาชุมชนนะครับ ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญอย่างแท้จริงเลยนะครับ เพียงแต่ว่าอยากจะฝากกรรมาธิการชุดนี้นิดหนึ่งครับว่า ยังมีส่วนของการขาดการเชื่อมโยงอีกหลาย ๆ ส่วนภาคราชการอยู่เหมือนกันนะครับ ตรงนี้คิดว่าในกรอบสองนั้น ผมว่าคงจะเข้มข้นขึ้น ก็ฝากตรงนี้ไว้ด้วยนะครับ

ประเด็นถัดมานะครับ ก็คือเป็นสิ่งที่น่าห่วงว่า ขณะนี้คงทราบแล้ว ท่านประธานกรรมาธิการภาคกลางคงพูดแล้วว่าแต่ละภาคนั้นได้ทำปฏิทินงานกันเรียบร้อยแล้วนะครับ กระบวนการในส่วนของการเสริมหรือสอดรับกันนั้น ตรงนี้ผมคิดว่าในเรื่องของปฏิทินงานนั้นคงจะต้องเอามาจอยน์ (Join) และร่วมกันพอสมควร เอามา

เชื่อมโยงกันครับ ขอประทานโทษ แล้วจะทำให้การทำงานนั้นไปได้อย่างดีนะครับ เพราะว่ากรรมาธิการวิสามัญประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดนั้นรอคอยคำตอบครับ ซึ่งเราเองเราอยู่ในส่วนตรงกลางนั้นเราไม่สามารถให้คำตอบได้นะครับ เพราะฉะนั้นฝากท่านผู้ทรงเกียรติคนหนึ่งนะครับว่า รูปแบบหรือรูปลักษณะควรจะเป็นลักษณะอย่างไร นะครับว่าในคราวต่อไป เพราะว่าการทำตารางรายละเอียดปฏิทินงานนั้นนะครับ ในการลงรับฟังความคิดเห็นของแต่ละจังหวัดนั้นยังมองไม่ออก ณ ขณะนี้ว่าจะต้องเป็นรูปแบบเต็มวันไหมนะครับ หรือว่าใช้ในรูปแบบของการกระจายตัวอย่างไหนนะครับ ถ้าเป็นไปได้ได้ข้อสรุปนี้รีบกวรับแจ้งไปยังกรรมาธิการภาคแต่ละภาคโดยเร็ว เพื่อจะได้กระจายไปสู่แต่ละจังหวัดด้วย ของผมคงขออนุญาตรบกวนเวลาสภาเพียงเท่านี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณครับ มีรายชื่อที่แจ้งไว้เพื่อท่านจะได้เตรียมตัวนะครับ ท่านสมเกียรติ รอดเจริญ ท่านวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ ท่านศักดิ์ชัย ชุ่มจิตติกุล ท่านนิมิตร ชัยจีระธิกุล ท่านอาจารย์ปกรณ์ ปรียากกร ท่านเศวต ทินกุล อาจารย์หมอนายแพทย์ชูชัย ศุภวงส์ นะครับ เชิญท่านสมเกียรติ ครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอขอบคุณครับท่านประธาน ขอรายงานท่านผู้มีเกียรติทุกท่านนะครับ โดยเฉพาะท่านกรรมาธิการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมติ ผม สมเกียรติ รอดเจริญ สสร. ผมก็ดูจากรายงานความคืบหน้าของท่าน นะครับ ตั้งแต่หน้าแรกยันหน้าสุดท้าย หน้าอื่นไม่ตั้งใจครับ รองสุดท้าย หน้า ๕๔ กรอบอื่น ๆ ท่านรับฟังมาทั้งสิ้นเวลาเดือนครึ่ง มีกรอบอื่น ๆ อยู่ประเด็นเดียวครับ ประเด็นที่ว่า การมีกรอบระยะเวลาในการตรากฎหมายเพื่อให้มีการบังคับใช้ให้เป็นไปตามหลักการที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญโดยชัดเจน ผมไม่ตั้งใจนะครับในข้อความเหล่านี้ แต่ข้อเท็จจริงที่ผมอยากเห็นคือ ประเด็นอื่น ๆ มันมีมากมาย เท่าที่ผมลงไปรับฟังความคิดเห็น ๒๕ จังหวัด พร้อมทั้ง กทม. อีก ๑ จังหวัด เป็น ๒๖ จังหวัด ของกรรมาธิการ

รับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของภาคกลางนะครับ มันมีประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจ
อีกเยอะครับในกรอบนี้ แต่ตรงนี้ผมไม่ทราบว่ามันติดขัดอะไรมันถึงมีอยู่แค่นี้ สั้นๆเลย

- ๕๐/๑

ประเด็นอื่น ๆ อย่างประเด็นด้านเกษตรกรก็มี ประเด็นด้านแรงงานก็มี ประเด็นด้าน
 รัฐวิสาหกิจก็มี ประเด็นเรื่องการศึกษา เรื่องครุฑนี้ขอกันมามากเลยนะครับ ครูขาดแคลน
 ทำไมไม่ดำเนินการหาวิธีการที่จะหาบรรจุอัตราให้มันเพียงพอ เป็นต้น หรือประเด็น
 ข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอะไรรองรับในภารกิจของเขาบ้าง
 ลักษณะแบบนี้ครับที่ปรากฏอยู่ แต่บังเอิญพอมาเห็นรายงานของท่านมันมีอยู่กรอบเดียว
 อันเดียวจริง ๆ ข้อเดียว ส่วนประเด็นอื่น ๆ ประเด็นเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างนี้มันไม่มีเขียวหรือ
 ประเด็นเหล่านี้ต่างหากที่เราอยากเห็นในโอกาสต่อไปที่จะทำเฟสสอง เฟสสาม
 มันน่าจะให้มีเพิ่มมากขึ้น เพราะว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้มีแค่ ๓ กรอบนี้นะครับท่านประธาน
 มีกรอบอื่น ๆ อีกนะครับ แล้วส่วนที่ผมค่อนข้างที่จะไม่สบายใจเลยตอนนี้ ผมสังเกตดูจาก
 สื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อทางทีวี วิชยู สื่อสิ่งพิมพ์นะครับ การประชาสัมพันธ์หรือการ
 ดำเนินการเผยแพร่ให้เห็นว่ามันมีกิจกรรมของสภาร่างรัฐธรรมนูญหรือการรับฟังความ
 คิดเห็นของประชาชนในทุกภาคส่วนในทุกจังหวัดนี้ปรากฏมีน้อยมากครับตอนนี้ พยายาม
 ดูแล้ว เช็กดูแล้วจากกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของสภาก็ดำเนินการอยู่แคในกรอบแคบ ๆ ใน
 กรอบจำกัด ก็มีช่อง ๑๑ ที่มองเห็นบ่อยหน่อย ถิ่นน้อย มีการถ่ายทอดในแต่ละเวทีให้ฟัง
 แต่ละเวทีให้เห็นนะครับ ส่วนสื่ออื่น ๆ ด้านทีวีขณะนี้มองเห็น แต่ยังไม่ค่อยอยู่นะครับ
 อสมท. ช่อง ๙ มีให้เห็นแล้ว แต่ส่วนช่องอื่น ๆ นี่ผมสงสัยเหลือเกินว่าทำไมมันถึงยัง
 มิปรากฏอยู่เลย ไม่ว่าจะเป็นช่อง ๕ ช่อง ๗ หรือสื่อของรัฐช่องสุดท้ายนี่นะครับ ทีไอทีวี
 ก็ยังไม่เห็นปรากฏ นอกจากมีรายการแทรกนิด ๆ น้อย ๆ ให้เป็นสาระจริง ๆ ให้มองเห็น
 จริง ๆ ว่าเป็นกิจกรรมของสภา ซึ่งมันเป็นวาระแห่งชาตินะครับการร่างรัฐธรรมนูญนี้
 มันน่าจะมาเริ่มดำเนินการทำความเข้าใจกันในหลายภาคส่วน แล้วก็เผยแพร่ให้ประชาชน
 ให้ความร่วมมือและเข้าใจในการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ ก็ไม่ทราบว่าจะทำไมถึงการ
 ประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ค่อนข้างที่จะเบาบางลง ส่วนที่เรามีกรรมวิธีการเรื่องประชาสัมพันธ์
 ของสภามีอยู่แล้ว ผมได้สอบถามแล้ว บอกว่าเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องบนะครับ บนเรา
 น้อยจึงจะทำให้ครบทุกสื่อไม่ได้ ก็ถึงเกิดข้อสงสัยว่า เอ๊ะ ทำไมขณะนี้มันเป็นวาระ
 แห่งชาติ ถ้าเผื่อว่าสื่อทุกสื่อยังคิดถึงเรื่องผลประโยชน์รายได้ของมันก็ค่อนข้างอันตราย
 ช่อง ๕ ผมไม่ทราบว่ายังเป็นของทหารอยู่หรือเปล่า ช่อง ๗ ผมก็ไม่ทราบว่ายังเป็นของทหาร

อยู่หรือเปล่านะครับ แล้วช่อง ๙ ช่อง ๑๑ นี้ โอ.เค. ของ อสมท. บังเอิญผมอ่านในรายงาน
 นี้มีชื่อท่านหนึ่ง ผมบังเอิญไปพบท่านอยู่ในคณะกรรมการวิสามัญประสานการมี
 ส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ มีคุณพงษ์ศักดิ์ พยัสมวิเชียร ซึ่งท่านเป็นประธานบอร์ด
 (Board) ของ อสมท. อยู่นะครับ ก็คงจะต้องฝากท่านประธานไปถึงท่านประธานบอร์ดซึ่ง
 เป็นกรรมการอยู่ด้วยว่า ขอความกรุณาท่านให้ดำเนินการจัดการให้มันอยู่ในสถานะที่
 มองเห็นแล้วน่าจะเป็นสื่อของรัฐ ก็มีข้อสงสัยหลาย ๆ เรื่องที่ผมจะสอบถาม แต่บังเอิญก็
 ได้รับการชี้แจงมาในภาคส่วนแรก นอกกรอบ ท่านบอกว่าได้ดำเนินการไปแล้วอย่างนี้ ๆ
 หลาย ๆ ประเด็น แต่ยังไม่ปรากฏอยู่น้อย ก็ต้องขอบพระคุณสำหรับ อสมท. ที่ได้ดำเนินการ
 แล้ว และกำลังจะดำเนินการในสิ่งต่อ ๆ ไปให้มันดีขึ้น แต่ในช่วงเวลาช่วงนี้ล่ะครับ
 ในเฟสที่ ๒ นี้ะครับ เราเหลือเวลาอีกเพียง ๓ เดือน ถ้าเผื่อแม้แต่ให้วิศวกรกันอยู่ จะ
 ดำเนินการ จะทำ จะโน่น จะนี่ ผมว่ารัฐธรรมนูญออกมาเป็นเล่มะครับ ยังไม่ได้
 ดำเนินการกันเลย ผมกลัวตรงนั้นมากกว่านะครับ ก็ขอฝากไปถึงท่านประธานบอร์ด
 อสมท. ด้วยนะครับ ขอความเมตตาเถอะ วาระแห่งชาติตอนนี้ถ้าเผื่อเป็นไปได้ สิ่งที่ท่าน
 ได้วางโปรแกรมไว้ให้ออกมาเป็นรูปธรรมให้ชัดเจน จะขอบพระคุณอย่างสูงนะครับ -----

ก็ฝากไว้สำหรับทุกสื่อครับ ถ้าเผื่อว่าเมตตาประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็สื่อสิ่งพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็สื่อวิทยุ ไม่ว่าจะเป็สื่อทีวี ช่วยกันโหมโรง โหมทำความเข้าใจให้ประชาชนได้รับรู้ หน่อยว่าขณะนี้เราวางรัฐธรรมนูญอยู่ แล้วไปถึงไหน อย่างไรแล้ว แล้วจะต้องมีวาระ สำคัญลงประชามติกันเมื่อไร อย่างไร ทำความเข้าใจเสียให้เพียบพร้อม ผมว่ารัฐธรรมนูญ นี้ก็อาจจะเป็รัฐธรรมนูญถาวรในโอกาสต่อไปครับ ขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาวางรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ พอดีกรรมาธิการจะขอตอบนะครับ แต่ผมเรียนท่านกรรมาธิการนิดหนึ่ง เมื่อกี้ท่านอธิบายเยอะ ใช้เวลาเยอะ สมาชิกเพิ่งผ่านไป ๖ ท่าน เดี่ยวให้สมาชิกอีกสัก ๒ ท่านก่อน แล้วท่านค่อยตอบ ท่านวิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎธิ ท่านศักดิ์ชัย อุณจิตติกุล และท่านสมาชิกที่ยังไม่ได้รับประทานอาหาร ก็กรุณาสลับกันไปรับประทานนะครับ ส่วนท่านสมาชิกที่รับประทานเสร็จเรียบร้อย กรุณาเข้าห้องประชุมด้วยนะครับ เชิญครับท่านวิชัย

นายวิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎธิ : ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกที่เคารพ กระผม วิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎธิ สสร. หมายเลข ๐๕๙ มีประเด็นที่จะขอกราบเรียนใน กรอบที่ ๒ ซึ่งกระผมได้รับฟังความคิดเห็น และพี่น้องประชาชนได้ฝากมา บังเอิญกระผม มารับทราบว่าการกระจายอำนาจในข้อที่ ๑ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น โดย มีระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันนั้น กระผมได้รับฟังความคิดเห็นจากพี่น้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานเทศบาล และพนักงานท้องถิ่นหลายคน ได้มาปรารภในเรื่องนี้ครับว่า การกระจายอำนาจนั้นน่าจะต้องมีการสมดุลระหว่างผู้ที่มา จากการเลือกตั้งและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพนักงานของรัฐ ซึ่งมีจำนวนมากมาย เหลือเกินทั้งประเทศ แล้วก็น่าจะเป็นกำลังสำคัญในการที่ทำให้การจะวางรัฐธรรมนูญ ครั้งนี้นั้นบรรลุผล กราบเรียนว่าน่าจะต้องมี คำว่า เพิ่มขึ้นโดยมีการบริหารระบบการ ตรวจสอบ ตรงนี้น่าจะเพิ่มเข้าไปตรงนั้นด้วย ถ้ามว่าทำไม เพราะว่าพนักงานของรัฐนั้นก็ เป็ข้าราชการ เป็บุคคลสำคัญที่ทำหน้าที่เชื่อมโยง ให้ประโยชน์ บริหาร บริการ ประชาชน ถ้าเขามีส่วนร่วม เขามีหน้าที่ที่ชัดเจนว่าเขามีหน้าที่อย่างไร มีอำนาจอย่างไร

เขาคงจะไม่ต้องไปอยู่ภายใต้การบริหารจัดการการครอบงำของนักการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้งประการเดียว ตรงนี้ก็เป็นที่ประเด็นอยู่มากทั้งประเทศ ก็อยากจะกราบเรียนว่า ถ้าเป็นไปได้ขอกราบฝากไปถึงคณะกรรมการการร่างได้โปรดพิจารณาประเด็นที่ กระผมได้นำกราบเรียนด้วยว่า นั่นน่าจะเป็นประโยชน์ และนั่นน่าจะทำให้การบริหาร ของท้องถิ่นนั้นราบรื่น เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนโดยทั่วไปครับ นั่นเป็น ประเด็นหนึ่ง

ประเด็นที่ ๒ เมื่อกี้พูดถึง ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ท่านประธานครับ กระผมเป็นคนอยู่ในจังหวัดยะลา แล้วก็อยู่ในส่วนของภาคใต้ ซึ่งคณะกรรมการ ภาคใต้นั้นมีท่านนายกเทศมนตรีนครสงขลา คุณอุทิศ ชูช่วย ซึ่งท่านก็ได้ทำหน้าที่ด้วย ความเข้มแข็งมาโดยตลอด ในส่วนของภาคใต้นั้นคณะกรรมการทุกคนมีความตั้งใจจริง ที่จะทำให้งานการจัดทำรัฐธรรมนูญครั้งนี้บรรลุผล เกิดความสำเร็จไปถึงการทำประชามติ พื้นที่ประชาชนรับรอง เราได้ร่วมกันทำ โดยเฉพาะมีท่านหัวหน้าทีมก็คือท่านประธาน ภาคของเราไปทุกหนทุกแห่งรับฟังพี่น้องประชาชนโดยตัวของท่านเอง และสด ๆ ร้อน ๆ เมื่อสองวันที่แล้วท่านรอง คนที่หนึ่ง ท่านก็ไปร่วมด้วย หลาย ๆ จังหวัดครับ ไปรับฟังมา หหมด แต่ปัญหาที่กระผมนำกราบเรียนตรงนี้ เมื่อกี้เราได้ฟังบอกว่าจะมีคณะวิทยากร ซึ่งจะมีการฝึกอบรมลงไปทำในพื้นที่ ท่านประธานครับ พื้นที่ที่เป็นพิเศษมาก ๆ ในวันนี้ นั่น คือ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ท่านนายกอุทิศก็ไปกับผม ผมแล้วก็หลายคน ทุกจังหวัด ท่านก็ไปรับฟังมาหมด แต่ว่าปัญหามันมีอยู่ว่า พื้นที่พิเศษเหล่านี้ที่ผมนำกราบเรียน ท่านประธานนั้นที่ห่างไกล วิทยากรทุกคนรู้ไหมพื้นที่มันเป็นอย่างไร คนที่จะได้รับการ ฝึกอบรมตรงนี้ วันนีวันที่เท่าไร เราจะทำงานกันอีกกี่วัน และจะนำเอาความไว้เนื้อเชื่อใจ ความตั้งใจไปบอกพี่น้องประชาชน บอกอย่างไร แล้วก็ในระดับภาค ระดับจังหวัด แม้แต่ คณะกรรมการวิสามัญ อนุกรรมการเขาก็ทำงานกันอยู่ และทำอย่างไร -----

กระผมจึงกราบเรียนฝากท่านผู้หวังดีที่เคารพว่าได้โปรดพิจารณาตรงนี้หน่อยเถอะครับว่า ในระดับภาคเขาก็มีอยู่แล้วส่วนหนึ่ง ระดับจังหวัดเขาก็มีอยู่แล้วละ ถ้าหากว่าการ ทำงานตรงนี้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ท่านหวังดีนั้นก็จะเป็นพระคุณต่อพี่น้องประชาชน ในส่วนนั้นเป็นอย่างยิ่ง แต่กระผมอยากจะกราบเรียนเสนอกับท่านครับว่า ถ้าการใดที่ท่าน ทั้งหลายลงไปทำตรงนั้นแล้ว อย่างน้อยจะต้องบอกกล่าวท่านประธานภาคสักหน่อยหนึ่ง หรือเชื่อมโยงไปถึงระดับ สสร. ในจังหวัด หรือผู้ที่รับผิดชอบตรงนั้น แล้วมันจะเป็นเรื่อง เดียวกันครับ ไม่ใช่ว่าคนนี้ไปทำอย่างนี้ ผีงนี้ไปทำอย่างโน้น กระผมเกรงครับว่าพี่น้อง ประชาชนจะสับสน เกรงว่าพี่น้องประชาชนนั้นไม่ทราบจะรับทราบข้อมูลที่ถูกต้องจากใคร ตรงนี้ครับ ก็อยากจะกราบเรียนว่าถ้าจะลงไปทำเช่นนั้นแล้ว แน่แน่นอนครับทุกคนหวังดี แน่แน่นอนครับเป็นผลประโยชน์กับพี่น้องประชาชน แต่ว่าอยากจะให้เป็นเรื่องเดียวกัน อย่าให้เป็นการทับซ้อน เป็นการเข้าใจผิด พูดกันคนละครั้ง ก็กราบขอพระคุณนะครับ ที่ท่านหวังดี ท่านมีเจตนาดีนะครับ ก็ขอความกรุณาตรงนี้ แล้วก็บอกไปยังพี่น้อง ประชาชนด้วยครับว่า ต่อไปวันข้างหน้าท่านจะไปทำอะไร ตรงไหน อย่างไรก็จะได้รู้ ทั่วกัน ไม่ใช่ว่าคนนี้ทำมาอย่าง อาจารย์กรรมกรทำมาอย่างหนึ่งนะครับ ซึ่งท่านก็ให้ ความเมตตาในส่วน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่แล้ว กระผมต้องกราบขอพระคุณท่าน ที่ได้กรุณาเมื่อกี้แทนพี่น้องประชาชนในส่วนนั้นด้วย ขอขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภา ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเดโช สนวนานนท์ รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ ขออีกท่านหนึ่งก่อนที่จะตอบ ท่านศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล เชิญครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ผม ศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผมขออนุญาตเสนอความคิดเห็นผ่าน ไปยังคณะกรรมการนะครับ ก็คือว่าในการรับฟังความคิดเห็นในกรรมาธิการวิสามัญ ประจำจังหวัดที่ผ่านมา สิ่งที่เราได้พบเห็นที่เป็นประเด็นปัญหานั้นก็คือว่า ในส่วนที่เป็นปัญหาหนักที่สุดก็คือเรื่องประเด็นคำถาม เพราะว่าในกรอบแรกที่ผ่านมาผมเชื่อ

นะครับว่า เดี่ยวเราคงมีการแก้ไข แต่ผมอยากจะนำกราบเรียนว่า ในประเด็นคำถามที่ถามไปยังประชาชนนั้นครับ ในการสื่อ ในการที่จะอธิบายให้กับประชาชนกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จะเข้ามาเสนอความคิดเห็นนั้น ผลปรากฏว่าประเด็นคำถามต่าง ๆ นั้นมีความยากมากในการที่จะทำความเข้าใจ นั้นผมหมายถึง ๓๕ ประเด็นในกรอบแรก ในส่วนที่ ๒ นั้นก็คือในคำถามที่เป็นรูปแบบที่ให้แต่ละบุคคลในการที่จะตอบคำถาม นั่นก็คือว่าในการตอบคำถาม เควสชันแนร์ที่นำเสนอ นั้นทำให้ผู้ที่ตอบคำถามนั้นมีความยากลำบาก และสามารถต้องใช้เวลามากในการดำเนินการตรงนี้นะครับ นั่นก็คือสิ่งที่สะท้อนจากประชาชนที่เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง อีกประเด็นหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนได้สะท้อนกลับเข้ามาก็คือว่า ประชาชนตื่นตัวมากที่ได้มีโอกาสได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นในเวทีที่เราจัดขึ้นในทุกจังหวัด แต่ว่าประชาชนที่มาในเวทีเหล่านั้นได้ชี้แจงว่า กรอบระยะเวลาที่เราให้เขาค่อนข้างสั้น อาจจะเป็นประเด็นจากการที่เราไปเปิดเวที มีพิธีเปิดเป็นทางการ ต้องใช้เวลาเปิด เสียเวลาอย่างมากมาย บางเวทีนั่งรอ เรานัดเก้าโมง ประชาชนมาถึงเก้าโมงครึ่งถึงสิบโมง เปิดไปอีกครึ่งชั่วโมง เหลือเวลาชั่วโมงครึ่ง เทียงเล็กครับท่าน นี่คือนะครับประเด็นที่บางครั้งเราอาจจะมองว่าเป็นประเด็นเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่กำลังทำลายเวทีรับฟังความคิดเห็นด้วยระยะเวลาที่มีความจำกัด หลายเวทีที่ผมไปประเมินมา ผมเห็นนะครับว่าประชาชนได้ตอบว่าเวลาค่อนข้างน้อย หลายเวทีประชาชนได้บอกว่าเขาดีใจมากที่เขาได้มีโอกาสได้มาพูดคุย ท่านเชื่อไหมครับ มีเวทีหนึ่งซึ่งเป็นเกษตรกรที่จัดขึ้นที่จังหวัดอุดรธานี ผมถามตัวแทนเกษตรกรที่เข้ามาในเวทีทั้ง ๒๐๐ คนว่าท่านผู้ใดรู้จักรัฐธรรมนูญบ้างให้ยกมือ ๒๐๐ คนยกมือเพียง ๔ คนครับ -----

นี่คือสิ่งที่เรากำลังจะบอกว่า ถ้าเราต้องการที่จะให้ประชาชนเข้าใจในเรื่องของรัฐธรรมนูญ เข้าใจในสิ่งที่เรากำลังจะสอบถาม สิ่งที่ประชาชนได้สะท้อนให้เห็นชัดเจนอีกเรื่องหนึ่ง นั่นก็คือว่า ในประเด็นคำถามที่จะไปถามประชาชนนี้มีโอกาสใหม่ที่จะทำให้เขาได้มีโอกาสได้ศึกษาล่วงหน้าก่อนสักประมาณ ๓ ถึง ๕ วัน อย่างเช่นที่เรากำลังจะมีร่างแรกในวันที่ ๑๙ เมษายนที่จะถึงนี้ ถ้าประชาชนมีโอกาสได้ทำการศึกษาประเด็นที่เราจะถาม หรือสิ่งที่เรากำลังจะสอบถามว่า ร่างแรกที่เราออกมานั้นเราได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่อยู่ทางบ้านนั้นได้ให้ความคิดเห็น แล้วเราได้นำมาขยายกว้างเป็นมาตราในรัฐธรรมนูญ มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ประชาชนได้ออกความคิดเห็นแล้ว แล้วเราได้นำเสนอประชาชน เห็นหรือไม่ว่าสิ่งที่เขาเสนอให้กับกรรมาธิการยกกว้างได้ถูกบรรจุลงในร่างแรกในวันที่ ๑๙ เมษายน นั่นก็คือสิ่งที่ผมอยากจะฝากท่านประธานไปยังกรรมาธิการนะครับว่า ทำอย่างไรก็ตามผมเห็นสิ่งที่กำลังได้พูดคุยกันก็คือว่า ในกรอบที่ ๒ หลังวันที่ ๑๙ เมษายน เชื่อว่าคณะกรรมการกำลังจะถ่ายทำวีซีดี (VCD – Video Compact Disc) เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญที่จะออกกว้างในวันที่ ๑๙ เพื่อทำความเข้าใจ แล้วไปเปิดในเวทีที่จะให้ประชาชนได้มีความเข้าใจตรงกันว่า คณะกรรมาธิการต้องการให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำลังจะเกิดขึ้นหลังวันที่ ๑๙ นี้อย่างไร ผมฝากท่านกรรมาธิการนะครับว่า อย่างไรก็ตามตรงนี้ผมคิดว่าประชาชนกำลังติดตามเราอย่างเข้มข้น และที่สำคัญ ขณะนี้ประชาชนกำลังตื่นตัว แล้วกำลังอยากมีส่วนร่วม หลายเวทีกำลังบอกว่าแล้วทำไมจัดให้แค่ ๑๐๐ คน หลายเวทีทำไมบอกว่าจะจัดแค่ ๘๐ คน ถึง ๑๐๐ คน ก็เชื่อว่าเวทีเราคงจะขยายมากขึ้นนะครับ

เรื่องที่ ๒ ที่ผมอยากจะนำเรียนท่านประธานไปยังคณะกรรมการก็คือว่า ในการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนนะครับ เราสามารถที่จะทำได้ในหลายรูปแบบ วันนี้เองนี้ผมอยากจะนำเรียนอย่างนี้ครับว่า ในนามของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ วันนี้เราได้จัดรายการทางสถานีโทรทัศน์กรมประชาสัมพันธ์ ช่อง ๑๑ ทุกวันพุธ และวันพฤหัสบดี ในเวลา ๒๐.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๑.๓๐ นาฬิกา รายการนี้ชื่อว่าคุยกับ สสร. แปลว่าอะไรครับ แปลว่าประชาชนมีโอกาสได้คุยกับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยตรง รายการนี้เป็นรายการที่จะผลิตเพื่อที่จะสื่อให้กับประชาชนได้ทราบว่า

ขณะนี้ สสร. เราได้ดำเนินการไปถึงขั้นไหนแล้ว โดยรูปแบบของรายการนั้นเป็นการจัดรายการสด มีพิธีกรหลัก แล้วมีพิธีกรรอง มีสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญไปนั่งรับฟังโทรศัพท์จากประชาชน ท่านประธานครับ เชื่อกันไหมครับว่าเรามีโทรศัพท์ ๒๐ สายที่เตรียมที่จะตอบรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ท่านเชื่อกันไหมครับว่ารายการแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคมที่ผ่านมา โดยเราได้เชิญท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ คือท่านอุทัย พิมพ์ใจชน ขออนุญาตที่เอ่ยนามนะครับ และเราได้เชิญท่านเสวี สุวรรณปานนท์ รองประธานสภาว่าง ปี ๒๕๕๐ ได้ไปพูดคุย เป็นการใหม่โรงว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ กับปี ๒๕๕๐ ท่านประธานสภาว่าง แต่ละปีนั้นมีความคิดเห็นอย่างไร ท่านเชื่อกันไหมครับว่า โทรศัพท์ ๒๐ คู่สายไม่มีสายไหนที่ว่างเลยนะครับ ประชาชนให้การตอบรับดีมาก เนื่องจากว่ารายการนี้ประชาชนมีโอกาสได้คุยกับสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ แล้วที่สำคัญก็คือว่าเรายังเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในเวทีใหญ่เรามีการคุย เรามีพาเนล (Panel) ต่างหากที่จะให้สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญไปรับฟังประชาชนและได้คุยกับประชาชน ประชาชนได้เสนอมารับว่าอยากให้สมาชิกสภาว่างไปช่วยกันรับโทรศัพท์จากประชาชนได้ไหม นี่คือนี่สิ่งที่เกิดขึ้นครับท่านประธาน

เพราะฉะนั้นผมถือโอกาสกราบเรียนท่านประธานครับว่า นี่เป็นอีกหนทางหนึ่งที่เราจะรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยตรง เพราะประชาชนไม่มีโอกาสได้คุยกับ สสร. คราวละมาก ๆ ขนาดนี้ เพราะฉะนั้นขออนุญาตกราบเรียนว่า ในวันพุธและวันพฤหัสบดี ทุกสัปดาห์รายการนี้จะจัดขึ้นทั้งหมด ๔๘ ครั้ง จนกระทั่งเดือนสิงหาคม ก็ขออนุญาตเรียนเชิญท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน ท่านกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านว่า ได้มีโอกาสช่วยไปรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยตรง นี่คือนวัตกรรมที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็คงขอกราบขอบพระคุณทางกรมประชาสัมพันธ์ แล้วก็ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กรมการทุกคณะ ไม่ว่าจะ เป็นเจ้าหน้าที่จากสำนักส่งเสริมสารสนเทศ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักวิชาการ สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ทั้งหมดได้ร่วมมือกันทำ และใช้เวลาเพียงช่วงไม่ถึง ๕ วัน เราสามารถเปิดรายการ แล้วรายการนี้ได้รับความสนใจจากประชาชน อีกนิดเดียวครับท่านประธาน ยังมีอีกรายการหนึ่งที่เป็นรายการ สสร. คุยกับประชาชน ทางวิทยุของรัฐบาล ซึ่งจะจัดเป็นประจำทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ เรามี ๒ ช่วงครับ ช่วงแรกก็คือ ๐๗.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๘.๐๐ นาฬิกา ทุกวัน ช่วงที่ ๒ คือเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา ก็จะเป็นรายการที่ สสร. จะคุยกับประชาชน รายการวิทยุนี้ก็เช่นกันครับ เราได้รับโทรศัพท์จากประชาชนมากมาย ประชาชนตื่นตัว เพราะฉะนั้นอยากขออนุญาตเรียนเชิญนะครับว่าท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน ผมจะมีแบบสอบถามที่จะให้ท่านแสดงความจำนงที่จะไปเป็นวิทยากรในรายการ หรือจะเป็นผู้ที่จะไปรับฟังโทรศัพท์จากประชาชน กราบขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณครับ ทางกรมการจะชี้แจงช่วงนี้ใหม่ครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) :
กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมมีเรื่องที่จะชี้แจงสองสามประเด็น แล้วจะขออนุญาตให้อาจารย์วรพลชี้แจงต่อหน้าครับ ผมเข้าไปรับประทานอาหารเมื่อ ๑๕ นาทีที่ผ่านมา ท่านประธาน สสร. คือท่านอาจารย์บรรณิณี ได้บอกกับผมว่ามีหลายท่านยังไม่เข้าใจที่ผมควรจะต้องชี้แจงให้เข้าใจ ก็คือว่าที่เรา

รายงานผลที่อาจารย์วรพลเสนอไปนี้เป็นผลจนถึง ณ วันนี้ คือ ณ วันที่เราได้รับแบบสอบถามก็ดี ได้รับแบบการจดบันทึกของแต่ละจังหวัดเข้ามา แล้วเราก็รวบรวมเป็นระดับประเทศ มิได้หมายความว่าเราหยุดที่จะรวบรวมผลแล้ว เรายังคงรวบรวมต่อไป เพราะว่าทุกวันก็จะมีทางอินเทอร์เน็ตเข้ามาทุกวัน เรากำลังยังต้องรวบรวมต่อไปเรื่อย ๆ แต่ว่าเมื่อสภาขอให้รายงาน ณ วันนี้เราก็เอาผลสุดท้ายเท่าที่มี ไม่ได้หมายความว่าต่อไปไม่เอาแล้ว อันนั้นต้องขอทำความเข้าใจ

ประการที่ ๒ ที่ท่าน สสร. วิรัช ตอนนี้อยู่ในห้องนะครับ หวังว่าท่านคงฟังอยู่ ก็มีคำถามที่ซ้ำซ้อนกันกับที่ท่าน สสร. ประธานภาคกลางพูดเหมือนกัน ก็คือบอกว่าเราไปรับฟังอะไรที่ซ้ำซ้อน ผมต้องกราบเรียนว่า กรรมาธิการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมไม่เคยไปจัดเวทีรับฟังเลยสักเวทีเดียว ที่ไปนี่เมื่อแต่ละจังหวัดจัดทำ จัดเวทีพวกผมไปร่วมแล้วก็ไปช่วยท่านทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นไม่มีคำว่า ซ้ำซ้อน และไม่มีคำว่า สับสน เพราะไม่เคยไปเลยแม้แต่เวทีเดียวที่ไปจัดเอง แค่นี้ครับผมต้องกราบเรียนว่า ผมจะแบ่งตัวไม่ได้อยู่แล้ว จะไปจัดทำไม่ด้วยตัวเองอีก แต่ต้องกราบเรียนว่า ที่คุณมาลีรัตน์ก็ดี หน่วยงานอื่น เช่น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กกต. และหน่วยงานอื่น ๆ เขาไปทำ -----

ผมคิดว่าอย่าถึงกับให้เขาต้องมารายงานหรือมาขออนุญาตจากกรรมาธิการประจำจังหวัดหรือภาคเลยครับ เพราะว่าเรื่องของรัฐธรรมนูญมันเกี่ยวพันกับทุกองค์กรและเขาเองนี้ได้เริ่มก่อนที่เราจะมีกรรมาธิการชุดนี้ด้วยซ้ำ ผมก็กราบเรียนไปแล้วครั้งหนึ่งเขาได้กระทำไปก่อนด้วยซ้ำ แล้วแต่ละหน่วยงานก็มีความปรารถนาดีที่จะทำ อย่าได้ถือเขาถือเรา หรือว่าถือว่าเราเป็นเจ้าของพื้นที่ ผมคิดว่ามันไม่มีใครเป็นเจ้าของพื้นที่แล้วทางกระทรวงมหาดไทยเขาก็ได้มีคำสั่งไปยังทุกจังหวัดและเจ้าหน้าที่ทุกคนให้ความร่วมมือกับเราอย่างเต็มที่ ไม่ได้หมายความว่าเราเป็นเจ้าของเรื่อง เรายังน่าจะยินดีไม่ใช่หรือครับที่จะเห็นหน่วยงานทั้งหลายออกไปกระจายการรับฟังความเห็นของประชาชน ผมกราบเรียนไปแล้วนะครับ อย่าคิดแต่เพียงว่าเราจะได้รับความเห็นจากประชาชนเท่านั้น เรากำลังทำให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในทางการเมือง ยิ่งในขณะนี้ยิ่งหน่วยงานทั้งหลายช่วยกันทำนี่ผมว่าจะเป็นเรื่องอย่างยิ่งสำหรับประเทศชาตินะครับ เพราะฉะนั้นอย่าได้คิด แล้วเราทำให้ตายนี้ ทำอย่างไรก็ตามผมพูดได้เลยว่าเจ็ดสิบกว่าจังหวัดทำได้เรื่อนแสนนี้ก็เก่ง อย่าว่าเรื่อนล้านเลย เรามีประชากรทั้งหมดก็ล้านคนครับ ไม่ต้องพูด แล้วเรานี้จริง ๆ แล้วจำเป็นเหลือเกินที่เราจะต้องประสานการมีส่วนร่วมจากองค์กรต่าง ๆ ผมยังบอกเลยว่า ผมนึกในใจนะครับ แต่ว่าก็ไม่อยากจะทำว่า องค์กรอื่นที่ยังไม่ได้ทำนี่มีอย่างมากมาย อยากจะเชิญชวนให้เขาทำ อยากจะยั่วยุให้สำนักนายก ทำมากกว่านี้อีก เพราะสำนักนายกตั้งต้นมานะครับ ผมจะบอกให้ ผมยังไม่ได้เป็น สสร. เลย สำนักนายกวางแผนแล้ว แล้วก็เชิญผมไปให้ความเห็น ผมยังไม่ได้เป็น สสร. เลยตอนนั้น ว่าควรจะเดินอย่างไรบ้าง ควรจะมีกรรมาธิการกี่ชุด อนุกรรมาธิการกี่ชุด ผมไปช่วยเขาคิด ช่วยเขาวางแผน ตั้งแต่เรายังไม่เป็นวุฒิสภาเลย สสร. ยังไม่มีเลย แต่แล้วในที่สุดเขาก็ยังไม่ค่อยได้ทำอะไร อันนั้นผมยังอยากจะต่อว่าเขาด้วยซ้ำ แต่เรานี้อย่าไปหวังเลยครับว่า ถ้าเขาจะทำขอให้เขาทำเถอะ ๆ เลยครับ ผมเองอยากจะกราบเรียนท่านประธานนะครับว่าอยากจะให้ทุกฝ่ายช่วยกันทำ เพราะเรานี้ทำอย่างไรก็ตามเรื่อนแสนก็เก่ง เรื่อนล้านนี้ทำไม่ได้ ถึงแม้ว่าจะมี ๗๖ จังหวัดให้ได้ล้านคนนี่ผมว่าก็เก่งนะครับ ทีนี้อยากจะกราบเรียนที่ตั้งข้อสังเกตมานั้นนะครับ ผมคิดว่าดี ก็คือว่าท่านอาจารย์พิสิฐ ลี้อาธรรม ก็ดี แล้วท่านส่วนใหญ่ที่หยิบยกขึ้นมา

ส่วนใหญ่ท่านจะเป็นกรรมาธิการยกร่าง แล้วก็บอกฝากด้วยให้ไปถาม ผมอยากจะเรียน
 อย่างนั้นนะครับ นั่นคือเฟสที่ ๒ ที่พวกเราได้เตรียมไว้แล้ว ซึ่งประเด็นถ้าถึงเวลานั้นผมจะ
 อธิบาย แล้วจริง ๆ แล้วนี่อยากจะได้จากท่านอย่างนั้นล่ะครับ ท่านอาจารย์ปกรณ์ท่านก็
 คงจะยืนยันได้ว่าเราประชุมร่วมกัน ก็อยากจะทำให้ท่านกำหนดประเด็น กระผมกราบเรียน
 ไว้แล้วด้วยว่าประเด็นหนึ่งมันไม่ได้มี ๑ มาตรา คือเมื่อยกกร่างเสร็จแล้ววันที่ ๑๙ เมษายน
 ผมขอประเด็นพร้อมกับประเด็นที่ ๑ อาจจะไปประกอบไปด้วยหลายมาตรา เช่น ถ้าอยากจะ
 ฟังเรื่องวุฒิ วุฒิจะประกอบไปด้วยมาตราบางมาตราที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ บางมาตรา
 กำหนดเรื่องที่มา บางมาตรากำหนดที่อำนาจ ถ้าท่านสามารถที่จะผนวกรวมให้ได้นี้ เราก็
 จะไปรับฟังความเห็นประชาชนได้ง่ายขึ้นว่าในประเด็นนั้นประกอบไปด้วยอย่างไร ๆ
 เพราะตอนนั้นมันยกกร่างเสร็จแล้วในร่างแรก ประเด็นจะอธิบายให้ฟังครับท่านประธาน
 ในถึงเวลาตอนนั้นนะครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าดีที่ถามมานะครับ แล้วก็ที่คุณศักดิ์ชัย
 บอกว่าพิธีกรรมที่ไปสังเกตดูนี้พิธีกรรมมันมาก พิธีเปิดมันมากนี่ ตรงใจเลยครับ ซึ่งเราก็
 ตรงกันนะครับ ไม่อยากให้เห็นกรรมาธิการแต่ละจังหวัดนี้มีพิธีกรรมมาก ผมก็เคยพูดอยู่
 ตลอดเวลา แต่ว่าก็ฝืนไม่ค่อยจะได้ เพราะว่าเป็นวัฒนธรรมของไทยที่จะต้องเอาผู้ใหญ่มา
 แล้วผู้ใหญ่ก็ขอบเดินสายเปิดงานด้วย แล้วถ้านายอำเภอหรือผู้ว่าคนไหนไม่มาเราก็ไปว่า
 เขาอีก มันก็เป็นพิธีกรรมซึ่งเขาเองก็ลำบากใจ เขาไม่ได้อยากมาหรอกครับ แต่ว่าเมื่อเรา
 ขอให้เขาไป เขาก็ไป มาเสร็จก็กล่าวรายงาน รายงานเสร็จผู้ว่าก็พูด ประธานก็พูด
 ประธานในพิธีพูด พูดเสร็จ ก็พูดกันไปพูดกันมา พิธีกรรมแจกของอะไรต่ออะไรนู่นวายน
 เสียเวลา ผมเห็นด้วยที่คุณศักดิ์ชัยพูดนะครับ -----

แล้วก็ที่บอกว่าขอศึกษาล่วงหน้า ๓ ถึง ๕ วันนี่ ถ้าเป็นไปได้นี่ผมเห็นด้วยเลยที่ประชาชนจะได้ประโยชน์อย่างยิ่ง แต่คำถามต้องช่วยคิดนะครับ จะทำอย่างไรให้ประชาชนได้ทั่วถึง ๓ ถึง ๕ วันก่อนหน้า ผมยังนึกไม่ออก ยกเว้นต้องใช้สื่อ ผมนึกไม่ออกจริง ๆ เราจะทำอย่างไรให้ได้ ๓ ถึง ๕ วันล่วงหน้า ถ้าไม่ใช้สื่อนี้ทำไม่ได้ เราไม่มีหนทางที่จะกระจายได้ทั่วถึงประชาชนทั้งประเทศก่อนที่จะรับฟังนะครับ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็ต้องกลับไปเรื่องสื่อ นะครับ

สุดท้ายอยากจะขอให้อาจารย์วรพลช่วยชี้แจงในสิ่งที่มีคำถามเกี่ยวข้องกับเรื่องสถิติเล็ก ๆ น้อย ๆ อะไรพวกนั้นนะครับ แต่อยากจะกราบเรียนว่าสถิติที่ออกมาเนี่ยเราไม่ค่อยได้เน้นในเชิงปริมาณนัก แต่ว่าเราเน้นในเชิงคุณภาพอยู่แล้ว แต่ว่าวันนี้คงไม่มีโอกาสได้อธิบายในเชิงคุณภาพว่า ที่ประชาชนเห็นอย่างนั้นเขาให้เหตุผลอย่างนี้ ๆ นี่ถ้าผมพูดทีละมาตราหรือทีละเรื่องนี่นะครับวันนี้ไม่มีทางได้ อาจารย์วรพลก็เลยสรุปว่าเรื่องนี้ประชาชนส่วนใหญ่เห็นอย่างนี้ แต่ไม่ได้อธิบายให้ท่านฟัง แต่เราได้บันทึกแล้วก็บอกกรรมการยกกว้างอยู่ตลอดว่า เนื้อหา ความเห็นเขาเป็นอย่างไร แต่ถ้าสมมุติว่าท่านอยากจริง ๆ นะท่านประธาน มติที่ประชุมอยากจะเอาเมื่อไรบอกนะครับ เราจะไปที่ละเรื่อง เรื่องหนึ่งก็เป็นชั่วโมงนะครับ เพราะว่าเขาให้ความเห็นเป็นรายละเอียดมาก ถ้าจะต้องการก็บอกนะครับ ผมพร้อมที่จะอธิบายตรงนั้นนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เชิญท่านวรพลครับ

นายวรพล ไสคติยานุรักษ์ (กรรมการ) : ขอขอบคุณครับท่านประธานครับ กระผม วรพล ไสคติยานุรักษ์ รองประธานคณะกรรมการนะครับ ขออนุญาตเสริมท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ท่านประธานสักเล็กน้อยนะครับ อยากจะเรียนว่าข้อแรกนะครับ สถิติดังกล่าวเนี่ยเราได้บันทึกรวบรวมประมวลไว้ และได้นำเสนอต่อคณะกรรมการยกกว้างไปหมดแล้วนะครับ รวมทั้งความเห็นอื่น ๆ ด้วยนะครับ เพราะฉะนั้นในวันนี้เราไม่ได้เขียนความเห็นอื่น ๆ ไว้ ก็เป็นการสรุปเพียงไม่กี่หน้า แต่หากที่ท่านอยากได้รับนี่คงเป็นแฟ้มใหญ่ ๆ ๑ แฟ้มนะครับ ซึ่งกรรมการยกกว้างได้รับไปหมดแล้วนะครับ และแต่ละข้อก็มีความเห็นด้านอื่น ๆ ของแต่ละเรื่อง ซึ่งมีท่านสมาชิกบางท่านได้ถามว่า อื่น ๆ

ไม่เห็นบันทึกไว้ นะครับ ต้องขออนุญาตเรียนว่าบันทึกไว้ในแฟ้มหมดแล้ว นะครับ
แม้กระทั่งเรื่องความเห็น ถ้าความเห็นนั้นเป็นความเห็นที่มีคนให้ความเห็นพอเพียง
นะครับ ต้องเรียกว่า พอเพียง ก็จะมีบันทึกไว้ เช่นเรื่องสภาเกษตรนะครับ ก็มีอยู่ในนี้ครับ
มีความเห็นอยู่ ๐.๖ เปอร์เซนต์ นะครับ ก็อยากจะเรียนว่ามีอยู่นะครับ แต่ว่ามันมากมาย
ซึ่งเราคงประมวลไม่หมด ข้อที่ ๒ ความเห็นนั้นต้องถูกบันทึกโดยวิทยากรประจำแต่ละเวที
ด้วยนะครับ นี่ข้อแรก อยากจะเรียนว่าอย่างนั้น นะครับ

ข้อที่ ๒ คำถามนี้นะครับ ทำไมเป็นรูปเคสเซ็นแนร์เป็นหลัก ความจริง
ไม่ใช่ครับ เรามีคำถามใน ๒ แบบ แบบแรกคือเป็นประเด็น ซึ่งให้แต่ละเวทีไปดำเนินการ
อภิปรายกัน นะครับ ซึ่งหมายความว่าต้องมีวิทยากรแต่ละเวที ซึ่งคณะกรรมการ
จังหวัดนี่จะเป็นคนดูแล อธิบาย เราถือว่าเวทีอภิปรายนั้นเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครับ
ไม่ใช่ไปรับฟังอย่างเดียวครับ คือการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ และเป็นการกระตุ้น
เตือนประชาชนให้สนใจแล้วก็เข้าใจรัฐธรรมนูญมากขึ้น เป็นเวทีแลกเปลี่ยน นะครับ และ
ประมวล สังเคราะห์ สรุปไว้โดยวิทยากรประจำเวทีนั้น ๆ และส่งข้อมูลมาถึงเราโดยทาง
อีเมลและทางเอกสาร นะครับ เราก็นำความเห็นนั้นประมวล ถ้าหากความเห็นบางส่วน
หรือเป็นความเห็นอื่น ๆ ที่มีความสำคัญเราก็ประมวลด้วย โดยจัดรวบรวมว่าถ้าเป็นระดับ
ความเห็นที่ค่อนข้างมีคนพูดถึงมากเราก็จะจัดขึ้นมา ที่น้อยเราก็ค่อย ๆ ไล่ลงไปหรือ
ตัดออกไป นะครับ ในส่วนนี้อยากจะเรียนว่าคำถามนั้น นะครับ เป็นประเด็นที่วิทยากรต้อง
อธิบาย ต้องอภิปรายด้วย นะครับ ต้องเรียนว่าเรื่องรัฐธรรมนูญนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย นะครับ
แต่ก็เป็นเรื่องที่วิทยากรจะต้องอธิบาย ต้องอภิปรายชี้แจง ฉะนั้นวิทยากรจะต้องเลือก
อย่างดี นะครับ ต้องขออนุญาตเรียนว่า แต่ละเวที นะครับ ต้องขอรบกวนท่านกรรมการ
จังหวัดท่านช่วยกรุณาคัดวิทยากร แล้วก็ช่วยกันซ้อมวิทยากรในเรื่องนี้ให้ดีเพียงพอ และ
เวลาในการอภิปรายแต่ละข้อนี้ก็ขอให้จัดเวลาให้ดี แล้วก็พิธีกรรมต่าง ๆ ที่ท่านสมาชิก
ได้พูดถึงนั้นผมคิดว่าควรตัดออกไปให้มากที่สุด เพื่อเวลาในการอภิปรายให้มากที่สุด

เพราะเวลาท่านก็น้อยอยู่แล้ว มีเวลาเพียงครึ่งวัน บางเวทีนะครับผมอยากเสนอว่า
ทำให้มากกว่าครึ่งวันก็เป็นการดีนะครับ แล้วก็บางหัวข้อก็จะได้มีเวลาอภิปรายมากขึ้น

ในประเด็นต่อไปนะครับ คำถามเหล่านั้นบางคำถามได้รวบรวมแต่ละภาค
มีข้อมูลด้วยหรือไม่ เขาบอกว่าเรียนว่ามีนะครับ ในคำถามนี้เราได้แยกเป็นรายภาคด้วย
นะครับ แต่รายละเอียดนั้นได้ส่งไปให้กรมมาธิการยกร่างหมดแล้วนะครับ -----

- ๕๗/๑

และในกรณีของความเห็นของประชาชนที่ตอบเป็นแบบสอบถามรายบุคคลมานี้จะครบ และประมวลทั้งภาพรวมทั้งหมด และยังสามารถประมวลแยกแยะความเห็นตาม รายอาชีพด้วยนะครับ และความเห็นที่ตามรายภูมิลำเนาว่าท่านอยู่กรุงเทพ อยู่ อบต. อยู่ เทศบาลก็แยกไว้ให้อีกนะครับ ซึ่งอันนี้กรรมการก็นำไปประมวลนะครับ ความเห็น ทั้งหมดนี้แล้วยกเป็นเปอร์เซ็นต์ไว้ อย่างไรก็ตามประมวลออกมานี้เป็นเปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์สูงก็ค่อนข้างมั่นใจว่าเป็นความเห็นที่ชัดเจน เปอร์เซ็นต์กลาง ๆ ๔๐ ๕๐ ๖๐ นี้ ก็อยู่ระดับกลาง ๆ กรรมการยกร่างก็คงไปนั่งพิจารณาต่อว่าควรจะนำมาพิจารณา มากน้อยแค่ไหน แต่ความเห็นที่เกินระดับ ๖๐ ขึ้นไปก็เป็นความเห็นที่ชัดเจนมากขึ้น อันนี้ก็อยากจะเรียนว่าเป็นวินิจฉัยของท่านกรรมการยกร่างแต่ละท่าน แต่ใน คณะกรรมการจะพิจารณาเองว่าความเห็นเป็นอย่างไร นำไปใช้มากน้อยเพียงไร ก็อยากจะเรียนว่านี่เป็นการประมวลความเห็นประชาชน คล้าย ๆ เหมือนบอกทิศทาง ความเห็นประชาชน ส่วนคณะกรรมการยกร่างจะนำไปใช้มากน้อยเพียงไร อย่างไรก็ตาม แค่นั้นก็เป็นเรื่องของกรรมการยกร่างจะดำเนินการต่อไปนะครับ ส่วนเรื่อง เกี่ยวกับความเห็นที่ยังค้างคาอยู่บ้าง ซึ่งขอเรียนว่าเป็นธรรมดาครับ ซึ่งจะนำไปสู่ คำถามในกรอบที่ ๒ ต่อไป เช่น เรื่องว่า สว. นั้น มีคำถามที่รอบแรก กรอบแรกนี้ก็จะมีความ ว่าถ้ารายเวที้ก็จะมีความคิดเห็นว่าการสรรหามาจากกลุ่มอาชีพนี้พอรับได้มี ๔๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ นะครับ แต่ในกรณีของรายบุคคลที่ตอบมานี้ค่อนข้างไปทางการให้เลือกตั้งนะครับ จึงเห็นว่า มีความเห็นที่แตกต่างกันอยู่บ้าง อันนี้ก็เป็นเรื่องรายละเอียดของการรับฟังความเห็น มา นะครับ ส่วนเรื่องปาร์ตี้ลิสต์ก็ชัดเจนนะครับว่าเห็นด้วยเพียงบางส่วน ไม่เห็นด้วย ๔๖ เปอร์เซ็นต์ เป็นต้นนะครับ ก็มีความเห็นก้ำกึ่งกันอยู่บ้าง ไม่เห็นด้วย ๔๖ เปอร์เซ็นต์ เห็นด้วยเพียง ๓๖ เปอร์เซ็นต์ อันนี้ก็เป็นเรื่องวินิจฉัยของคณะกรรมการยกร่างจะไป พิจารณาต่อไปนะครับ เรื่องการศึกษาก็มีชัดเจนนะครับ ก็มีความเห็นของประชาชน ควรจะมีสิทธิเสรีภาพเข้าถึงการศึกษาอย่างมากเพียงพอ นะครับ มีความเห็นอื่น ๆ ว่า ควรมากกว่า ๑๒ ปี เช่นเดียวกัน เราก็ประมวลไว้ บางท่านบอกว่าให้ถึงปริญญาตรีด้วย นะครับ ก็มีหลาย ๆ ส่วนที่ได้เป็นเปอร์เซ็นต์จำนวนหนึ่งที่บอกว่าต้องขอให้ถึงขั้น ปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่ภาครัฐจะต้องส่งเสริมให้เต็มที่ เพราะโยงไปถึงว่าในเมื่อ

บังคับว่า สว. และ สส. ต้องมาจากผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ก็ควรจะไปถึง การศึกษาว่าควรจะถึงขั้นบังคับ และรัฐจะต้องเป็นผู้ดูแล ให้ครบถ้วนถึง ๑๖ ปี คือ ปริญญาตรีด้วยก็จะเป็นการสมควรนะครับ อันนี้ก็เป็นการโยงให้ฟังว่ามีความเกี่ยวโยงกัน อยู่พอสมควร

ในส่วนสุดท้ายที่อยากจะเรียนว่า ครั้งนี้ตามที่ได้รับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนมา ประชาชนให้ความสำคัญเรื่องเกี่ยวกับนโยบายรัฐค่อนข้างมาก จะเห็นว่า เปรอร์เซนต์ชัดเจนขึ้นมาเรื่อย ๆ นะครับว่า นโยบายสาธารณะนี้รัฐบาลที่จะต้องทำต่อไป ประชาชนอยากมีส่วนร่วมเป็นพิเศษในส่วนนี้นะครับ และในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ และสังคม ประชาชนให้ความสำคัญมากกว่าค่อนข้างจะเห็นว่ารัฐควรให้ความสำคัญ เรื่องนี้ และประชาชนควรมีส่วนร่วมเรื่องนี้มากในการกำหนดทิศทางและแผนพัฒนา เศรษฐกิจ สังคมของประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะประชาชนรู้สึกกระทบกระเทือนต่อ ความเป็นอยู่ของประชาชน และประชาชนเริ่มเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญนั้นเป็นส่วนที่ ประชาชนต้องมีส่วนได้รับผลกระทบด้วย ประชาชนควรมีส่วนร่วมและใช้รัฐธรรมนูญมาก เหมือนกับคนทั่วไป ประชาชนอาจจะคุ้นเคยครั้งแรก ๆ ว่ารัฐธรรมนูญนั้นใช้เฉพาะ หมุนนัการเมือง ความจริงแล้วประชาชนควรมีสิทธิใช้ ซึ่งจริง ๆ ก็เป็นเช่นนั้นนะครับ ก็หวังว่ารัฐธรรมนูญจะเป็นที่ใช้อย่างกว้างขวางทุก ๆ ส่วนของสังคมนะครับ อันนี้ก็เป็ นความเห็นของประชาชนที่ได้ประมวลมา แล้วก็ขออนุญาตชี้แจงเพียงเท่านี้ก่อนครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ ท่านสมาชิกครับ ผมคิดว่าเรื่องที่เราเฝ้ารอคอยฟังคำชี้แจงค่อนข้างจะ ละเอียดก็เรื่องเฟสสอง ซึ่งท่านประธานคณะกรรมการมาปรึกษาหารือผมว่าเราจะเร่ง ปิดประเด็นที่เราพูดกันอยู่ให้เร็วที่สุด เพราะฉะนั้นผมจะขอชี้ดอย่างนี้ได้ไหมครับ ที่ท่าน เสนอชื่อไว้แล้วเราก็ปิดชี้ดตรงนี้ ท่านจะเพิ่มเติมชี้ไหมครับ เพิ่มเติมได้ครับ แล้วก็ หลังจากนั้นหลังท่านการุณ แล้วก็จะให้เริ่มเฟสสองหรือยัง ยัง ยังจะเอาที่ไม่เป็นไร ถ้าใช้ เวลา แต่ผมจะใช้เวลามาก ณ ขณะนี้ที่อยู่ อย่างนั้นก็ขอเอาอย่างนี้ไปก่อนก็แล้วกัน ลองดู ท่านปรกรณ์ ปรียากกร เชิญครับ

นายปกรณ์ ปรียากกร : ท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการวิสามัญ
ประธานการมีส่วนร่วมและการประชาคมติ ผม ปกรณ์ ปรียากกร สมาชิกสภาว่าง
รัฐธรรมนูญ ผมเรียนว่าวันนี้เราได้รับสิ่งที่มีประโยชน์มากนะครับสำหรับการทำงาน
ร่วมกันของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญทั้งหมด -----

- ๕๘/๑

เพราะเป็นการสรุปความคิดเห็นที่เราได้รับจากพี่น้องประชาชนที่ผ่านการกลั่นกรอง
 อย่างเป็นระบบ แล้วก็มีระเบียบของการที่จะนำเสนอ และชี้ให้เห็นว่าในเวลานี้กระแส
 การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญได้ปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผมขอตั้งข้อสังเกตว่าสิ่งที่
 เราได้รับในเวลานี้แสดงว่าประชาชนสนใจนะครับ ถึงแม้ว่าประชาชนอาจจะบอกว่าไม่ได้
 เห็นรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ แต่เขาสนใจและเขามีความคาดหวังสูง ต้องการมีส่วนร่วม และ
 ต้องการให้สิ่งที่เขาแสดงความคิดเห็นถูกบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ อันนี้ผมเชื่อว่าเราทุกคน
 ในที่ประชุมแห่งนี้ก็ต้องขอบคุณกรรมาธิการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมทุกท่าน
 ซึ่งในที่นี้อาจจะมีรวมทั้งท่านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาร่างด้วย และผมเห็นด้วยกับ
 อาจารย์เจิมศักดิ์ที่เราไม่ควรที่จะไปบอกว่าใครทำอะไรเกินหน้าที่หรือไม่ ที่จริง
 การร่วมมือกันในการทำงานอย่างนี้เป็นกระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่จะสะท้อน
 ให้เห็นว่าความปรารถนาดีของประชาชนนั้นมีสูงกว่าความปรารถนาดีในทางตรงกันข้าม
 ของนักการเมืองที่กำลังวิจารณ์เรื่องของรัฐธรรมนูญในขณะนี้ด้วยซ้ำไป ข้อสังเกต
 ที่ผมคิดว่าหลายส่วนตรงกัน และทางกรรมาธิการได้นำเสนอต่อคณะกรรมาธิการ
 ยกร่างมาแล้ว ๓ ครั้งนะครับ และครั้งสุดท้ายก็คือเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม และ
 ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เองก็ย้ำอยู่เสมอว่าเราจะนำเอาเรื่องนี้ไปบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ
 ให้เหมาะสมอย่างไร แต่ก็แน่นอนว่ามันก็มีบางเรื่องนะครับที่มันอาจจะประเด็นที่ยัง
 ต้องตั้งเป็นประเด็นใหม่ที่จะต้องดำเนินการร่วมกันในการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญ
 หลังจากวันที่ ๑๙ เมษายนศกนี้นะครับ ในระหว่างนี้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็
 ร่างรัฐธรรมนูญไปด้วยเป็นรายมาตรา เพราะว่าถ้าไม่ทำเช่นนั้นเราก็อาจจะทำไม่ทัน
 ประเด็นที่ผมได้รับในขณะนี้ จากข้อสังเกตของการอ่านอย่างละเอียดตั้งแต่เข้ามา
 ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมชัดเจนเลยนะครับ ในหลายเรื่องทีเดียวที่เราปฏิเสธไม่ได้และ
 ต้องบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญแน่นอน ก็คือการมีส่วนร่วมในทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง
 ของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ การเสนอกฎหมาย การถอดถอนและการดำเนินคดีอาญา
 ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การถอดถอน สส. สว. เช่นนี้เป็นต้นนะครับ ที่ได้รับ
 จากข้อมูลเหล่านี้ แล้วก็ควรบัญญัติเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
 รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้ชัดเจนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ซึ่งในสิ่งเหล่านี้

ในร่างรัฐธรรมนูญผมคิดว่าเราได้มีการบรรจุในเรื่องเหล่านี้ไว้โดยชัดเจนนะครับ ในอีกด้านหนึ่งนั่นก็จะเป็นเรื่องของการทำงานที่น่าชื่นชมนะครับที่รายงานฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่าความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนยังได้บอกถึงว่าสิ่งที่เขาต้องการแม้ว่าจะจะเป็นสิ่งที่ยากมาก ก็คือเรื่องของการกำหนดเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมที่สมบูรณ์ และการสร้างกลไกที่จะทำให้การตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นของการเลือกตั้งไปสู่ขั้นของการดำเนินพันธกิจในทางการเมืองต่าง ๆ รวมทั้งความพยายามที่จะพัฒนาองค์กรอิสระให้มีความเป็นอิสระที่แท้จริง ปลอดภัยจากการครอบงำในทางการเมือง ซึ่งอันนี้เป็นประเด็นที่ผมคิดว่าเราได้มาค่อนข้างสูงมากนะครับในสิ่งเหล่านี้ ในขณะที่เดียวกันเป็นที่น่ายินดีนะครับ ท่านประธานครับ ในขณะนี้ถ้าเราสังเกตนะครับว่าในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันนี้เขาได้เผยแพร่เว็บ มติชนโพล (Poll) โดยโหวต ๒๒ ประเด็นร้อนในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเขาได้ดำเนินการควบคู่กันไปกับที่ทางสภาร่างได้ทำ แล้ววันนี้เขาก็เผยแพร่ออกมาทั้งหมด ๒๒ ประเด็น ซึ่งหลายเรื่องหรือเกือบจะทั้งหมดก็สอดคล้องกับสิ่งที่คณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมได้สรุปรายงานต่อที่ประชุมในวันนี้ มีบางเรื่องซึ่งเราต้องมาร่วมกันกำหนดประเด็นเพิ่มเติม ซึ่งอาจจะสานโยงจากที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้พูดเมื่อสักครู่นี้ เพราะว่าในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ร่วมกันระหว่างกรรมการประสานการมีส่วนร่วมกับกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานคณะกรรมการและกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมก็บอกว่าอยากจะให้กำหนดประเด็นที่อยากรับฟังเพิ่ม -----

โดยระบุด้วยว่าแต่ละประเด็นสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับมาตราใดบ้างที่เราได้ร่างอยู่แล้ว เพราะในวันที่ ๑๙ เมษายนเราร่างเสร็จ วันที่ ๒๖ เมษายน จะต้องเริ่มเผยแพร่ ร่างรายมาตราเหล่านั้น แต่ไม่ได้หมายความว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็นยุติลง ในทางกลับกัน ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ที่เราใช้อยู่ในเวลานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเห็นที่เราได้รับนอกจาก ๑๒ องค์การตามรัฐธรรมนูญที่เรา ทราบกันแล้ว ในวาระสุดท้ายของมาตรา ๒๖ ก็ยังได้พูดไว้ชัดเจนว่า ให้คณะกรรมการ วิทยากร่างรัฐธรรมนูญเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและเอกสารชี้แจงตามวรรคหนึ่งให้ประชาชน ทั่วไปทราบ ตลอดจนส่งเสริมและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ประกอบด้วย เพราะฉะนั้นในกรณีอย่างนี้เราจะเห็นชัดเจนครับว่ากระบวนการยังไม่ได้ยุติ เต็ดขาด สิ่งที่เป็นการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งเราจะพยายามทำร่วมกัน และคราวนี้จะเป็น การทำร่วมกันในลักษณะที่เป็นพลังประสานมากกว่าที่จะมาพูดกันบอกว่าใครทำอะไรกัน หรือไม่ ใครทำอะไรเกินไปหรือเปล่า แต่เป็นพลังประสานร่วมกันมากกว่า ทั้งพลังในสภา ร่างรัฐธรรมนูญและพลังประชาชนนอกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในเวลานี้ผมได้พยายามที่จะ ประสานกับพลังภายนอกของสภาร่างรัฐธรรมนูญด้วย ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน ซึ่งผม คิดว่าจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก ท่านทั้งหลายลองดูนะครับ หนังสือพิมพ์มติชน ขอเอ่ย ชื่อ และขอยกเอกสารให้ดูนะครับ เขาตีพิมพ์วันนี้ ก็ถือว่าเป็นกระแสที่มันกระเพื่อมไหว ได้รวดเร็ว หรือการที่เราจัดรายการทางโทรทัศน์ในวันอาทิตย์อย่างเมื่อวานนี้ เมื่อวานนี้ ก็เป็นประเด็นที่ค่อนข้างจะเรียกได้ว่าเข้มข้นและมีการสนทนาหรือว่าถกเถียงกัน ค่อนข้างจะมีระเบียบและเป็นระบบ และทุกคนก็ทราบว่ามันเป็นเรื่องที่สำคัญในประเด็น ต่าง ๆ เพราะฉะนั้นในระยะนี้เรากำลังเตรียมการเข้าสู่การที่จะไปฟังความเห็นหลังจาก วันที่ ๑๙ อยากจะเรียนอย่างนี้นะครับว่า คณะกรรมาธิการวิทยากร่างรัฐธรรมนูญจะยกร่าง เสร็จแล้วก็มอบให้ท่านประธานสภาร่าง วันที่ ๑๙ แต่หลังจากนั้นเราจะต้องไปพิมพ์ ร่างรัฐธรรมนูญพร้อมกับตารางเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ กับคำชี้แจง ประกอบการอธิบายของการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำชี้แจงที่ผมคิดว่า น่าจะเป็นประโยชน์ ก็คือปัญหาของรัฐธรรมนูญเดิมนั้นเป็นอย่างไร ประชาชนมีความ คิดเห็นต่อปัญหาเหล่านั้นเช่นใด และประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ

มาแล้วอย่างไร กรรมวิธีการร่างรัฐธรรมนูญทำการร่างรัฐธรรมนูญในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้นเช่นใด ซึ่งอันนี้ก็จะสอดคล้องกับที่ ขอเอ่ยชื่อ ท่านการุณ ไสงาม ซึ่งเคยอภิปรายมาแล้วเมื่อสัก ๒ สัปดาห์ก่อนโน้น เพื่อจะทำให้เห็นว่าร่างรัฐธรรมนูญที่เราออกไปนั้นมันมีสภาพที่ดีกว่า และตรงกับความคิดเห็นของประชาชนด้วยเหตุผลอะไรบ้าง ในส่วนที่ไม่ตรงกัน ซึ่งในขณะนี้ก็มีอยู่บางประเด็นนะครับ อย่างเช่นในเรื่องของเขตการเลือกตั้ง เรื่องของบัญชีรายชื่อ ซึ่งเสียงที่สะท้อนกลับมามันก็กำกวม หรือข้อเสนอที่จะเป็นบัญชีรายชื่อในลักษณะอื่น อย่างเช่นที่ท่านอาจารย์เกริกเกียรติได้กรุณาอธิบายเมื่อสักครู่นี้เป็นความเห็นนะครับ ในเชิงของสัดส่วน เรื่องของ สว. สว. นี้ปรากฏชัดว่ายิ่งฟังความเห็นนี้เรื่องของการมาจากการเลือกตั้งยังมีสัดส่วนสูงขึ้น มีเปอร์เซ็นต์สูงขึ้น การสรรหาที่เราเสนอออกไปเริ่มมีส่วนที่ลดลง ซึ่งตรงจุดนี้เราก็จำเป็นที่จะต้องเข้ามาสู่การพิจารณา และถ้าเราเสนอออกไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งมันก็ต้องมีเหตุผลประกอบ และในร่างรัฐธรรมนูญก็อาจจะต้องทำเป็นแบบให้เลือกหลาย ๆ แบบ ไม่ใช่ออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงลักษณะเดียว แต่แน่นอนที่สุดนะครับ ด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ประธานคณะกรรมการ ก็ได้แนะนำอยู่พอสมควร ในเรื่องแรกก็คือว่านอกจากเอกสารแล้ว เราก็ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ของรายมาตราทั้งหมด ส่วนจะเป็นฉบับใดบ้างนั้นกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ซึ่งอันนี้เราอาจจะรวมไปถึงที่สมาชิกสภาร่างบางท่าน ขอเอ่ยชื่อ ท่านประดิษฐ์นะครับ ซึ่งมาจากเพชรบุรี ก็เสนอว่าน่าจะตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของทุกจังหวัดด้วย -----

ซึ่งค่าใช้จ่ายก็จะไม่มากในจุดนั้น แต่การกระจายตัวจะเข้าถึงคนได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ก็จะมีการทำซีดีนะคะ เป็นประเด็นรายการอธิบายชี้แจงเหตุผลที่ร่างรัฐธรรมนูญในประเด็นที่ต้องการถามความคิดเห็นกับสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญที่เราทำอยู่ เมื่อเข้านี้ก็มีการประชุมร่วมกันนะคะระหว่างกรรมาธิการยกร่างบางส่วน กรรมาธิการประชาสัมพันธ์ และกรรมาธิการประสานการมีส่วนร่วม ท่านอาจารย์กรรณิการ์ภูณาลงไปนั่งพูดคุยอยู่ด้วย ข้อเสนออันหนึ่งซึ่งผมคิดว่า สมาชิกสภาร่างทุกคนน่าจะเข้ามามีส่วนร่วมได้เต็มที่ ก็คือร่วมกับกรรมาธิการยกร่าง ซึ่งกรรมาธิการยกร่างจะตั้งศูนย์ตอบคำถามและอธิบายถึงเหตุผลของเจตนารมณ์ในการยกร่างแต่ละประเด็นเป็นรายมาตรา ซึ่งจะขนานไปกับการจัดเวทีในช่วงที่ ๒ ซึ่งการจัดเวทีในช่วงที่ ๒ ตรงจุดนี้ผมคิดว่าจะเป็นส่วนที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์คงจะอธิบายต่อไป นะครับว่าในการจัดเวทีในช่วงที่ ๒ จะเป็นเช่นไร แต่อย่างไรก็ตามกรอบระยะเวลาที่เราจะมีก็คือ การโหมโรงอาจจะมีวันที่ ๑๙ แต่การเผยแพร่จริง ๆ มันจะไปเริ่มวันที่ ๒๖ เมษายน เป็นระยะเวลาประมาณ ๑ เดือน ระยะเวลาตรง ๑ เดือนตรงนี้นะครับเป็นระยะเวลาที่ผมคิดว่าความคิดของ สสร. ทุกท่าน การดำเนินการของกรรมาธิการทุกชุดก็จำเป็นจะต้องประสานพลังร่วมกัน แล้วก็ดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้สิ่งที่พี่น้องประชาชนเสนอความเห็นเข้ามานั้นเราได้รับคำตอบว่าเราได้บรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญเต็มที่นะคะ ส่วนการทำงานร่วมกับกรรมาธิการวิสามัญ ๗๖ จังหวัด กับกรรมาธิการประจำภาคต่าง ๆ ซึ่งเมื่อที่อาจารย์เจิมศักดิ์ให้ตัวเลข ก็เป็นเวทีที่เราจะมีทั้งหมด ๘๐ เวที ถ้าเรามองกันอย่างนี้ ถ้าเรามองลักษณะนี้ ถึงแม้เราจะมีคำถามที่กลับมาที่สภาร่าง ว่าสภาร่างมาจากไหน ทำงานเพื่อรับฟังประชาชนมากขึ้นเพียงใด แต่ว่าสิ่งที่เรากำลังทำอยู่ในขณะนี้ผมเชื่อว่ามันก็เป็นกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญมาก และขณะนี้สิ่งที่เราอาจจะเป็นข้อที่จะต้องขอความร่วมมือมากขึ้นก็อาจจะเป็นเรื่องของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และผมเชื่อว่าสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ สามารถเข้าถึงพี่น้องประชาชนได้โดยตรงและโดยเร็ว เท่าที่ผมทำหน้าที่เป็นโฆษกกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญอยู่ในเวลานี้ก็ต้องขอขอบคุณน้อง ๆ สื่อมวลชนที่เข้ามาทำข่าวการประชุมทุกครั้ง ในขณะนี้เราเหมือนกับว่าเราขยายไปด้วย ชี้แจงทำความเข้าใจไปด้วย เผยแพร่

ไปด้วย ถึงแม้จะมีคำถามว่า เอ๊ะ มันเป็นพิมพ์เขียวหรือเปล่า เราก็บอกว่าจะไม่ใช่ครับ เป็นเรื่องของการทำร่างเบื้องต้น แล้วก็ยังดำเนินการรับฟังต่อไป เพียงแต่ว่าประเด็น อย่างที่พวกเราได้กำลังพูดกันในเวลานี้ ทำอย่างไรที่เราจะหยิบประเด็นเหล่านั้นที่เรา ผาก ๆ กันมาช่วยตั้งเป็นประเด็นให้ด้วย แล้วเราก็จะหยิบเอาเรื่องนี้ไปสรุปร่วมกัน เป็นประเด็นที่ถามผนวกกลับไปกับประเด็นที่ยังไม่เคลียร์ (Clear) ในการถามรอบแรก และผมเชื่อว่าถ้าเป็นอย่างนี้กระบวนการในช่วงหลังสงกรานต์ก็จะเป็นกระบวนการของ สงกรานต์รัฐธรรมนูญแล้ว เป็นกระบวนการของการที่ผู้คนจะให้ความสนใจกับ รัฐธรรมนูญ แล้วเราก็ต้องพร้อมที่จะรับฟังด้วยความอดทน และด้วยความตั้งใจ อยากจะ เรียนว่าผมดีใจที่กระบวนการที่อาจารย์เจิมศักดิ์ได้ทำร่วมกับคณะกรรมการ ขอบข่ายที่เอ่ยชื่ออาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ร่วมกับคณะกรรมการทุกคน ความจริงแล้ว กรรมการหลายท่านก็ทำงานหนักมาก ตัวอย่างเช่น ในการนำเสนอในกรรมาธิการ ยกร่างแต่ละครั้งก็บอกว่า อย่างเมื่อวันที่ ๑ วันที่ ๑๖ วันที่ ๒๔ ก็บอกว่าเพิ่งเสร็จเมื่อ ตอนตีสอง ตีสยามเมื่อคืนนี้เอง เพราะว่าการประมวลจากเวทีทั้งหมด จากกรรมาธิการ ทั้งหมด ๘๐ พื้นที่มันเป็นเรื่องที่ไม่ได้กระทำได้โดยเร็วนัก แนนอนจุดที่มันเป็นช่องว่างอยู่ บางเรื่องนั้นอาจจะเนื่องมาจากเราตั้งคำถามไม่ชัดเจนนั้นเป็นเรื่องธรรมดา แต่คำถาม หลายอย่างที่ตอบกลับมาแล้วก็ฝากความหวังไว้ เราได้รับแล้วเราต้องทำให้สมหวังนะครับ ก็อยากจะขอบคุณท่านกรรมาธิการอีกครั้งหนึ่งครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :

ลำดับต่อไป ท่านเสวตครับ เชิญครับ

นายเสวต ทินกุล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เสวต ทินกุล สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตัวแทนเกษตรกรครับ ท่านประธานครับ -----

เกี่ยวกับเรื่องเวที่รับฟังความคิดเห็นจากรายงานนะครับ ผมดูแล้วไม่ค่อยสบายใจเกี่ยวกับเรื่องปริมาณผู้เข้าร่วมสัมมนารับฟังความคิดเห็น มีระดับหมื่นคนเท่านั้นนะครับยังไม่ถึงระดับแสน คราวนี้ก็อาจจะมีข้อจำกัดหลายส่วน ผมก็ไม่อยากโทษใครหรือใครมีข้อจำกัดเรื่องการรับฟังความคิดเห็น เรื่องงบประมาณ หรือเรื่องเวลานะครับ แต่เมื่อเป็นข้อสรุปขึ้นมาว่าข้อคิดเห็นตรงนั้นเท่านั้นเปอร์เซ็นต์ เท่านั้นเปอร์เซ็นต์ถ้าจะมาใช้ในการร่างรัฐธรรมนูญ หรือว่าเป็นข้อคิดเห็นของชาวไทยทั้งชาติคงจะไม่ได้นะครับผม เพราะว่าผมก็เป็นห่วง แล้วก็ตั้งข้อสังเกตทั้งทางท่านคณะกรรมการประสานการมีส่วนร่วมนะครับ แล้วก็ผมเห็นว่าประชาธิปไตยคงจะลำบากหน่อยเพราะคำว่า ประชาธิปไตย คือประชาชนเป็นใหญ่ คราวนี้ประชาชนเป็นใหญ่ก็มีอยู่ ๒ ส่วนครับท่านประธาน ส่วนที่ ๑ ประชาชนส่วนมากเห็น เห็นก็ไม่ได้หมายความว่า จะถูกหรือผิดครับ ท่านประธานครับ อาจจะเป็นเสียงส่วนใหญ่เขาเห็นว่าผิดก็ได้ทางพระเจ้าเรียกว่า สीलัพตปรามาส เขาว่าอย่างนั้น คือ เป็นความที่เห็นผิด สीलก็แปลว่าศีลธรรมนี่ละครับ พต ก็คือนักพรต ปรามาส ก็คือความคิดเห็นที่ผิดไปจากความเป็นจริง เช่น การทรมานตัวเอง แลบลั่น ปลิ้นตาทรมานตัวเอง ก็แบบนี้เป็นต้นครับ เพราะฉะนั้นประชาธิปไตยพวกมากลากไปก็มีครับ ประชาชนเป็นใหญ่ อีกอย่างหนึ่งคือความถูกต้องนะครับ ความถูกต้องก็อาจจะมีคนไม่กี่คนที่รู้ว่าความถูกต้องอยู่ตรงไหน แต่ว่าคนอื่นหลายคนก็ไม่เข้าใจ เพราะด้วยทางการศึกษาหรือความเข้าใจนะครับ มันก็จะเป็นอย่างนั้นนะครับ เราก็อาจจะลืมไปนะครับว่าเรากำลังร่างรัฐธรรมนูญ ในระบอบประชาธิปไตยอันมีองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนะครับ เพราะฉะนั้นอยากให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงเรื่องนี้ว่าเราไม่ใช่ร่างรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยอย่างเดียวนะครับ ต้องประชาธิปไตยอันมีองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนะครับ เพราะฉะนั้นอยากจะกราบเรียนว่า รัฐธรรมนูญคือการตัดสินใจที่ร่วมกันก่อตั้งระบบการบริหารรัฐและสังคมนะครับ เมื่อเป็นอย่างนี้เราก็มาร่างรัฐธรรมนูญ ก็ตัดสินใจที่จะมาร่างระบบการบริหารรัฐและสังคม เพราะฉะนั้นเราก็ต้องคิดถึงความถูกต้องด้วยนะครับว่าที่ไปที่ไปเป็นอย่างไหนนะครับ ผมจะยกตัวอย่างเช่น มีคำถามอย่างเช่น ถูมนำไป ๓๕ คำถามหรืออย่างไรรนี้ เกี่ยวกับว่า สว. สมควรมีไหม แล้วมีต้องมาจาก

การเลือกตั้งหรือไม่ ผมก็ได้มีโอกาสเข้าร่วมสัมมนาที่สถาบันพระปกเกล้า นะครับ ผู้เชี่ยวชาญทุกประเทศหลายประเทศนะครับ ญี่ปุ่น ตะวันตก เยอรมันอะไรเขาก็มา ฝรั่งเศส เขาก็สรุปว่า สว. คือสภาสูง คือสภาแนะนำ เขาบอกสรุปอย่างนั้น แล้วเขาบอกว่าทั่วโลกก็ไม่เหมือนกัน ไม่มีประเทศไหนมันเหมือนกันเลย สว. นี้ครับท่านประธาน แต่เป็นสภาแนะนำ แนะนำให้สังคมขับเคลื่อนได้ ไปได้ เหมือนกับคนที่ เป็นพ่อ เป็นแม่แนะนำ ลูกไปค้าไปขายอะไร ลูกเอี้ยอย่าไปทางนี้นะ มันไม่ดี มันจะล้มจมนะ ไปทางนี้ดีกว่าลูก มันถึงจะรุ่งรวย เป็นทางที่ดีอะไรแบบนี้ เป็นสภาสูง สภาแนะนำ แต่วุฒิสมาชิก คือ สว. ก็จำเป็น ต่อระบบรัฐสภา เขาว่าอย่างนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีชนกลุ่มน้อย เยอะ ๆ มันจำเป็นที่จะต้องใช้ สว. ด้วย เพราะฉะนั้นความคิดเห็น ความเข้าใจของพี่น้องประชาชนอาจจะคลาดเคลื่อน ถ้าหากว่าทางประชาสัมพันธ์ที่ดี หรือว่าทางฝ่าย สสร. เรา ก็ดี สภาร่างรัฐธรรมนูญเราก็ดีไม่อธิบายความชัดเจนที่มาที่ไปว่ามันสมควรอย่างไร นะครับ อีกตัวอย่างหนึ่ง อย่างเช่นว่า สส. สว. ควรจบการศึกษาปริญญาตรีหรือไม่อย่างไร ที่มาที่ไปก็ไม่เข้าใจว่าประชาธิปไตยมาจากประชาชนหรือมาจากอะไร แล้วก็มิติต่าง ๆ ก็ไม่เหมือนกัน การเทียบเคียงทางการศึกษาในระบอบการศึกษาของเราก็ไม่เหมือนกัน ผมเคยยิงคำถามนะครับว่า อ้าวเอาปริญญาตรีหรือไม่จบปริญญาตรี เขาก็ตอบ เอาปริญญาตรี เขายังคำถามต่อไปว่า เอาศาสตราจารย์ไหม ไม่ต้องเอาปริญญาตรี เขาบอกเอาศาสตราจารย์เลย รองศาสตราจารย์ไม่ต้องเอาหรอก เขาบอกอย่างนั้น มันก็ประมาณนี้ครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นเราต้องเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ครับ -----

เวทีนี้ก็ยังไม่อยากจะพูดมาก ผมขอฝากไปยัง สสร. เรา ในขณะนี้เขามีการรณรงค์ในเรื่อง
 ของบัญญัติพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งความเป็นจริงพี่น้อง
 ประชาชนชาวไทย ๙๔.๕ เปอร์เซ็นต์นี้นับถือพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคอีสาน
 ไม่ว่าจะเป็นคลื่นใต้น้ำ คลื่นบนดินอะไรอย่างนี้ เขาก็รณรงค์เรื่องนี้หมด เขาเห็นด้วย
 เป็นความสมานฉันท์สามัคคีในเรื่องนี้ แล้วปรากฏว่า ผมไม่ค่อยสบายใจมีการขับเคลื่อน
 รณรงค์กัน แล้วก็มันจะนำไปสู่การแตกแยก เพราะมีหลายภาคส่วนเข้ามา มือที่ ๓ เข้ามา
 อะไรแบบนี้ ผมก็อยากเสนอไปยังกรรมาธิการยกร่างว่า น่าจะเปิดเวทีรับฟังความ
 คิดเห็นเขาอย่างเป็นเรื่องเป็นราวด้วยเหตุและผล ให้เขาเอาคนที่มีความรู้ความสามารถ
 หวานล่อม โน้มน้าวจิตใจ หรือเตรียมข้อมูลทางด้านทำไมเขาถึงบัญญัติศาสนาพุทธเป็น
 ศาสนาประจำชาติ เขารณรงค์อย่างนี้ มาพูดมาจากกัน มารับฟังความคิดเห็น มาแสดง
 ความคิดเห็นอย่างถูกต้องเหมาะสม ดีกว่าจะให้เขาไปขับเคลื่อนรณรงค์ แล้วก็มีความ
 เข้าใจผิดคลาดเคลื่อนกันตลอด ผมก็ไม่เข้าใจ ผมสัมผัสถึงว่าทาง สสร. ก็ดีหลายท่าน
 ไม่ขอเอ่ยนาม แล้วก็กรรมาธิการหลายท่านก็กลัวว่าจะเกิดความวุ่นวาย เป็นเรื่อง
 ละเอียดอ่อน ผมก็ไม่เข้าใจว่าจะวุ่นวายอะไร ละเอียดอ่อนอะไร แล้วประชาธิปไตยต้อง
 ยอมรับได้ทุกอย่าง แล้วก็เปิดเวทีให้เขาพูด เป็นเวทีปิดก็ได้ ให้กรรมาธิการยกร่างรับฟัง
 ว่าเหตุผลเพราะอะไร อะไรแบบไหน มันก็จะมีทางออกให้เขา แล้วก็ได้รับฟังด้วยเหตุ
 ด้วยผล ดีกว่าเขาจะมารณรงค์เกิดความร้อนในแผ่นดิน รวมกับพวกใต้น้ำ บนน้ำ
 สนามหลวงหรืออะไรแบบนี้ มันจะวุ่นวาย ทั้ง ๆ ที่เขาเป็นพลังแห่งความบริสุทธิ์นี้ครับ
 ผมก็ทำเหมือนกันว่า ในฐานะผู้หนึ่งที่ผมเป็นพุทธมามกะและรณรงค์เรื่องนี้ ผมก็อยาก
 แสดงความคิดเห็น เหตุผล และทำไม อย่างไม่มาที่ไปทำไมถึงคิดเรื่องนี้ขึ้นมา
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญฉบับถาวรทุกฉบับก็จะมีขึ้นต้นเรื่องพระบรมราชโองการ
 ขึ้นต้นเรื่องสุภมัสดุ พระพุทธศาสนา อดีตกาลมาแล้วก็ปีก็ไป ก็มาทรงนี้ตลอด ทำไม
 จะรับฟังความคิดเห็นกันไม่ได้ อย่างเช่นเมื่อวานนี้มีการถ่ายทอดทีวี ช่อง ๑๑ ก็ไม่ได้
 หยิบยกกันเรื่องนี้ เห็นเขาฮึม ๆ ฮึม ๆ กันอยู่ เวลาเขาจะยื่นหนังสือต่อประธาน
 กรรมาธิการยกร่างก็มีปัญหาอยู่ ผมก็ไม่รู้ว่ามันเกิดอะไรขึ้น วอท อะ แฮพเพน (What a
 happen?) (ที่ถูก : *What happens?*) แล้วผมไปประสานงานรับฟังความคิดเห็นที่จังหวัด

นครนายก ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ท่านเป็นประธานกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นประจำจังหวัดนครนายก ท่านไม่ให้อนุญาตใช้สถานที่ศาลากลางจังหวัดนครนายก เพราะผมจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นด้านการศาสนา ผมว่ามันเกิดอะไรขึ้นในบ้านในเมือง แค่ขอใช้เวที ไฟ ผมก็จะเสียฟรี เขาก็จะมาฟัง อย่างนี้ไม่ให้ผม ประเทศไทยหรือเปล่า คนไทยหรือเปล่า ผมก็อยากจะฝากถึงทางคณะกรรมการประสานการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ให้ออกแบบคำถามเหล่านี้ ไม่เสียหายหรือครับ ถ้าออกแบบแต่เราไม่ให้เหตุผลอภิปรายกัน ถ้าจะอภิปรายก็อภิปรายในวงจำกัด ไม่ให้ครอบครัวไปว่าศาสนาโน้นศาสนานี้ หรือมาว่าใคร ๆ หรือครับ เอาเหตุผลแค่นั้น ผมก็ฝากแค่นี้ละครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ เกรงจะเข้าใจคลาดเคลื่อนในประเด็นของผู้รับฟังเพียงจำนวนหมื่น ผมอยากเรียนชี้แจงว่า ตามหลักวิชาสถิติจริง ๆ แล้วก็ไม่จำเป็นต้องเป็นล้าน ถ้าเลือกตัวแทนได้ถูกต้อง แล้วก็ต้องหวังผลกระทบเป็นตัวคูณ จริง ๆ ในสหรัฐเขาทำนายผลการเลือกตั้งเขาใช้เรือนพัน คำถามและทำนายไม่มีผิดพลาด แต่ไม่ใช่เป็นเรื่องการทำนายรับฟัง เพราะฉะนั้นตัวอย่างที่ขึ้นมาหมื่นไม่ใช่เฉพาะเรือนหมื่นเท่านั้นที่มันถึงประชาชนหรือเป็นแทนความคิดเห็นของประชาชน มันเป็นเรื่องแสน เรือนล้าน ตัวนั้นต้องคิดอย่างนี้ด้วยนะครับ ผมเกรงประชาชนจะเข้าใจผิด เทียนครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ประธานคณะกรรมการประสานการมีส่วนร่วม ท่านประธานครับ ต้องขอบคุณคุณเศวตที่หยิบยกขึ้นมาหลายเรื่อง แล้วท่านประธานก็กรุณาชี้แจงไปแล้วเรื่องทีบอกว่าจะต้องเป็นตัวเท่าไร แต่ผมต้องกราบเรียนว่าท่านที่ฟังอยู่เดี๋ยวจะเข้าใจคลาดเคลื่อน ถ้าท่านลองดูว่าจังหวัดหนึ่งไปทำได้ ๓,๐๐๐ คน มีคนมาร่วมกัน ๓,๐๐๐ คน ซึ่งจริง ๆ แล้วมีหลายเวที นะครับ จังหวัดหนึ่งทำหลายเวทีมาก เอาแค่ ๓,๐๐๐ ท่านลองคูณด้วย ๗๖ จังหวัด ท่านจะได้ ๒๐๐,๐๐๐ กว่า เพราะฉะนั้นไม่ใช่ตัวเลขเป็นหมื่นนะครับ ที่เราได้มานี้เป็นแสน นะครับ อันนั้นอันที่ ๑ ----- ๖๓/๑

อันที่ ๒ ที่ท่านตั้งข้อสังเกตเรื่องศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ถ้าผมไม่พูดตรงนี้
 ที่แรกไม่ได้ตั้งใจจะพูดเลย แต่ถ้าไม่พูดนี้ก็จะทำให้มีผู้เข้าใจผิด ผมคิดว่าจำเป็นที่จะ
 ต้องพูด เพราะท่านบอกว่าเมื่อวันอาทิตย์ก็ไม่ได้มีกระทู้อะไรหรือว่ามีประเด็นเรื่องนี้ที่
 หยิบยกขึ้นมาพูด ท่านประธานครับ พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เรามีความจำเป็น
 อย่างยิ่งที่จะต้องฟังเหตุฟังผลว่าผู้ที่พยายามเสนอหรือพยายามจะบอกนี่เขาต้องการบอก
 อะไร เราต้องการรับฟัง แล้วก็อยากจะฟัง แล้วผมก็ทราบที่ท่านอาจารย์นิติที่เป็น
 ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญก็เคยไปฟัง แล้วกรรมธิการร่างจำนวนไม่น้อยเลย
 ก็ได้ฟัง แล้วก็ได้เชิญมาเพื่อพูดคุยกันหลายครั้ง ท่านประธานครับ มันไม่ใช่หมายความว่า
 พอเราฟังแล้วเขาจะต้องให้เราเขียนเดี๋ยวนี้ ใส่มือเดี๋ยวนี้ ไม่อย่างนั้นไม่ยอม ถ้าทุกคน
 ทำเหมือนกันแบบนี้มันจะมีปัญหาอะไรใหม่ครับ กรรมธิการร่าง ถ้าทุกคนบอกว่า สว.
 ต้องมาจากการเลือกตั้ง ถ้าไม่ใช่ไม่ยอมทำเดี๋ยว แล้วก็เดินกันตลอดเวลา ถามว่า
 ท่านมีประเด็นอะไรใหม่ใหม่ในเหตุผล บอกไม่มี แต่ว่าจะต้องเอาให้ได้ ถ้าเป็นอย่างนั้น
 นะครับ ถ้าไม่มีประเด็นใหม่แล้วจะให้เรารับฟังอะไร แต่บอกว่า เมื่อวานนี้ผมพยายาม
 ถาม ก็บอกว่า ถ้าพวกเราไม่เคลื่อนไหวมันก็ไม่เป็นจริง ต้องเคลื่อนไหวให้ได้ ตกลง
 ท่านประธานครับ ผมเองได้เตือนเขาไปนะครับว่าท่านกำลังทำผิดงาน หรือไม่ได้ประเมิน
 สถานการณ์ที่ดีพอ การพยายามกดดัน ปืบค้นสภาร่างรัฐธรรมนูญว่าต้องบรรจุให้ได้
 ผมคิดว่าไม่เป็นผลดีนะครับ เพราะว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญกำลังฟังเหตุฟังผล แล้วก็ดู
 ภาพรวมของประเทศ ไม่ได้ดูแต่ประเด็นเดียว แต่เราต้องดูทุกมาตรา ทุกประเด็นให้
 ร้อยเรียงกัน แล้วมันก็มีวิธีการที่จะใส่ที่ทำอะไรไม่ให้กระทบกระเทือนจิตใจคนอื่น มันมี
 วิธีที่แยบยลที่ทำกันได้ เรื่องนี้เคยเกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ แล้ว แล้วบรรพบุรุษของเรา
 แต่ละคนที่ร่างรัฐธรรมนูญก็มีกุศโลบาย อูบายอันเป็นกุศโลบายที่ทำให้เราอยู่กันได้
 โดยที่ไม่ให้กระทบกระเทือนกัน ท่านเสวตเองก็พูดเมื่อสักครู่นี้ อาจจะไปใส่อยู่ใน
 คำปรารภ ศุภมัสดุ พุทธกาล พุทธศาสนาอะไรก็ว่ากันไป ให้เห็นว่าประเทศไทยนั้นมี
 พุทธศาสนาเป็นหลักของประเทศอยู่ตลอดเวลา ขณะเดียวกันพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
 พุทธมามกะ ลองคิดดูสิครับ รัฐธรรมนูญถึงกับกำหนดเลยว่า ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่เป็น

พุทธมามกะ ไม่ได้ รัฐธรรมนูญบังคับเลยนะครับ จนกระทั่งประมุขของชาติต้องเป็น
 อย่างนี้ท่านยังไม่พอใจอย่างนั้นหรือ แล้วก็วิธีเขียนว่า ทรงเป็นองค์จักรศาสนูปถัมภก
 ซึ่งก็มีความแยบยล มีความงดงาม แล้วก็ไม่กระทบกระเทือนใครทั้งสิ้น แต่ท่านก็บอก
 ไม่ได้ ต้องใส่ตัวหนังสือตรงนี้ เราก็อ่านครับ ผมก็ฟังมาเยอะ ผมเคยไปเปิดเวทีนะครับ
 ผมไปฟังที่ใกล้ ๆ สถานีรถไฟที่เป็นค่ายทหาร แล้วก็บรรดามหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
 พระสงฆ์องค์เจ้ามากันเยอะเลย ผมก็ฟัง แล้วก็ไปฟังความเห็นทั้งหลาย ไม่ใช่ไม่ฟัง แล้วก็
 ฟังมาทั้งหมด เมื่อวานนี้ผมก็เตือนเขานะครับ อย่างที่คุณเสวตบอกว่าเมื่อวานนี้ทำไม
 ไม่ใส่เรื่องนี้ให้พูด ท่านประธานครับ ผมจัดรับฟังความเห็นโดยที่ช่อง ๑๑ ถ่ายทอดมา
 ๒ ครั้ง ครั้งแรกได้ ๖ หรือ ๗ กระทั่ง หรือ ๖ หรือ ๗ ประเด็น ครั้งที่ ๒ เมื่อวานนี้ก็ ๖
 หรือ ๗ ประเด็น ใน ๒ ครั้งนั้นมีพระพุทธรูปเป็นศาสนาประจำชาติอยู่ครั้งหนึ่ง
 คือครั้งแรก -----

- ๖๔/๑

แต่เขาบอกไม่ได้ ต้องมีทุกครั้ง ผมถามว่าประเด็นที่ท่านกรรมาธิการยกกว้างอยากจะฟังนี้ มันมีสามร้อย สี่ร้อย ห้าร้อยประเด็น แต่ว่าไม่ได้ ทุกครั้งที่เรามีเวลาจำกัดจะต้องมีให้ได้ ถ้าไม่มีถือว่าผมไม่รัก ไม่ใช่พุทธศาสนา ท่านประธานครับ เราจะฟังเรื่องอื่นไม่ได้เลยหรือ เขาก็บอกว่าเรื่องอื่นไม่สำคัญ สำคัญคือเรื่องนี้ มันเกือบจะพูดกันไม่รู้เรื่องนะครับแบบนี้ ผมก็บอกเมื่อคราวที่แล้วก็มี ไม่ได้ ก็คราวที่แล้วเวลามันน้อย คราวนี้ต้องมีอีก ท่านประธานครับ ผมคิดว่าวิธีบีบคั้นกันแบบนี้ ผมเตือนเขาตรง ๆ ผมบอกว่าจะไม่เป็นผลดีแก่ท่านเลย เพราะท่านเข้าใจผิด ตอนสมัยผมเป็น สส. สว. เขาบีบคั้นเขาเคยได้ผล สำเร็จ เพราะบรรดา สส. และ สว. จำเป็นต้องลงเลือกตั้ง ผมอยากจะทำตรงนี้ แต่ท่านต้องประเมินสถานการณ์ใหม่ บรรดาผู้ทรงคุณวุฒิที่นั่งในห้องนี้ ไม่มีใครที่คิดจะไปลงเลือกตั้ง ตกลงเขากำลังประเมินผิด การพยายามบีบคั้นทำให้เรารู้สึกว่าเราไม่มีทางออก กลับจะไม่เป็นผลดีด้วยซ้ำ ผมเตือนเขาไปอย่างตรง ๆ บรรดาผู้ทรงคุณวุฒิที่นั่งในห้องนี้ มีไม่กี่คนหรอกครับที่กลัวว่าเขาจะต้องถูกบีบ เพราะ ๒ กันยายนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ลงประชามติ เขาก็กลับไปทำงานของเขา เขากลัวนักหรือครับที่คุณจะตามมาว่า ถ้าอย่างนั้นไม่เลือก ผมพยายามจะเตือนเขา นะครับ เพราะฉะนั้นวิธีแบบพุทธนี่คือมีความใจกว้าง ใช้ปัญญา และไม่สุดโต่ง ผมก็บอกเขาอย่าสุดโต่ง ผมคิดว่าถ้าเราจะรักษาพุทธศาสนา มันมีความจำเป็นที่เราจะต้องศึกษาพุทธศาสนา ไม่ใช่เพียงแต่บอกว่าเราเป็นชาวพุทธ ทำอย่างไรล่ะครับที่จะให้คนไทยศึกษาแล้วก็ปฏิบัติ แล้วจึงปกป้องพุทธศาสนา แต่ไม่ใช่เราเองก็ยุ่ง ๆ ปลา ๆ แต่เราปกป้องลูกเดียว แล้วคำว่าปกป้อง ถ้าเราเกิดภูมิใจ มันใจว่าลงในรัฐธรรมนูญแล้ว ต่อไปนี้พุทธศาสนาปลอดภัยแล้ว เพราะมีตัวหนังสืออยู่เพียงแค่วรรคเดียวว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และถ้าเราละเว้นแก่น เราไม่ศึกษา กลับจะทำให้ศาสนานั้นเสื่อมคลาย เพราะความประมาทของพวกเขาโดยแท้ ความสำคัญมันอยู่ที่แก่นที่ศึกษา เพราะฉะนั้นผมต้องเรียนตรงนี้ จำเป็นครับ ท่านประธานครับ เพราะว่าคุณเสวตพูดขึ้นมาเนี่ย ผมก็ต้องขอบคุณที่หยิบยกตรงนี้ขึ้นมา แล้วผมก็เรียนนะครับว่า เขามีการไล่จับผมอีกว่าแล้วคราวหน้าทำไมต้องไปเดินสายต่างจังหวัด ทำให้เขาไม่มีโอกาสได้มา ผมบอกว่าผมไม่ได้หนีพวกท่านนะครับ แต่พวกผมต้องฟังทุกภาค ทุกจังหวัด ผมไม่จำเป็นต้องหนีพวกท่าน ผมคิดว่าคนเรานั้น

ถ้าหมกมุ่นอยู่กับอะไรมาก ๆ จะมองไม่เห็นอย่างอื่นเลยว่าจะอย่างอื่นมีความสำคัญ จะสำคัญเรื่องเดียว เรื่องอื่นอย่าใส่ เรื่องอื่นอย่าพูด จะต้องพูดเรื่องนี้อย่างเดียว ผมคิดว่า เราก็ฟังตามสมควร ท่านประธานก็ไปฟัง ผมก็ทราบ ท่านอาจารย์นิติก็กลับมาเล่าให้ ผมฟัง กรรมการยกร่างไปฟังมาก็กลับมาเล่าให้ผมฟัง และเราก็บอกว่าเนื้อหามันมี อะไรเพิ่มอีกไหม ถ้ามันไม่มีเนื้อหาแล้วจะฟังอะไรล่ะ ตกลงเราต้องการเชิงคุณภาพที่เรา ไปฟัง ก็เลยต้องถือโอกาสนี้ขอบคุณ คุณเสวต แล้วผมก็ขอชี้แจงว่าเราไม่ได้ใจจัดใจดำ พวกเรานี่ ผมก็เป็นชาวพุทธ แล้วถ้าจะมาได้กับผม ผมคิดว่าจะมาได้แก่นธรรมกับผมนี้ ลองดูสักยกหนึ่งก็ได้ พวกที่ชอบอ้างว่ารู้ดีนั้นนะครับ ผมคิดว่าเรามีความจำเป็นนะครับ ท่านประธานครับ ถ้าผมไม่ชี้แจงตรงนี้ได้จะหาว่าเราก็ปล่อยให้เหตุการณ์มันเป็นไป แล้วก็เป็นไปเรื่อย ๆ อย่างนี้ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ แต่ว่าประเด็น ไม่ต้องหรอกครับ ผมพูดเอง ท่านเสวตท่านพูดเจาะจง และผมว่าเป็น ประเด็นที่ต้องรับฟังนะครับ กับคำชี้แจงคนละประเด็น ที่บอกนครนายกไม่ยอมให้ใช้เวที สำหรับอภิปรายเรื่องพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ มีความสำคัญนะครับ ต้องยอมรับครับ -----

ถ้าหากไม่ให้อภัยเหตุนี้จริง ๆ ผมคิดว่่าก็คงจะต้องถามเหมือนกันว่ามันมีเหตุผลอะไรถึงจะไม่ยอมให้เปิดเวทีเพื่อรับฟัง แต่ว่าเวทีนี้ไม่ใช่เวทีที่จะชี้แจงว่าพระพุทธศาสนาควรจะเป็นศาสนาประจำชาติหรือไม่ เราเพียงแต่ชี้แจงอธิบายว่าการที่กล่าวหาว่าพวกไม่เปิดโอกาสให้ฟังนั้น ท่านเจิมศักดิ์ก็ได้พยายามพูดว่ามีเหตุผลต่าง ๆ นานาอย่างที่เราเข้าใจกันแล้วก็คงพอ แต่ถ้าประเด็นที่คุณเสวตจะพูดถึงนั้นคนละประเด็นกับที่ท่านชี้แจง ท่านยังยืนยันอยู่ไหมครับ

นายเสวต ทินกุล : ผมขอหารือหน่อยครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
โอ.เค. ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสวต ทินกุล : ท่านประธานที่เคารพ ผม เสวต ทินกุล ผมขออนุญาตหารือท่านประธานผ่านไปยังท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นะคะ คือผมอยากว่าอย่างนี้ มันเป็นเรื่องละเอียดอ่อน แล้วก็ผมอยากจะหารือท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ว่าจัดเวทีเฉพาะด้วยเหตุผล แล้วผมจะจัดคนที่เขามีภูมิความรู้ อย่างท่านปราชญ์ของแผ่นดินอย่างนี้มาพูด แล้วก็พระสงฆ์องค์เจ้าที่มีภูมิความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้จริง ๆ เพื่อให้เป็นเหตุเป็นผลอย่างแท้จริง ไม่มีม็อบ (Mob) ไม่มีการกดดันอะไรหรอกครับ ผมอยากหารือว่าประสานกับผมเลย แล้วผมจะเป็นเจ้าภาพจัดให้ ด้วยเหตุด้วยผลอย่างแท้จริง ประมาณอย่างนี้ครับ กราบเรียนแค่นี้ ผมหารือแค่นี้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณครับ ก็ขอท่านคุณหมอสุชัยครับ เชิญครับ

นายสุชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธาน อาจารย์เดโช สนวนานนท์ เพื่อนสมาชิกที่เคารพครับ ผมมีประเด็นเดียวคือเรื่องยุทธศาสตร์สื่อ สื่อเพื่อรับฟังความคิดเห็น สื่อเพื่อการเปิดพื้นที่ให้ชาวบ้านได้เข้ามาร่วมร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ผมต้องขอบคุณทางอาจารย์เจิมศักดิ์ อาจารย์กรรณิการ์ บรรเทิงจิตร อาจารย์วรพล แล้วก็คณะทั้งหมดที่ได้รับฟังความเห็นของประชาชนแล้วมาสังเคราะห์และนำมาเสนอในสภาแห่งนี้ รวมทั้งไปเสนอในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๓๕ ท่าน ซึ่งผมคิดว่าเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์มากในการที่เราจะเดินต่อไปข้างหน้า แล้วก็ต้องขอบคุณที่เริ่มใช้สื่อของช่อง ๑๑

มา ๒ ครั้งแล้ว วันอาทิตย์ตอนบ่ายสามถึงห้าโมง ซึ่งทราบว่าเป็นที่สนใจอย่างมาก ท่านประธานครับ ผมได้อภิปรายหรือพูดในที่ต่าง ๆ ทางวิทยุ ทางโทรทัศน์ที่สัมภาษณ์ว่า ในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ ย่าได้ไว้วางใจพวกผมนะครับ ย่าได้ไว้วางใจ สสร. ทั้งร้อยคน แล้วก็โดยเฉพาะกรรมการร่าง ๓๕ คน รวมทั้งผมด้วย เช่นเดียวกับที่เราไม่ควรจะไว้วางใจ สส. หรือ สว. ในอดีตที่ผ่านมา เมื่อเลือกตั้งแล้วก็มอบอำนาจให้เขาไปเลย ซึ่งทำความเสียหายให้กับบ้านเมืองอย่างมากในอดีตที่ผ่านมาที่ผมพูดเช่นนี้ผมคิดว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยครับ อนาคตของชาติบ้านเมืองนี้อยู่ในมือของชาวบ้านที่เขามีสิทธิที่จะมาร่วมร่าง ร่วมเขียนกฎ กติกาของบ้านเมือง ผมมีประสบการณ์ในการเดินทางไปเรียนรู้จากชุมชนต่าง ๆ ร่วมร้อยกว่าชุมชนทั่วประเทศในชีวิตผม แล้วเวลาชุมชนเขาเขียนกฎเกณฑ์ กติกาที่ใช้ในชุมชนเขาเนี่ย ผมไม่เห็นว่าเขาไปเขียนในที่ลับ เขาเขียนตามลานบ้าน เขาเขียนตามลานวัด เขาเขียนตามศาลา ตามห้องประชุมโรงเรียน แล้วไม่ได้ไปนั่งเขียนกันสองสามคน แต่ว่าเขียนกันในที่ชุมชน เขาเขียนกติกาดูแลรักษาป่า เขียนกติกาดูแลรักษาแม่น้ำ ล่าคลอง เขียนกติกาในการจัดดูเวรยาม ดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชน แล้วไม่มีกติกาข้อไหนเลยที่ให้คนกลุ่มหนึ่งได้เปรียบคนกลุ่มหนึ่ง ทุกคนดูเหมือนว่าจะต้องปฏิบัติตามกฎ กติกา นี้อย่างเสมอเหมือนกัน ด้วยหลักการและเหตุผลเช่นนี้ ถ้าประชาชนชาวบ้านธรรมดาทั่วไปนี้มีโอกาสได้มาเขียน มาร่วมร่างกฎ กติกาหลักของสังคม กฎ กติกาหลักของบ้านเมือง ซึ่งก็คือรัฐธรรมนูญนั้นล่ะครับ พูดย่าง ๆ ก็คือการวางกฎ กติกาหลักของสังคมแล้ว โดยที่ มีการให้ข้อมูล ให้ความรู้ ให้ความจริง ผมเชื่อว่าเขาตัดสินใจได้ว่าเขาจะชี้ชะตากรรมไปในทิศทางใด -----

ถ้าผมจำไม่ผิดอาจารย์เจิมศักดิ์เคยนำเรื่องที่มาบตาพุดมาเสนอต่อที่ประชุมแห่งนี้ครับ และรวมทั้งเพื่อนสมาชิกบางท่านได้บอกว่า ขณะนี้ที่บางสะพานใหญ่ โรงถลุงเหล็กทำ ความลำบากเดือดร้อนให้กับชาวบ้านมากขณะนี้ ถ้าชาวบ้านที่ทางตะวันออก หรือที่เรา ทำโครงการอีสเทิร์น ซีบอร์ด (Eastern Seaboard Project) ถ้าเขาได้ล่วงรู้ข้อมูลว่าเมื่อ สามสิบกว่าปีที่แล้วการที่นำโครงการเหล่านี้มาแล้ว ทำให้บ้านเมืองเขาประสบชะตากรรม อย่างไร ถ้าเขาล่วงรู้ว่าเงินทั้งหมดบริษัทข้ามชาติเอาไปเกือบหมด เหลือเศษบางส่วน ให้กับนักเล่อกตั้ง พรรคการเมืองบางพรรค และเศษที่เหลือก็ให้นักเรียนตามท้องถิ่น แต่ว่าสุขภาพ ความทุกข์ยาก ความทุกข์ทรมาน ความพิการตกอยู่กับชาวบ้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเสียหายจนบัดนี้ ยากที่จะฟื้น ผมเชื่อเลยครับว่า ไม่มีชาวบ้านคนไหนแถวนั้นเขาจะตัดสินใจว่าเขารับโครงการนี้ แต่ด้วยเหตุที่เขาไม่มี อำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง เขาไม่มีโอกาสได้ร่วมร่าง ได้เขียน ได้กำหนดชะตากรรม อย่างแท้จริง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นเช่นนี้ครับ ประเด็นที่ผมอยากจะพูด ก็คือยุทธศาสตร์สี่ ช่อง ๑๑ นี้ไม่พอครับ แม้ว่าเริ่มขยับเขยื้อน เรามีเวลาเหลืออีก สองสามเดือนข้างหน้า ร่างรัฐธรรมนูญในสถานะที่วิกฤติ ในสถานะที่มีข่าวว่ากลุ่มอำนาจ เก่าจะจ้องล้ม จ้องล้มด้วยเหตุผลที่ว่าจะให้ไปใช้ฉบับ คมช. ซึ่งเป็นฉบับที่ขอประทานโทษ ที่ผมเรียกว่าเป็นฉบับที่อยู่ในกล่องสีดำ เพราะว่ามองไม่เห็นว่าจะข้างในมันคืออะไร แต่ฉบับนี้จะเลวจะร้ายอย่างไรก็ตามก็มีกระบวนการรับฟังอย่างกว้างขวาง แล้วใน ทุกพื้นที่ของประเทศ และที่สำคัญที่สุดคือถ้าผ่าน หมายความว่าประชาชนทั่วประเทศให้ ความเห็นชอบคือผ่านประชามติ แต่ฉบับ คมช. ที่อยู่ในกล่องสีดำ ซึ่งอยากเรียกร้องให้ เขียนออกมา เพื่อชาวบ้านเขาจะได้เปรียบเทียบว่าเขาจะเลือกอันไหน ฉบับไหน ถ้าฉบับที่ เรากำลังร่างอยู่ไม่ผ่าน ฉบับของ คมช. ที่จะประกาศใช้นี้จะไม่มี ความชอบธรรม แล้วกลุ่ม อำนาจเก่าจะนำไปสู่การอ้างแล้วล้มได้อย่างง่ายดาย อันนี้คืออันตรายที่จะเกิดขึ้น ผมคิดว่าทางช่อง ๙ อสมท. ต้องมาช่วยเลยครับ ต้องเข้ามาช่วยร่วมรับผิดชอบ ผมทราบว่าได้มีการพูดในกรรมาธิการชุดนี้หลายครั้งหลายคราว่า ขอเวลาที่หลังข่าว หรือเวลาไพรม์ ไทม์ (Prime time) เวลาที่สำคัญ เวลาที่คนดูเยอะ ๆ ครับ คงไม่ขอมาก ขอสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ครั้งละชั่วโมงครึ่ง ที่จะถกกันในประเด็นที่ลึกแล้วก็ชัดเจนพอที่จะ

ทำให้น่าไปสู่การตัดสินใจได้ ช่อง ๑๑ ก็จะใช้ในประเด็นทั่ว ๆ ไปหลายกระทู้ที่ถามนะครับ แต่ว่าถ้าออกทางช่อง ๙ ในช่วงเวลาที่คนดูมาก แล้วก็เป็นประเด็นจำเพาะที่จะนำไปสู่การตัดสินใจได้ รวมทั้งการประสานกับสถานี หรือจังหวัดต่าง ๆ ที่กำลังไปเปิดเวทีอยู่ให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผมคิดว่าจะมีผลกระทบอย่างกว้างขวางนะครับ และขอเรียนว่าคนของช่อง ๙ เป็นคนที่มีคุณภาพนะครับ เพราะว่าไม่ได้อยู่ในระบบราชการ และมีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย แล้วก็จะช่วยงานนี้ได้อย่างมาก และผมอยากจะเรียนว่าที่ผ่านมา โมเดิร์นไนน์ ทีวี (Modernine TV) ห้าหกปีที่ผ่านมามีได้รับใช้ทุนกับธุรกิจมาเยอะแล้ว ขอประทานโทษครับ ถึงเวลาที่ต้องไถ่บาป แล้วก็กลับมารับใช้ประชาชน ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : พอดีพูดขึ้นมา ทางกรรมาธิการอยากจะให้ อสมท. หรือครับ เชิญครับ

นายสิทธิศักดิ์ เอกพจน์ (กรรมาธิการ) : กราบขอบคุณท่านประธานครับ ท่านสมาชิก สสร. ผู้มีเกียรติครับ ผมขออนุญาตขยายข้อความเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพวกเราครับ การทำการประชาสัมพันธ์ในเรื่องนี้ ทางกรมประชาสัมพันธ์ก็ดี อสมท. ก็ดี ซึ่งเป็นสื่อของรัฐ อย่าเรียกว่าแบ่งหน้าที่ได้ร่วมกันดำเนินการตั้งนี่ครับ จะเห็นได้ว่าหลายท่านได้อภิปรายว่า ช่อง ๑๑ ได้ทำการถ่ายทอดสดในช่วงวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ในขณะที่เดียวกันตั้งแต่เดือนมีนาคมเป็นต้นมาทาง อสมท. ได้ใช้สื่อทั้งโทรทัศน์และวิทยุดำเนินการจัดรายการในรูปแบบต่าง ๆ นะครับ -----

ไม่ว่าในรายการข่าวภาคค่ำก็จะมีสcoop (Scoop) พิเศษเกี่ยวกับเรื่องของรัฐธรรมนูญทุกคืน ตอนกลางคืนก็จัดรายการขึ้นมาในคืนวันเสาร์เป็นรายการพิเศษนะครับ ก็ประมาณสัปดาห์ที่สามเป็นต้นมา แล้วก็ยังริเริ่มที่จะจัดรายการตอนบ่ายในช่วงบ่ายวันพฤหัสบดีและวันศุกร์ เพียงแค่นี้ยังไม่พอ เราก็มองว่าสถานีวิทยุของเราก็มีประสิทธิภาพ จึงได้ให้จัดรายการเปิดคอลัมน์ (Column) ขึ้นมาอีก ตอนเช้าอีก ๑ ชั่วโมง ตอนเย็นอีก ๑ ชั่วโมง ทั้งสองคลื่นความถี่ คือ เอฟเอ็ม (FM – Frequency Modulation) ๙๖.๕ แล้วก็เอฟเอ็ม ๑๐๐.๕ นะครับ ผมคิดว่าตรงนี้บางที่ต้องมองในเชิงการประชาสัมพันธ์ร่วมกันของสื่อของรัฐทั้งสองว่ากลุ่มคนผู้ฟังแตกต่างกัน เราจึงพยายามให้กระจาย เมื่อสัปดาห์ที่แล้วผมได้ร่วมประชุมกับท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ว่า ในภาคสองที่ท่านจะลงสู่ภูมิภาคทั้ง ๔ ภาคนี้เราก็มีแผน มีความคิดว่าเราคงจะลงไปร่วมกันทำรายการถ่ายทอดสดเข้าถึงประชาชน เหมือนที่คุณหมอเคยรู้จักพวกเราในรูปแบบของ ลานบ้านลานเมือง ในสไตล์ (Style) นั้นที่มีท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เป็นโฮสต์ (Host) ฉะนั้นผมคิดว่า อสมท. แล้วก็กรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะสื่อของรัฐ ซึ่งผมขออนุญาตตอบแทนไปทางกรมประชาสัมพันธ์ด้วยว่าเห็นและเข้าใจ แล้วก็รู้สึกถึงความสำคัญในการทำภารกิจที่สำคัญนี้ของชาตินะครับ แล้วก็ผมเชื่อว่าข้อมูลที่ท่านให้มานี้จะเป็นประโยชน์ในการกลับไปดำเนินการต่อครับ กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณมากครับ อสมท. ฟังแล้วก็ชื่นใจนะครับ เรามีอีก ๔ ท่านนะครับ ท่านวินัส เชิญครับ

นายวินัส ม่านมุงศิลป์ : ขอบคุณท่านประธานครับ ผม วินัส ม่านมุงศิลป์ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ ผมมีประเด็นเดียวครับ เกี่ยวกับที่กรมการการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ที่ลงไปรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องทั่วประเทศนะครับ ในเรือนแสนนะครับ ประเด็นที่ผมอยากจะนำเสนอเพิ่มเติมในที่ประชุมก็คือเรื่องของสิ่งแวดล้อม เพราะว่าอยู่ในกรอบของสิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจครับท่านประธาน ที่ผมเป็นห่วงก็เพราะว่าประเทศทางยุโรปเขาได้ดำเนินการเรื่องการออกกฎหมายเรื่องสิ่งแวดล้อมไปแล้ว อย่างไรก็ตามท่านประธานครับ สมมุติผมยกตัวอย่างว่า

เราซื้ออุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ ที่ใช้ เขาเรียกว่าอะไรครับ ฟังก์ชันคาร์บอนไดออกไซด์ (Gas Carbon Dioxide) ซีโอทู (CO₂) สูบบรรยากาศของโลก ซึ่งทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ณ ปัจจุบันนี้ เขาจะซื้อก็ต่อเมื่อมีเงื่อนไขรับไว้ว่าคุณจะต้องรับชยะหลังจากที่เสร็จสิ้นจากการซื้อขายนั้นแล้ว แต่ประเทศไทยเราไม่มี ผมเป็นห่วงว่าในอนาคตไม่นานนี้ครับมันจะต้องเกิดชยะล้นประเทศไทย เพราะว่าประเทศไทยไม่มีสนธิสัญญาเกี่ยวกับการค้าขายระหว่างประเทศเรื่องของการนำส่งสินค้าผลิตภัณฑ์มาจากอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics) และส่งคืนประเทศที่เริ่มต้นการผลิตตั้งแต่รอบแรกครับ ท่านประธาน ก็เกรงว่ามันจะกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในภาพรวม กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่เราหวงแหน เรื่องของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นนั้นเรามีกฎหมายครอบคลุมในระดับท้องถิ่นแล้ว ผมยกตัวอย่างว่า ในระดับของนิคมอุตสาหกรรม เขามีกฎหมายเรื่องเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทิ้งของเสีย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอากาศ น้ำ หรือว่ามลพิษต่าง ๆ เขาเสียภาษีถูกต้อง แต่ว่าเรื่องของโรงงานที่อยู่นอกนิคมซึ่งมีมากกว่าในเขตนิคมเขาไม่เสีย แต่กรมควบคุมมลพิษก็เข้าไปดูในปลายเหตุ แต่เนื่องจากว่ามันเสียหายไปแล้ว ตัวอย่างที่ผ่านมาก็คือปลาในแม่น้ำเจ้าพระยาที่เน่าตาย นี่คือผลิตผลจากความเสื่อมทรามในระบบนี้ เพราะฉะนั้นผมว่าน่าจะมีการบรรจุเรื่องของสิ่งแวดล้อมเริ่มหันมาดูแลว่าเราจะรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างไร โดยใช้กลไกเรื่องของการกำจัดชยะพิษที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ณ วันนี้ครับ ผมถามว่าประเทศคู่ค้าเราหลายประเทศนะครับ เขาซื้อขายกับเรา แปลว่าเขาซื้อของเขาเราเสียเงินนะครับ แต่พอเราจะต้องกำจัดชยะ เขาไม่รับกำจัดชยะ เราก็เป็นทางเลือกกว่าเราจะต้องเลือกซื้อในเงื่อนไขที่ประเทศที่ขายให้เราแล้วรับได้ เรื่องชยะพิษครับ ท่านประธานครับ แล้วก็เรื่องที่ ๒ ก็คือ ผมเป็นห่วงว่าถ้าเกิดเราพัฒนาเรื่องตรงนี้ไปได้ไกลนี้ เรายังจะต้องพูดถึงเรื่องการใช้เทคโนโลยีที่สะอาดขึ้น เรื่องของถ่านหินที่มีคุณภาพที่ไม่ต้องปล่อยสารคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้นสู่อากาศซึ่งเป็นโอโซน (Ozone) ของโลก -----

ณ วันนี้ประเทศออสเตรเลียประสบปัญหาเรื่องนี้ เพราะว่าช่องของไอโซโทกทำลาย ชั้นบรรยากาศถูกทำลาย ความร้อนปกคลุมทั่วโลกและกระทบพื้นที่ประเทศใกล้เคียง ดังนั้นถ้าเราหันมาสนใจเรื่องนี้ ผมคิดว่าเราสร้างเกราะคุ้มกันได้ระดับหนึ่ง แต่ว่าอยากจะให้เขียนกฎหมายรัฐธรรมนูญบรรจุนั้นเป็นกฎหมายแม่ไว้ก่อน ส่วนจะออกพระราชบัญญัติข้อใดที่มันสอดคล้องกับเรื่องนี้แล้วก็ให้กับประเทศไทยเราปลอดภัย แล้วก็เรามีเกราะคุ้มกันเรื่องขยะพิษ ขยะเคมี ขยะสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการรับ การนำเข้า จากอุปกรณ์เหล่านั้นได้รับไปในการที่จะเอาไปกำจัดขยะ ถ้าเราแก้ไขเรื่องนี้ไม่ได้ต่อไป เราจะรับปัญหาเรื่องการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ (Nuclear) ซึ่งเป็นปัญหาของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตว่าวันนี้เรามีกำลังไฟที่จะสำรองจ่ายภายในประเทศอีกเท่าไร แล้วเราจะรับเรื่องนี้อย่างไร แล้ววางแผนในระยะยาวได้อย่างไร ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ ก็คงต้องบันทึกว่าเป็นเรื่องสำคัญนะครับ ผมเข้าใจว่ามีคนเขาจัดสัมมนาเสนอเป็นการเฉพาะเรื่องนี้ บรรจุเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญเหมือนกันนะครับ ต่อไปท่านประดิษฐ์ เชิญครับ

นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม : กราบเรียนท่านประธานและท่านคณะกรรมการที่เคารพครับ ผมขอขอบคุณเวลาท่านสั้น ๆ ประมาณ ๓ ประเด็น ประเด็นแรกคือจากที่คณะกรรมการประสานการมีส่วนร่วมประมวลผลมาใน ๓ กรอบนั้น เท่าที่ได้ดูแล้วก็มีความชัดเจน มีอัตราส่วนค่อนข้างชัดเจนดีนะครับ อยากจะเพิ่มเติมกรณีกรอบอื่น ๆ ที่เรารับฟังมานะครับ ที่ผ่านมานั้นเราเป็นคนถามประชาชนใน ๓ กรอบ แต่ประชาชนนั้นได้เสนอมาในกรอบอื่น ๆ คือกรอบที่ ๔ ผมเชื่อว่าจากการที่เราได้ลงเวทีในพื้นที่ต่าง ๆ คงมีประเด็นนี้หลายข้อ เพราะฉะนั้นอยากจะให้ท่านได้ประมวลเข้ามาด้วย แล้วก็คำถามไหนหรือข้อเสนอนั้นใดที่มีจำนวนมากอยากให้ท่านนำหารือในที่ประชุมก็ได้ แล้วก็นำกลับไปถามประชาชนว่าประเด็นนี้ท่านมีความเห็นอย่างไร ไม่อย่างนั้นเราจะไปมองว่าเราไม่สนใจประเด็นอื่น ๆ ของพี่น้องประชาชนนะครับ

ส่วนประเด็นที่ ๒ คือกรณีของจังหวัดสมุทรสงคราม ขอเรียนสั้น ๆ อย่างนี้ว่า ที่ประชุมคือกรรมาธิการจังหวัดได้ทำการออกหนังสือเชิญส่วนราชการทั่วทุกพื้นที่

เลยในจังหวัดสมุทรสงคราม เสร็จแล้วในวันนั้นพอดีท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ติดภารกิจไปไม่ได้ ผมในฐานะที่เป็นกรรมาธิการภาคกลางต้องเข้าไปดูแล ก็ได้เข้าไปร่วมเวทีกับพี่น้องประชาชนชาวจังหวัดสมุทรสงครามประมาณสามชั่วโมง เหตุที่กราบเรียนอย่างนี้ว่า จังหวัดสมุทรสงครามหรือจังหวัดอื่นที่ไม่มี สสร. นี้ครับท่านประธาน เราต้องให้ความสำคัญเขาอย่างมาก มากกว่าจังหวัดอื่นที่มี สสร. เหตุผลเพราะว่าจังหวัดที่มี สสร. นั้นมาค้าประกันเงินงบประมาณลงไป แล้วไปทำภารกิจตรงนี้ ถือว่าสมเหตุสมผล แต่จังหวัดที่ไม่มี สสร. เขาต้องมาค้าประกันเงินลงไป ตัวเองไม่ได้ใช้ เสี่ยงก็เสี่ยงต่อการเบิกจ่ายงบประมาณ ถูกไหมครับ เพราะฉะนั้นการจัดเวทีของเขานั้นเขาต้องการ สสร. ลงไปในพื้นที่ที่เขาได้เชิญมาต้องการ สสร. ลงไปในพื้นที่ เพราะฉะนั้นก็อยากจะกราบเรียนท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ว่า กรณีอย่างนี้ก็อยากให้ท่านได้ทบทวนว่าพยายามอย่าให้มีเกิดที่จังหวัดอื่น เพราะว่ามันเกิดปัญหาในการทำงาน แต่ว่าเรียนท่านตรง ๆ ว่า ขณะนี้ผมได้เข้าไปดูแลและแก้ไขปัญหาค่อนข้างจะเรียบร้อยแล้วในสองสามวันนี้แล้วสักครู่ก็คงจะเรียบร้อยดี กราบเรียนท่านเป็นเบื้องต้นนะครับ

ส่วนประเด็นสุดท้ายในเรื่องของความร่วมมือกัน ขณะนี้การประชาสัมพันธ์เรามีความจำเป็นมากในทั่วประเทศ เพราะฉะนั้นอยากจะให้ทุกฝ่ายได้ช่วยกัน โดยเฉพาะสื่อต่าง ๆ ที่ทางพวกเราหวังทางช่อง ๙ ส่วนกระผมเองนั้นก็มีส่วนช่วยเหลือค่อนข้างมากในการติดตั้งคัตเอาต์ (Cutout) ต่าง ๆ ซึ่งในการเข้านั้นรู้สึกว่าราคานั้นเดือนละเป็นแสน ซึ่งตรงนี้เราใช้งบประมาณมากเป็นพิเศษ พอดีผมมีพรรคพวกอยู่เป็นบริษัทเจอาร์ดี (JRD) เขาเป็นเจ้าของคัตเอาต์อยู่กว่าห้าสิบจุดทั่วประเทศ ก็ได้พยายามพูดคุยโน้มน้าวให้มาช่วยส่วนรวม ปรากฏว่าเจ้าของบริษัทนั้นตกลง ยินดีมาช่วยเราคัตเอาต์ทั้งหมด ห้าสิบกว่าตัวที่ทั่วประเทศทุกจุดเขาให้ฟรีครับ ไม่คิดเงินค่าเช่าแม้แต่บาทเดียว ตรงนี้นับเป็นสิ่งที่ดีที่เราจะช่วยกันประหยัดงบประมาณของประเทศชาติ ก็อยากจะให้สื่อต่าง ๆ ที่เป็นบริษัทสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อทีวีให้มาช่วยกัน งานนี้เราทำเพื่อประเทศชาติโดยส่วนรวมโดยแท้จริง ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ และบันทึกคำขอบคุณสำหรับคำตอบที่จะเสนอให้บริการด้วยนะครับ ต่อไป
ท่านเสรี เชิญครับ

นายเสรี นิมะยุ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ
สมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม นายเสรี นิมะยุ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ หมายเลข ๐๘๘
ท่านประธานครับ ในวันนี้ผมจะต้องมาพูดเกี่ยวกับประเด็นที่ได้ไปทำประชาพิจารณ์ของ
จังหวัดนราธิวาสเป็นลำดับสำคัญครับ ทำไมจะต้องมาพูดในประเด็นนี้ครับ ตามที่ทำ
รายงานของคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมติ สภาร่าง
รัฐธรรมนูญ ผมให้ข้อสังเกตครับท่านประธานที่เคารพ สื่อต่าง ๆ นั้น การประชาสัมพันธ์
นั้นคงจะไม่ละเอียด ทำไมผมพูดอย่างนี้ ในเมื่อการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญในครั้งนี้เป็น
วาระแห่งชาติ ดังนั้นคำพูดของผมในวันนี้อาจจะซ้ำกับพี่น้องสมาชิกที่ได้อภิปรายแล้ว
ผมก็จำเป็นจะต้องพูด เมื่อเป็นวาระแห่งชาติแล้วน่าจะมีการประชาสัมพันธ์ให้มีจำนวน
มากไปกว่านี้ เพราะว่าการสื่อนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ต้องขอประทานโทษด้วย อยากจะให้สื่อ นั้น การประชาสัมพันธ์นั้นควรจะมี
ส่วนร่วมกับทางจังหวัดก็ดีครับ ทางอำเภอก็ดีครับ เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการร่าง
กฎหมายรัฐธรรมนูญ อาจจะมีป้ายโฆษณาที่หน่วยงานราชการ อาจจะเป็นที่ศาลากลาง
หรือว่าที่อำเภอ หรือว่าที่สำนักงานส่วนราชการต่าง ๆ นั้นควรจะมีไว้ด้วย ดังนั้นประชาชน
จะมีช่องว่างการที่ไม่ได้รับรู้การร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ ดังที่สมาชิกผู้ทรงเกียรติ
ได้อภิปรายแล้ว เพราะว่าถ้าไปถามว่าประชาชนในจำนวน ๑๐๐ คนนั้นประชาชนที่รับรู้
เกี่ยวกับการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นสักกี่คน นี่คือคำถามที่พวกเราจะต้องหาคำตอบ
ณ เวลานี้ ท่านประธานที่เคารพ เรื่องการประชาสัมพันธ์นั้นเป็นโอกาสของวาระแห่งชาติ
สามารถที่จะขอความร่วมมือได้ ไม่ว่าจะเป็นกรมประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อมวลชน
ต่าง ๆ ในเมื่อภารกิจที่ยิ่งใหญ่แล้วก็ต้องให้ความร่วมมือกันทุกส่วนราชการ ทุกคณะที่
จะต้องให้การรับรู้ในการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ ที่นี้ผมมาพูดในส่วนประเด็นย่อ
สักนิดว่า ในประเด็นของพี่น้องมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ท่านประธานครับ
ถ้าเป็นไปได้ผมอยากจะให้สื่อ ให้ทางกรมการต่าง ๆ นี้ได้ประสานกับประชาสัมพันธ์

โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดยะลา นราธิวาส ให้มีสื่อภาษายาวีด้วย ทำไมผมพูดอย่างนี้ ผมมีความเชื่อมั่นและมั่นใจว่าพี่น้องมุสลิมที่นั่นเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้รับรู้เกี่ยวกับภาษาที่เราเสนอไปครับ ถ้าพูดภาษายาวีนั้นเป็นการออกถ่ายทอดเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นจะเป็นการสร้างความเข้าใจที่ดี แล้วก็จะเป็นการเข้าใจระบบสื่อที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความละเอียดในเชิงมิติต่าง ๆ ที่จะได้รู้ว่าเขากำลังร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญที่สำคัญเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของพวกเขา ณ ที่นั้น นั่นก็คือว่าท่านสามารถจะร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญเพื่อให้ร่วมคิด ร่วมสร้างในกฎหมายรัฐธรรมนูญในครั้งนี้นั้น ท่านประธานครับ ที่นี้ผมอยากจะทำในหัวข้อหนึ่งในลำดับต่อไป นั่นก็คือว่าเวลาที่จะออกเป็นรายมาตราบนั้นก็ควรที่จะมีการเผยแพร่เกี่ยวกับความรู้ เกี่ยวกับมาตราต่าง ๆ นั้นให้พี่น้องได้รับทราบไว้ล่วงหน้าเสียก่อน ดังนั้นจะมีปัญหาในเชิงปฏิบัติของพวกเราในคณะกรรมการการวิสามัญประจำจังหวัด ทุกวันนี้เราก็ได้ทำประชาพิจารณ์และลั่นได้เจอปัญหาทั้งสิ้น นั่นก็คือว่าทุกครั้งที่เราไปในเวทีแห่งการประชาคมติและประชาพิจารณ์แล้ว ชาวบ้านจะถามว่าพิมพ์เขียวเสร็จหรือยัง พวกเราต้องอธิบายตลอดเวลาว่าขณะนี้ยังไม่มีพิมพ์เขียว มีแค่ตุ๊กตาที่ตั้งไว้เพื่อจะสอบถามว่าแนวทางทิศทางจะไปทางไหน เพื่อว่าท่านจะได้กำหนดทิศทางว่าท่านรับรู้แล้วท่านจะแก้ไขในส่วนใดของมาตราใดมาตราหนึ่ง -----

หรือว่าในสิทธิเสรีภาพส่วนใดส่วนหนึ่ง ท่านสามารถจะนำเสนอระดมความคิดได้ในประเด็นนี้ ซึ่งก็อยากจะให้ทางกรรมาธิการต่าง ๆ นั้นเผยแพร่แล้วก็สร้างความเข้าใจ สักนิด เพื่อความสะดวกต่อการที่เราทำงานประชาพิจารณ์ในระดับจังหวัดต่อไปครับ

ในส่วนต่อไปนั้น ผมอยากจะพูดเกี่ยวกับ พรบ. การศึกษา สักนิด เมื่อไปทำประชาพิจารณ์ก็ย่อมมีความหลากหลายในการที่จะนำเสนอกับพวกเรา ที่ทำในระดับจังหวัด พรบ. การศึกษา นั้นเขาบอกว่า ถ้าฟังที่การเรียนฟรี ๑๒ ปีนั้น คงจะไม่พอเพียง สืบเนื่องจากว่ามีพี่น้องครูท่านหนึ่งได้บอกว่าเขาได้สัมผัสกับชีวิตนักเรียนอย่างแท้จริงในชนบทนั้น ปัญหาต่าง ๆ นั้นเด็กนักเรียนที่มีฐานะยากจน ที่ขาดทรัพย์ในด้านการเงินก็ดี เขาไม่สามารถที่จะไปซื้อประโยชน์ในสิ่งอื่น นั่นก็คือว่าเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอนต้องมีฟรีด้วย ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สิ่งนี้ก็อยากจะฝากท่านประธานผ่านไปยังกรรมาธิการยกกว้างว่าควรจะคำนึงถึงในจุดนี้ด้วยครับ อย่าลืมนะแต่เรียนฟรีอย่างเดียวครับ ท่านประธานที่เคารพ แล้วก็เรื่องหนึ่งที่จะพูด ที่ผมพูดนี้ล้วนแต่พี่น้องประชาชนในพื้นที่ เขาได้ให้ข้อคิดเห็นจากการที่ได้ระดมความคิดเห็นในพื้นที่ล้วนทั้งสิ้น นั่นก็คือว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของมุสลิม ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ้าผมไม่พูด ณ เวทีแห่งนี้ คำมั่นสัญญาที่ผมได้ไปทำประชาพิจารณ์กับพี่น้องประชาชนในพื้นที่นั้น จะไม่สมบูรณ์แบบ มีพี่น้องนักศึกษา นักเรียน เยาวชนกลุ่มหนึ่ง ผมออกไปทำประชาพิจารณ์ที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งกลุ่มเป้าหมายได้กำหนดเยาวชนเป็นนักเรียนครับ เขาได้ถามว่า ท่าน สสร. ครับ สิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับผ้าคลุมศีรษะของเด็ก เยาวชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เขาบอกว่าเวลาเขาจะไปสมัครงานครับ ในกรณีนี้ระเบียบข้อบังคับในทางกฎหมายนั้นอาจจะกำหนดไว้แล้ว แต่บางโอกาสนั้น บางหน่วยงานหรือว่าบางบริษัทนั้นจะไม่รับบุคลากรที่จะทำงานในลักษณะที่ว่าจะต้องคลุมผ้าศีรษะ ซึ่งเป็นปัญหาในด้านสิทธิเสรีภาพ เขาก็เลยบอกว่าท่านจะนำเสนอกับกรรมาธิการยกกว้างรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ หรือว่าจะไปดูในส่วนใดส่วนหนึ่งของกฎหมายข้อบังคับ ผมก็ได้รับในหลักการว่าเรื่องนี้ผมจะพูดในที่ประชุม เพราะว่าสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมิให้กับพี่น้องทุกระดับรากหญ้า

ท่านประธานครับ และอีกส่วนหนึ่ง โดยเยาวชนในที่นั้นเขาบอกว่า ขณะนี้เขาเจอปัญหาอย่างมากเกี่ยวกับการไปสมัครงาน เด็กต่างจังหวัดที่อยู่ทางจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลาครับ เวลาสมัครงานใน กทม. ก็ดีครับ ในส่วนกลางก็ดีครับ ในเมื่อดูบัตรประชาชนกันแล้ว ทางนี้ไม่ค่อยจะรับบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเด็กได้อธิบายในที่ประชุมว่า ทำไมจะต้องไปตราหน้าเขา ภาพรวมที่เป็น ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยอมที่จะมีคนดี ดังนั้นการที่เขาเรียนจบระดับมหาวิทยาลัยแล้ว เขาเรียนจบระดับการศึกษาแล้ว ทำไมสิทธิขั้นพื้นฐานในประเด็นนี้จะไม่มีส่วนเขา เขาเจอปัญหาและอุปสรรคนานัปการในการทำงานในเวลานี้ ผมเองก็ได้รับปากว่าผมจะหารือทางประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญผ่านไปยังกรรมาธิการยกร่าง ทุกประเด็นที่เขานำเสนอในวันนั้น ท่านประธานที่เคารพ ในเรื่องหนึ่งนั้นอยากจะให้รู้ว่าสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานนั้นเป็นเรื่องละเอียด ดังนั้นควรจะคำนึงถึงแล้วก็ควรพิจารณาโดยละเอียด แล้วก็มีมารอบคอบสักนิดในด้านที่จะตรากฎหมายใด ๆ ก็แล้วแต่ ระเบียบ ข้อบังคับ ผมอยากจะฝากท่านประธานที่เคารพ เพื่อผ่านไปยังกรรมาธิการยกร่าง แล้วข้อเสนอแนะที่อำเภอตากใบที่ผมได้ทำ ซึ่งเป็นอำเภอที่ชายแดนครับ ซึ่งติดกับประเทศเพื่อนบ้านข้างเคียง เขาได้นำเสนอว่า กฎหมายบ้านเมืองของประเทศไทยของเราในขณะนี้ความศักดิ์สิทธิ์ไม่ค่อยจะมีในกฎหมาย อาจจะเป็นผู้ใช้กฎหมายไม่ทำให้ศักดิ์สิทธิ์ หรือว่าผู้ปฏิบัติกฎหมายไม่ทำให้ศักดิ์สิทธิ์นั้นแล้วแต่กรณี แต่เขาบอกว่ามีการเปรียบเทียบว่าถ้ากฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ เลือกรูปปฏิบัติแล้ว ย่อมที่จะมีปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมาในเรื่องนี้ -----

ที่นี้เขาบอกว่ามีการเปรียบเทียบว่า กฎหมายที่ประเทศมาเลเซียนั้นเป็นกฎหมายที่ผู้ปฏิบัติใช้ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความเท่าเทียมกัน อย่าเลือกปฏิบัติในการกระทำ ดังนั้นผมบอกว่าในกรณีอย่างนี้ทั้งผู้ใช้ แล้วก็ผู้ตามกฎหมายนี้ต้องเป็นคนดีทั้งนั้น นี่คือทางออกของผมในฐานะ สสร. ครับ แต่ข้อสังเกตจริง ๆ กฎหมายของบ้านเมืองข้างเคียงนั้นเป็นกฎหมายที่เข้มแข็งแล้วก็มีความศักดิ์สิทธิ์ เรียนท่านประธาน ก็คงจะได้รับทราบไว้เกี่ยวกับการใช้กฎหมายระหว่างประเทศอยู่ขณะนี้ ท่านประธานที่เคารพ ในเรื่องการเสนอแนะ ต่าง ๆ จากที่เราได้ทำเวทีนั้นก็จะมีปัญหาต่าง ๆ นานัปการ โดยเฉพาะปัญหาในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเชิงปฏิบัติที่ท่านก็รู้ว่าด้วยความยากลำบากซึ่งท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้อภิปรายหลายท่านแล้ว แต่ขวัญและกำลังใจในคณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดนั้นก็คงจะต้องทำงานกันต่อไปในส่วนนี้ อยากจะพูดตามที่สมาชิกผู้ทรงเกียรติได้พูดเมื่อสักครู่ว่า การไปทำงานซ้ำซ้อนในพื้นที่ หรือว่าการไปทำงานไม่ได้รับการรับรู้กับ สสร. เจ้าของในพื้นที่นั้น ผมมีความเชื่อมั่นและมั่นใจว่าท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้อภิปรายเมื่อสักครู่เป็นความเข้าใจผิดครับ อาจจะให้ท่านได้แจ้งไปเพื่อทราบ เพื่อให้ สสร. ในพื้นที่ได้มีส่วนร่วม ส่วนรู้ส่วนเห็นในจุดนั้น ดังเจตนารมณ์ที่เรามี สโลแกน (Slogan) ไว้ ดังนั้นผมในฐานะประธานคณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดนครราชสีมา พี่น้องจังหวัดนครราชสีมา ก็อยากเชิญชวนให้ประธานคณะกรรมการคณะของท่านเจิมศักดิ์ โดยเฉพาะท่านประธาน อยากจะให้เข้าไปร่วมสักครั้งในเวลาผมทำประชาพิจารณ์ ด้วยความเคารพ ด้วยความขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง เพื่อท่านจะได้อธิบาย ท่านจะได้ชี้แจงว่าพิมพ์เขียวเป็นอย่างไรบ้าง ร่างเป็นรายมาตราต่อไปนั้นอย่างไรบ้าง ผมว่าอาจารย์กรรณิการ์ก็คงจะเข้าร่วมกันในวันนั้น ผมเชื่อว่าพี่น้องประชาชนคงให้ความสนใจ แล้วก็คงจะได้รับนิมิตหมายที่ดีต่อไปครับ ขอขอบคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ขอบพระคุณมากครับ ผมว่าเรื่องใหญ่คือเรื่องภาษายาวี เป็นเรื่องที่ถูกต้องและต้องฝากประชาสัมพันธ์หน่อยครับ ไม่มีภาษายาวีสำหรับ ๓ จังหวัดภาคใต้คงไม่ได้นะครับ เพราะฉะนั้นก็ต้องฝากประชาสัมพันธ์ด้วย เรื่องอื่น ๆ ทางคณะกรรมการวิสามัญรับฟัง

ความคิดเห็นก็คงจะรับไป เรื่องสำคัญทั้งนั้นนะครับ สอดคล้องกันบ้างหรือไม่สอดคล้องก็สุดแล้วแต่ ขอเชิญท่านการุณ ไสงาม ครับผม

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม การุณ ไสงาม นะครับ คงจะบอกว่าเรื่องที่ผมจะพูดนี้มันตรงกับคณะกรรมการที่รายงานนี้หรือไม่ก็ไม่เชิงจะชัดเจน แต่ถ้าว่าจะไม่ตรงเสียบ้างเลยก็ไม่ค่อยชัดอีก แต่ผมหาเวลาที่จะพูดอยู่บ้าง แต่ก็ไม่รู้จะใช้ช่องไหนในการพูดอภิปราย ท่านประธานครับ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แล้วก็สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เราคงต้องมีท่าทีของการรับฟัง ท่าทีที่ขัดต่อการรับฟังหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการรับฟังนี้เราต้องพยายามกำจัดออกไป ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้ปัญหาการรับฟังมีมาก ประเด็นของพี่น้องประชาชนที่นำเสนอมา เราผู้รับฟังจะชี้แจง ได้แย้ง อธิบาย พรรณนาเสียทุกประเด็น เสียทุกเรื่อง ก็ทำให้ประชาชนผู้จะมีความเห็นหรือเสนอความเห็นมานั้นมีอุปสรรค ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ว ก็จะเป็นการโต้เถียง อธิบาย ชี้แจง ผมพูดไปคำหนึ่ง ท่านประธานชี้แจงคำหนึ่ง ผมพูดไปประโยคหนึ่ง ท่านประธานอธิบายคำหนึ่ง มันก็กลายเป็นไม่ใช่ท่าทีของการรับฟัง เพราะฉะนั้นท่าทีของการรับฟังนี้อาจจำเป็นจะต้องดูให้เหมาะว่า แม้แต่บางอย่างที่เรามีความเห็นมาอาจจะไม่ตรง ไม่สอดคล้อง ไม่ถูกไม่ต้อง หรือผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปบ้างก็ตาม -----

การรับฟังก็ต้องฟัง และฟังก็อย่างเคารพด้วย การฟังที่มีท่าทีที่ข่มเหงผู้เสนอนี้มันเป็นการฟังที่ไม่ถูกแบบ เพราะฉะนั้นอย่าข่มเหงกันนะครับ เรื่องที่ผมอยากนำเสนออาจจะตรงบ้างไม่ตรงบ้างกับประเด็นตรงนี้ แต่เห็นว่าเป็นการนำเสนอที่น่าจะฟัง และยังไม่มีการผู้ใดอภิปรายประเด็นนี้มากนัก ผมจะลองตั้งตัวอย่างว่า การที่เราจะรับฟังให้มันได้คุณภาพ ได้เหตุได้ผล และถ่วงทั่ว เป็นไปได้ไหมครับว่าจำนวนของประชากรที่เราจะศึกษานั้นมันต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง เราจะฟังเรื่องรัฐธรรมนูญ ท่านครับ เราก็ว่าจะมีประชากรที่จะมาให้ความเห็นกับเราที่เป็นความเห็นของประชากรอย่างสอดคล้องกับความเป็นจริงของคน ๖๓ ล้านคน เรียกว่าใกล้เคียงที่สุด ที่พูดนี้ไม่ใช่ผมไปทำได้ และผมไปทำได้แล้ว ไม่ใช่ อาจจะยังก็ได้ แต่ถ้าเป็นอย่างนั้นมันจะดีไหมเท่านั้นเองครับ เป็นการปรึกษาหารือกัน และหาช่องทางในเวลาจำกัดนี้ เป็นไปได้ไหมครับว่าจะทำให้มันได้ใกล้เคียงที่จะเป็น เราลงทุนเรื่องการรับฟังความเห็นนี้ลงทุนมาก ทางภาครัฐบาลเองก็ตั้งไปตอนนี้ ๒๐๐ ล้านบาท เมื่อวันเสาร์นี้ผมก็ไปเบิกค่าเป็นวิทยากรเขา ๓,๐๐๐ บาท จาก ๒๐๐ ล้านบาทนั้น ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เขาให้ค่าวิทยากร ๓,๐๐๐ บาท ได้จาก ๒๐๐ ล้านบาทนั้น เป็นส่วนหนึ่งครับท่านประธาน การรับฟังนี้ทั้งรัฐบาลก็ทำ ทั้ง สสร. เราเองก็ทำ ทำในทุกรูปแบบ ทั้งกรรมการร้อยแปด จิปาถะ รวมถึงกรรมการวิสามัญที่จังหวัด กลายเป็นกรรมการวิสามัญ แล้วก็ยังมีอนุกรรมการ มีอะไรไปอีกไกลมาก ก็ดีครับ เพราะพี่น้องประชาชน ๖๓ ล้านคน ๗๖ จังหวัด ก็จำเป็นต้องทั่วถึงอย่างนี้แหละ ลงทุนก็ดีแล้วละ ชี้ให้เห็นว่าการลงทุนเราลงทุนมากแล้วละตอนนี้ ภาคเอกชนก็มากมายอีกเหมือนกันที่เข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นเอ็นจีโอ (NGO – Non Government Organization) ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ผมไปอย่างที่เราให้ฟัง ไม่ว่าจะชมรมสมาคมคนพิการ คนตาบอด สมัชชาคนพิการทั่วประเทศ ทุกประเภทอะไรต่าง ๆ รวมถึงฝ่ายผู้หญิง ฝ่ายผู้ชาย รวมถึงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นเรียก กรรมการสิทธิมนุษยชน หรือสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เยอะมาก รวมถึงสื่อมวลชน วิทยุ ทีวี หนังสือพิมพ์ ทีวีเกือบทุกช่องส่วนช่วยบ้าง อะไรบ้าง ถ้าคิดเป็นมูลค่าเงินแล้วมาก มากจริง ๆ ที่นี้ผมอยากให้เห็นอันที่หนึ่งที่อยากจะพูดก็คือว่าเป็นไปได้ไหมครับ ประชากรที่เราจะศึกษานี้ให้มัน

สอดคล้อง เพราะว่าถ้าประชากรแบบหนึ่งมันก็ได้คำตอบอีกแบบหนึ่ง เอาประชากรที่มีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมาถามเรื่องหนึ่งมันก็ได้คำตอบอีกแบบหนึ่ง และคำถามเดียวกันเหมือนกันอีกไปถามกับประชากรที่ไม่มีการศึกษา ไม่ได้เรียนรู้อะไรเลยก็ได้คำตอบอีกแบบหนึ่งเหมือนกัน เอาคำถามเดียวกันนั้นอีกไปถามกับข้าราชการ ถ้าเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ก็ได้คำตอบไม่เหมือนกันกับถามอีกกลุ่มหนึ่งข้าราชการชั้นผู้น้อย เอาละ เป็นว่าประชากรนี้ ทำอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับความเป็นจริงว่าอย่างนั้นเถอะ ท่านประธานครับ เราอาจจำเป็นต้องลงทุนใหม่สักครั้งหนึ่ง ชุมชนุ่ประชากร เชิญชวนประชากรที่ให้มันสอดคล้องกับความเป็นจริงของ ๖๓ ล้านคน ก็ไม่ได้เอาเป็นหมื่น เป็นแสนคนหรือท่านประธาน ก็พอจะเข้าใจอยู่ครับ ประชากรประมาณสักพันเศษ ๆ สองพันเศษ ๆ เป็นตัวแทนก็ใกล้เคียงจะพอทำการวิจัยเรื่องนี้ได้อยู่หรือครับ และถ้าสมมุติใช้ประชากรสักประมาณที่ว่ามันจะครบที่พอเป็นตัวแทนได้ ถ้าท่านเห็นว่าตัวแทนมันมากไปก็อาจจะลดลงมาให้มันพอเหมาะกับงบประมาณ กับสถานที่ กับพื้นที่ที่จะทำก็น่าจะได้ -----

เอาเป็นว่าประชากรก็เอาอย่างนั้นก็แล้วกันนะครับ ให้มันสอดคล้องและให้มันสามารถพอใกล้เคียงที่จะเป็นตัวแทนของ ๖๓ ล้านคนได้ นี่คือลักษณะของประชากรนะครับ

ข้อที่ ๒ ครับ คำถาม ผมเห็นข้อคำถามที่มี ๒๘ ข้อ ๓๕ ข้อ ๗๘ ประเด็นก็ตามนะครับท่านประธาน เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะข้อคำถามนี้ถ้าเป็นข้อคำถามที่ชี้นำไปทางหนึ่งก่อนแล้วมันก็จะไปอีกทางหนึ่ง อยากจะเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับ ท่านประธาน ระบบตัวแทนของเราเนะครับ เราเคยมีมาแล้วหลายแบบ ที่มาของตัวแทนที่จะเข้ามาสู่การเป็นตัวแทนได้ การเลือกตั้งของพวกเขา ที่ผ่านมานั้นะครับ ๒ ครั้งใหญ่ ๆ ก็มีผู้แทนแบบเขตเลือกตั้งเขตละคน แล้วยังมีของแถมเรียกว่า ปาร์ตี้ลิสต์ เราเคยมีเขตเลือกตั้งเขตละ ๓ คนโดยประมาณ ท่านประธานก็เคยเจอ ผมก็เคยเจอ แล้วเลือกได้ไม่เกิน ๓ หรือถ้า ๒ ก็ไม่เกิน ๒ หรือถ้า ๑ ก็ไม่เกิน ๑ เราเคยมีมาแล้วครับท่านประธาน เราก็เคยมีเขตเลือกตั้งทั้งจังหวัดมาแล้วตามรัฐธรรมนูญเดิม กรุงเทพฯ ก็เคยใช้ เขต กรุงเทพฯ ทั้งกรุงเทพฯ เลยเป็นเขตจังหวัด แล้วเลือกซ่อม ตอนนั้นเลือกซ่อม เนื่องจากยังไม่ทันได้แก้ไขรัฐธรรมนูญให้ครบถ้วน จึงจำเป็นต้องใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ที่บุรีรัมย์เองตอนนั้น นายบุญเยี่ยม โสภณ ถูกรถทับตาย เราก็เคยเลือกตั้งแล้วครับ ที่บุรีรัมย์แทนคุณบุญเยี่ยม โสภณ ที่ตายไป เป็นการให้เขตเลือกตั้งทั้งจังหวัด เป็นเขตเลือกตั้ง เราเคยมี สว. จากการแต่งตั้ง เคยมี สว. จากการเลือกตั้ง มี ๒ สภา การสรรหาเราก็เคยมีรูปแบบการสรรหามาแล้วท่านประธาน เพราะฉะนั้นลักษณะตัวแทน ทำไมผมพูดเรื่องนี้เพื่ออะไร เพื่อยกตัวอย่างให้เห็นว่าสภาพของความเป็นตัวแทน ท่านประธานครับ ขณะนี้เราตั้งคำถามวนไปเวียนมาในรูปแบบของที่มาของตัวแทน ยังอยู่ในรูปแบบเดิม ๆ ลักษณะอย่างนี้ ท่านประธานครับ ๓ คนดีใหม่ คนเดียวดีใหม่ สว. มีใหม่หรือไม่มี มีสภาเดียวหรือมีสองสภา เลือกตั้งหรือแต่งตั้ง สรรหาหรือไม่สรรหา ท่านประธานครับ ที่เคยมีมาแล้วทั้งหมดนั้นแก้ไขปัญหาดกหมดหรือยัง หลายท่านอาจจะบอกว่า การจะแก้ไขปัญหานี้คงไม่ใช่แก้ไขปัญหาด้วยระบบตัวแทนเท่านั้นอย่างเดียว คงจะมีส่วนอื่นด้วย ไม่ว่าจะอำนาจบริหาร ไม่ว่าจะอำนาจตุลาการ ไม่ว่าจะองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ คงต้องมีส่วนช่วยในการที่จะปรับปรุงสิ่งเหล่านี้ ใช่มั้ยครับ แต่เฉพาะประเด็นเรื่องคำถามตัวแทนที่มีอยู่ในข้อคำถามที่เราใช้ไปถามทั่วทั้งประเทศ ที่มุ่งไปสู่

เส้นทางการตั้งคำถามอย่างนี้ เป็นคำถามที่ดีแล้วหรือไม่ มันใช้วิธีการได้ตัวแทน
 ที่ถูกต้องแล้วเพียงอย่างเดียวหรือไม่ มันมีข้อคำถามอื่นที่แตกต่างจากนี้ไหม วิธีการ
 ได้ตัวแทนมาเข้าสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ นะครับ ซึ่งเราจะเรียกว่า รัฐสภา
 เรียก สภาผู้แทน เรียก สว. ก็ตาม มันมีวิธีเดียวอย่างนี้หรือ วิธีที่ว่านี้ทั้งหมดล้วนผ่าน
 การล้มเหลว ล้มลุกคลุกคลาน ทั้งถูกทั้งผิด ทั้งดีมากและดีน้อยมาแล้วทั้งสิ้น ทั้งสิ้นครับ
 ท่านประธาน ที่ว่านี้ แต่ดูเหมือนเรายังไม่เคยมีรูปแบบของตัวแทนที่มาจากกลุ่ม
 สาขาอาชีพ กลุ่มคน ถ้าถามว่าถ้ามาแบบสาขาอาชีพหรือมาจากกลุ่มคนต่าง ๆ
 เป็นตัวแทนใหม่ เราต้องตอบว่าใช่ ก็เป็นตัวแทนเหมือนกัน แต่รูปแบบนี้เรายังไม่เคย
 ตั้งคำถาม ผมทดลองตั้งคำถามเมื่อวันเสาร์นี้ครับ ที่ได้เงินมา ๓,๐๐๐ บาทที่ว่า
 ค่าเป็นวิทยากร ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ตอนนั้น นะครับ มีผู้คนมาประมาณสัก
 ๒๐๐ คน บังเอิญนักศึกษาที่นั่น

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) :
 ท่านประธานครับ ผมขออนุญาต คือผมคิดว่าผมจะไม่อยากขัดคอกคุณการุณ นะครับ
 จริง ๆ แล้วผมฟังคุณการุณ ก็คล้าย ๆ กับฟังรายการ ตรงไปตรงมากับการุณ ไสงาม
 นะครับ คือผมมีภารกิจจริง ๆ ที่ผมจะต้องไป -----

แล้วก็มีเรื่องที่จะต้องหารือสภา ในเรื่องเฟสที่ ๒ ว่าเราจะเดินกันอย่างไรต่อ ผมขอความกรุณาได้ไหมครับ ขอให้เสียก่อน เพราะว่าอันนั้นผมได้สร้างวาระไว้แล้วว่าวันนี้ผมมีอยู่ ๓ เรื่องโต ๆ เรื่องที่ ๑ ได้รายงานว่าวางแผนทำอะไรไปแล้ว แล้วอันที่ ๒ ได้ผลเป็นอย่างไร แล้วอันที่ ๓ ในเฟสที่ ๒ นี้เราจะเดินอย่างไรต่อ เพราะฉะนั้นขอหารือท่านประธานนะครับ ผมก็ขอบฟังคุณการุณ แล้วก็ฟังอยู่แทบทุกคืนตรงไปตรงมานี้ เพราะฉะนั้นเดี๋ยวขอเข้าเรื่องตรงนั้นเสียก่อน แล้วคุณการุณค่อยพูดเลย เพราะว่าผมมีภารกิจจริง ๆ ผมนั่งอยู่โยงตั้งแต่เก้าโมงครึ่งตรงนี้ ผมอยู่โยงไม่ได้ตลอดหรอกครับ ขอความกรุณาวินิจฉัยด้วยนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ถ้าจะให้ผมวินิจฉัย ผมก็บอกคุณการุณกำลังเสนอข้อมูลที่สำคัญทั้งสิ้น มีประโยชน์ แล้วก็ยังใช้เวลาที่ยังอยู่ในกรอบเวลาที่ไม่ควรจะต้องทักท้วงว่าได้ใช้เวลามากเกินไป ก็ขอให้คุณการุณดำเนินการต่อไป แต่ว่าถ้าจะกรุณากระชับขึ้น เห็นใจว่าเขาจะมีภารกิจรีบร้อนที่สุดแล้วแต่จะพิจารณา เชิญต่อครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ นี่คือท่าที่ชนิดหนึ่งของ การรับฟังที่มีปัญหาและอุปสรรค ถ้าไม่มีเวลาก็เชิญ ไม่เห็นมีปัญหาข้อขัดข้อง

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานครับ ผมมีความจำเป็นจริง ๆ เพราะว่าในสภาแห่งนี้ผมไม่ได้มารับฟังสภาแห่งนี้ในวาระนี้ วาระนี้ไม่ใช่เป็นวาระที่ผมมารับฟังความเห็นที่เรื่องตัวแทนจะมีตัวแทนโดยอาชีพหรืออะไรก็ตาม อันนั้นเมื่อ สสร. เขาร่างเสร็จหรือจะไปพูดให้กรรมการยกร่างเขาฟังก็ไปว่ากัน แต่ในวาระนี้เรากำลังพิจารณาถึงกระบวนการที่จะไปรับฟังจากคนนอก เราอย่าเพิ่งรับฟังกันเองได้ไหมครับ ผมขอท่านประธานช่วยวินิจฉัย ถ้าไม่อย่างนั้นผมจะประท้วงท่านประธานนะครับ ที่ท่านประธานพยายามประนีประนอม เพราะกลัวคุณการุณ โดยการพยายามบอกว่าคุณการุณพูดอยู่ในเรื่องแล้วนี้ ผมขอประท้วงว่าไม่ได้พูดอยู่ในเรื่องครับท่านประธาน ผมคิดว่าผมพอจะจับประเด็นได้ เรากำลังพิจารณากันเรื่องเรากำลังจะวางกระบวนการไปรับฟังความเห็นจากประชาชน ผมไม่ได้มี

หน้าที่มารับฟังคุณากรุณ ไสงาม นั้นไม่ใช่หน้าที่ผม นั่นหน้าที่ท่านประธาน ท่านประธาน ไปเปิดวาระวันหลัง ถ้ายังไม่เข้าวาระตรงนี้ผมจะประท้วงท่านประธาน ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ วันนี้เป็นรายงานระเบียบวาระที่ ๔ ผมจะอ่านนะครับ พิจารณารายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมตีเมื่อจบการรายงานเสร็จแล้ว ประธานสภาบอกว่าขอเชิญสมาชิกอภิปรายแสดงความคิดเห็น คุณากรุณกำลังแสดงความคิดเห็น ถูกต้อง ก็กำลังอยู่ในวาระ อยู่ในเรื่องราวทั้งสิ้น ไม่ได้อยู่นอกเรื่องราว นอกวาระแต่อย่างใดครับ เพียงแต่อาจจะใช้เวลาค่อนข้างจะยาว แต่ผมบอกแล้วว่ายังไม่ยาวขณะนี้ละครับ แต่ว่าเพียงแต่เริ่มต้น อาจจะยาวต่อไปก็ได้ ก็ขอความกรุณาแค่นั้น นอกนั้นก็เชิญตามสบาย ไม่มีปัญหาครับ

นายการุณ ไสงาม : เอาละครับท่านประธานที่เคารพ ผมชี้แจงต่อล้อต่อเถียงนะครับ ไปฟังความคิดเห็นของประชาชน ท่านประธาน ผมก็บอกแล้วว่าต้องมีประชากรในการมาให้เราฟัง ผมเสนอว่าเป็นไปได้ไหมที่จะทำประชากร สร้างประชากรหาประชากรอย่างที่ว่านี้ มันก็คือเรื่องรับฟังของการประสานการมีส่วนร่วมนี้แหละ ท่านประธาน ที่ฟังมากก็มีประเด็นข้อคำถามดังต่อไปนี้ ก็มีอย่างนี้แหละ ก็กันเองทั้งนั้น ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ก็เห็นกันมานานอยู่เหมือนกัน พอรู้กันอยู่ เอาละท่านประธาน ต่อไปครับ ใส่ใจเรื่องนี้มากเพราะชมเชงคนอื่นมาได้มากทุกคน ข้อเสนอของผมก็บอกว่าเมื่อประชากรเป็นอย่างนี้แล้ว ทำให้ได้อย่างนี้แล้วจะเป็นเรื่องดี ผมก็บอกแล้วตั้งแต่ต้นว่าไม่ใช่ นายการุณไปทำที่บุรีรัมย์ทำได้แล้ว แต่จะพยายามอย่างไรท่านประธาน แล้วทำอย่างไรถ้าเราจะพยายามทำที่ประเทศไทยทั้งประเทศ คือ ๖๓ ล้านคนสร้างตัวแทนมาให้ได้ ตัวแทนประชากรให้ได้เท่านี้เองครับ ใครจะเป็นคนทำได้ครับถ้าไม่ใช่กรรมการใหญ่คือกรรมการประสานงาน ผมไปเสนอกรรมการบุรีรัมย์ผมก็ทำไม่ได้ เสนอกรรมการภาคอีสานก็ได้เฉพาะพื้นที่ภาคอีสาน -----

แต่ผมกำลังพูดเรื่องประเทศไทย ๖๓ ล้านคน ๗๖ จังหวัด ทำอย่างไรจึงจะสร้างประชากร
อย่างนี้สักชุดหนึ่งขึ้นมาแล้วก็ถามความเห็น ข้อความเห็นผมก็บอกแล้วอย่างไรว่า
ข้อความเห็นที่เป็นประโยชน์นะครับ ข้อความเห็นที่มีคุณภาพ ข้อความเห็นที่ถูกต้อง
มีลักษณะข้อความเห็นที่มันไม่ขึ้นน้ำ ทำอย่างไรจะทำได้ ไม่ใช่ผมบอกว่าอย่างนั้นจึงถูก
อันนี้จึงถูก ผมเพียงแต่ลองยกตัวอย่าง เรื่องเดียวด้วยในจำนวนหลายสิบประเด็น ผมไม่ได้
เอาหมด ผมลองตัวอย่างเดียว ข้อคำถามเดี๋ยวก็คือตัวแทน คือผู้แทนราษฎรกับ สว.
ท่านเห็นไหมครับ ผมจำกัด บีบลงมาจาก ๓๕ ประเด็น ๒๘ ประเด็น ลงมาเหลือ
ประเด็นเดียว แล้วถ้าข้อคำถามนี้เป็นข้อคำถามที่มีหลายแบบ มีหลากหลายให้ประชาชน
มีความเห็นและเลือกได้ ผมลองบอกท่านประธานแล้วอย่างไรครับว่า เขตเดียวเบอร์เดียว
เคยไหม เคย ๓ เขตเรียงเบอร์เคยไหม เคย จังหวัดทั้งจังหวัดเคยไหม เคย สว. เคยแต่งตั้ง
มีไหม เคย สว. เลือกตั้งมีไหม มี ปาร์ตี้ลิสต์มีแล้วหรือยัง มี แก้ไขปัญหาตกดหมดหรือยัง
ยัง แก้ได้ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง ผมบอกว่าอย่างนี้ใช้ใหม่ท่านประธาน เป็นเพียงตัวอย่าง ผมก็เลย
ลองยกตัวอย่างว่าถ้าสมมุติว่า ไม่ใช่ของผมดีที่สุดสุดนะ ลองสมมุติว่าถ้าเป็นตัวอย่าง
อีกแบบหนึ่งซึ่งมันยังไม่มีในนี้ หรือท่านเห็นว่ามีแล้ว มันยังไม่มีในนี้ ลองเป็นข้อคำถาม
ให้ประชาชนมีความเห็นและเลือก ลองเป็นอย่างไร ผมก็เลยบอกท่านว่าผมได้ทดลอง
ไปกิน ๓,๐๐๐ บาทเมื่อวันเสาร์ เห็นไหม เพียงตัวอย่างเท่านั้นเอง ผมเป็นการยกตัวอย่าง
ลองเทียบเคียงดู แต่ว่าข้อคำถามนั้นอาจไม่ใช่อย่างที่ผมว่าทั้งหมดก็ได้ เป็นข้อคำถาม
ที่ปรับปรุงให้มันดีกว่าที่ผมเสนอก็คือได้ท่านประธาน เมื่อเป็นอย่างนี้ท่านครับ นี่คือ
ประเด็นแรกครับที่ผมอยากจะถาม ไม่ใช่ขอถามครับ อยากนำเสนอ อยากมีความเห็น
ว่าเป็นไปได้ไหมครับว่าถ้าเราจะสร้างอย่างนี้ มีการฟังความเห็นอย่างนี้ แล้วมีข้อคำถาม
อย่างหลากหลายอย่างนี้ และถ้าเราสามารถไปนำเสนอ หรือไปพูดคุยแลกเปลี่ยน
กับประชากรให้เขารู้ เขาดู เขาเห็นว่าแต่ละอย่างที่ว่าที่เขามีสิทธิจะเลือกนั้นเป็นอย่างไร
เพราะประชากรบางส่วนยังไม่เคยมีสิทธิจะเลือกอย่างอื่น พอผมเสนอเมื่อวานนี้
ในที่ประชุมของชวนา ท่านประธาน ที่นั่นเป็นชวนามาก เป็นชาวสวนมาก เป็นพี่น้อง
คนยากคนจนมาก ท่านประธานรู้ไหมครับ พอบอกว่าถ้ามีตัวแทนเกษตรกรดีใหม่
เขาปรบมือเลยท่านประธาน บอคดี เป็นตัวแทนของชาวสวนดีใหม่ ดี เป็นตัวแทนคนยาก

คนจนดีใหม่ ดี เป็นตัวแทนของคนพิการดีใหม่ ดี ก็แสดงว่าเขามีความต้องการส่งตัวแทนของเขาที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของเขามานั่งทำหน้าที่นิติบัญญัติจริง เป็นตัวอย่างว่า ข้อคำถามนั้นเราควรจะปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ หรือเราจะยังทำโดยที่มีข้อคำถามเพียงแบบนี้ ข้อที่ ๑ นะครับ ข้อที่ ๒ ท่านประธานครับ ผมฟังพี่น้องเราเยอะว่า คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญนะครับ อันนี้เป็นของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ แต่ทำไมไม่รู้จะไปเสนอที่ไหน ด้วยเหตุที่อีกสองสามวันนี้ ท่านก็จะพากันไปที่บางแสนแล้ว อันนี้เป็นข้อเสนอสั้น ๆ นะครับ ท่านประธานครับ เพราะว่าอีกสองสามวัน ท่านจะไปบางแสนแล้ว ผมไม่รู้จะไปเสนอท่านที่ไหนถึงจะทันกาล ท่านไปที่ชะอำก็ไปแล้ว พี่น้องเราบอกว่าเป็นไปได้ไหมครับ ถ้าสมมุติว่าไม่ต้องไปอยู่ที่กรุงเทพ เหมือนกับคณะกรรมาธิการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ ท่านประธานก็เคยเป็น เคยอยู่ เคยเห็น ก็อยู่ที่ตึกของเราข้างหลัง ๓๕ คนนี้พอไหว ห้องนั้นกรรมาธิการ ๔๕ คนโดยประมาณของกรรมาธิการวิสามัญงบประมาณ เขาทำงานได้ ที่สำคัญครับมีเจ้าหน้าที่ของเราสามารถช่วยกันอย่างเต็มกำลัง เซิร์ฟ (Serve) ข้อมูลงานเอกสาร งานติดต่อประสานงาน ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นท่านประธานครับที่ผมอยากนำเสนอท่าน ก็คือว่าเป็นไปได้ไหมถ้าอยู่ที่นี้แล้วก็จัดวงจรวี เขาเรียกว่าที่วิววงจรวีปิด ใช่ไหมครับ ท่ามกลางการยกร่างของท่าน ประเด็นของท่านเป็นรายมาตราแล้ว ในขณะที่เดียวกันท่านประธานครับที่สภาของเราที่นี้ครับฟัง รับเห็นอภิปราย -----

มีความเห็นกันเป็นลำดับ ๆ ไป สนช. เขาประชุมวันพุธ วันพฤหัสบดีโดยประมาณ เป็นไปได้ใหม่ครับว่าท่ามกลางการยกกว้างของกรรมาธิการยกกว้าง ๓๕ ท่านปิดประตูทำงาน แล้วก็ถ่ายทอดมา อะไรต่าง ๆ พอเสร็จ ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๕ มาตรา ๗ มาตรา พวกเราก็ทยอยกันประชุมอยู่ที่นี้เรื่อย ๆ อาจจะเป็นไปได้ใหม่ว่าประชุมจันทร์ อังคาร ศุกร์ จันทร์ ศุกร์ จนกว่าเขาจะยกกว้างเสร็จ อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อถกเถียง ข้ออภิปรายความคิดเห็น และสื่อสารมวลชนที่จะออกไปในขณะนั้น ไม่ว่าทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ก็ล้วนแต่หลอมกันมาให้หมดท่ามกลางอันนี้ จะเป็นประโยชน์กับการยกกว้างอย่างมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยไม่ต้องไปที่บางแสน เพราะหลายท่านก็บอกว่าไปบางแสนพวกเราก็ไม่สะดวกที่จะไปเยี่ยม พวกเราก็ไม่สะดวกที่จะไปดู พวกเราก็ไม่สะดวกที่จะไปเห็น บางทีไปทีอย่างนั้นก็ยุ่งยาก ยุ่มยามใช้ใหม่ครับ ถ้าเป็นไปได้ไม่ต้องเดินทางไปอย่างนั้น อยู่ที่นี่กัน ท่านก็ทำของท่านไป พวกเราก็ประชุมของเราไป แล้วประชุมอย่างหนักด้วยพวกเรา เอามันทั้งวันทั้งคืนก็ได้ เอาสักสามทุ่ม ห้าทุ่ม สามทุ่ม ห้าทุ่ม ทุกวันระหว่างวันจันทร์ อังคาร ศุกร์

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อันนี้คนละกรรมาธิการแล้วนะครับ ขณะนี้กรรมาธิการรับฟัง โอ.เค. ฝากกันได้ครับ

นายการุณ ไสงาม : ผมก็บอกนำเรียนท่านประธานแล้วว่าเราจะไปวันที่ ๕ วันที่ ๖ นี้ มันไม่มีที่เสนอ จึงจำเป็นมาเสนอตรงนี้ออย่างสั้น ๆ แล้วก็เป็นเรื่องสุดท้ายแค่นี้ นะครับ ท่านประธานครับ เป็นไปได้หรือไม่ ซึ่งถ้าท่านยืนยันจะไปที่โนนอยู่แล้วก็ไม่เป็นไร ก็เสนอไปเท่านั้นละครับ เสนอไปแล้วก็ฟังครับ แต่ว่าฟังแล้วไม่จำเป็นต้องทำตามทุกอัน ละครับ แล้วเรื่องที่ผมเสนอไม่ใช่ถูกทั้งหมดนะครับท่านประธาน แล้วไม่ต้องโต้แย้งกันทุกคำนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ที่ผมตัดสินใจอย่างนั้น ผมว่าที่มีสาระมันมีที่คุณการุณพูด มันมีการแบ่งตัวแทนอย่างถูกต้องตามวิธีการวิทยาศาสตร์ สำนักงานสถิติแห่งชาติเขาทำนะครับ มีตัวอย่าง อยู่แล้วทั้งชุดไม่ต้องไปหาที่ไหน ที่เรียกว่า สแตรททิฟายด์ แรนดอม แซมปลิง เทคนิค (Stratified random sampling technique) เขาทำเรื่องรายการค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัว

และเป็นตัวอย่างที่ไม่มากนัก แต่ว่าเชื่อถือได้ ๙๘ เปอร์เซ็นต์ บวก ลบ ๒ เท่านั้นล่ะถ้าจะผิดพลาด เพราะฉะนั้นที่ข้อเสนอแนะผมว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ฟังขึ้น อย่างไรก็ตามก็คงจะเรียนว่าที่ฝากผม ผมจะไปบอกต่อไปได้ แต่ว่าคงจะติดคณะกรรมการ ผมขออย่างนี้ได้ไหมครับว่ารายสุดท้ายก่อน เพราะว่าคุณนิมิตรได้ออกไปก่อน แต่ขอกำหนดรายชื่อไว้แล้ว ไม่ใช่เสนอทีหลังหลังจากที่พูด ก็มีรายเดียวเท่านั้นหลังจากนี้แล้ว ก็ถึงจะเชิญกรรมการพูดถึงรอบสอง แล้วขอคุณนิมิตรพูดให้มันสั้น ๆ สัก ๕ นาทีได้ไหมครับ แล้วก็จะได้ตัดผ่านจบ เรียนเชิญครับ

นายนิมิตร ชัยจิระธิกุล : กราบเรียนท่านประธานและสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพ กระผม นายนิมิตร ชัยจิระธิกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันนี้นั้นผมมาขอรายงานเกี่ยวกับผลงานของกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดสงขลา ซึ่งก็มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางกรรมการประสานงาน ซึ่งทางจังหวัดสงขลาของเรานั้น เรามีอำเภอทั้งหมด ๑๖ อำเภอ คณะกรรมการวิสามัญของเรานั้นออกทำการรับฟังความคิดเห็นไปแล้วประมาณ ๒๑ เวที ส่วนใหญ่แล้วการรับฟังของจังหวัดนั้นก็เหมือน ๆ กับหลายจังหวัด แต่ว่าขึ้นอยู่กับท้องที่แต่ละท้องที่ เพราะว่าในบางจังหวัดที่มีผู้ดำเนินรายการนี้ บางจังหวัดผู้ดำเนินรายการอาจจะชี้แนะไปบ้าง เพราะว่าผมเองส่วนตัวก็ได้มีโอกาสเดินทางไปหลายจังหวัด แล้วก็อยู่ในท้องที่ผมเอง แต่ก็ไม่เป็นไรนะครับในส่วนต่าง ๆ นั้นก็คล้ายคลึงกัน อีกสักครู่ผมคงจะนำรายงานตรงนี้มาเสนอต่อท่านประธานกรรมการประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมดี ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์

แล้วก็ท่านประธานภาคของผมคือภาคใต้ ซึ่งตรงนี้ก็ข้อมูลของทางจังหวัดสงขลา ในยกแรกนะครับ ผมคงจะไม่มาเปิดอ่านให้ฟังนะครับ ก็คงจะต้องเสียเวลาตรงนี้ แต่ผมมีประเด็นนะครับ ประเด็นที่ทางประชาชนของจังหวัดสงขลาขอมา

ประเด็นที่ ๑ เรื่องการศึกษานะครับ จริงอยู่ในขณะนี้รัฐบาลก็สนับสนุนให้เรียนฟรีถึง ๑๒ ปี อย่างที่อาจารย์เกริกเกียรติพูดนะครับ แต่การเรียนฟรีนั้นไม่เก็บค่าเล่าเรียนก็จริง แต่ยังเก็บค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งรวมไปรวมมานั้นก็เรียกว่าเด็กนักเรียนแต่ละคนต้องจ่าย เรียกว่า เงินพิเศษ หัวหนึ่งไม่ต่ำกว่าสองพันกว่าบาทต่อเทอมด้วยซ้ำไป ตรงนี้ก็อยากจะให้รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณจริง ๆ ตัดงบประมาณที่ไม่จำเป็นจริง ๆ ลงมาสนับสนุนการศึกษาของคนในประเทศ เพราะว่าการศึกษาสร้างคน คนสร้างชาตินะครับ

ในประเด็นที่ ๒ เป็นเรื่องของสวัสดิการ ก็ได้รับฟังจากประชาชนนะครับ อยากจะให้รัฐบาลสนับสนุนสวัสดิการลงมา เมื่อมีอายุทำงานครบ ๖๐ ปี เหมือนกับทางราชการที่มีบำเหน็จบำนาญ แต่ทางภาคประชาชนเมื่อมีอายุทำงานถึง ๖๐ ปีก็ให้ทางรัฐบาลมีสวัสดิการให้เหมือนกับทางราชการ สำหรับผู้ที่ได้เสียภาษีส่วนบุคคลให้กับรัฐบาลอย่างต่อเนื่องตามที่รัฐบาลต้องกำหนด ก็อยากจะได้เงินในจุดนี้ และอีกจุดหนึ่งก็ให้กำหนดกรอบเลยว่าผู้ที่ได้รับเงินสวัสดิการตรงนี้ ๑. จะต้องเสียภาษีส่วนบุคคลให้ครบตามที่ทางรัฐบาลได้กำหนดไป ๒. ต้องเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ เพราะใน ๒ ประเด็นนี้จะทำให้รัฐบาลได้เก็บภาษีเพื่อมาบริหารประเทศได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย และอีกประเด็นหนึ่งก็ทำให้คนจะต้องเป็นคนดี เพราะว่าระบุไว้ในนั้นว่าต้องเป็นคนดี แล้วก็ไม่เคยต้องโทษคดีอาญาร้ายแรง นั้น ๒ ประเด็นนะครับ

และอีกประเด็นสุดท้ายนะครับ การที่ผมมีโอกาสออกไปตามท้องที่ในอำเภอต่าง ๆ นั้น การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงนะครับ และเมื่อก็มีผู้ทรงเกียรติหลายท่านก็ได้พูดไปแล้ว ผมก็ได้ย้ำอีกครั้งหนึ่งนะครับว่า ทำอย่างไรในการที่จะใช้สื่อ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ก็ดี หนังสือพิมพ์ก็ดี หรือสื่อต่าง ๆ ก็ดีในการประชาสัมพันธ์นะครับ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงนะครับ ไม่ใช่อยู่แต่ในจังหวัดใหญ่ ๆ หรือในอำเภอใหญ่ ๆ เท่านั้น

ในอำเภอเล็ก ๆ หรือตำบลเล็ก ๆ ก็น่าจะทำให้ทั่วถึงกัน เพราะส่วนใหญ่ที่เข้าไปนั้นประชาชนแทบจะไม่รู้เรื่องเลยนะครับ ในส่วนนี้ก็ฝากให้ทางสภาด้วยนะครับ ในโอกาสนี้ก็ขอถือโอกาสขอบคุณผ่านสื่อไปยังจังหวัดสงขลानะครับ ก็ขอขอบคุณท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ท่านนายอำเภอ แล้วก็ท่านนายกเทศมนตรีทุก ๆ ท้องที่นะครับ พร้อมทั้งผู้ใหญ่บ้าน กำหนดให้ให้การสนับสนุนในการเผยแพร่รัฐธรรมนูญในครั้งนี้ ทุก ๆ ท้องที่ก็ได้ทำหน้าที่ในการเผยแพร่เป็นอย่างดี เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับจังหวัดบางจังหวัดที่มาพูดในที่นี้ว่าไม่ให้การสนับสนุนนะครับ ก็ขอขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้กลับมามีขึ้นบัลลังก์ เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ ท่านนิมิตรก็อย่าไปคิดอะไรมากเลยครับ เด็กไปเรียนหนังสือยังจับฉลากกันอยู่เลยนะครับ ก็ช่วยกันแก้ก็แล้วกันนะครับ ส่วนการผ่านสื่อ เข้าใจว่าฝ่ายประชาสัมพันธ์พยายามเต็มที่ตอนนี้นะครับ ก่อนที่กรรมาธิการจะตอบนะครับ ในประเด็นที่ ๓ นะครับ พอที่ท่านนิมิตรไม่ค่อยได้อภิปราย ก็เลยให้ท่านพูด เพียงแต่ว่าเมื่อคืนตอนที่ท่านสมเกียรติอภิปรายพูดถึงสื่อ แล้วก็พูดถึงสถานีโทรทัศน์หลายช่องก็ปรากฏว่าคุณสุวิทย์ ที่ทำสื่อบ้างช่อง ๙ เป็นนักข่าวช่อง ๙ เดินขึ้นมาประท้วงว่าช่อง ๙ เขาทำเต็มที่นะครับ แล้วก็ช่อง ๙ ก็ทำสื่อบ้างในส่วนรายงานของสภาว่างรัฐธรรมนูญ มาตลอด ก็เลยไปตรวจดูว่าคุณสมเกียรติไปพูดอะไรถึงช่อง ๙ หรือเปล่า ก็ปรากฏว่าก็ไม่ได้ว่าอะไรช่อง ๙ นะครับ ก็คงถามช่อง ๕ กับช่อง ๗ อะไรนี้นะครับ -----

แต่ผมว่าเพื่อเป็นการทำความเข้าใจกันนะครับ ขอประทานโทษอาจารย์เจิมศักดิ์นิดหนึ่ง เข้าใจไม่ตรงกัน ท่านสมเกียรติอธิบายนิดหนึ่งนะครับ เดี่ยวทางสื่อมวลชน นักข่าวข้างล่าง เข้าใจคลาดเคลื่อนไป เดี่ยวจะทำงานร่วมกันลำบาก เชิญท่านสมเกียรติครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอขอบคุณครับท่านประธาน ผม สมเกียรติ รอดเจริญ ครับ ประเด็นเดียวกับอาจารย์เลย ผมเจอน้อง ๆ สื่อเขาบอกพีเอ็มเอก็พูดอะไร ผมก็เลยตกใจ พูดอะไร น้อง ๆ เขาฟังได้ว่า ผมพูดว่า ช่อง ๕ ช่อง ๗ นี้ ทั้งสองส่วนยังไม่ได้ ดำเนินการอะไรเลยเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานี ผมบอกว่า เอ๊ะ เท่าที่ผมพูดผมจำได้ว่า เกือบทุกช่องนี้มีกิจกรรมดำเนินการกันแล้ว เพียงแต่ว่าเบาบาง กำลังจะเรียกร้อง หาเจ้าภาพในกรณีเฟสที่ ๒ ต่อไปนี้ต้องให้เข้มข้นขึ้น เพราะมันเป็นวาระแห่งชาติ ขอให้ทุกช่องนี้ร่วมดำเนินการกันเป็นเจ้าภาพ ดำเนินการกันหน่อย เพราะขณะนี้ช่อง ๑๑ ดำเนินการเห็นชัดเจนแล้ว ช่อง ๙ มีบ้างแล้ว แต่ยังเบาบางอยู่นะครับ ส่วนช่องที่ไอทีวี นี่ยังเป็นของรัฐอยู่หรือเปล่า ถ้าเผื่อเป็นของรัฐก็น่าจะมีกิจกรรมเริ่มต้นแล้ว ช่อง ๕ กับช่อง ๗ ผมถามว่ายังเป็นของทหารอยู่หรือเปล่า ตรวจสอบเทปด้วยนะครับ ยังเป็นของทหารอยู่หรือเปล่า ถ้าเผื่อเป็นของทหารก็น่าจะมีกิจกรรมเหมือนกับว่าเป็นของช่อง ๑๑ ช่อง ๙ ก็ได้โอกาสแล้วผมขออนุญาตต่ออีกนิดเดียวได้ไหมครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมว่าท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ท่านรออยู่แล้วนะครับ จะได้เข้าวาระดีกว่า เขาเป็นว่าท่านทำความเข้าใจว่าระหว่างสื่อมวลชนเขาก็ทำเต็มที่นะครับ เขาเท่านี้ก่อน แล้วเดี๋ยวพอท่านอภิปรายค่อยเข้าเรื่องของท่าน

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ผมกำลังเรียกร้องหาเจ้าภาพร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้มข้นทางสื่อครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ คงไม่ได้ว่าอะไรใครนะครับ ตอนนี้อย่าไปพูดถึงใครเข้าหน่อยก็อาจจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องของการกล่าวขานว่ากล่าวกันไป ไม่ใช่ครับ ก็ขอบคุณทางสื่อมวลชนทุกท่านนะครับที่รายงานข่าวอย่างต่อเนื่องมาตลอด อาจารย์เจิมศักดิ์เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) :

ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ก่อนที่จะพูดถึงเรื่องเฟสที่ ๒ หรือว่าในช่วงที่ ๒ เรื่องสี่นี้ นะครับ ทาง อสมท. ก่อนที่จะลุกไปนี้ก็ได้พูดกับผมว่าคงจะต้องมีเวลาที่มีคนดูเยอะ ก็คือช่วงเวลาภาษาอังกฤษเรียกว่า ไพรม์ ไทม์ แล้วก็ได้พูดในที่ประชุมว่าคงจะเป็นลักษณะคล้าย ๆ รายการ ลานบ้านลานเมือง ที่ผมเคยทำ ผมก็คิดว่าคงจะต้องไปช่วยกันสร้างรายการ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม คือรายการนี้มันมีอยู่ ๒ ลักษณะ ลักษณะหนึ่งก็คือว่า เอา สสร. ไปบอกประชาชน ซึ่งก็มีประโยชน์ไปทางหนึ่ง แต่ว่ารายการที่จะมีประโยชน์ยิ่งกว่านี้ก็คือรายการที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและ สสร. ไปรับฟัง ซึ่งผมเรียนว่าคงจะเกิดเป็นความจริงได้เร็ว ๆ นี้ เพราะว่าท่านรองผู้อำนวยการ อสมท. ที่พูดเมื่อสักกับพวกเรา แล้วก็ผมคิดว่าน่าจะเกิดเป็นจริงได้ นะครับ อันนั้นก็เกิดประโยชน์ให้ประชาชนได้เรียนรู้ แล้วก็จะได้ทำให้ทีวีนี้มีสาระเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ผมก็คิดว่าประชาชนจะได้การศึกษาในเรื่องนี้ ซึ่งในที่ประชุมนี้ นะครับ ผมคิดว่ารูปแบบนั้น นอกจากคุณสุวิทย์ สุทธิประภา นี้เคยทำอยู่ด้วยกันกับผมในรายการ นั้น แล้วคุณสุวิทย์ตอนนี้ก็ได้รับผิดชอบที่จะทำ คุณหมอมชชัยก็เคยทำอยู่กับผมในรายการ นั้น ดัดแปลงรูปแบบนิดหน่อย น่าจะทำได้ แล้วคุณอภิชาติ ดำดี สสร. นี้ น่าจะช่วยได้เยอะ ผมคงไม่ไหว ผมต้องกราบเรียนว่าคงจะไปช่วยตั้งต้นได้ แล้วหลังจากนั้นก็คงจะต้องค่อย ๆ หนีไป ไม่อย่างนั้นผมก็จะถูกต่อว่า พอผิดพลาดไปอันเดียวคือสมุทรสงครามผมก็เกือบตาย ถูกด่าแล้วด่าอีกว่าไม่ได้ไป เพราะไปรับปากแล้วงานมันซ้อนขึ้นมา นะครับ ผมอยากจะกราบเรียนหรือท่านสภาร่างรัฐธรรมนูญในที่นี้ นะครับ คือแผนงานที่เราจะเดินต่อไปนี้ ในกรรมาธิการผมได้วางแผนงานแล้วก็ได้ไปประสานแผนกับกรรมาธิการ ยกร่าง เมื่อวันที่ ๒๘ ซึ่งเป็นวันที่ผมต้องไปสมุทรสงครามแล้วไม่ได้ไปนั้นล่ะครับ -----

ก็ได้ประสานกันกับกรรมาธิการยกร่างในวันนั้น เมื่อวันพุธที่ผ่านมานี้ ทั้งสองฝ่ายต่างคิดมาแล้วก็ค่อนข้างจะตรงกันเยอะ แล้วก็ปรับกันนิดเดี๋ยวก็ลงตัวได้พอสมควร ก็เลยต้องมากราบเรียนสภาเพื่อที่จะฟังความเห็นด้วย เมื่อสภามีความเห็นให้เราปรับจะได้ปรับเสียทีเดียว ท่านประธานครับ การร่างรัฐธรรมนูญจะเสร็จสิ้นในร่างแรกวันที่ ๑๙ เมษายน เป็นรูป เป็นเล่ม มีเรียงมาตราเรียบร้อยแล้ว พุดง่าย ๆ ว่าเห็นเป็นภาพรัฐธรรมนูญชัดเจนทั้งหมด หลังจากนั้นเราต้องไปฟังความเห็นประชาชนเพื่อที่จะติชมว่ารัฐธรรมนูญที่ร่างมาแล้วพอใจ ไม่พอใจ ตรงไหนอยากจะเปลี่ยน ตรงไหนอยากจะแก้ไข ยังมีเวลาที่กรรมาธิการยกร่างจะได้ไปแก้ไข อันนี้ต้องพูดให้ชัด ประชาชนจะได้เข้าใจว่า คำว่ายกร่างแรก นี้ไม่ได้หมายความว่านี่คือพิมพ์เขียวที่เสร็จแล้ว แต่เป็นร่างแรกที่แก้ไขได้ พวกผมก็เลยต้องช่วยทำงานต่อไปอีกก็คือว่า จะหยิบร่างแรกอันนั้นไปรับฟังความเห็น คราวนี้จะไปรับฟังความเห็นนี้ก็กำหนดว่าจะขอให้กรรมาธิการยกร่างได้สร้างประเด็นที่กรรมาธิการยกร่างอยากจะฟัง ซึ่งไม่ได้ปิดกั้นว่าถ้าประชาชนอยากจะ มีประเด็นอื่นที่อยากจะบอกก็ย่อมทำได้ แต่ว่า ๒ ฝ่าย ผมเหมือนกับเป็นคนที่เป็นบุรุษไปรษณีย์ที่วิ่งไปวิ่งมา อันแรกเลยก็ต้องถามยกร่างก่อน ๓๕ คนว่าเรามีประเด็นไหนที่เขายังไม่ค่อยมั่นใจ หรือฟังมาแล้วมันยังไม่ชัด อยากจะถาม มันอาจจะจะเป็นประเด็นใหม่ อย่างที่เมื่อเช้านี้อาจารย์พิสิฐ ลี้อาธรรม ก็ดี อาจารย์เกริกเกียรติก็ดี มีประเด็นใหม่เกิดขึ้น ซึ่งเราไม่ได้ถามในเฟสแรก ในรอบแรก ก็จะหยิบยกขึ้นมาแล้วก็เอาไปถาม แล้วในแต่ละประเด็นมันอาจจะมีความหลายมาตรา ก็ช่วยผนวกให้มันเห็นภาพให้ชัดเจน เชื่อมโยงให้ชัดเจน แต่อยากจะกราบเรียนท่านประธานนะครับว่าในช่วงนั้นกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญบอกว่าจะมีออกมา ๓ เล่ม ผมก็กราบเรียนท่านทั้งหลายว่า จะมีรัฐธรรมนูญ ๑ เล่มที่เป็นร่างแรก เล่มที่ ๒ จะมีการเทียบระหว่างรัฐธรรมนูญที่ร่างกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เทียบออกมาเสร็จเรียบร้อยแล้ว วันที่ ๑๙ เมษายน และเล่มที่ ๓ จะมีคำอธิบายถึงเจตนารมณ์หรือทำไมจึงมีอย่างนี้ นั่นเป็นเล่มที่ ๓ เพราะฉะนั้น ๓ เล่มนี้เราก็ต้องชมว่ากรรมาธิการยกร่างนั้นท่านคิด แล้วก็ทำงานไป ผมคิดว่าถ้า ๑๙ เมษายนได้คงจะช่วยท่านกรรมาธิการ ภาคต่าง ๆ ทั้ง ๔ ภาค และกรรมาธิการ ๗๖ จังหวัดได้เยอะ เพราะท่านมีคำอธิบาย ท่านตกลงว่าท่านจะมีคำอธิบายให้ อันนี้ช่วยได้เยอะเลยส่วนหนึ่ง

ประเด็นถัดไปก็คือว่าเราไม่ได้ปิดกั้นให้กรรมการอื่น ผมอยากจะกราบเรียนนะครับที่วางแผนไว้ ผมอยากจะรับประเด็นจากกรรมการอื่นด้วย พอท่านเห็นร่างแรกของกรรมการยกร่างแล้ว กรรมการอื่นนี่ตั้งใจประเด็นใด อยากจะให้เราไปฟังความเห็นประชาชน ช่วยกรุณาส่งมาด้วย เราก็จะรวบรวมจากกรรมการอื่นแล้วเมื่อไปรับฟังความเห็นก็ไม่ปิดบังหรือไม่ปิดกั้นที่ให้ประชาชนหยิบยกประเด็นที่ประชาชนต้องการขึ้นมาด้วย ที่นี้ท่านประธานครับ ที่พวกผมวางแผนไว้ก็คือว่าในเฟสที่ ๒ หรือในช่วงที่ ๒ นี้ เป็นช่วงที่กรรมการยกร่างจำเป็นต้องอธิบายมากขึ้น เพราะเขาร่างมาแล้ว เขาก็ต้องไปชี้แจงกับประชาชน ๗๖ จังหวัดว่า ที่ร่างมาแล้วมันมีเหตุมีผลอะไร นอกจากเขียนเป็นหนังสือเฉย ๆ ไม่พอ ต้องไปกับพวกท่านมากขึ้นในกรรมการแต่ละจังหวัด แต่ละภาค แต่คำถามคือว่าเขามี ๓๕ คน เขาจะไปได้หมดไหม ผมก็เชื่อว่าเขาไปได้ แต่ไปได้ไม่หมด และไปได้ไม่ครบ ๗๖ จังหวัด ไม่อย่างนั้นก็จะมีปัญหาอย่างที่ผมโดนเล่นงานอยู่ว่าไปไม่ครบ -----

ตกลงผมก็เลยวางแผนคิดว่าจะทำอย่างนี้ ผมคิดว่าจากประเด็นต่าง ๆ พอเราคัดเลือกกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผมจะชวนกรรมการยกร่างเข้าไปในห้องส่ง ไปบันทึกเทปในประเด็นต่าง ๆ ที่เขาอยากจะทำที่แต่ละประเด็น ผมอาจจะอาสาเป็นคนซักไล่เลย แล้วอยากจะเชิญชวนท่านทั้งหลายไปช่วยผมซักไล่เลยด้วย แต่ให้เขาซักในประเด็นนั้นให้ได้ และใช้เวลาประเด็นหนึ่ง ๕ ถึง ๘ นาทีเท่านั้นที่จะซักไล่เลย ที่ละประเด็น ๕ ถึง ๘ นาทีไปเรื่อย ๆ เสร็จแล้วเราก็ทำซีดี ปั๊ม (Pump) ออกมาให้ ๗๖ จังหวัด และให้ ๔ ภาค แต่ละภาค แต่ละจังหวัดต้องการแบ่งเป็นที่มบออกมา เราก็จะพยายามทำซีดีให้ครบทุกที่ที่จะออกไปฟังประชาชน เมื่อเราไปเปิดเวทีฟังประชาชนก็จะประหยัดแรงงานพวกท่านที่จะไปซัก เพราะท่านมีอยู่ ๓๕ คน เราก็นั่งคิดให้เสร็จว่าถ้าอย่างนั้นเราทำซีดีไป เห็นหน้าเห็นตา เห็นคำอธิบายที่ซัก ซักเสร็จก็ฟังประชาชน แต่ว่าพอฟังประชาชนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผมเองก็ได้ความคิดความเห็นจากกรรมการในชุดของผมบอกให้ก็ได้ก็มาจาก อสมท. ที่ในที่ประชุมกับบอกว่าอันนั้นเป็นความเห็นที่เป็นวันเวย์ (One way) ก็คือเป็นทางเดียวที่บอกประชาชนไป แต่ถ้าเกิดประชาชนอยากจะถามอะไรบางอย่าง หรือบางเรื่องไม่ได้ทำซีดีนี้แล้วใครจะเป็นคนตอบ ก็มาพูดกันว่าเราทำเทเลคอนเฟอเรนซ์ (Teleconference) ได้ไหม ก็มีปัญหาว่ากระทรวงมหาดไทยก็ซักว่าเทเลคอนเฟอเรนซ์ มันได้ตอบกันยังไม่ได้สมบูรณ์ เราก็เลยคิดขึ้นมาว่าถ้าเช่นนั้นเราทำคอล เซนเตอร์ (Call center) ได้ไหม ก็คือว่าเราจะมีห้องอยู่ห้องหนึ่ง มีโทรศัพท์สัก ๕ หรือ ๖ เครื่อง แล้วก็ให้กรรมการยกร่างอยู่กันเป็นประจำห้องนั้นที่ละ ๔ ถึง ๕ คน เมื่อกรรมการแต่ละภาคไปรับฟังความเห็น หรือจังหวัดทั้งหลายไปรับฟังความเห็นแล้วมีคำถามสด ๆ สามารถจะโทรเข้ามาแล้วกระจายเสียงในที่ประชุมของประชาชนในเวทีต่าง ๆ ได้เลยว่าเป็นเรื่องนี้ทำไมจึงยกร่างอย่างนี้ กรรมการยกร่างก็อธิบายให้ฟัง และพร้อมทั้งรับฟังความเห็นกลับมาด้วยพร้อม ๆ กันไปเลย อันนั้นก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทำให้กรรมการแต่ละจังหวัดมีรีซอร์ซ เพอร์ซัน (Resource person) มีบุคคลที่วางอยู่และถ้านัดแนะเวลากันได้ก็จะยิ่งวิเศษ เพราะว่ากรรมการนั้นเขาก็จะมีความเชี่ยวชาญแต่ละด้านไม่ตรงกัน แล้วก็สามารถที่จะร่วมช่วยกัน แบ่งงานกันในการตอบคำถามได้ดีขึ้น

อันนั้นก็เป็นที่วางแผนไว้เบื้องต้นนะครับ ท่านจะเห็นว่างานไม่น้อยนะครับในเฟสที่ ๒ ท่านประธานครับ ในเฟสที่ ๒ นี้จะต้องมีการจัดเวที แล้วก็เวทีรับฟังความเห็นของประชาชนที่มารวมกันอยู่ที่ใดที่หนึ่ง เรามีข้อเสนอแนะครับ อยากจะถามภาค แล้วก็อยากจะถามจังหวัดต่อไปด้วยว่า เราควรจะเป็นเวทีที่ใหญ่ขึ้นกว่าในเฟสที่ ๑ หรือไม่ เพราะว่าในช่วงที่ ๑ มันเริ่มจากการที่เราไม่มีร่างเลย เราไปฟังอะไรที่เกือบจะมาจากศูนย์ เราก็อยากที่จะให้มีเวทีเล็ก ๆ หลายจังหวัดไปทำ เวทีหนึ่ง ๓๐ คน ๕๐ คน บางจังหวัดก็ใหญ่ ก็แล้วแต่ท่านจะไปตัดสินใจ ในสมัยก่อนนะครับ แต่ทียวนี้เราพูดกันว่าถ้าเวทีหนึ่งประมาณสัก ๒๐๐ เป็นอย่างไร ห้องหนึ่งมีประชาชนที่มาจากหลากหลายอาชีพ หลากหลายวัย หลากหลายเพศ มีชนกลุ่มน้อย มีผู้เสียเปรียบในสังคม ผู้ด้อยโอกาส รวมกันประมาณ ๒๐๐ พยายามให้ได้สัดส่วนตามความเป็นจริง เสร็จแล้วท่านมีผู้ดำเนินการที่กระตุ้น ยั่วยุให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น แต่ก่อนที่จะแสดงความคิดเห็นท่านถามเขาเสียก่อนว่าเขาอยากจะหยิบยกประเด็นไหนที่ในร่างรัฐธรรมนูญมีอยู่ -----

แล้วก็ถ้าเขาหยิบยกประเด็นไหนก็เอาซีดีที่เราเตรียมไว้ ถ้ามี เปิด ถ้าไม่มี ก็จะมีหนังสือขึ้นเล่มที่ ๓ จำได้ไหมครับ ที่กรรมการยกกว้างจะจัดทำให้ ท่านก็สามารถจะเอาความถูกต้องนั้นอธิบาย หรือโทรเข้ามาที่ คอล เซนเตอร์ ที่สภา ให้กรรมการยกกว้างอธิบาย แล้วก็ออกสปีกเกอร์โฟน (Speaker phone) ใส่ไมโครโฟน (Microphone) ออกไปในห้องเลย หลังจากเขาอธิบายสั้น ๆ เสร็จเรียบร้อย ท่านก็รับฟังความเห็น ให้เขาแสดงความเห็นในเรื่องนั้น ไม่ใช่ว่าพูดเรื่องอะไรก็ได้ ทีละเรื่อง ในเรื่องนั้นเขาเห็นอย่างไร ถ้าเขาแสดงความเห็นกลับมาทั้งหมด พวกผมก็จะเตรียมแบบบันทึกให้ท่านอีกกว่าวิธีบันทึกในกรอบที่ ๒ นี้จะบันทึกอย่างไร บันทึกเสร็จท่านอีเมลเข้ามาเลย ท่านใส่อินเทอร์เน็ตแบบเฟสที่ ๑ ที่เราทำ รีบส่ง ๆ ใครเสร็จส่ง ๆ เพราะว่าเวลามันรอไม่ได้ พอส่งมาเรื่อย ๆ เราก็ประมวลไปเรื่อย ๆ ใครส่งเร็ว อาจารย์วรพลก็จะประมวล ประมวลเสร็จก็ประชุมกับยกกว้าง แล้วก็บอกนี่ประชาชนคิดอย่างนี้ที่ท่านถามไป แล้วก็ในช่วง ๆ เราก็จะคุยกับเขาเป็นช่วง ๆ อันนี้ก็เป็แผนงานที่เตรียมอยู่ ท่านประธานจะขออนุญาตให้เจ้าหน้าที่แจกชาร์ท (Chart) ที่ผมได้เตรียมไว้ ที่ผมกำลังพูดอยู่นี้จะครับ ให้สมาชิกได้เห็นว่าการรอบเวลาด้วยที่ผมเขียนในชาร์ทอันนี้ เขียนเลยว่าวันที่เท่าไร ถึงช่วงไหนจะทำอะไร เพราะว่ากรรมการภาคนี้จะได้กรุณาไปคิด หรือคิดว่ามันมีอะไรที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมบ้าง หลังจากนั้นแล้วนะครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านจะขอแจกเลยหรือเปล่าตอนนี้

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) :
แจกเลยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เจ้าหน้าที่ช่วยแจกด้วยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : ที่เป็น
ชาร์ทนั้นจะครับ แจกแล้วใช่ไหมครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
แล้วรบกวนอาจารย์ช่วยกระชับด้วยนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : ครีบก่อนที่เราจะไปฟังนี้พวกผมก็คงจะต้องเดินสาย เพื่อที่จะไปคุยกับกรรมการประจำจังหวัดโดยเฉพาะ ขออนุญาตเน้นนะครับ ไม่ได้ต้องการกรรมการจังหวัดทุกคน แต่ต้องการเฉพาะคนที่ไปดำเนินรายการ หรือเป็นฟาซิลิเตเตอร์ (Facilitator) หรือเป็นคนควบคุม หรือจัดการเวที กรรมการอาจจะไม่ต้องมาพบกัน เพราะว่าผมก็เดินไม่ไหว ๗๖ จังหวัด จะพบแต่ตัวผู้ที่จะไปดำเนินการในแต่ละเวที พร้อมอาจจะแยกอีกพวกหนึ่งอีกห้องหนึ่งคือพวกที่จะบันทึก จะได้ให้อาจารย์วรพลกับอาจารย์จรัสไปอยู่อีกห้องหนึ่งไปคุยเรื่องบันทึก เพราะฉะนั้น ๒ คนพอแต่ละจังหวัด แล้วถ้าท่านคิดว่าจะมีประธานมาด้วยก็ได้ อย่างนี้เป็นต้น เรื่องรายละเอียดเราลงกันอีกทีหนึ่ง แต่แล้วเราอาจจะแยกกันว่าห้องหนึ่งคุยกันบรรดาคนที่ไปดำเนินบนเวทีหรือจัดเวทีรับฟัง แล้วอีกห้องหนึ่งคนที่บันทึกไปคุยกัน เสร็จเรียบร้อยแล้วผมก็จะเดินสายที่ละภาค ที่ละภาค พอครบ ๔ ภาค ท่านทำงาน ผมว่าถ้าอย่างนั้นมันก็น่าที่จะพอที่จะทำกันได้ คราวนี้จากประสบการณ์ในรอบแรกนั้นนะครับ วันที่เขามาปฐมนิเทศหรือมาคุยกันนี้ ถ้าเรามีตัวอย่างที่ทำให้เขาดูเลยว่าเราทำกันอย่างไร ผมคิดว่าการบอกเล่าด้วยวาจาเนี่ยคนก็คิดไป สร้างภาพไปอย่างหนึ่งแล้วผมดูแล้วมันเป็นแม่ปู ลูกปูจริง ๆ เลย ผมไปแต่ละภาคนี้ะครับ วันแรกจัดกันอย่างไรก็จะจัดเหมือนวันแรกนั้นละครับ เพราะว่าแต่ละจังหวัดเขาก็ไม่ค่อยกล้าที่จะพลิกแพลงเท่าไร เพราะฉะนั้นผมอยากจะให้ภาคนี้ประสานกันให้ดี วันแรกนี้สำคัญมาก ถ้าท่านพิจารณาเขาก็จะพิจารณาเหมือนท่าน เพราะฉะนั้นถ้าวันแรกท่านทำอะไรให้กระชับทำอะไรให้รูปแบบให้มันฟังความเห็นให้ชัดเจนนะครับ แล้วพวกผมนี้จะลงไปช่วยกับท่านเล่นเลย วันแรก ให้เขาดูเป็นแบบอย่าง และเขาจะได้ลงไปทำได้เร็วขึ้น อันนั้นก็คิดว่าจะต้องทำในเฟสที่ ๒ นั้นนะครับ ท่านประธานครับ ก็คงมีแค่นี้ละครับ แล้วเราก็จะได้ข้อมูลย้อนกลับมา อย่างที่ผมกราบเรียนนะครับ วัตถุประสงค์มี ๓ ข้อนะครับ ๑. ไปฟังความเห็นเพื่อให้กรรมการยกกว้างได้ไปแก้ไข และขณะเดียวกัน สสร. อย่างพวกเราที่ไม่ได้เป็นกรรมการยกกว้างจะได้ประเด็นว่าประชาชนเขาต้องการอะไร ถ้ากรรมการยกกว้างไม่แก้ไข เราแปรญัตติ นั่นเป็นประเด็นแรก

ประเด็นที่ ๒ ประชาชนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เป็นการให้การศึกษากันในเรื่องการเมือง การปกครอง และประการที่ ๓ เป็นการที่ทำให้ประชาชนมีความพร้อม ในการลง ประชามติ เราจะเสียใจมากถ้าเขาลงรับหรือไม่รับ แต่ว่าเขาไม่รู้เรื่อง เพราะฉะนั้นเรื่องนี้คือ สำคัญมาก ๆ ในเวทีที่ท่านไปรับฟังทั้งหลาย รวมทั้งเทปทั้งหลายนั้นจะต้องพยายามใช้สื่อ ไม่อย่างนั้นแล้วในเฟสที่ ๓ ซึ่งผมกำลังมีอนุกรรมการวางแผนเฟสที่ ๓ ไปขณะนี้ว่า หลังจากเฟสที่ ๒ เสร็จ เฟสที่ ๓ เราจะต้องทำงานอย่างไรกันต่อ งานยังไม่จบสิ้นครับ จนถึงวันที่ ๒ กันยายน ถ้าวันที่ ๒ กันยายนลงมติรับหรือไม่รับ ผมก็จะได้สบายใจ แล้วก็จะได้หมดหน้าที่ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่าน สสร. สมเกียรติ รอดเจริญ ครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอบคุณครับท่านประธาน ก็กลัวว่าถ้า อาจารย์เจิมศักดิ์จะไป ประเด็นมันพอดี ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ทำให้พวกผมค่อนข้าง ที่จะหนาว ๆ ร้อน ๆ นะครับ ตอนนี้ไม่ทราบว่าจะอยู่ในวาระอื่น ๆ หรือเปล่า ผมขออนุญาต ก่อนที่อาจารย์เจิมศักดิ์จะไปครับ เพราะว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาจารย์เจิมศักดิ์ ผมเอา เอกสารส่งให้อาจารย์แล้วอาจารย์เห็นหรือยังครับ แฉเบื้องหลัง สสร. กรณียึดเก้าอี้ ประธานกรรมการประชาสัมพันธ์ได้รับหรือยังครับ เป็นเรื่องผลกระทบกับสถานะ อย่างแรงครับท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือท่านสมเกียรติครับ เดี่ยวจะผิดวาระไป

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ก็กลัวท่านอาจารย์เจิมศักดิ์จะไปครับ คืออยากจะให้ท่านเจิมศักดิ์อยู่ต่อหน้านี้ครับว่าท่านเป็นต้นเหตุจริงตามนี้หรือเปล่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ก็เอาไว้ในวาระเรื่องอื่น ๆ นะครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ก็เดี๋ยวท่านอาจารย์เจิมศักดิ์จะไปแล้ว ท่านขอเวลาเมื่อไหร่ที่มี เขาเรียกวาทะท่านการุณอยู่พักหนึ่งครับ ท่านบอกท่านหมดเวลา ผมกลัวจะหมดเวลา ท่านอยู่หรือเปล่าครับ อยู่ถึงวาระอื่น ๆ หรือเปล่าครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เราก็เอาตามระเบียบก่อนนะครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : หรือครับ ถ้าอย่างนั้นก็คงจะไม่มีโอกาส
ท่านเสรีด้วยนะครับ ท่านก็เป็นตัวการอยู่ในนี้ด้วย ไม่ทราบท่านเห็นหรือยังครับ
เอาสักหน่อยไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่เป็นไรครับ คือใบปลิวก็คือใบปลิวนะครับ อย่าเพิ่งไปให้ความสำคัญอะไรมาก

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : อันนี้ไปที่มาที่ไปครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เอาวาระก่อนนะครับ เดี่ยวจะกลายเป็นว่าเป็นสภาที่อยากจะประชุมหรืออยากจะพูดอะไร
ก็ไปกันใหญ่ นะครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : เดิมทีผมจะนำเสนอตอนประเด็นวาระอื่น ๆ
แต่บังเอิญท่านเจิมศักดิ์ท่านบอกว่า ท่านขอเวลาเถอะ ผมกลัวท่านจะไปเสียก่อน
ผมก็เลยขอนำเสนอมา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่เป็นไร ถ้าท่านอยากฟังท่านก็อยู่ ท่านไม่อยากฟังท่านก็ไปนะครับ เดี่ยวถึงเวลานั้นก่อน
นะครับ ขอบพระคุณครับ มีท่านสุรชัย เชิญอาจารย์สุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอขอบคุณครับท่านประธาน ผม สุรชัย
เลี้ยงบุญเลิศชัย สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผมมีประเด็นหารือท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
นิดเดียว ในชาร์ทที่ท่านแจกนะครับท่านอาจารย์ ทางขวามือกรอบเวลาที่ท่านกำหนดไว้
๒๐ ถึง ๒๗ เมษายน ปฐมนิเทศผู้ดำเนินรายการ วิทยากร กระบวนการ ผมไม่แน่ใจว่า
ถ้าร่างเราออกวันที่ ๑๙ นี้ วันที่ ๒๐ เราได้เอกสารทั้ง ๓ ชุดเลยไหมครับ พร้อมนะครับ
ผมเกรงว่าถ้าวันที่ ๑๙ ร่างออกแล้วเราต้องใช้เวลาจัดพิมพ์อีกหกเจ็ดวันตามข้อมูลเดิม
ที่ผมได้มา ก็เกรงว่าจะกระทบกรอบตรงนี้ ถ้าเผื่อวันที่ ๑๙ ได้ แล้ววันที่ ๒๐ เราพร้อม
จัดปฐมนิเทศ ผมจะได้กำหนดแผนปฏิบัติการระดับภาคเอาไว้เลยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ เดี่ยวส่วนนี้ผมว่าเรื่องสำคัญ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) : อันนี้
สำคัญครับ ผมเองได้ยินจากยกกว้างว่าน่าจะเสร็จ อาจารย์ปกรณ์ช่วยยืนยันได้หรือไม่
เพราะว่าอันนี้ไม่ใช่ส่วนผมทำ ผมคิดว่าเป็นคำถามที่ดีมากนะครับ เราจะได้ทำงานกัน
ต่อได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญอาจารย์ปกรณ์ครับ

นายปกรณ์ ปรียากร : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ปกรณ์ ปรียากร
ความจริงร่างจะเสร็จในวันที่ ๑๙ แล้วก็จะใช้เวลาในการจัดพิมพ์ประมาณ ๑ สัปดาห์
แต่ว่าในเรื่องของการปฐมนิเทศผู้ดำเนินรายการ วิทยากร กระบวนการ ผมคิดว่า
เราสามารถที่จะดำเนินการควบคู่กันไปได้ ไม่น่าจะติดขัด เพราะว่าในสาระสำคัญของการ
เตรียมการก่อนหน้าที่จะจัดพิมพ์มันสามารถที่จะดำเนินการได้อยู่แล้ว คือตัวที่จะต้อง
ส่งไปให้สื่อมวลชนพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เท่าที่คุยกันเมื่อเช้านี้กับ
อาจารย์สมคิด เราก็คงจะส่งไปพิมพ์ได้วันที่ ๑๘ -----

เพราะฉะนั้นในส่วนภายในของเรา ผมคิดว่าเราสามารถที่จะดำเนินการได้ เพียงแต่ว่า ในช่วงนี้ในช่วงที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นำเสนอเมื่อสักครู่นี้ แล้วก็ประธาน คณะกรรมาธิการทุกภาคนี้ครับ น่าจะต้องประชุมร่วมกันสักนัดหนึ่งในเชิงของการ เตรียมการเกี่ยวกับที่จะดำเนินการตอบกรอบเวลานี้ ซึ่งอันนี้ถ้าเราดูในกรอบเวลา วันที่ ๑๕ ถึง ๒๐ ถ้าเราดูนะ วันที่ ๑๕ ถึง ๒๐ ซึ่งอาจารย์เจิมศักดิ์บอกว่าจัดทำแบบ บันทึกลงผลการรับฟัง แล้วก็พอมากรอบเวลา วันที่ ๒๐ ถึง ๒๗ เป็นเรื่องของ การปฏิรูปนิเทศ ผู้ดำเนินรายการ ในลักษณะนี้นะครับ ถ้ามองในแง่ที่ผมคิดว่าคงจะไปด้วยกันได้

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : มันมีประเด็นอย่างนี้ครับ ท่านประธานครับ ขออนุญาตอีกครั้งนะครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย อีกครั้งนะครับ คือถ้ากรอบเวลา เรื่องของการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญกับเอกสารประกอบอีก ๒ ชุดนะครับ ที่ท่าน อาจารย์เจิมศักดิ์ให้ข้อมูลกับเราไว้ ต้องใช้เวลาจัดพิมพ์ ๗ วัน ผมเกรงว่าถ้าอย่างนั้น มันจะกระทบกรอบเวลาเรื่องของการปฏิรูปนิเทศ วิทยากร กระบวนการที่กำหนดไว้ว่า วันที่ ๒๐ เราจะลงมือ แล้วเสร็จภายในกรอบเวลาประมาณวันที่ ๒๗ เมษายน ทั้งนี้เพื่อให้ วันที่ ๑ พฤษภาคม ตามกรอบของกรรมาธิการประสานการมีส่วนร่วมกำหนดไว้ ๑ พฤษภาคม เวทีแต่ละจังหวัดทั่วประเทศสำหรับเฟสที่ ๒ ต้องเริ่มได้ ทีนี้ถ้าเผื่อว่า เอกสารนั้นไม่สามารถพร้อมในวันที่ ๒๐ มันจะกระทบไปหมดนะครับ กระทบแม้กระทั่ง เวทีรับฟังความคิดเห็นในเฟสที่ ๒ ซึ่งเราตั้งใจว่าจะเริ่มในวันที่ ๑ พฤษภาคม แล้วไปเสร็จ ภายในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ทั่วประเทศจะมีเวลาทำงานคือการตั้งเวทีรับฟังความคิดเห็น ทั่วประเทศ ๗๖ จังหวัดนี้แค่ ๒๐ วันเองนะครับ เหตุผล ๒๐ วันก็คือจะต้องมีช่วงเวลาหนึ่ง สำหรับกรรมาธิการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมจะได้รวบรวมไปประมวลข้อมูลที่ได้ เข้ามาจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ นำเสนอให้กรรมาธิการยกร่างอีกชั้นหนึ่งนะครับ ทีนี้ ถ้าเผื่อว่าเวลาตรงนี้เคลื่อนไปสัปดาห์เดียวมันกระทบกันไปหมดเลยครับ การทำงานระดับ จังหวัด ระดับภาค ในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นนี้จะถูกบีบด้วยเรื่องของเวลา เหลือเพียง ๑๐ กว่าวัน ซึ่งผมเชื่อว่ามันเป็นระยะเวลาที่เราค่อนข้างที่จำกัด แล้วเราก็ต้อง ไปบีบประชาชนอีก ทำให้ความหลากหลายในเรื่องของประชากรที่เราจะเชิญมาร่วมใน

แต่ละเวทีก็ดี การเข้าถึงประชากรให้ได้มากที่สุด ซึ่งนั่นคือเป้าหมายที่เราอยากจะทำให้ได้ นะครับ มันจะถูกจำกัดด้วยเรื่องกรอบเวลาตรงนี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ขอขอบคุณครับ คืออย่างนี้ครับ ผมมอบให้ทางส่วนของท่านเลขาธิการสภาไปประชุมกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนะครับ ดูกระบวนการทั้งหมดที่สภาว่างรัฐธรรมนูญจะต้องดำเนินการ โดยดำเนินการตั้งแต่มีอะไรบ้างที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เราต้องทำอะไร ในประกาศหลักเกณฑ์ของการทำประชามติที่เราออกไปนั้น มีงานอะไรบ้างที่เราจะต้องทำทั้งหมด ตอนนี้องค์กรทำงานก็กำลังประชุมหารือกันในรายละเอียดทุกเรื่องนะครับ เพื่อให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ รวมถึงทำงานทุกอย่างที่ต้องรับผิดชอบให้เสร็จทั้งหมด รวมถึงที่ท่านสุรชัยได้ห่วงใย เดียวก็จะไปดูทีเดียวทั้งหมดเลย แล้วก็จะไม่ให้เกิดปัญหาในส่วนที่ท่านเสนอความคิดเห็นไว้ นะครับ คงหมดรายงานในส่วนของการรวมการวิสามัญประธานการมีส่วนร่วม นะครับ ขอขอบคุณท่านประธานคณะกรรมการและคณะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (ประธานคณะกรรมการ) :
 ขออนุญาตสุดท้ายนิดเดียว ๑ นาที อย่างที่ผมเรียนว่าผมต้องไปนี้เพราะเนื่องจากว่ามีประชุม ผมนัดประชุมไว้บ่ายสามโมงกับกรรมการ ๔ ภาค แล้วก็อยากจะเชิญกรรมการยกกว้าง เดียวไปดูเวลาที่ท่านถามตอนนี้เลยนะครับ จริง ๆ เรายังประชุมไว้บ่ายสามโมง ที่ผมเร่งและขัดคอคฤณการุณนั้นเพราะว่ามันมีงานที่เราจะต้องเร่ง อย่างที่ท่านกลัวว่างานจะไม่ทัน ผมเตรียมวางแผนว่าวันนี้เสร็จไปต่อตรงโน้นเลย ฉะนั้นขออนุญาตทั้ง ๔ ภาคกรุณาไปประชุมตรงนี้นะครับ แล้วก็ยกกว้างด้วยนะครับ อาจารย์ปกรณ์ช่วยกรุณาไปดูว่ามันจะพิมพ์ออกวันไหน แล้วเราจะได้วางแผนกัน ขอขอบคุณครับ ประชุมห้องไหนนะครับ ห้อง ๓๔๐๑ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ห้อง ๓๔๐๑ นะครับ เดียวท่านไปประชุม นะครับ ที่นี้ส่วนวาระถัดไป นะครับ

๔.๒ พิจารณารายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานของ
คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ท่านพร้อมไหมครับ
ท่านจะเสนออะไรครับ อาจารย์รุจิราครับ

- ๘๔/๑

รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร : เรียนท่านประธานที่เคารพนะคะ คือวันนี้ล้ามากแล้วค่ะ ขอเป็นพรุ่งนี้ดีกว่า ได้คุยกับท่านประธาน คืออาจารย์วิชัยแล้วค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ เพราะพรุ่งนี้เราก็มีวันนัดประชุมของเราอยู่ แล้วก็ จะเชิญกรรมการยกร่างนะครับมารายงาน ไม่ยาว ในส่วนเฉพาะงานที่จะไปประชุม นะครับ เพราะฉะนั้นวาระที่ ๔.๒ นี้เลื่อนไปก่อนนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

ความจริงมีเรื่องการมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการและควบคุมการออกเสียงประชามติ ก็ขอเป็นพรุ่งนี้ไปด้วยเลยแล้วกัน เพราะว่าอันนี้ก็รายงานให้ที่ประชุมทราบเท่านั้นนะครับ แล้วท่านสมาชิกจะได้เตรียมตัว ไปดูรายละเอียดตรงนี้ก่อนนะครับ

ส่วนวาระอื่น ๆ อีกเรื่องหนึ่งนะครับ อย่างที่เรียนตั้งแต่แรกว่าถ้าหาก ประชาชนท่านใดจะสนับสนุนงานของสภาว่างรัฐธรรมนูญในการเสนอความคิดเห็น หรืองานประชาสัมพันธ์ กรุณาแจ้งความจำนงมาได้ที่ประธานคณะกรรมการหรือคณะ นะครับ ท่านจตุตินันท์เป็นประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์อยู่ เราก็จะเอ่ยชื่อ แล้วก็ขอบคุณท่านด้วยนะครับ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ในช่วงระยะเวลาที่มีอยู่

ท่านสมเกียรติครับ วาระอื่น ๆ อีกเรื่องหนึ่งนะครับ เมื่อกี้ที่ท่านกล่าว เกริ่นนำไว้เนี่ยนะครับ ผมขอหารือท่านได้ไหมครับว่า มันเป็นเรื่องที่ไม่เป็นเรื่องกับการที่จะ มาประชุมในสภา เพราะมันเป็นใบปลิวที่พูดถึงเรื่องเก่า ๆ นะครับ แล้วถ้าพูดไปชาวบ้าน ก็อาจจะเข้าใจผิดตามไปว่ามีปัญหาอะไร ที่จริงก็ไม่มีปัญหาอะไรแล้วนะครับ เพื่อให้ เราประชุมในส่วนที่เป็นสาระของการยกร่างรัฐธรรมนูญดีกว่านะครับ เมื่อกี้ผมก็ถาม อาจารย์เจิมศักดิ์แล้ว

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : นิดเดียวครับท่านประธาน ก็เพื่อความ สบายใจของพวกเราครับ แล้วก็หลาย ๆ ส่วนนี้ ก็ขออนุญาต

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คืออย่างนี้ท่านสมเกียรติครับ ด้วยความเคารพท่านนะครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ไม่ลงรายละเอียดครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือลง ไม่ลงมันก็คือเรื่องของใบปลิวนะครับ ไม่เป็นประโยชน์กับสภา และชาวบ้านเขากำดั่งตามเรื่องเรายกร่าง เมื่อกี้ท่านเกริ่นนำนี่นะครับ ผมก็เห็นแล้ว มานั่งคิดอยู่นะครับ ถ้ามองอาจารย์เจิมศักดิ์ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์บอกว่าเดี๋ยวผมไปแล้ว ท่านสมเกียรติคงไม่พูดอะไรแล้วนะครับ เชื่อมผมเถอะครับ นะครับ เราเองงานสำคัญ ๆ ดีกว่า ท่านนิมิตรเชิญครับ

นายนิมิตร ชัยธีระธิกุล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ตามที่ท่านประธานพูดว่า หน่วยงานทางภาคเอกชนที่จะสนับสนุนเรื่องการประชาสัมพันธ์ ผมอยากถามให้แน่ชัดว่าถ้าสมมติว่าเขาทำป้ายผ้านี้ แล้วข้างล่างเป็นการประชาสัมพันธ์ห้างร้านกับบริษัทของเขา แล้วข้างบนเป็นข้อความในการประชาสัมพันธ์ ไม่ทราบได้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ยินดีอย่างยิ่งครับ จะขอรูปแบบ จะขออะไร ขอประชาสัมพันธ์ได้เลย แล้วก็ใส่ชื่อเหมือนกับที่กรมการปกครองกลางเขาทำนะครับ กรมการปกครองกลางนี้เขาเชิญธนาคารมาร่วมกิจกรรมหลายธนาคาร แล้วข้อความในแผ่นป้ายผ้านี้ก็ข้อความรูปแบบลักษณะเดียวกัน การเชิญชวน แต่ก็มี การติดชื่อธนาคารของแต่ละแห่งไว้

นายนิมิตร ชัยธีระธิกุล : ไม่ใช่ครับ ผมจะนำตามที่ท่านพูดไปตามตำบลส่วนใหญ่คือตามอำเภอเล็ก ๆ และตำบลเล็ก ๆ ที่ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์ ดูสื่อ ดูหนังสือพิมพ์ด้วยบางส่วน เราจะใช้ผ้าตรงนี้เป็นสื่อการประชาสัมพันธ์ไปติดตามอำเภอต่าง ๆ ให้มากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ใต้ครับ ขอบพระคุณครับ ท่านกรรณิกามีอะไรค้างใหม่ครับ

นางกรรณิการ์ บรรเทงจิตร : เรียนท่านประธานคะ กรรณิการ์ บรรเทงจิตร นะคะ ไม่ได้ค้างค้างจากข้างบนนะคะ คืออย่างนี้คะ ได้รับข้อความจากชาวบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเมื่อกี้คุณหมอบุชชัยได้เกริ่นนำนิดหนึ่งนะคะว่า รัฐธรรมนูญนี้จะ

๑๖๕

สสร ๑๓/๒๕๕๐

ประไพพิศ ๘๔/๓

คุ้มครองประชาชนหรือชุมชนที่รับผลกระทบจากนโยบายสาธารณะทั้งของรัฐและเอกชน
อย่างไร -----

- ๘๕/๑

โดยเฉพาะที่ขณะนี้ซึ่งได้รับทราบข้อมูลเมื่อ ๒ วันนี้องว่าที่ชาวบางสะพาน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ มีการตั้งโรงงานถลุงเหล็ก ซึ่งเป็นโรงงานขนาดใหญ่ของบริษัทใหญ่ ซึ่งกระบวนการของการถลุงเหล็กนี้ทำให้เกิดซัลเฟอร์ (Sulfur) ขึ้นมาในบริเวณชุมชน แลวนั้น ซึ่งบริเวณแถว ๆ นั้นมันมีพื้นที่สาธารณะซึ่งปกติแล้วชาวบ้านใช้อยู่ แต่เนื่องจากว่าโรงงานไปกว้านซื้อที่ดินประมาณ ๑,๒๐๐ ไร่ ที่สาธารณะนี้มีอยู่ประมาณ สัก ๒๐๐ ไร่ก็จะถูกรุกรานเข้าไป ชาวบ้านก็เข้าไปใช้พื้นที่สาธารณะตรงนั้นลำบาก แต่สิ่ง ที่มันเกิดผลกระทบก็คือเกิดผลกระทบต่อระบบสุขภาพของประชาชน ระบบสุขภาพในที่นี้ ก็คือทางด้านทางกายนะคะ ทางประชาชนก็เกิดโรคปอดอักเสบ เกิดโรคผิวหนัง คล้าย ๆ แม่เมาะ เนื่องจากซัลเฟอร์ อันที่ ๒ ก็คือเกิดสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม มีหลังคา บ้านที่ทำด้วยสังกะสีก็จะผุกร่อนด้วยซัลเฟอร์ เนื่องจากเป็นกรดนะคะ อันที่ ๓ ก็คือว่า ถนนหนทางที่จะเข้าสู่กรุงเทพ จากบางสะพานมากรุงเทพ นี้คะ ถนนจะเสียหาย เนื่องจาก อะไระคะ เนื่องจากว่าการถลุงเหล็กเขาถลุงออกมาเป็นมัน มันหนึ่งก็ประมาณ ๓๓ ตัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์ครับ แล้วมันเกี่ยวอะไรกับสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ

นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร : เกี่ยวก็คือเขาถามว่า แล้วรัฐธรรมนูญนี้ จะคุ้มครองเขาอย่างไรในเรื่องของผลกระทบกับนโยบายสาธารณะที่เกิดขึ้นในชุมชน ท้องถิ่น เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็สิ่งที่เกิดขึ้นมาไม่ว่าจะกระทบทางด้านสุขภาพ ทั้งทางกาย ใจ สังคม หรือว่าชีวิตความเป็นอยู่ของเขาเหล่านี้ นี่เขาฝากมานะคะ รัฐธรรมนูญจะช่วย คุ้มครองหรือว่าจะช่วยปกป้องประชาชนตรงส่วนนั้นได้อย่างไร นี่ประเด็นที่ ๑ นะคะ ก็อยากจะฝากส่งไปยังกรรมาธิการร่างนะคะ เพื่อจะได้กำหนดตรงส่วนนี้ว่าในเรื่อง ของการดูแลหรือนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนนั้นจะกำหนด อย่างไร เพราะขณะนี้ระบบสุขภาพถึงแม้จะมี พรบ. สุขภาพ ออกมาแล้วก็ตาม แต่ก็ รัฐธรรมนูญถือว่าเป็นแม่ใหญ่ปกป้อง ไปมีตัวเชื่อมกับตัว พรบ. สุขภาพ ซึ่งจะพูดถึง สุขภาพในมิติใหม่ะคะ คือทางกาย ทางใจ ทางสังคม แล้วก็ทางปัญญา

ประเด็นที่ ๒ เมื่อวานนี้เองที่มีรายการรัฐธรรมนูญของประชาชนนะคะ ก็พบว่า มีเครือข่ายเด็ก เยาวชน ซึ่งได้มาเสนอกระทู้ แล้วก็สิ่งที่เขาน่าสนใจก็คิดว่าเมื่อเช้า เราได้คุยกันเยอะก็คือเรื่องของการประชาสัมพันธ์ เรื่องของสื่อ สื่อที่จะทำให้อายุว่าแต่ประชาชนจะเข้าใจง่าย ๆ เลย ขณะนี้เด็ก เยาวชน เขาเสนอว่าขอให้ทำรัฐธรรมนูญฉบับเด็กและเยาวชน ดิฉันก็ยื่นต่อท่านประธานนรนิติไปแล้วนะคะ ก็อยากจะย้ำเตือนตรงนี้นะท่านเองว่าสิ่งที่เด็ก เยาวชนเสนอนั้นอย่าได้ละเลย แล้วก็พวกเขาก็ยินดีจะเอาตัวแทนเด็ก เยาวชนมาสื่อสารกับเด็ก เยาวชนกันเอง เพื่อเกิดความเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญคืออะไร แล้วก็ทำความเข้าใจกับกลุ่มเด็ก เยาวชน ก็เลยอยากจะตอกย้ำตรงนี้อ่าอย่าลืมสิ่งที่รับปากเอาไว้แล้วคะ ขอบพระคุณคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบคุณครับ ท่านอาจารย์เกียรติชัยครับ มีเรื่องอะไรครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ ที่จริงผมเพิ่งเข้ามาเดี๋ยวนี้เอง แล้วก็เพิ่งเห็นเอกสารที่กำลังจะอ่านให้ฟัง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกระทบกระเทือนตัวผมเองมาก โดยเฉพาะเจาะจงมาที่ผม แล้วก็หลาย ๆ คนในนี้ ที่นี้ท่านประธานบอกว่าไม่อยากให้อามาพูด ก็จะไม่พูดละ เพราะว่าหลาย ๆ เรื่องที่พูดนี้เสียหายร้ายแรงมาก และไม่ก็เลยว่าจะเกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้นกับคนของเราในที่นี่ นี่กล่าวหาผมทำตัวประจักษ์ใจปล้นคุณธรรม คิดจะหาประโยชน์จากตำแหน่ง สสร. ขอเงินสองสามหมื่นบาท เพื่อจะไปลอสแอนเจลิส (Los Angeles) ทำตัวขอเป็นประธานอนุกรรมการต่างประเทศเพื่อเอาตำแหน่งไปอวดอ้างกับฝรั่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์ครับ ผมขอร้องท่าน

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ไม่เป็นไร ผมจะไม่พูดในที่นี้ แต่จะขอทำทนายใครที่เขียนเรื่องอันเลวร้ายอย่างนี้จากนอกสภา พบกันได้นอกสภาเพื่อที่จะเคลียร์เรื่องทั้งหมดได้ นะครับ ถ้าจะไม่พูดจากในสภานี้

สสร ๑๓/๒๕๕๐

กฤษณที่ ๘๕/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมาณูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ คือถ้าไปให้ความสำคัญเดี๋ยวก็น่าจะรีบไปปลิวครับ ผมอยู่ในสภานี้มา
๘ ปีแล้วนะครับ ว่ามาตั้งแต่ สสร. ชุดที่แล้ว ปี ๒๕๔๐ มาในปี ๒๕๕๐ แล้ว ก็เห็นมี
เหตุการณ์แบบนี้ นะครับ ถ้าให้ความสำคัญก็จะกลายเป็นสิ่งที่เรามา นั่งคิดเอง พวกนี้
เขาไม่เปิดเผยชื่อหรอกครับ เป็นมานานแล้วครับ อย่าไปให้ความสำคัญเลยนะครับ
มีเรื่องอื่นใหม่ครับ ในวันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมสำหรับวันนี้แล้ว พรุ่งนี้ผมขอนัด
ประชุมเป็นครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ขอให้ท่านสมาชิก
มาประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน วันนี้หมดวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณท่านสมาชิก
ทุกท่านนะครับ ผมขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๔๕ นาฬิกา

การประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๓
วันจันทร์ที่ ๒ เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายชื่อผู้จัดรายงานการประชุม

นางนงลักษณ์ คุ้ม	นางสาวสมร เกตุศรี
นางสาวรัตนา ภูระหงษ์	นางสาวเกศราภรณ์ จันทร์บำรุง
นางสาวรัศมี บานเย็น	นางสาวสรินทร์ กนกอุดม
นายพรเทพ ไชยสงวนสุข	นางสาวอุทัยวรรณ จำนงค์ศาสตร์
นางสาวนัชชา ไนไธสง	นางสาวสุพิชชาญ์ เนื่องพิมพ์
นางสาววิรุทัย ผาสุขเวชพร	นางสาวปติตตา อีรนนท์
นางสาวประไพพิศ ดีสุน	นางสาวกุลนที หวังประเสริฐ

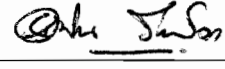

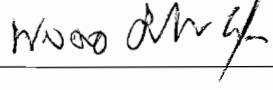
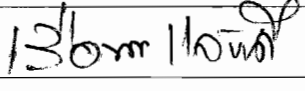

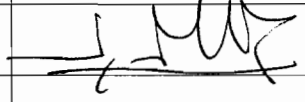
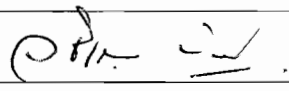

รายชื่อผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางนัยนา เปรมประพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานชวเลข ๓
นางบังอร วิบูลโกศล	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางนนท์สภรณ์ ขุนทองจันทร์	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางสาวฐานวีร์ เกิดไสยศรี	เจ้าหน้าที่ชวเลข ๗

กลุ่มงานชวเลข ๓
สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

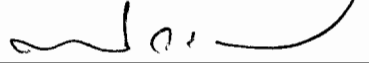

คณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม
สภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ลำดับที่	รายชื่อคณะกรรมการ	ลายมือชื่อ
๑.	นายเคโซ สวานานนท์	
๒.	นายคมสัน โพธิ์คง	
๓.	นายวีระ โรจน์พจนรัตน์	
๔.	พลตำรวจเอก มีชัย นุกุลกิจ	
๕.	นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล	
๖.	นายเกษญา อุนจारी	
๗.	รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี	
๘.	นางเรืองรวี เกตุผล	
๙.	นายคณิต วัลยะเพ็ชร	
๑๐.	นายจำเริญ วราภรณ์	
๑๑.	นางถวิลวดี บุรีกุล	
๑๒.	นายทวิธา หวังโกคา	
๑๓.	นายประโภชน์ สภาวสุ	
๑๔.	นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	
๑๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรญา บัวศรี	
๑๖.	นางศรีวิการ์ เมฆวัชชัยกุล	
๑๗.	นางสาวศศิธรา พิชัยชาญณรงค์	
๑๘.	นายศาสตรา โตอ่อน	
๑๙.	นายสุวิษณุ รัศมิภุติ	
๒๐.	นายอภิชัย ตรังคิณีนาค	
๒๑.	นายอาร์กัย สังहितกุล	

LIRT

ลำดับที่	รายชื่อคณะกรรมการ	ลายมือชื่อ
๒๒.	นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	
๒๓.	รองศาสตราจารย์เจริญผล สุวรรณโชติ	
๒๔.	รองศาสตราจารย์มนตรี รูปสุวรรณ	
๒๕.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ วรปัญญาอนันต์	

ตรวจแล้ว วันที่.....๑.....เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุม

ครั้งที่..๓๓./๒๕๕๐.....

วันที่..๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐.....

(นายมนตรี เศรษฐบุตร)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ